cultiva

Til Styret i Cultiva

Kristiansand, 13.12.17

Innkalling til styremøte i Cultiva

Dato: 20. desember 2016
Tid: Kl 12:00 – 15:00
Sted: Vestre Strandgate 27, Kristiansand

Saksliste:

45/16	Godkjenning av protokoll fra møte 26.09.16	Side 1
46/16	Referatsaker:	
	46.1 Status prosjektinvesteringer	Side 6
	46.2 Mottatte henvendelser	Side 11
	46.3 Diverse orienteringer fra administrasjonen	
47/16	Anmodning fra rådet – Vedtektsendring 2. behandling	Side 15
48/16	Regnskap pr. 31. oktober 2016	Side 17
49/16	Status kapitalforvaltning	Side 19
50/16	Kapitalforvaltningsstrategi	Side 28
51/16	Handlingsprogram 2017-2020	Side 63
52/16	Ikke prioriterte prosjekter	Side 90
53/16	Prosjektforslag: Utredning av Skolekorpsene i Kristiansand	Side 105
54/16	Prosjektforslag: UngdomsKilden 2017 (år 2 av 3)	Side 114
55/16	Prosjektforslag: Kilden Dialog 2017 (år 4 av 4)	Side 123
56/16	Prosjektforslag: Barn i Byen 2017	Side 131
57/16	Prosjektforslag: Geitmyra Matkultursenter - Forprosjekt	Side 135
58/16	Prosjektforslag: Cultiva Express år 2017	Side 138
59/16	Prosjektforslag: Sand Festivalen 2017 (år 3 av 3)	Side 149
60/16	Prosjektforslag: Posebyen Kulturskole 2017 (år 2 av 3)	Side 200
61/16	Prosjektforslag: Storbyprosjekt UKM 2017 (år 2 av 3)	Side 209
62/16	Møteplan 2017	Side 216
63/16	Eventuelt	

Med vennlig hilsen

Ansgar Gabrielsen
Styreleder

Erling Valvik
Administrerende direktør

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20
post@cultiva.no
www.cultiva.no
Org.nr.
984 336 845

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 8. desember 2016
Saksnummer: 45/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Godkjenning av protokoll fra styremøte 26. september 2016

Utkast til protokoll er oversendt styret i etterkant av møtet. Vi har ikke mottatt forslag til endringer.

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner protokoll fra styremøte 26. september 2016.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Trykte vedlegg: Protokoll fra styremøte 26. september 2016
Utrykte vedlegg: Ingen

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

PROTOKOLL FRA STYREMØTE I

Cultiva – Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato:	26. september 2016
Sted:	Vestre Strandgate 27, Kristiansand
Behandlede saker:	36 - 43/16
Møtets varighet:	11:00 – 14:00
Møteleder:	Ansgar Gabrielsen
Referent:	Jan Erik Tønnessen

Til stede:

Ansgar Gabrielsen
Jørgen Kristiansen
Bjørn Egner
Ingrid Stange
Terje Næss
Anne R. Torvik

Forfall:

Kristin Wallevik

Terje Næss (1. vararepresentant) og Anne R. Torvik er fast møtende vararepresentanter.

Til stede fra administrasjonen:

Erling Valvik, Ingebjørg Borgemyr og Jan Erik Tønnessen.

Terje Næss og Jørgen Kristiansen deltok ikke under behandling av sak 40/16.

Enstemmige vedtak markeres ikke i protokollen. Administrasjonens forslag til vedtak vises ikke i protokollen i saker hvor styrets vedtak er i samsvar med forslaget.

Saksliste:

36/16 Godkjenning av protokoller fra møter 15.06.16 og 26.08.16

Vedtak: Styret godkjenner protokoll fra styremøter 15. juni 2016 og 26. august 2016.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverkssiftelse

37/16 Referatsaker

37.1/16 Status prosjektinvesteringer

37.2/16 Mottatte henvendelser

37.3/16 Diverse orienteringer fra administrasjonen

Vedtak: Styret tar informasjonen til orientering.

38/16 Kapitalforvaltning

Vedtak: 1) Statusrapport kapitalforvaltning pr. 31.08.16 tas til etterretning.

39/16 Ikke prioriterte prosjekter

Vedtak: 1) Styret prioriterer ikke videre arbeid med følgende henvendelser:

E-16019	Stiftelsen Arkivet	Multi-rom
E-16020	Protestfestivalen	Annonsestøtte

2) Styret ber administrasjonen informere initiativtakerne om styrets beslutning.

40/16 Prosjektforslag Scenekunst Sør. Kompetansesenter scenekunst

Vedtak: 1) Cultiva er innstilt på å inngå et 3-årig samarbeidsprosjekt med Scenekunst Sør for etablering av et kompetansesenter.
2) Administrasjonen får fullmakt til å fremforhandle en samarbeidsavtale for prosjektet.
3) Det bevilges inntil 1,2 MNOK første driftsåret.
4) En videre medvirkning fra Cultiva vil være betinget av utviklingen av prosjektet, realismen i langsiktige planer for fremtidig finansiering og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.

41/16 Prosjektforslag Vitensenter, avdeling Kristiansand

Vedtak: 1) Cultiva er innstilt på å inngå et 3-årig samarbeidsprosjekt med Vitensenteret Sørlandet for realisering av Vitensenteret Kristiansand.

2) Administrasjonen får fullmakt til å fremforhandle en samarbeidsavtale for prosjektet.

3) Det bevilges inntil 0,6 MNOK som bidrag til drift samt et bidrag til investeringer på 1,9 MNOK første året.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

4) En medvirkning de påfølgende år vil være betinget av utviklingen av prosjektet, realismen i langsiktige planer for fremtidig finansiering og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.

42/16 **Prosjektforslag Cultiva Express Junior – My Machine – pilot i Kristiansand**

Vedtak: 1) Administrasjonen får fullmakt til å inngå 3-årig lisensavtale med My Machine Global. Årlige kostnader knyttet til lisensavtalen (10 000 € år 1, 3 000 € år 2 og 3 + reiser) skal inkluderes i Cultivas administrative budsjett.

2) Cultiva investerer kr 900 000,- i etablering av en pilot for etablering av My Machine i Kristiansand.

3) Administrasjonen får fullmakt til å inngå en samarbeidsavtale med Senter for ung kunst og kultur v/UiA for gjennomføring av piloten.

4) Cultiva er positivt innstilt til å bidra i en videreføring av prosjektet etter piloten er gjennomført og evaluert. En eventuell videre medvirkning fra Cultiva vil være betinget av utviklingen av prosjektet, og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.

43/16 **Prosjektforslag Teater Pergola – Historier fra en gruve**

Vedtak: 1) Cultiva er innstilt på å bidra med 180 000 kroner til oppsetning av 10 forestillinger i 2017.

2) Administrasjonen får fullmakt til å fremforhandle en samarbeidsavtale for prosjektet.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

44/16 Eventuelt

Møtet ble lukket.

Administrasjonen orienterte muntlig om saker som var under forberedelse.

Kristiansand 26. september 2016

Ansgar Gabrielsen
Styreleder

Bjørn Egner	Kristin Wallevik (sett)	Jørgen Kristiansen
Ingrid Stange	Terje Næss	Anne R. Torvik

Jan Erik Tønnessen
Referent

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 12. desember 2016
Saksnummer: 46.1/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Status prosjektinvesteringer

Status prosjektarbeid

Det er til dette styremøtet foreslått prosjektinvesteringer til følgende prosjekter:

	2016	2017	2018
Barn i Byen 2017	0,3	0,3	0,3
Matkultursenter i Kristiansand, forprosjekt	0,25	?	
Sand-festivalen 2017 (år 3/3)	0,5		
Posebyen Kulturskole 2017 (år 2/3)	0,6	0,5	
Barnas skulpturprosjekt – RUTPLUKS (år 2/5)	0,0	1,0	0,2
Kilden Dialog – prosjektmidler barn og unge (år 4/4)	1,5		
Sum barn og unge	**3,15**	**1,5**	**0,5**
UngdomsKilden 2017 (år 2/3)	1,6	1,6	
Cultiva Express 2017	3,25		
Storbyprosjekt UKM 2017 (år 2/3)	0,15	0,15	
Utredning av skolekorps i Kristiansand	0,08		
Sum talentutvikling	**5,08**	**1,75**	**0,0**
Kilden Dialog - kompetansesenter (år 4/4)	1,0		
Sum kompetanseutvikling	**1,0**	**0,0**	**0,0**
Sum alle satsingsområder	**9,23**	**3,25**	**0,5**

I tillegg har vi startet flere prosjekter som går over flere år. Forslag om videre bevilgninger vil være avhengig av progresjon i prosjektene, og at Cultiva har midler tilgjengelig til prosjektinvesteringer. Nedenfor kommer en oversikt over alle igangsatte prosjekter som er i drift, samt nye prosjekter (markert med rødt)

	2016	2017	2018	2019
Matkultursenter i Kristiansand, forprosjekt	0,25	?		
Kilden Dialog, prosjektmidler barn og unge (år 4/4)	1,5			
SAND Festivalen (år 3/3)	0,5			
Posebyen Kulturskole (år 2/3)	0,6	0,5		
Barn i Byen Kristiansand	0,3	0,3	0,3	0,3
Sørnorsk Filmsenter, Filmbil (år 1/3)	0,1	0,3	0,1	
Vitensenter Sørlandet, avd. Kristiansand	2,5	0,6	0,6	
Cultiva Ekspress Junior, RUTPLUKS (år 2/5)	0,0	1,0	0,2	0,2
Cultiva Ekspress Junior, Skapende barn	1,5	?	?	?
Cultiva Ekspress Junior, pilot My Machine	0,9	?		
Barn i Byen Kulturformidling, Våre bilder	0,1			
Mot uten grenser	0,1			
Norway Summer Games (forprosjekt 2015)	0,0	?		
BARNAS kunstmuseum (forprosjekt 2015)	0,0	?	?	
Kr.sand Internasjonale Dragefestival (forprosjekt 2015)	0,0	?	?	
UiA, Sommerteater 2016	0,17			
Teater Pergola – Historier fra en gruve	0,18			
Barnas kulturhus (arb.tittel), fase 1	1,9	0,0	?	?
Barnas kulturhus (arb.tittel), bygg	10,0	10,0	10,0	20,0
Sum barn og unge	20,6	12,7	11,2	20,5

	2016	2017	2018	2019
Cultiva Ekspress Kunst og Idrett	3,25	3,25	3,25	3,25
UngdomsKilden (år 2/3)	1,6	1,6		
UKM Storbyprosjekt (år 2/3)	0,15	0,15		
Utredning av skolekorps i Kristiansand	0,08			
Talent Norge: 1B1 Group (år 2/3)	0,5	0,5		
Talent Norge: Filmlab Norge (år 1/3)	0,25	0,25	0,25	
Agder Kunstsenter, Qunst25	0,2			
Sum talentutvikling	6,03	5,75	3,5	3,25
Kilden Dialog, kompetansesenter (år 4/4)	1,0			
Scenekunst Sør	1,2	0,5	0,3	
Egenregi - seminarserie	0,5	0,5	0,5	0,5
UiA - master i sceneprodusent	?			
Sum kompetanseutvikling	2,7	1,0	0,8	0,5
Rest (frie midler)	0,67	10,55	14,5	15,75
Ramme foreslått i handlingsprogram (se sak 51/16)	30,0	30,0	30,0	40,0

Oversikten viser at i 2016 vi ligger an til å bruke kr 670 000 mindre på prosjekter enn den vedtatte prosjektrammen på 30 millioner kroner. For 2017 viser Handlingsprogrammet (egen sak 51/16) at administrasjonen, med bakgrunn i tilstanden i finansmarkedene, foreslår å redusere prosjektrammen til fra 40 til 30 millioner kroner for årene 2017-2018, og deretter å øke til 40 millioner fra og med 2019. På grunn av at prosessene trekker noe ut i tid er avsetningene til kjøp av barnas kulturhus fordelt over noen flere år.

Ikke utbetalte prosjektinvesteringer

I 2016 er det utbetalt kr 9 831 443,- i henhold til vedtatte bevilgninger.

Prosjektgjeld, dvs. vedtatte, ikke utbetalte prosjektmidler, utgjør kr 30 346 750,- og er fordelt på 10 prosjekter fra 2016, 23 prosjekter fra 2015 og 2 prosjekter fra 2014.

År			**Restbeløp**
2014	2 prosjekter med restbeløp (se vedlegg)	Kr	620 000
2015	17 prosjekter med restbeløp (se vedlegg)	Kr	10 372 500
2016	13 prosjekter med restbeløp (se vedlegg)	Kr	19 354 250
Sum		Kr	30 346 750

Erling Valvik
Administrerende direktør

Trykte vedlegg:

1) Prosjektstatus 2016
2) Prosjektstatus 2015
3) Prosjektstatus 2014

Utrykte vedlegg: Ingen

PROSJEKTSTATUS 2016

Nr	Samarbeidspartner	Prosjektbeskrivelse	Område	Kontrakt	Lån el. Aksjer	Investert 2016	Utbetalt 16	Justeringer	Rest	Status		Kommentar
16002	1B1 Group AS	No boundaries 2016 (år 2)	2	ja		500 000	250 000		250 000	C	S 12.02.16	
15060	Barn i Byen Kulturformidling AS	Våre bilder	1	ja		103 750	83 000		20 750	C	S 12.02.16	Signert 12.08.16
16001	Egenregi	Barnas kulturhus (arb.tittel)	1	I/A		10 000 000			10 000 000	C	S 07.12.15	Beslutning i HP 2016-2019 om årlig avsetning. Til bygg
14042	Egenregi	Barnas kulturhus (arb.tittel) fase 1	1			1 900 000			1 900 000	C	S 15.06.16	Prosess og innholdsarbeid
15064	Mediefabrikken	FilmLab Norge (år 1 av 3)	2	ja		250 000	125 000		125 000	C	S 12.02.16	Sendt utkast til kontrakt 24.06.16. Signert 26.08.16
15059	Partnership for Change	Mot uten grenser i Kristiansand	1			100 000			100 000	B	S 12.02.16	Møte 12.04.16
15023	Scenekunst Sør	Etablering av kompetansesenter for scenekunst i Kristiansand (år 1 av 3)	3			1 200 000			1 200 000	B	S 26.09.16	
15065	Senter for ung kunst og kultur v/UiA	Cultiva Ekspress Junior: Tidlig innsats (år 1 av 4)	1			1 500 000			1 500 000	B	S 23.05.16	Inntil 1,5 MNOK år 1. Utkast til kontrakt sendt 29.06.16. siste dialog 26.08.16. UiA neste utspill
16026	Senter for ung kunst og kultur v/UiA	Cultiva Ekspress Junior: Pilot My Machine i Kristiansand	1			900 000			900 000	B	S 26.09.16	
16012	Sørnorsk Filmsenter	Filmbil (år 1 av 3)	1	ja		1 017 000	508 500		508 500	C	S 23.05.16	Signert 31.10.16
16014	Teater Pergola	Teaterforestilling for barnehagebarn: Historier fra ei gruve	1			180 000			180 000	B	S 26.09.16	
16017	Universitetet i Agder	Kristiansand sommerteater	1			170 000			170 000	C	S 15.06.16	Ev signert 28.06.16. JOS signert 11.07.16
16004	Vitensenter Sørlandet	Etablering av avdeling i Kristiansand (år 1 av 3)	1			2 500 000			2 500 000	B	S 26.09.16	
TILBAKEFØRINGER									0			
15029	Egenregi	Cultiva Play & Learn Innovation Challenge	1	ja		-25 998		25 998	0	F	S 21.08.15	Premie 10 000 E og maksimalt 350 000 DKR til CKO. Restbeløp kr 25 998 tilbakeført mars 2016
15036	Senter for ung kunst og kultur v/Uia	Cultiva Ekspress Junior: Barnas Oktober 2016, år 1 av 3	1			-200 000		200 000	0	F	S 07.12.15	Betingelser i vedtak ikke oppfylt. Tilbakeført juni 2016.
15056	Den internasjonale kulturfestivalen	Bruk av kultur for å fremme integrering og deltakelse fra barn og unge med ulik kulturell og sosial bakgrunn	1			-100 000		100 000	0	F	S 12.02.16	Takket nei til bevilgning i epost 27.05.16. Tilbakeført august -16
14024	Blå Kors Kristiansand, Vipers m.fl.	Blue Vipers Cup 2015	1			-300 000		300 000	0	F	S 06.02.15	Sendt utkast til avtale 12.03.15. Cup 2015 avlyst pga få påmeldte. Tilbakeført sept 2016
									0			
Sum						**19 508 752**	**680 500**	**525 998**	**19 354 250**			

Investeringer fordelt pr satsningsområde:

1 Barn og unge	92 %	18 470 750
2 Talentutvikling	5 %	950 000
3 Kompetanseutvikling	6 %	1 200 000
4 Nye muligheter	0 %	0
5 Annet	-2 %	-486 000
Årets prosjektinvesteringer	**100 %**	**20 134 750**
9 Tilbakeføringer		-325 998
Netto prosjektinvesteringer		**19 808 752**
		-300 000

A: Avvik
B: Ikke kontraktsfestet
C: I rute
D: Aksjer eller lån
E: Sluttrapport gjenstår
F: Ferdig

PROSJEKTSTATUS 2015

Nr	Samarbeidspartner	Prosjektbeskrivelse	Område	Kontrakt	Lån el. Aksjer	Investert 2015	Utbetalt 15	Utbetalt 16	Justeringer	Rest	Status		Kommentar
15002	1B1 Gruop AS	Talentutvikling unge strykere, år 1 av 3	2	ja		500 000	400 000			100 000	C	S 27.04.15	Rapporterer 31.01.16 som grunnlag for bevilgning for 2016
14028	ABUP	Psyken vår	1	ja		1 000 000	500 000			500 000	C	S 27.04.15	
14037	ASSITEJ Norge	Videreutvikling av ASSITEJ-festivalen i Kristiansand	1	ja		800 000	640 000			160 000	C	S 06.02.15	
15050	ASSITEJ Norge	SAND Internasjonal scenekunstfestival for barn og unge 2016, år 2 av 3	1	ja		500 000		400 000		100 000	C	S 07.12.15	Signert avtale 03.10.16
15055	Barn i Byen Kulturformidling AS	Barn i Byen Kristiansand 2016	1	ja		300 000		150 000		150 000	C	S 07.12.15	Signert 01.06.16
15048	Blå Kors Kristiansand	Posebyen Kulturskole 2016, år 1 av 3	1	ja		700 000				700 000	C	S 07.12.15	Signert 28.06.16
15066	Egenregi	Møter og seminarer 2016 (ref. Handlingsprogram)	1,2,3	I/A		500 000				500 000	C	S 07.12.15	
15039	Egenregi/EFC	Forprosjekt beste praksis for regionale stiftelser	3						50 000	50 000	B	S 21.09.15	Overført kr 50 000 fra E-14060
15024	Eliasland	Mulighetsstudie	1			100 000				100 000	B	S 21.09.15	Betingelser i vedtak. Møte avholdt
15049	Kilden Teater- og Konserthus IKS	Kilden Dialog 2016, år 3 av 4	1,3	ja		2 500 000		1 250 000		1 250 000	C	S 07.12.15	Signert 10.02.16
15054	Kilden Teater- og Konserthus IKS	UngdomsKilden 2016 (år 1 av 3)	2	ja		1 600 000		800 000		800 000	C	S 07.12.15	Betingelser oppfylt. Sendt utkast til avtale 25.01.16
14057	Norges Idrettsforbund	Etablering av Olympiatoppen Sør	2,3	ja		1 800 000		900 000		900 000	C	S 27.04.15	Signert 12.04.16
15021	Senter for ung kunst og kultur v/Uia	Cultiva Ekspress junior: Pilotprosjekt YouthBank i Kristiansand	1	ja		400 000		200 000		200 000	C	S 04.06.15	Signert 02.06.16
15027	Senter for ung kunst og kultur v/Uia	Cultiva Ekspress Junior: Barnas Skulptursti, år 1 av 5	1	ja		1 000 000		500 000		500 000	C	S 04.06.15	Sendt utkast til kontrakt 16.10.15 + møte 02.02.16
15058	Senter for ung kunst og kultur v/Uia	Cultiva Ekspress 2016	2	ja		3 200 000				3 200 000	C	S 07.12.15	Sendt utkast til avtale 29.06.16. Signert 06.09.16
15046	Stiftelsen Punkt	Forprosjekt Kristiansand Internasjonale Dragefestival	1	ja		75 000		37 500		37 500	C	S 07.12.15	
14020	Stiftelsen Sportikus/Kristiansand Idrettsråd	Forprosjekt Kristiansand Summer Games	1	ja		200 000				200 000	C	S 06.02.15	
15038	Sørlandets Kunstmuseum	Forprosjekt Barnas kunstmuseum	1	ja		50 000		25 000		25 000	C	S 07.12.15	Signert 14.04.16. Utsatt frist i nov. -16 pga. økt omfang med VRI-midler til prosjektet.
15006	Sørnorsk Filmsenter	Utvikling av tilbud for barn og unge	1	ja		200 000	100 000			100 000	C	S 27.04.15	
15019	Universitetet i Agder	Masterstudie sceneprodusent	3			800 000				800 000	B	S 27.04.15	Møte 02.02.16. Godkjent utsettelse til 2017.
TILBAKEFØRINGER										0			
14033	Kulturdepartementet	Talent Norge	2			-18 000	0		18 000	0	F	01.12.2014	Maksimalt kr 30 000. Stiftelsesmøte 21.01.15. Tegnet kr 10 000 + overkurs 2 000. Tilbakeført restbeløp i 2015
09135	Universitetet i Agder	Opplevelsesbasert reiseliv, år 3	4			-6 966			6 966	0	F	S 16.12.09	Siste prosjektår 2014, overført 844 362,- fra E-08062. Tilbakeført restbeløp kr 6 966 sept-15
Sum						**17 950 034**	**2 407 559**	**4 718 943**	**-451 032**	**10 372 500**			

Investeringer fordelt pr satsningsområde:

1 Barn og unge	48 %	8 675 000
2 Talentutvikling	36 %	6 475 000
3 Kompetanseutvikling	16 %	2 825 000
4 Nye muligheter	0 %	0
5 Annet	0 %	0
Årets prosjektinvesteringer	**100 %**	**17 975 000**
9 Tilbakeføringer		-24 966
Netto prosjektinvesteringer		**17 950 034**
		0

A: Avvik
B: Ikke kontraktsfestet
C: I rute
D: Aksjer eller lån
E: Sluttrapport gjenstår
F: Ferdig

PROSJEKTSTATUS 2014

Nr	Samarbeidspartner	Prosjektbeskrivelse	Område	Kontrakt	Lån el. Aksjer	Investert 2014	Utbetalt 14	Utbetalt 15	Utbetalt 16	Justeringer	Rest	Status		Kommentar
14005	Barn i Byen Kulturformidling AS	Barn i Byen Kristiansand 2014 (år 1)	1	ja		500 000	250 000	150 000	100 000		0	F	05.06.2014	
14041	Barn i Byen Kulturformidling AS	Barn i Byen Kristiansand 2015 (år 2)	1	ja		500 000		400 000	100 000		0	F	12.12.2014	
14034	Egenregi	Kultur- og næringskonferanse i april 2015	3					400 000		400 000	0	F	12.12.2014	Omdisponering fra E-13011 godkjent i styremøte 12.12.14. Omdisponert kr 30 000,- fra E-14060 i 2015
14060	Egenregi	Møter og seminarer 2015 (jfr. Handlingsprogram)	1,2,3	I/A		500 000				-80 000	420 000	C	12.12.2014	Omdisponert kr 30 000 til E-14034, kr 50 000 til E-15039 og kr 400 000 til E-15013 i 2015. KildenKonferansen avlyst, midler tilbakeført
14040	Kilden Teater- og Konserthus	Kilden Dialog 2015 (år 2)	1,3	ja		2 500 000		1 250 000	1 250 000		0	F	12.12.2014	Møte 18.01.16
14022	Kilden Teater- og Konserthus	Forprosjekt "UngdomsKilden"	2	ja		1 100 000		880 000	220 000		0	F	12.12.2014	Møte 18.01.16
14033	Kulturdepartementet	Talent Norge	2			30 000		12 000		-18 000	0	F	01.12.2014	Maksimalt kr 30 000. Stiftelsesmøte 21.01.15. Tegnet kr 10 000 + overkurs 2 000. Tilbakeført restbeløp i 2015.
14006	Ravnebarn AS	Ravnebarn 2014	1	ja		70 000	60 304			-9 696	0	F	05.06.2014	Restbeløp tilbakeført nov 2014
14014	SØRF	10 års jubileum	5	I/A					30 000	30 000	0	F	05.06.2014	Overført fra E-13011.
13006	Sørnorsk Filmsenter	Seminar om tiltak for barn og unge samt talentutvikling i forhold til film	1,2	ja			100 000			100 000	0	F	22.01.2014	Overført fra E-13011. Frist rapportering forlenget til sep -14.
14020	Senter for ung kunst og kultur ved UiA	Slow Bridge	1	ja		800 000		400 000	400 000		0	F	10.10.2014	
14035	Senter for ung kunst og kultur ved UiA	Cultiva Ekspress 2015	2	ja		3 000 000		1 500 000	1 500 000		0	F	12.12.2014	Årsrapport mottatt 08.06.16. Mottatt faktura 31.08.16
14039	Senter for ung kunst og kultur ved UiA	Etablering av Cultiva Ekspress Junior	1	ja		400 000			200 000		200 000	C	12.12.2014	Årsrapport mottatt 08.06.16
14009	Universitetet i Agder	Forprosjekt "Prosjekt- og produksjonsledelse"	3	ja		482 000			482 000		0	F	05.06.2014	Møte 02.02.16. Mottatt sluttrapport 09.09.16
											0			
TILBAKEFØRINGER											0			
14006	Ravnebarn AS	Ravnebarn 2014	9	ja		-9 696				9 696	0	F	05.06.2014	Restbeløp tilbakeført nov 2014
Sum						**9 872 304**	**410 304**	**4 992 000**	**4 282 000**	**432 000**	**620 000**			

Investeringer fordelt pr satsningsområde:

Barn og unge	41 %	4 020 000
Talentutvikling	43 %	4 255 000
Kompetanseutvikling	16 %	1 607 000
Nye muligheter	0 %	0
Annet	0 %	0
Årets prosjektinvesteringer	**100 %**	**9 882 000**
Tilbakeføringer		-9 696
Netto prosjektinvesteringer		**9 872 304**

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 8. desember 2016
Saksnummer: 46.2/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Mottatte henvendelser

Vedlagt følger oversikt over:

1) Utviklingsprosjekter presentert for styret
    a. Diverse
    b. Barnas kulturhus
    c. Skulpturer
    d. Levekår
2) Idèbank
    a. Diverse
    b. Barnas kulturhus
    c. Skulpturer
    d. Levekår (ingen prosjekter p.t.)

Forslag til prosjekter som ikke bør prioriteres er fremmet som egen sak i styremøtet.

Forslag til vedtak:

Styret tar informasjonen til orientering.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Trykte vedlegg: 1) Utviklingsprosjekter
2) Idèbank
Utrykte vedlegg: Ingen

PROSJEKTLISTE

1= Ikke prioritert, styrebehandlet	0=Ikke prioritert, forslag	2=Igangsatt	4=Sak til styremøte	5A = Under utvikling, diverse	6A = Idèbank, diverse
			3=Presenteres i styremøte	5B = Barnas kulturhus	6B = Barnas kulturhus
				5C = Skulpturer	6C = Skulpturer
				5D = Levekår	6D = Levekår

Prosjekt-nr.	Ephortenr.	Status		Samarbeidspartner	Kontakt/e-post	Beskrivelse	Beløp	Bevilget beløp	Kommentar	Satsingsområde	
E-14027	2014/25		5A	Egeninitiert		Regional strategi "Barnas By" Visjonsdrevet utvikling			Adm.kostnad	Barn og unge	
E-14047	2014/52		5A	Egeninitiert		Barn- og unges medvirkning				Barn og unge	
E-14048	2014/53		5A	Egeninitiert		Samspill med ideelle organisasjoner				Barn og unge	
E-15022	2015/25	Mottatt 24.04.15	5A	Arena USUS	Kirsti Mathiesen Hjemdal	Strategisk partner for NCE USUS			Møte 27.04.15	Kompetanse-utvikling	04.06.2015
E-15032	2015/37		5A	Nicolai Tangen	Arvid Grundekjøn	Kunstgave til Kristiansand				Nye muligheter	04.06.2015
E-16007	2016/12		5A	Egenregi		Historien om Cultiva			Dokumentere historien bak opprettelsen	Annet	
E-16011	2016/18	Mottatt 15.04.16	5A	Ungt Entreprenørskap	Aleksander Lien	Innovasjonscamp				Barn og unge	S 23.05.16
E-14043	2014/48		5B	Egeninitiert		Matkultursenter				Barn og unge	
E-14045	2014/50		5B	Egeninitiert		Busstilbud for barnehager og skoler				Barn og unge	
E-15063			5B	Egeninitiert		CultivaEkspressen - barnehagebuss			Møte med DNT Sør 11.01.16. Styret i DNT positive	Barn og unge	07.12.2015
E-16027			5B	Egenregi	Ingebjørg Borgemyr	Seminar: Barna og byen				Barn og unge	S 26.09.16
E-15020	2015/23		5C	Egeninitiert		Skulpturpark			Til drøfting 04.06.15	Barn og unge	
E-15057	2016/1	Mottatt 19.11.15	5C	Egenregi		Skultpturprosjekt MakerClub/Cultiva Play & Learn Innovation Challenge			Vinner av Cultiva Play & Learn Innovation Challenge	Barn og unge	07.12.2015
E-14044	2014/49		5D	Egeninitiert		Opplevelseskort				Barn og unge	
E-16003		Mottatt 05.02.16	5D	Sørnorsk Filmsenter	Kirsten Bonnèn Rask	Filmprosjekt, integrering og inkludering			Filmprosjekt + stor medvirkning + undervisnings-opplegg	Barn og unge	12.02.2016

PROSJEKTLISTE

1= Ikke prioritert, styrebehandlet	0=Ikke prioritert, forslag	2=Igangsatt	4=Sak til styremøte	5A = Under utvikling, diverse	6A = Idèbank, diverse
			3=Presenteres i styremøte	5B = Barnas kulturhus	6B = Barnas kulturhus
				5C = Skulpturer	6C = Skulpturer
				5D = Levekår	6D = Levekår

Prosjekt-nr.	Ephortenr.	Status		Samarbeidspartner	Kontakt/e-post	Beskrivelse	Beløp	Bevilget beløp	Kommentar	Satsingsområde	
I-36		Mottatt innspill 2011	6A	Idrettsrådet		Verdens sprekeste by			"Den fysiske skolesekken"	Barn og unge	
I-72		Mottatt innspill 2011	6A	Egeninitiert		Etablering av kompetansesenter for design				Kompetanse-utvikling	
E-14049	2014/54	Mottatt 27.10.14	6A	Sørnorsk Filmsenter		Nasjonalt senter for kunstnere på vei				Talentutvikling	04.06.2015
E-15016	2015/18	Mottatt 23.03.15	6A	Vest-Agder Fylkeskommune	Kristin Tofte Andresen	Kartlegging av samarbeidsmuligheter			Møte beg. Av sept -15. Punkter til oppfølgning.	Barn og unge	04.06.2015
E-15062	2015/59	Mottatt 05.11.15	6A	Senter for ung kunst og kultur v/UiA	Inger Margrethe Stoveland, inger@trafo.no	Cultiva Ekspress Junior: Min forestilling			Avtalt møte 14.06.16	Barn og unge	
E-16023	2016/34	Mottatt 23.06.16	6A	Agder Parkour	Mia-Marlena Nordstokke	Ny parkourhall i Kristiansand			Møte 29.08.16.	Barn og unge	
E-16030	2016/40	Mottatt 27.09.16	6A	Litteraturhus Agder	Hans Christian Garman Johnsen	Etablering av forening med formål å styrke den offentlige samtalen på Agder			Nettverksaktiviteter. Møte 27.09.16	Barn og unge + Annet	
E-16031	2016/43	Mottatt 08.10.16	6A	Barnas Musikkteater	Sonia Loinsworth	Forestillinger for barnehager				Barn og unge	
E-16033	2016/45	Mottatt 26.10.16	6A	Kristiansand Gitartimer	magnus@gautestad.com	Støtte til gitartimer v/Kulturskolen			Svar pr epost 2.11.16	Barn og unge	
E-16036	2016/48	Møte 01.11.16	6A	Vest Agder Fylkesmuseem	Arne Bang	"Barnas Seter" forprosjekt			Møte avholdt 01.11.16	Barn og Unge	
I-03		Mottatt innspill 2011	6B	Norsk Forfattersentrum Sørlandet		Diverse ideèer: høytlesning på biblioteket, skrivekurs for barn på sykehuset, låtskriverkurs, tegneserieworkshop			Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	
I-23		Mottatt innspill 2011	6B	Sound of Hapiness		Utvikling av SOH kultur- og kompetansesenter			Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Kompetanse-utvikling	
E-14052	2014/57		6B	Egeninitiert		Realfag-Dannelse-Demokratiforståelse: Barnas FN, Roots of emphaty - asjoka.com			Innspill fra drøftinger med styret.Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	
E-14053	2014/58		6B	Egeninitiert		Edutainment: Gratisk programmer til alle barn i Kristiansand, Eget bibliotek?			Innspill fra drøftinger med styret. Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	
E-14054	2014/59		6B	Egeninitiert		Teknologi-Kreativitet-Barn: Lær kidsa koding			Innspill fra drøftinger med styret. Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	

PROSJEKTLISTE

1= Ikke prioritert, styrebehandlet	0=Ikke prioritert, forslag	2=Igangsatt	4=Sak til styremøte	5A = Under utvikling, diverse
			3=Presenteres i styremøte	5B = Barnas kulturhus
				5C = Skulpturer
				5D = Levekår

6A = Idèbank, diverse				
6B = Barnas kulturhus				
6C = Skulpturer				
6D = Levekår				

Prosjekt-nr.	Ephortenr.	Status		Samarbeidspartner	Kontakt/e-post	Beskrivelse	Beløp	Bevilget beløp	Kommentar	Satsingsområde	
E-15017	2015/20		6B	Egeninitiert		Lekesøndag/Cultivasøndag			Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	04.06.2015
E-15018	2015/21		6B	Egeninitiert		Nettverk for voksne som arbeider med kultur for barn og unge			Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Kompetanse-utvikling	04.06.2015
E-15026	2015/29		6B	Vest-Agder Museet	Gro Eikeland	Kartlegging av samarbeidsmuligheter			Møte 27.05.15. Vi avventer nytt utspill fra dem.	Barn og unge	04.06.2015
E-15040	2015/47	Mottatt 10.07.15	6B	Jon Vegard Jansen m.fl	Jon Vegard Jansen	E-sport: teknologitilbud for barn og studenter			Møte 05.10.15. Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	
E-15045	2015/51		6B	Kristiansand Ungdomsutvalg	Dag Johan Beek	Idèkonkurranse			Møte 26.10.15. Vurderes i forbindelse med Barnas kulturhus.	Barn og unge	
E-14055	2014/60		6C	Egeninitiert		Historiske muligheter: Wergeland, Titti Omdal/Gimle Gård, Wenneslandssamlingen			Innspill fra drøftinger med styret. Vurderes i forbindelse med Skulpturprosjekt.	Barn og unge	
E-15025	2015/28	Mottatt 28.04.15	6C	Kvaderaturforeningen? / Foreningen Posebyen?	Bente Buverud	Skattkiste for løft i det offentlige rom			Anmodet om møte. Vurderes i forbindelse med Skulpturprosjekt.	Barn og unge + annet	04.06.2015
E-15047	2015/53	Mottatt 20.10.15	6C		Arne Bang	Lys-skulptur, sykkelstiprosjekt			Møte 20.10.15. Vurderes i forbindelse med Skulpturprosjekt.	Barn og unge	
E-16028			6D	Egenregi		Tiltak for barn i lavinntektsfamilier			Kommunen: Tiltak for de 100 fattigste familiene	Barn og unge	

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 11. desember 2016
Saksnummer: 47/16
Til: Styret
Møtedato: 20.desember 2016
Saksbehandler: Erling Valvik

Anmodning fra rådet. Vedtektsendring 2. gangs behandling

Sammendrag:

Rådet i Cultiva oversendte til styret i Cultiva den 3. desember 2015 følgende anmodning:

1) Rådsforsamlingen anmoder styret i Cultiva om å søke Stiftelsestilsynet om følgende vedtektsendring: "Styret skal bestå av 5-7 medlemmer, med 3 vararepresentanter."

2) Rådsforsamlingen anmoder styret om å gjennomgå vedtektene med tanke på å konkretisere disse, spesielt med tanke på formuleringen om gjenvalgbarhet for styrets medlemmer og varamedlemmer samt at valgkomitéen velges blant rådets medlemmer.

Den 15. juni vedtok styret i sak 30/16:
1) Det søkes Stiftelsestilsynet om å endre dagens vedtekter for styrets antall, § 6

> fra: «Stiftelsens styre skal ha fem medlemmer og to varamedlemmer. Ett av medlemmene oppnevnes blant kulturstyrets medlemmer.
>
> til: «Stiftelsens styre skal ha syv medlemmer. Ett av medlemmene oppnevnes blant kulturstyrets medlemmer.»

2) Det anbefales rådet å praktisere at gjeldende tidsbegrensning på 12 år tolkes til å gjelde både for styremedlemmer og fast møtende varamedlemmer, eller for kombinasjoner av disse rollene.

3) Det anbefales rådet at dagens praksis med valgkomité videreføres, og at flere enn oppretter blir representert blant valgkomiteens medlemmer.

Den 26. september 2016 behandlet rådet saken om vedtektsendring, sak 6/16:

1) Rådet trekker tilbake sin anmodning om endring av vedtektenes § 6.

2) Rådet tar styrets anbefalinger vedrørende tidsbegrensninger og valgkomité til orientering.

Styret kan velge å gå videre med saken. Det innebærer at stifter -bystyret i Kristiansand- får saken for uttalelse før saken blir behandlet av stiftelsestilsynet.

Alternativet er at saken avsluttes etter vedtak i rådet.

Forslag til vedtak:

På bakgrunn av rådets vedtak i sak nr 06/16 fremmes ikke sak om endring av vedtekter til Stiftelsestilsynet og styrets vedtak i sak nr 30/16oppheves.

Erling Valvik
Adm.dir.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato:	13. desember 2016
Saksnummer:	48/16
Arkivkode:	
Til:	Styret
Møtedato:	20. desember 2016
Saksbehandler:	Jan Erik Tønnessen/Ingebjørg Borgemyr

Regnskap pr 31. oktober 2016

Vedlagt følger resultatregnskap administrative kostnader sammenliknet med budsjett pr 31.10.16.

Resultatregnskapet for administrative kostnader viser at administrative kostnader er på 4,2 mnok. Av bokførte lønnskostnader skulle ca. 0,135 mnok vært overført til prosjektet "Barnas kulturhus – fase 1". Faktiske administrative kostnader utgjør dermed 4,1 mnok. Dette er 0,255 mnok lavere enn budsjettet for tilsvarende periode.

Forslag til vedtak:

Styret tar fremlagt informasjon til etterretning.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Resultatsammendrag administrasjon
Utrykte vedlegg: Ingen

901 - Hittil i år-Budsj hia-Hittil i fjor Periode: 10 2016

Nummer / Navn	Rsk hittil i år	Budsj hittiil i år	Rsk hittil I fjor
Lønn og sosiale kostnader	2 724 079,28	2 699 837,30	1 906 216,96
Avskrivning på driftsmidler	0,00	0,00	7 200,00
Lokalkostnader	307 079,39	291 666,67	315 298,90
Leiekostnader	0,00	0,00	765,00
Driftskostnader	244 468,63	125 000,00	219 210,63
Fremmede tjenester	358 999,50	479 166,67	484 524,33
Administrasjonskostnader	114 146,60	270 833,33	117 260,95
Reisekostnader	245 875,40	375 000,00	325 499,69
Andre driftskostnader	252 058,61	125 000,00	193 866,25
Sum driftskostnader	***4 246 707,41***	***4 366 503,97***	***3 569 842,71***
Driftskostnader	***4 246 707,41***	***4 366 503,97***	***3 569 842,71***

10.01

Visma Software AS - Visma Global (u1180029)

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 8. desember 2016
Saksnr: 49/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Kapitalforvaltning

Status pr. 30.11.16

I november ble avkastningen på porteføljen +22,9 MNOK (1,3%). Avkastning hittil i år er en nominell verdistigning på 27,2 MNOK (1,5%).

Bufferkapitalen er redusert fra 290,1 MNOK til 249,8 MNOK i 2016. Aksjeandelen er 47,3 %.

Nøkkeltall - Cultivas kapitalforvaltning i perioden desember 2010 til november 2016.

MNOK	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14	31.12.15	30.11.16
Porteføljeverdi	1 388,6	1 380,9	1 429,4	1 566,7	1 695,6	1 751,2	1 765,3
Stiftelseskapital, KPI-justert	-1 327,8	-1 343,8	-1 354,5	-1 383,0	-1 410,6	-1 440,3	-1 485,2
Ikke utbetalte prosjektinv.	-20,1	-14,6	-9,5	-8,6	-12,0	-20,8	-30,3*
Tellende bufferkapital	40,6	22,5	65,2	175,1	273,0	290,1	249,8
Beregnet stresstest-tap	44,8	36,5	67,1	144,5	165,1	174,9	191,3
Aksjeandel	10 %	8 %	18 %	42 %	45 %	47 %	47 %

(*) Avsetning på 10 MNOK til Barnas kulturhus er inkludert i ikke utbetalte prosjektinvesteringer.

Porteføljefordeling:

Aktivaklasse	31.12.15	30.11.16	Ramme 2016	Min	Maks	Referanse indeks	Langsiktig mål
Bank/Pengemarked	17 %	14 %	13 %	7,5 %	20 %	ST1X	5 %
Norske obligasjoner	27 %	20 %	10 %	5 %	30 %	ST4X	5 %
Globale obligasjoner	0 %	10 %	10 %	0 %	20 %	BCGBAI(NOK)	5 %
Sum renteplasseringer	**43 %**	**44 %**	**33 %**				**15 %**
Norske aksjer	6 %	0 %	0 %	0 %	10 %	OSEBX	0 %
Nordiske aksjer	0 %	5 %	6 %	0 %	10 %	VINX (NOK)	8 %
Globale aksjer (val.sikr)	18 %	24 %	19,5 %	15 %	30 %	MSCI (NOK)	26 %
Globale aksjer	22 %	17 %	19,5 %	15 %	30 %	MSCI	26 %
Venture/Såkorn	1 %	1 %	1 %	0 %	2 %	OSEBX	0 %
Sum aksjeplasseringer	**47 %**	**47 %**	**46 %**	**42 %**	**60 %**		**60 %**
Eiendom Norge og utland	1 %	1 %	1 %	0 %	4 %	ST4X + 1 %	0 %
Infl.sikrede obl. - anlegg	9 %	9 %	20 %	5 %	25 %	ST4X + 1 %	25 %
Sum andre aktivaklasser	**10 %**	**10 %**	**21 %**				**25 %**
Sum	**100 %**	**100 %**	**100 %**				**100 %**

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494 NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20 Faks:+47 380 380 29
post@cultiva.no www.cultiva.no
Org.nr. 984 336 845

Porteføljesammensetning

Porteføljen er tilpasset ny allokeringsramme vedtatt i styremøte 7. desember 2015. Unntaket er at det foreløpig ikke er identifisert nye muligheter innenfor inflasjonssikrede obligasjoner, og at rammen foreløpig er benyttet under Norske Obligasjoner.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg: Trykte vedlegg: Månedsrapport for november 2017

Cultiva – Fordeling aktiva/strategi – totaloversikt pr 30.11.2016

Alle beløp i NOK	Markedsverdi i NOK			Markedsverdi i %			Strategi i %			
	31.10.2016	30.11.2016	Endring	31.10.2016	30.11.2016	Endr.	Strategi	Avvik	Øvre grense	Nedre grense
DNB Global Indeks	185 117 500	193 672 800	8 555 300	10,6	11,0	0,4				
KLP AksjeGlobal Indeks I	94 591 090	98 901 280	4 310 190	5,4	5,6	0,2				
GLOBALE AKSJER - Usikrede	**279 708 590**	**292 574 080**	**12 865 490**	**16,0**	**16,6**	**0,5**	**19,5**	**-2,9**	**30,0**	**15,0**
KLP AksjeGlobal Indeks II	417 503 800	428 727 500	11 223 700	23,9	24,3	0,3				
GLOBALE AKSJER - Valutasikrede	**417 503 800**	**428 727 500**	**11 223 700**	**23,9**	**24,3**	**0,3**	**19,5**	**4,8**	**30,0**	**15,0**
KLP AksjeNorden	93 048 680	93 782 060	733 380	5,3	5,3	-0,0				
NORDISKE AKSJER	**93 048 680**	**93 782 060**	**733 380**	**5,3**	**5,3**	**-0,0**	**6,0**	**-0,7**	**10,0**	**0,0**
Pareto norske aksjer	0	0	0	na	na	na				
NORSKE AKSJER	**0**	**0**	**0**							
Private equity	20 201 420	20 201 420	0	1,2	1,1	-0,0				
SUM PRIVATE EQUITY	**20 201 420**	**20 201 420**	**0**	**1,2**	**1,1**	**-0,0**	**1,0**	**0,1**	**2,0**	**0,0**
AKSJEPLASSERINGER	**810 462 490**	**835 285 060**	**24 822 570**	**46,5**	**47,3**	**0,8**	**46,0**	**1,3**	**60,0**	**42,0**
Bankinnskudd	25 125 050	23 810 890	-1 314 160	1,4	1,3	-0,1				
DNB Likviditet IV	217 845 900	218 007 100	161 200	12,5	12,3	-0,1				
DNB pengemarked	0	0	0	na	na	na				
Pareto pengemarked	0	0	0	na	na	na				
BANK/PENGEMARKED	**242 970 950**	**241 817 990**	**-1 152 960**	**13,9**	**13,7**	**-0,2**	**13,0**	**0,7**	**20,0**	**7,5**
DNB Europ. Covered Bonds	50 417 080	50 094 680	- 322 400	2,9	2,8	-0,1				
DNB Global Credit	50 136 680	49 081 830	-1 054 850	2,9	2,8	-0,1				
DNB Global Treasury	75 473 080	75 120 010	- 353 070	4,3	4,3	-0,1				
GLOBALE OBLIGASJONER	**176 026 840**	**174 296 520**	**-1 730 320**	**10,1**	**9,9**	**-0,2**	**10,0**	**-0,1**	**20,0**	**0,0**
DNB Obligasjon III	357 290 300	356 343 700	- 946 600	20,5	20,2	-0,3				
Pareto omløpsobligasjoner	0	0	0	na	na	na				
DNB omløpsobligasjoner	0	0	0	na	na	na				
NORSKE OBLIGASJONER	**357 290 300**	**356 343 700**	**- 946 600**	**20,5**	**20,2**	**-0,3**	**10,0**	**10,2**	**30,0**	**5,0**

Oversikt – Balanser fortsetter på side 2

Oversikt – Balanser fortsetter fra side 1

Alle beløp i NOK	Markedsverdi i NOK			Markedsverdi i %			Strategi i %			
	31.10.2016	30.11.2016	Endring	31.10.2016	30.11.2016	Endr.	Strategi	Avvik	Øvre grense	Nedre grense
RENTEPLASSERINGER	**776 288 090**	**772 458 210**	**-3 829 880**	**44,5**	**43,8**	**-0,8**	**33,0**	**10,8**		
Realobl. Trønderenergi-bokført	152 732 000	153 491 900	759 900	8,8	8,7	-0,1				
SUM ANLEGGSOBLIGASJONER	**152 732 000**	**153 491 900**	**759 900**	**8,8**	**8,7**	**-0,1**	**20,0**	**-11,3**	**30,0**	**5,0**
Carnegie eiendom	4 041 130	4 040 182	- 948	0,2	0,2	-0,0	1,0	-0,8	4,0	0,0
SUM ANDRE AKTIVAKLASSER	**156 773 130**	**157 532 082**	**758 952**	**9,0**	**8,9**	**-0,1**	**21,0**	**-12,1**		
Total	**1 743 523 710**	**1 765 275 352**	**21 751 642**	**100,0**	**100,0**	**0,0**	**100,0**			

B) AVKASTNING

Dato: 30.11.2016

Cultiva – kroneavkastning

Alle beløp i NOK	Perioden 1.11.2016– 30.11.2016			Hittil i år		
	Avkastning totalt	**Renter / utbytte**	**Markedsverdi endringer**	**Avkastning totalt**	**Renter / utbytte**	**Markedsverdi endringer**
DNB Global Indeks	8 523 927	0	8 523 927	1 143 721	0	1 143 721
KLP AksjeGlobal Indeks I	4 310 192	0	4 310 192	-5 877 335	0	-5 877 335
GLOBALE AKSJER - Usikrede	**12 834 119**	**0**	**12 834 119**	**-4 733 614**	**0**	**-4 733 614**
KLP AksjeGlobal Indeks II	11 223 643	0	11 223 643	28 899 621	0	28 899 621
GLOBALE AKSJER - Valutasikrede	**11 223 643**	**0**	**11 223 643**	**28 899 621**	**0**	**28 899 621**
KLP AksjeNorden	733 390	0	733 390	-1 170 456	0	-1 170 456
NORDISKE AKSJER	**733 390**	**0**	**733 390**	**-1 170 456**	**0**	**-1 170 456**
Pareto norske aksjer	na	0	0	-9 182 492	0	-9 182 492
NORSKE AKSJER		**0**	**0**	**-9 182 492**	**0**	**-9 182 492**
Private equity	0	0	0	0	0	0
SUM PRIVATE EQUITY	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
AKSJEPLASSERINGER	**24 791 152**	**0**	**24 791 152**	**13 813 059**	**0**	**13 813 059**
Bankinnskudd	7 748	0	7 748	39 126	23 160	15 966
DNB Likviditet IV	137 072	0	137 072	1 217 410	0	1 217 410
DNB pengemarked	na	0	0	2 247 486	4 349 753	-2 102 268
Pareto pengemarked	na	0	0	1 003 260	0	1 003 260
BANK/PENGEMARKED	**144 820**	**0**	**144 820**	**4 507 282**	**4 372 913**	**134 368**
DNB Europ. Covered Bonds	- 324 532	0	- 324 532	- 107 439	0	- 107 439
DNB Global Credit	-1 065 537	0	-1 065 537	-1 470 486	0	-1 470 486
DNB Global Treasury	- 353 069	0	- 353 069	-28 117	0	-28 117
GLOBALE OBLIGASJONER	**-1 743 139**	**0**	**-1 743 139**	**-1 606 041**	**0**	**-1 606 041**
DNB Obligasjon III	- 986 100	0	- 986 100	966 597	0	966 597
Pareto omløpsobligasjoner	na	0	0	835 507	0	835 507
DNB omløpsobligasjoner	na	0	0	3 293 017	0	3 293 017
NORSKE OBLIGASJONER	**- 986 100**	**0**	**- 986 100**	**5 095 121**	**0**	**5 095 121**

Budsjettkontroll fortsetter på side 4

Budsjettkontroll fortsetter fra side 3

Alle beløp i NOK	Perioden 1.11.2016– 30.11.2016			Hittil i år		
	Avkastning totalt	**Renter / utbytte**	**Markedsverdi endringer**	**Avkastning totalt**	**Renter / utbytte**	**Markedsverdi endringer**
RENTEPLASSERINGER	**-2 584 419**	**0**	**-2 584 419**	**7 996 362**	**4 372 913**	**3 623 448**
Realobl. Trønderenergi-bokført	759 855	0	759 855	9 627 835	0	9 627 835
SUM ANLEGGSOBLIGASJONER	**759 855**	**0**	**759 855**	**9 627 835**	**0**	**9 627 835**
Carnegie eiendom	- 948	0	- 948	-4 212 189	0	-4 212 189
SUM ANDRE AKTIVAKLASSER	**758 907**	**0**	**758 907**	**5 415 646**	**0**	**5 415 646**
Total	**22 965 640**	**0**	**22 965 640**	**27 225 066**	**4 372 913**	**22 852 153**

C) AVKASTNINGSOVERSIKT

Dato: 30.11.2016

Cultiva – Avkastningsoversikt – Totalt

	1.11.2016– 30.11.2016			Hittil i år			30.11.2016		1.11.2016– 30.11.2016	
	Tidsvektet avkastning i %			Tidsvektet avkastning i %			Allokering		Avkastning	
	Portefølje	Ref. Indeks	Meravkastning	Portefølje	Ref. Indeks	Meravkastning	i NOK	i %	i NOK	bidrag i %
DNB Global Indeks	4,6	4,7	-0,1	0,6	1,0	-0,4	193 672 800	11,0	8 523 927	0,5
KLP AksjeGlobal Indeks I	4,6	4,7	-0,1	0,3	1,0	-0,7	98 901 280	5,6	4 310 192	0,3
GLOBALE AKSJER - Usikrede	**4,6**	**4,7**	**-0,1**	**0,5**	**1,0**	**-0,5**	**292 574 080**	**16,6**	**12 834 119**	**0,7**
KLP AksjeGlobal Indeks II	2,7	2,7	-0,0	6,1	6,1	0,0	428 727 500	24,3	11 223 643	0,6
GLOBALE AKSJER - Valutasikrede	**2,7**	**2,7**	**-0,0**	**6,1**	**6,1**	**0,0**	**428 727 500**	**24,3**	**11 223 643**	**0,6**
KLP AksjeNorden	0,8	0,8	0,0	-1,2	-1,5	0,3	93 782 060	5,3	733 390	0,0
NORDISKE AKSJER	**0,8**	**0,8**	**0,0**	**-1,2**	**-1,5**	**0,3**	**93 782 060**	**5,3**	**733 390**	**0,0**
Pareto norske aksjer	0,0	0,0	0,0	-13,3	-8,1	-5,2	0	0,0	na	0,0
NORSKE AKSJER	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-13,3**	**-8,1**	**-5,2**	**0**	**0,0**		**0,0**
Private equity	0,0	2,9	-2,9	0,0	7,6	-7,6	20 201 420	1,1	0	0,0
SUM PRIVATE EQUITY	**0,0**	**2,9**	**-2,9**	**0,0**	**7,6**	**-7,6**	**20 201 420**	**1,1**	**0**	**0,0**
AKSJEPLASSERINGER	**3,1**	**3,3**	**-0,2**	**1,1**	**1,9**	**-0,8**	**835 285 060**	**47,3**	**24 791 152**	**1,4**
Bankinnskudd	0,0	0,0	-0,0	0,5	0,5	0,0	23 810 890	1,3	7 748	0,0
DNB Likviditet IV	0,1	0,0	0,0	0,6	0,2	0,4	218 007 100	12,3	137 072	0,0
DNB pengemarked	0,0	0,0	0,0	1,3	0,3	0,9	0	0,0	na	0,0
Pareto pengemarked	0,0	0,0	0,0	1,4	0,3	1,0	0	0,0	na	0,0
BANK/PENGEMARKED	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**1,8**	**0,5**	**1,3**	**241 817 990**	**13,7**	**144 820**	**0,0**
DNB Europ. Covered Bonds	-0,6	0,0	-0,6	-0,2	0,0	-0,2	50 094 680	2,8	- 324 532	-0,0
DNB Global Credit	-2,1	-2,1	-0,0	-2,9	-2,9	0,0	49 081 830	2,8	-1 065 537	-0,1
DNB Global Treasury	-0,5	-2,1	1,6	-0,0	-2,9	2,9	75 120 010	4,3	- 353 069	-0,0
GLOBALE OBLIGASJONER	**-1,0**	**0,0**	**-1,0**	**-0,9**	**0,0**	**-0,9**	**174 296 520**	**9,9**	**-1 743 139**	**-0,1**
DNB Obligasjon III	-0,3	-0,1	-0,1	0,3	-1,0	1,3	356 343 700	20,2	- 986 100	-0,1
Pareto omløpsobligasjoner	0,0	0,0	0,0	0,4	1,3	-0,9	0	0,0	na	0,0
DNB omløpsobligasjoner	0,0	0,0	0,0	1,6	1,3	0,3	0	0,0	na	0,0
NORSKE OBLIGASJONER	**-0,3**	**-0,1**	**-0,1**	**1,0**	**0,3**	**0,6**	**356 343 700**	**20,2**	**- 986 100**	**-0,1**

Avkastningsoversikt – totalt fortsetter på side 6

C) AVKASTNINGSOVERSIKT

Dato: 30.11.2016

Avkastningsoversikt – totalt fortsetter fra side 5

	1.11.2016– 30.11.2016			Hittil i år			30.11.2016		1.11.2016– 30.11.2016	
	Tidsvektet avkastning i %			Tidsvektet avkastning i %			Allokering		Avkastning	
	Portefølje	Ref. Indeks	Meravkastning	Portefølje	Ref. Indeks	Meravkastning	i NOK	i %	i NOK	bidrag i %
RENTEPLASSERINGER	**-0,3**	**-0,0**	**-0,3**	**1,0**	**0,7**	**0,3**	**772 458 210**	**43,8**	**-2 584 419**	**-0,1**
Realobl. Trønderenergi-bokført	0,4	-0,1	0,5	5,8	1,2	4,6	153 491 900	8,7	759 855	0,0
SUM ANLEGGSOBLIGASJONER	**0,4**	**-0,1**	**0,5**	**5,8**	**1,2**	**4,6**	**153 491 900**	**8,7**	**759 855**	**0,0**
Carnegie eiendom	-0,0	-0,1	0,0	-37,0	1,2	-38,2	4 040 182	0,2	- 948	-0,0
SUM ANDRE AKTIVAKLASSER	**0,4**	**-0,1**	**0,5**	**2,7**	**1,2**	**1,5**	**157 532 082**	**8,9**	**758 907**	**0,0**
Total	**1,3**	**1,5**	**-0,2**	**1,2**	**1,5**	**-0,3**	**1 765 275 352**	**100,0**	**22 965 640**	**1,3**

Ansvarsbegrensning

Denne rapporten er basert på informasjon som Mercer (Norge) AS har innhentet fra ulike kilder. Mercer (Norge) AS er ikke ansvarlig for eventuelle skader eller feil som beror på hendelser utenfor selskapets kontroll. Materialet kan være delvis eller helt basert på informasjon fra tredjepart. Vi anser denne informasjonen som pålitelig, men kan ikke garantere at den er korrekt eller komplett. Innholdet i denne rapporten er gyldig for den dato som er oppgitt.

Ved spørsmål eller problemer, ta kontakt med din rådgiver.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 13. desember 2016
Saksnummer: 50/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Kapitalforvaltningsstrategi 2017

Møte med investeringsrådet

30. november 2016 ble det gjennomført et møte med investeringsrådet til Cultiva og Sørlandets Kompetansefond. Referat fra møtet er vedlagt.

Kapitalforvaltningsstrategi

Kapitalforvaltningsstrategien ble sist revidert i styremøte 7. desember 2015. Det er vedtatt årlig rullering av kapitalforvaltningsstrategien. Basert på drøftelsene i investeringsrådet vil administrasjonen foreslå følgende endringer i kapitalforvaltningsstrategien:

1) Endret vekting mellom Norske og Globale Obligasjoner

I eksisterende forvaltningsstrategi eksisterer det et langsiktig mål om å ha investert 25% av totalporteføljen i norske inflasjonssikrede obligasjoner (anlegg). Per i dag består porteføljen av 1 obligasjon (Trønderenergi) som utgjør ca. 9 % av totalporteføljen. Siden forrige rullering av strategien har det ikke vært lagt ut nye obligasjoner av denne type i det norske markedet. Eksisterende forvaltningsstrategi tillater at uoppfylt ramme kan flyttes til det norske obligasjonsmarkedet. Dette medfører at Cultiva i dag er overvektet i det norske obligasjonsmarkedet.

Investeringsrådet har blitt forelagt denne problemstillingen, og med porteføljediversifisering som hovedargument, anbefaler komiteen at Cultiva balanserer eksponeringen i obligasjonsmarkedet med 50% i både det norske og globale obligasjonsmarkedet.

Administrasjonen ønsker derfor å kunne bevege sin eksponering innenfor obligasjoner friere mellom norske og globale papirer. Dette kan også inkludere inflasjonssikrede obligasjoner. Dagens lave rentenivå medfører at valutasikring gjøres til en begrenset kostnad – ca. 0,1 % p.a. ved årlig rullering.

2) En strammere definisjon av risikorammene i obligasjonsporteføljen

Det er nå lovbestemt at norske utstedere uten offisiell rating ikke kan skyggerates av norske forvaltningsselskaper. Det er særskilt det faktum at skyggeratingen har inneholdt subjektive vurderinger, og hvor det kan ha eksistert sammenfallende interesser mellom tilrettelegger og utsteder, som har gjort at et forbud er innført.

Det er fortsatt ikke klart hvordan de norske forvaltningsselskapene løser denne problemstillingen. Cultiva har flere DnB-fond som inneholder utstedere med skyggerating, og det er derfor behov for å revidere denne ordlyden i forvaltningsstrategien for 2017. Det synes imidlertid klart at Cultiva må være særskilt oppmerksom på fond hvor utstedere uten offisiell rating er inkludert.

I vedtatt forvaltningsstrategi for 2016 og etterfølgende styresak i mai (nr. 15/16) er øvrige risikorammer for obligasjonsporteføljen nedfelt. Administrasjonen sammenfatter, justerer og forenkler dette regelverket i vedlegget «Forvaltningsstrategi 2017».

Som allokeringsramme for 2017 foreslås:

Aktivaklasse	Ramme 2016	Status 30.11.16	Ramme 2017	Min	Maks	Referanse indeks	Langsiktig mål
Bank/Pengemarked	13 %	14 %	12 %	7,5 %	20 %	ST1X	5 %
Norske obligasjoner	10 %	20 %	10 %	0 %	15 %	ST4X	5 %
Globale obligasjoner	10 %	10 %	20 %	0 %	25 %	BCGBAI(NOK)	5 %
Sum renteplasseringer	**33 %**	**44 %**	**42 %**				**15 %**
Norske aksjer	0 %	0 %	0 %	0 %	10 %	OSEBX	0 %
Nordiske aksjer	6 %	5 %	5 %	0 %	10 %	VINX (NOK)	8 %
Globale aksjer (val.sikr)	22,5%	24 %	23 %	15 %	30 %	MSCI (NOK)	26 %
Globale aksjer	16,5%	17 %	18 %	15 %	30 %	MSCI	26 %
Venture/Såkorn	1 %	1 %	1 %	0 %	2 %	OSEBX	0 %
Sum aksjeplasseringer	**46 %**	**47 %**	**47 %**	**42 %**	**60 %**		**60 %**
Eiendom Norge og utland	1 %	1 %	1 %	0 %	4 %	ST4X + 1 %	0 %
Infl.sikrede obl. - anlegg	20 %	9 %	10 %	5 %	20 %	ST4X + 1 %	25 %
Sum andre aktivaklasser	**21 %**	**10 %**	**11 %**				**25 %**
Sum	**100 %**	**100 %**	**100 %**				**100 %**

Referanseindeksen på totalporteføljen skal være:

12 % ST1X + 10 % ST4X + 20 % BCGBAI (NOK) + 5 % VINX (NOK) + 23 % MSCI (NOK) + 18 % MSCI + 1 % OSEBX + 11 % (ST4X + 1 %).

I første runde ber vi om et klarsignal for å starte et søk etter investeringsmuligheter innenfor obligasjonsmarkedet som kan være aktuelle for Cultiva. En endelig beslutning om nedsalg og eventuelle nye investeringer i enkeltfond og/eller diskresjonære mandater vil fremlegges for styret for godkjenning i styremøte i 2017.

Forslag til vedtak:

1) Norske og Globale obligasjoner sidestilles med hensyn på eksponering.
2) Porteføljebegrensninger for 2017 angitt i vedlegg (pkt. 2.1) godkjennes.
3) Foreslåtte allokeringsrammer for 2017 godkjennes.
4) Styret viderefører administrasjonens fullmakt til å investere i realrenteobligasjoner fra Hafslund, andre nettselskaper eller infrastrukturselskaper med minimum 2,5 % realrente.
5) Styret ber administrasjonen å utarbeide revidert porteføljeforslag for obligasjoner for endelig vedtak i styremøte i 2017.
6) Styret ber administrasjonen oppdatere kapitalforvaltningsstrategien med de vedtatte endringer.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg: Trykte vedlegg: 1) Utkast til Kapitalforvaltningsstrategi 2017
2) Referat fra møte i investeringsrådet

Utrykte vedlegg: Vedtatt Kapitalforvaltningsstrategi 2016

cultiva

Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Utkast til Kapitalforvaltningsstrategi 2017

Vedtak i styremøte 20. desember 2016:

50/16 Kapitalforvaltningsstrategi 2017

Vedtak:

Et enstemmig styre fattet følgende vedtak:

1) Norske og Globale obligasjoner sidestilles med hensyn på eksponering.
2) Porteføljebegrensninger for 2017 angitt i vedlegg (pkt. 2.1) godkjennes.
3) Foreslåtte allokeringsrammer for 2017 godkjennes.
4) Styret viderefører administrasjonens fullmakt til å investere i realrenteobligasjoner fra Hafslund, andre nettselskaper eller infrastrukturselskaper med minimum 2,5 % realrente.
5) Styret ber administrasjonen å utarbeide revidert porteføljeforslag for obligasjoner for endelig vedtak i styremøte i 2017.
6) Styret ber administrasjonen oppdatere kapitalforvaltningsstrategien med de vedtatte endringer.

INNHOLD

DEL 1

1 FORVALTNINGSSTRATEGI 2016
1.1 Vedtak kapitalforvaltningsstrategi
1.2 Allokeringsrammer 2016
1.3 Øvrige begrensninger 2016
1.4 Risikoevne 30. november 2016
1.5 Resultat 30. november 2016
1.5.1 Status
1.5.2 Stresstest
1.5.3 Bufferkapital

2 FORVALTNINGSSTRATEGI 2017
2.1 Administrasjonens forslag til tiltak
2.2 Vedtak

DEL 2

3 INNLEDNING
3.1 Målet med kapitalforvaltningen
3.2 Organisering/ansvar
3.2.1 Styret
3.2.2 Daglig leder
3.3 Generelt om kapitalforvaltningen

4 SENTRALE BEGREPER
4.1 Sikkerhet
4.2 Risikospredning
4.2.1 Strategisk diversifisering
4.2.2 Taktisk diversifisering
4.2.3 Risiko i forhold til Cultivas balanse
4.3 Likviditet
4.3.1 Omsettelighet
4.3.2 Kurssvingninger
4.4 Valutaeksponering
4.5 Øvrige ord og uttrykk
4.5.1 Durasjon
4.5.2 Rentefølsomhet/-volatilitet
4.5.3 Standardavvik

5 LOV, FORSKRIFTER OG REGLER FOR KAPITALFORVALTNINGEN
5.1 Generelt om kapitalforvaltningen
5.2 Kapitalforvaltningsforskriften
5.3 Kapitaldekningsforskriften
5.4 Foreløpig konklusjon

6 ETISKE RETNINGSLINJER FOR KAPITALFORVALTNINGEN

7 KLASSIFISERING OG VURDERINGSREGLER

8 PLASSERINGSALTERNATIVENE
8.1 Bank/pengemarked
8.1.1 Bankinnskudd
8.1.2 Pengemarkedsplassering/sertifikater
8.2 Obligasjoner
8.2.1 Omløpsobligasjoner
8.2.2 Anleggsobligasjoner
8.2.3 Internasjonale obligasjoner
8.2.4 Aksjeindekserte obligasjoner
8.2.5 Inflasjonssikrede obligasjoner
8.3 Aksjer
8.3.1 Norske aksjer
8.3.2 Utenlandske aksjer
8.3.3 Aksjefond
8.3.4 Strategiske plasseringer i aksjer
8.4 Øvrig
8.4.1 Eiendom
8.4.2 Derivater
8.4.3 Private equity / Aktiv eierkapital
8.4.4 Hedgefond
8.4.5 Grunnfondsbevis
8.4.6 Energifond

9 RISIKOEVNE
9.1 Bufferkapital
9.1.1 Stresstest
9.1.2 Value at Risk (VaR)
9.2 Egenkapital
9.2.1 Pensjonskassenes krav til kapitaldekning (egenkapital)
9.2.2 Cultivas krav til egenkapital
9.2.3 Konklusjon

10 INVESTERINGSPROSESS
10.1 Investeringsmandat
10.2 Rebalanseringsmekanisme
10.3 Rapporteringsrutiner
10.4 Oppfølging, kontroll og evaluering

DEL 1

Oppsummert kan man si at den generelle målsetting med dette strategidokumentet er å utforme kapitalforvaltningen til Cultiva på en slik måte at det er sammenheng mellom lover/forskrifter, balansesammensetning, risikoevne/bufferkapital og Cultivas forpliktelser

Kapitalforvaltningsstrategien er delt opp i to deler. Del I består av to kapitler. Kapittel 1 beskriver fjorårets resultat, og kapittel 2 er strategien for årets kapitalforvaltning.

Del 2 består av 8 kapitler som tar for seg sentrale begreper og særegne forhold som gjelder Cultiva.

1 FORVALTNINGSSTRATEGI 2016

1.1 Vedtak om kapitalforvaltningsstrategi

Cultiva fattet følgende vedtak på styremøte 7. desember 2015 (Enstemmig):

1) Statusrapport kapitalforvaltning pr. 31.10.15 tas til etterretning.
2) Globale obligasjoner godkjennes som egen aktivaklasse.
3) Norske aksjer tas ut som egen aktivaklasse og erstattes av nordiske aksjer.
4) Foreslåtte allokeringsrammer for 2016 godkjennes.
5) Styret viderefører administrasjonens fullmakt til å investere i realrenteobligasjoner fra Hafslund eller andre nettselskaper med lavere realrente enn minimumskravet i kapitalforvaltningsstrategien, begrenset nedad til 2,75 %.
6) Administrasjonen får fullmakt til å bytte leverandør av rapporteringstjenester.
7) Styret ber administrasjonen oppdatere kapitalforvaltningsstrategien med de vedtatte endringer.

1.2 Allokeringsrammer 2016

Som revidert ramme for aktivaallokering for 2016 ble følgende vedtatt i styremøte 23. mai 2016 (sak 15/16):

Aktivaklasse	31.12.15	30.04.16	Ramme 2016	Min	Maks	Referanse indeks	Langsiktig mål
Bank/Pengemarked	17 %	17 %	13 %	7,5 %	20 %	ST1X	5 %
Norske obligasjoner	27 %	27 %	10 %	5 %	30 %	ST4X	5 %
Globale obligasjoner	0 %	0 %	10 %	0 %	20 %	BCGBAI(NOK)	5 %
Sum renteplasseringer	**43 %**	**44 %**	**33 %**				**15 %**
Norske aksjer	6 %	0 %	0 %	0 %	10 %	OSEBX	0 %
Nordiske aksjer	0 %	6 %	6 %	0 %	10 %	VINX (NOK)	8 %
Globale aksjer (val.sikr)	18 %	23 %	22,5 %	15 %	30 %	MSCI (NOK)	26 %
Globale aksjer	22 %	16 %	16,5 %	15 %	30 %	MSCI	26 %
Venture/Såkorn	1 %	1 %	1 %	0 %	2 %	OSEBX	0 %
Sum aksjeplasseringer	**47 %**	**46 %**	**46 %**	**42 %**	**60 %**		**60 %**

Eiendom Norge og utland	1 %	1 %	1 %	0 %	4 %	ST4X + 1 %	0 %
Infl.sikrede obl. - anlegg	9 %	9 %	20 %	5 %	25 %	ST4X + 1 %	25 %
Sum andre aktivaklasser	**10 %**	**10 %**	**21 %**				**25 %**
Sum	**100 %**	**100 %**	**100 %**				**100 %**

Referanseindeksen på totalporteføljen skal være:

13 % ST1X + 10 % ST4X + 10 % BCGBAI (NOK) + 6 % VINX (NOK) + 19,5 % MSCI (NOK) + 19,5 % MSCI + 1 % OSEBX + 21 % (ST4X + 1 %)

Inflasjonssikrede obligasjoner skal føres som anlegg i porteføljen og ved rapportering.

1.3 Øvrige begrensninger 2016

Durasjon for obligasjonsporteføljen: Normalt 1,5 år, minimum 0 år og maksimum 3 år.

Durasjon for pengemarkedsporteføljen: Normalt 3 måneder, minimum 0 måneder og maksimum 1 år.

Det kan gjøres plasseringer i rentepapirer utstedt av:

- Norske Stat/statsforetak inkl. papirer garantert av stat: Max 100 % av renteporteføljen
- Kommuner/fylkeskommuner inkl. papirer garantert av kommuner/fylkeskommuner. Samt obligasjoner med fortrinnsrett(OMF) / Boligforetak med offisiell kredittrating fra Standard & Poors eller Moodys. Max 80 % av renteporteføljen.
- Finans med kredittrating tilsvarende A minus eller bedre hos Standard & Poors eller Moodys, eller som har skyggerating fra finanshus som bruker samme ratingmetode. Finansinstitusjoner skal ha en forvaltningskapital større enn NOK 5 mrd. Max 50 % av porteføljen
- Kraftselskaper eller industriselskaper med kredittrating lik Investment Grade hos Standard & Poors / Moodys, eller som har skyggerating fra finanshus som bruker samme ratingmetode. Max 20 % av renteporteføljen

Ved bruk av skyggerating må kredittratingen fra to finanshus legges til grunn.

Porteføljen skal kun inneholde verdipapirer som er nominert i NOK.

Maksimal plassering i papirer utstedt av en og samme låntaker: 10 % med unntak av norske statspapirer og statsgaranterte papirer.

Det kan investeres i vel diversifiserte pengemarkeds- eller obligasjonsfond som i hovedsak tilfredsstiller ovennevnte kriterier. Inntil 30 % av renteporteføljen kan investeres i fond som inkluderer Investment Grade papirer i porteføljen.

Det kan investeres i realrenteobligasjoner på minimum 3 % rente og KPI på minimum 2,2 % i nettselskap, andre infrastrukturselskap med rating på minimum «Investment Grade» eller norske kommuner/stat.

Derivater kan kun benyttes til sikring av inflasjonsrisiko knyttet til obligasjonsporteføljen.

1.4 Risikoevne per 30.november 2016

Inflasjonssikrede obligasjoner vil ikke ha den samme risikoen som nominelle obligasjoner mht. kurstap ved renteoppgang. Det nominelle rentenivået vil i de aller fleste tilfeller samvariere med inflasjonen. Siden endringer i inflasjon kompenseres ved inflasjonssikrede obligasjoner, vil det ikke være naturlig å inkludere disse obligasjonene i stresstesten.

Pr. 30.11.16 var opparbeidet bufferkapital 249,8 millioner kroner.

1.5 Resultat pr. 30. november 2016

1.5.1 Status pr. 30.11.16

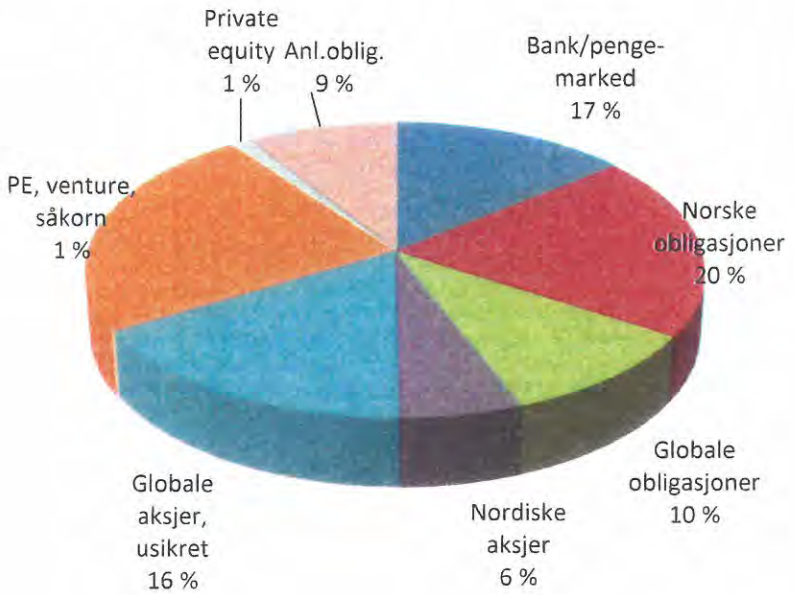
Aktivaklasse	30.11.16 (i mNOK)	i %	Ramme 2016	Min	Maks	Referanse indeks	Langsiktig mål
Bank/Pengemarked	241,8	14 %	13 %	7,5 %	20 %	ST1X	5 %
Norske obligasjoner	356,3	20 %	10 %	0 %	30 %	ST4X	5 %
Globale obligasjoner	174,3	10 %	10 %	0 %	30 %	BCGBAI(NOK)	5 %
Sum renteplasseringer	**772,4**	**44 %**	**33 %**				**15 %**
Norske aksjer	0	0 %	0 %	0 %	10 %	OSEBX	0 %
Nordiske aksjer	93,8	5 %	6 %	0 %	10 %	VINX (NOK)	8 %
Globale aksjer (val.sikr)	428,7	24 %	22,5 %	15 %	30 %	MSCI (NOK)	26 %
Globale aksjer	292,6	17 %	16,5 %	15 %	30 %	MSCI	26 %
Venture/Såkorn	20,2	1 %	1 %	0 %	2 %	OSEBX	0 %
Sum aksjeplasseringer	**835,3**	**47 %**	**46 %**	**42 %**	**60 %**		**60 %**
Eiendom Norge og utland	4,0	0 %	1 %	0 %	4 %	ST4X + 1 %	0 %
Infl.sikrede obl. - anlegg	153,5	9 %	20 %	5 %	25 %	ST4X + 1 %	25 %
Sum andre aktivaklasser	**157,5**	**9 %**	**21 %**				**25 %**
Sum	**1765,3**	**100 %**	**100 %**				**100 %**

Oversikten viser at porteføljen er overvektet i rentepapirer og undervektet i inflasjonssikrede obligasjoner i forhold til gjeldende allokeringsramme. Dette skyldes at det har vært vanskelig å finne inflasjonssikrede obligasjoner som gir tilfredsstillende realavkastning i dagens marked, og at oppbygningen av denne aktivaklassen har tatt lengre tid enn forventet.

I tillegg har Cultiva ikke innbetalte investeringsforpliktelser i følgende selskaper:

	Kommitert	Ikke innbet.
Skagerak Seed Capital	10,0 mill	1,5 mill
Skagerak Maturo Seed	4,0 mill	4,0 mill
Sum	**14,0 mill**	**5,5 mill**

Porteføljesammensetning:

Avkastning på porteføljen pr. 30.11.16 utgjør 27,2 mill. kr eller 1,5 %.

Nominell avkastning	Kr	27 209 100	1,5 %
Justering grunnkapital	Kr	-44 888 247	-3,4 %
Realavkastning pr 30.11.16	Kr	-17 679 147	-1,9 %

1.5.2 Stresstest

Stresstesting er et verktøy for å måle tapspotensialet i stiftelsens portefølje av investeringer dersom gitte forutsetninger slår til (katastrofeutfall). Stresstesten gir et uttrykk for den faktiske risikoen i porteføljen.

Pr. 30.11.16 viser stresstesten, justert for erfaringsmessig differanse mellom modellene, et tapspotensiale på 191,2 millioner kroner.

1.5.3 Bufferkapital

	30.11.16
Markedsverdi portefølje	1 765,3 mill
- Inflasjonsjustert grunnkapital	-1 485,1 mill
- Ikke utbetalte prosjektbevilgninger	-30,3 mill
Beregnet bufferkapital	249,8 mill
- Tapspotensiale stresstest	-191,2 mill
Over/underdekning bufferkapital	58,5 mill

2 REVIDERT FORVALTNINGSSTRATEGI 2017

2.1 Administrasjonens forslag til tiltak

Kapitalforvaltningsstrategien ble sist revidert i styremøte 7. desember 2015 med endringer i styresak nr. 15 den 23. mai 2016. Det er vedtatt årlig rullering av kapitalforvaltningsstrategien. Således er det kun minimums- og maksimumsrammene i 2017 for hver enkel aktivaklasse som diskuteres i dette dokumentet (de langsiktige målene ligger fast). I tillegg foreslår administrasjonen enkelte endringer knyttet til begrensningene på investeringsmandatet.

Basert på drøftelsene i investeringsrådet vil administrasjonen foreslå følgende endringer i kapitalforvaltningsstrategien for 2017:

1) Endret vekting mellom Norske og Globale Obligasjoner

I gjeldende forvaltningsstrategi eksisterer det et langsiktig mål om å ha investert 25 % av totalporteføljen i norske inflasjonssikrede obligasjoner (anlegg). Per i dag består porteføljen av 1 obligasjon (Trønderenergi) som utgjør ca. 9 % av totalporteføljen. Siden forrige rullering av strategien har det ikke vært lagt ut nye obligasjoner av denne type i det norske markedet. Eksisterende forvaltningsstrategi tillater ikke at uoppfylt ramme kan flyttes til det globale obligasjonsmarkedet. Dette medfører at Cultiva i dag er overvektet i det norske obligasjonsmarkedet.

Investeringsrådet har blitt forelagt denne problemstillingen, og med porteføljediversifisering som hovedargument, anbefaler rådet at Cultiva balanserer eksponeringen i obligasjonsmarkedet med 50% i både det norske og globale obligasjonsmarkedet.

Administrasjonen ønsker derfor å kunne bevege sin eksponering innenfor obligasjoner friere mellom norske og globale papirer. Dette kan også inkludere inflasjonssikrede obligasjoner. Dagens lave rentenivå medfører at valutasikring gjøres til en begrenset kostnad – ca. 0,1 % p.a. ved årlig rullering.

2) En strammere definisjon av risikorammene i obligasjonsporteføljen

Det er nå lovbestemt at norske utstedere uten offisiell rating ikke kan skyggerates av norske forvaltningsselskaper. Det er særskilt det faktum at skyggeratingen har inneholdt subjektive vurderinger, og hvor det kan ha eksistert sammenfallende interesser mellom tilrettelegger og utsteder, som har gjort at et forbud er innført.

Det er fortsatt ikke klart hvordan de norske forvaltningsselskapene løser denne problemstillingen. Cultiva har flere DnB-fond som inneholder utstedere med skyggerating, og det er derfor behov for å revidere denne ordlyden i forvaltningsstrategien for 2017. Det synes imidlertid klart at Cultiva må være særskilt oppmerksom på fond hvor utstedere uten offisiell rating er inkludert.

I vedtatt forvaltningsstrategi for 2016 og etterfølgende styresak i mai (nr 15/16) er øvrige risikorammer for obligasjonsporteføljen nedfelt. Administrasjonen sammenfatter og forenkler dette regelverket nedenfor.

Allokeringsrammer for 2017

Som allokeringsramme for 2017 foreslås:

Aktivaklasse	Ramme 2016	Status 30.11.16	Ramme 2017	Min	Maks	Referanse indeks	Langsiktig mål
Bank/Pengemarked	13 %	14 %	12 %	7,5 %	20 %	ST1X	5 %
Norske obligasjoner	10 %	20 %	10 %	0 %	15 %	ST4X	5 %
Globale obligasjoner	10 %	10 %	20 %	0 %	25 %	BCGBAI(NOK)	5 %
Sum renteplasseringer	**33 %**	**44 %**	**42 %**				**15 %**
Norske aksjer	0 %	0 %	0 %	0 %	10 %	OSEBX	0 %
Nordiske aksjer	6 %	5 %	5 %	0 %	10 %	VINX (NOK)	8 %
Globale aksjer (val.sikr)	22,5%	24 %	23 %	15 %	30 %	MSCI (NOK)	26 %
Globale aksjer	16,5%	17 %	18 %	15 %	30 %	MSCI	26 %
Venture/Såkorn	1 %	1 %	1 %	0 %	2 %	OSEBX	0 %
Sum aksjeplasseringer	**46 %**	**47 %**	**47 %**	**42 %**	**60 %**		**60 %**
Eiendom Norge og utland	1 %	1 %	1 %	0 %	4 %	ST4X + 1 %	0 %
Infl.sikrede obl. - anlegg	20 %	9 %	10 %	5 %	20 %	ST4X + 1 %	25 %
Sum andre aktivaklasser	**21 %**	**10 %**	**11 %**				**25 %**
Sum	**100 %**	**100 %**	**100 %**				**100 %**

Referanseindeksen på totalporteføljen skal være:

12 % ST1X + 10 % ST4X + 20 % BCGBAI (NOK) + 5 % VINX (NOK) + 23 % MSCI (NOK) + 18 % MSCI + 1 % OSEBX + 11 % (ST4X + 1 %).

Inflasjonssikrede obligasjoner føres som anlegg i porteføljen og ved rapportering.

Øvrige begrensninger:

Det kan gjøres plasseringer i rentepapirer utstedt av:

- Norske Stat/statsforetak inkl. papirer garantert av stat: Max 100 % av renteporteføljen
- Kommuner/fylkeskommuner inkl. papirer garantert av kommuner/fylkeskommuner. Samt obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)/Boligforetak med offisiell kredittrating fra Standard & Poors eller Moodys. Max 80 % av renteporteføljen.
- Finansselskaper hvor rentepapiret har en kredittrating tilsvarende Investment Grade (BBB-[1] eller bedre) hos Standard & Poors, Moodys eller Fitch. Finansinstitusjoner skal ha en forvaltningskapital større enn NOK 5 mrd, og ha en kapitaldekning som tilfredsstiller Basel III-regelverket. Max 50 % av porteføljen.
- Kraftselskaper eller industriselskaper hvor rentepapiret har en kredittrating lik Investment Grade (BBB- eller bedre) hos Standard & Poors, Moodys eller Fitch. Max 20 % av renteporteføljen.

I fond hvor deler av fondsverdien er representert ved utstedere uten offisiell rating er kravet at forvaltningsselskapet selv vurderer kredittkvaliteten til rentepapiret eller utsteder til å være minimum BBB-. Ved investeringer i ansvarlige lån er kravet at forvaltningsselskapet selv vurderer kredittkvaliteten til utsteder til å være minimum BBB+. Slike fond må ha en gjennomsnittlig kredittkvalitet på A- eller bedre[2].

Den gjennomsnittlige kredittkvalitet i obligasjonsporteføljen må minimum være BBB+[3].

Durasjon-gjennomsnitt for obligasjonsporteføljen: 1,5 år (minimum 0 år og maksimum 3 år).

Durasjon-gjennomsnitt for pengemarkedsporteføljen: 3 mnd (minimum 0 mnd og maksimum 1 år).

Maksimal plassering i papirer utstedt av en og samme låntaker: 10 % med unntak av norske statspapirer og statsgaranterte papirer.

Det kan investeres i veldiversifiserte pengemarkedsfond eller obligasjons-fond/-porteføljer som i hovedsak tilfredsstiller ovennevnte kriterier. Inntil 30 % av renteporteføljen kan investeres i fond som inkluderer sub-Investment grade papirer («High Yield») i porteføljen[4].

Det kan investeres i realrenteobligasjoner på minimum 2,5 % rente og KPI på minimum 2,0 % i nettselskap, andre infrastrukturselskap med rating på minimum Investment Grade eller norske kommuner/stat[5].

Derivater kan kun benyttes til sikring av inflasjons- og valutarisiko knyttet til obligasjonsporteføljen.

Alle investeringer skal ha en screeningprosess tilsvarende Statens Petroleumsfond Utland.

Det skal ikke gjennomføres rebalansering av aksjeporteføljen ved verdistigning. Økningen i aksjeandel er begrenset oppad til 60 %[6]
Dersom aksjeandelen faller mer enn 4 % fra vedtatt ramme gjennomføres en rebalansering tilbake til vedtatt ramme. Rebalansering skal gjennomføres innen utgangen av påfølgende måned[7].

[1] Endret fra A-. Årsak er bortfall av skyggerating og dermed bedre ratingkvalitet.
[2] Ny tekst for å erstatte forbudet mot skyggerating. Tekst anbefalt av Verdipapirfondenes forening nov 2016. Tekst i tråd med eksisterende portefølje og styrevedtak 15/16.
[3] Ny begrensing – ingen eksisterende begrensning på dette (kun på spesifikke fond).
[4] Ved en inkurie var begrepet «High Yield» byttet ut med «Investment Grade» i kapitalforvaltningsstrategi 2016.
[5] Rente er redusert fra 2,75 % til 2,5 % og KPI fra 2,2 % til 2,0 %
[6] Vedtak i styremøte 28.mars 2014
[7] Vedtak i styremøte 27. juni 2013

2.2 Vedtak i styremøte 20. desember 2016

Et enstemmig styre fattet følgende vedtak:

1) Norske og Globale obligasjoner sidestilles med hensyn på eksponering.
2) Porteføljebegrensninger for 2017 angitt i vedlegg (pkt. 2.1) godkjennes.
3) Foreslåtte allokeringsrammer for 2017 godkjennes.
4) Styret viderefører administrasjonens fullmakt til å investere i realrenteobligasjoner fra Hafslund, andre nettselskaper eller infrastrukturselskaper med minimum 2,5 % realrente.
5) Styret ber administrasjonen å utarbeide revidert porteføljeforslag for obligasjoner for endelig vedtak i styremøte i 2017.
6) Styret ber administrasjonen oppdatere kapitalforvaltningsstrategien med de vedtatte endringer.

DEL 2

3 INNLEDNING

Oppsummert kan man si at den generelle målsetting med denne delen av strategidokumentet er å utforme kapitalforvaltningen til Cultiva på en slik måte at det er sammenheng mellom lover/forskrifter, balansesammensetning, risikoevne/bufferkapital og Cultivas forpliktelser.

3.1 Målet med kapitalforvaltningen

Fra stiftelsens vedtekter:

> § 4
>
> Stiftelseskapital er kr 1 133 800 000,-. (Endret fra kr 1 440 050 000,- i styremøte 07.05.10.)
>
> Stiftelsens kapital skal hvert år tillegges et beløp som er tilstrekkelig til at stiftelsen opprettholder sin realverdi. Den øvrige avkastningen kan brukes det enkelte år til å fremme stiftelsens formål eller tillegges et rentefond som kan benyttes senere år.
>
> Grunnkapital og tilleggskapital må aldri angripes. Hvis stiftelsens eiendeler har sunket i verdi slik at grunnkapital og tilleggskapital er angrepet, kan årlig utbetaling ikke finne sted før grunnkapital og tilleggskapital er oppfylt.
>
> § 5
>
> Stiftelsens midler forvaltes av styret. Styret kan delegere forvaltningen til daglig leder, men stiftelsens styre må gi instruks og retningslinjer for forvaltningen. Midlene må ikke anbringes på en måte som anses som spekulasjonspreget.
>
> Midlene skal fortrinnsvis investeres i aksjer og obligasjoner direkte, i verdifond eller i fast eiendom.

Forvaltningen av Cultivas kapital er den ene overordnede oppgaven som gir grunnlaget for den neste oppgaven som er å tildele prosjekt- og investeringsstøtte i henhold til stiftelsens formålsparagraf.

Dette dokumentet sammenfatter de rammebetingelser som skal gjelde for Cultivas kapitalforvaltning. Samtidig skal det gi uttrykk for de målsettinger som bør knyttes til kapitalforvaltningen. Til sist skal det fremgå hvilke plasseringsprodukter som skal benyttes for å oppnå de ønskede målsettinger.

Definisjoner:

Stiftelseskapital er selskapets grunnkapital som er registrert i stiftelsesregisteret hos Stiftelsestilsynet.

Tilleggskapital tilsvarer akkumulerte tillegg til stiftelsens grunnkapital for å opprettholde realverdien. Tilleggskapital fremgår som en egen post i balansen klassifisert under innskutt egenkapital.

Stiftelsens kapital er summen av grunnkapital og tilleggskapital.

Rentefond (jf § 4) vil være ikke utdelt avkastning som settes av for bruk senere år. Avsetningene kan være øremerket til et bestemt formål, eller være en generell avsetning som kan disponeres senere år. Slike avsetninger vil vises i stiftelsens balanse under opptjent egenkapital.

3.2 Organisering/ansvar

3.2.1 Styret

Styret har ut fra lov og vedtekter presisert sine oppgaver slik:

a. Styret skal innrette Cultivas kapitalforvaltning slik at investeringene kan foretas og følges opp av eksterne forvaltere.

b. Styret skal sørge for å innhente tilstrekkelig informasjon om og holde seg løpende orientert om investeringene for å kunne vurdere om de enkelte investeringer tilfredsstiller stiftelsens formål, ønskede etiske standarder og for øvrig er i samsvar med de mandater og instrukser som forvalterne er undergitt.

c. Styret skal besørge at kapitalforvaltningen undergis en tilfredsstillende og overordnet risikostyring til enhver tid. Styret plikter å besørge at den samlede kapitalforvaltningen av stiftelsens midler tilfredsstiller bestemmelsene i Cultivas vedtekter, og at det sikres at instrukser for eventuelle forvaltere inneholder bestemmelser som ivaretar dette forhold.

d. Styret har ansvaret for å besørge at honorarer til eksterne forvaltere eller rådgivere for stiftelsen holdes innenfor rimelige grenser, og at det ikke avtales honorarordninger som avviker fra det som er alminnelig akseptert i markedet for tilsvarende tjenester.

e. Styret skal besørge at kapitalforvaltningen innordnes slik at det frigjøres likvide midler til utdelinger som forutsatt i Cultivas formål.

f. Styret skal sørge for at det utarbeides etiske retningslinjer for kapitalforvaltningen.

g. Styret kan knytte til seg et rådgivende organ (Investeringsrådet) for kapitalforvaltningen for å kunne drøfte valg av investeringsstrategi og plasseringsalternativer, samt hente råd om valg av forvaltere. Investeringsrådet skal bestå av uavhengige personer med spesiell kompetanse innen finansforvaltning.

Rapportering:

Styret skal etablere regelmessige rutiner for rapportering vedrørende kapital-forvaltning, tildeling og løpende drift og behandle slike rapporter i de løpende styremøtene.

3.2.2 Daglig leder

Styret har ut fra lov og vedtekter presisert daglig leders oppgaver slik:

Stiftelsesloven § 35:

Daglig leder står for den daglige ledelse av stiftelsens virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter stiftelsens forhold er av uvanlig art eller stor betydning.

Daglig leder skal sørge for at stiftelsens regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte

Cultivas vedtekter §9:

Styret ansetter daglig leder og fastsetter dennes lønns- og arbeidsvilkår. Det hører inn under den daglige ledelsen å sørge for forvaltning av midler i henhold til styrets retningslinjer, behandler søknader om tilskudd og avgi innstilling overfor styret.

I tillegg presiseres følgende oppgaver til daglig leder:

- Det hører inn under den daglige ledelsen å følge opp forvaltningen av Cultivas midler i henhold til styrets retningslinjer, behandle søknader om tilskudd og avgi innstilling overfor styret om tilskudd og annen kapitalanvendelse til fremme av stiftelsens formål.
- Daglig leder skal ha ansvaret for å utføre styrets beslutninger om stiftelsens kapitalforvaltning og utbetalinger fra stiftelsen.
- Daglig leder er ansvarlig for å tilrettelegge og forberede saker for behandling i styret.
- Daglig leder skal sørge for at Cultivas regnskaper til enhver tid er i samsvar med regnskapsloven og andre relevante lover og forskrifter og skal i samråd med styret påse at stiftelsens formuesforvaltning er ordnet på betryggende måte.
- Daglig leder har rett og plikt til å delta i styremøter med mindre styret bestemmer annerledes for den enkelte sak.
- Styret kan til enhver tid kreve at daglig leder gir styret nærmere redegjørelse for bestemte saker.
- Daglig leder skal på månedlig basis avgi skriftlig rapport til styrets leder eller den styret utpeker med angivelse av status for kapitalforvaltningen, vesentlige disposisjoner i perioden samt andre forhold av betydning for forvaltningen. [i]
- Daglig leder skal hvert tertial avgi en mer utførlig rapport til styret med beskrivelse av Cultivas investeringer, status, verdiutvikling, forventet utvikling, disposisjoner i perioden samt andre forhold av betydning for forvaltningen."

3.3 Generelt om kapitalforvaltningen

Oppsummert kan man si at den generelle målsetting med dette strategidokumentet er å utforme kapitalforvaltningen til Cultiva på en slik måte at det er sammenheng mellom lover/forskrifter, balansesammensetning, risikoevne/bufferkapital og Cultivas forpliktelser.

4. SENTRALE BEGREPER

4.1 Sikkerhet

Hensynet til sikkerheten skal stå sentralt i forhold til Cultivas kapitalforvaltning.

4.2. Risikospredning

Det finnes ingen enkel metode for å definere risiko på en portefølje. En tilnærming til definisjon er;

«sannsynligheten for ikke å oppnå en ønsket avkastning»

Denne avkastningen kan være et gitt måltall, for eksempel 6,5 % årlig avkastning, eller en benchmark som Oslo Børs Hovedindeks. Vanlig er det også å sammenfatte risiko gjennom standardavvik. Brukt på finansielle data gir dette uttrykk for variabiliteten på avkastningen.

All sparing innebærer en eller annen form for risiko. Ulike spareformer har forskjellig risiko, og derav forskjellig avkastningspotensial.

Cultiva skal ha en klar holdning til risikobegrepet i sin kapitalforvaltning. Videre skal man til enhver tid benytte muligheten til å spre plasseringene, for på den måten å kunne møte tilbakeslag som kan ramme deler av markedet. Denne risikospredningen henspeiler både på strategisk og taktisk diversifisering.

4.2.1 Strategisk diversifisering

Strategisk diversifisering refererer seg til hvordan Cultiva fordeler midlene på de ulike aktivaklassene som f.eks. aksjer, obligasjoner, eiendom osv. En god spredning av Cultivas investeringer innen de ulike aktivaklassene vil kunne bidra til å redusere Cultivas risikoeksponering.

Cultivas styre skal fastsette de ytre rammer for slik fordeling mellom de ulike aktivaklassene. Rammene skal fremgå av dette dokumentet.

4.2.2 Taktisk diversifisering

Foruten å spre risiko på ulike typer aktiva, skal Cultiva også innenfor hver aktivaklasse søke å foreta risikospredning. Kravet til risikospredning innenfor hver aktivaklasse skal være større dess større volatilitet eller standardavvik som gjelder for den bestemte aktivaklassen. Dette betyr f.eks. at kravet til spredning innenfor enkeltaksjer skal være større enn krav til spredning innenfor obligasjoner.

Cultivas styre skal fastsette de ytre rammer for spredning innenfor den enkelte aktivaklasse. Rammene skal fremgå av dette dokumentet.

4.2.3 Risiko i forhold til Cultivas balanse

Ved vurderingen av risiko skal det være porteføljens samlede risiko som skal være relevant, ikke risikoen ved hver enkelt plassering eller i hver enkelt aktivaklasse. Noen aktivaklasser med relativt høy risiko kan likevel være attraktive i en portefølje fordi de har en liten samvariasjon med de øvrige av

aktivaklassene.

4.3 Likviditet

Cultiva må til enhver tid ha midler tilgjengelig til å kunne dekke en stabil utbetaling til prosjekter og investeringsstøtte, samt øvrige kostnader den er forpliktet til å dekke. Sett i forhold til forvaltningskapitalen er det løpende likviditetsbehovet relativt lite, men må hensyntas i valg av plasseringsalternativer.

4.3.1 Omsettelighet

Det skal være et rimelig likvid marked for de eiendeler som Cultiva investerer i. Deler av Cultivas samlede portefølje bør derfor kunne la seg realisere på forholdsvis kort sikt uten store tap.

4.3.2 Kurssvingninger

Eiendeler kan være mer eller mindre likvide alt etter hvor store svingninger det er i prisen på eiendelene. Stor variasjon i pris på realiseringstidspunktet kan ha stor betydning for realisasjonsverdien. Aksjer har tradisjonelt hatt en større fluktuasjon i pris enn andre papirer. Cultiva skal derfor, både av hensyn til forpliktelsene på kort sikt og for å diversifisere investeringene, holde deler av sine midler i mer kortsiktige og likvide eiendeler.

4.4 Valutaeksponering

Deler av Cultivas midler kan plasseres i aktiva i utlandet for derigjennom å oppnå ytterligere risikodiversifisering.

Behovet for å kurssikre slike plasseringer skal følges opp i forhold til omfanget og spredningen på disse.

Cultivas styre skal fastsette de øvre grenser for plasseringer i fremmed valuta. Rammene skal fremgå av dette dokumentet.

4.5 Øvrige ord og uttrykk

4.5.1 Durasjon

Et begrep for løpetid der man også tar hensyn til når obligasjonen har rente- og avdragsbetalinger. Begrepet gir dermed uttrykk for når långiver får tilbake de pengene han har lånt ut.

4.5.2 Rentefølsomhet/-volatilitet

Et verdipapirs rentefølsomhet viser den mulige endring i verdipapirets verdi ved en renteendring på ett (1) prosentpoeng. Rentefølsomhet kan regnes på enkeltpapirer og som gjennomsnitt for hele porteføljer. Verdipapirer med lang løpetid har stor rentefølsomhet og er utsatt for store kursbevegelser ved endringer i markedsrenten.

Volatilitet gir tilsvarende et uttrykk for hvor mye obligasjoner eller aksjer kan svinge rundt sin egen antatte trend. Stor volatilitet innebærer at markedsverdien endres i betydelig grad mer enn trenden i markedet.

4.5.3 Standardavvik
Når vi beregner den forventede avkastningen for en investering, finner vi hvor «tyngden» av mulige avkastningsutfall vil ligge. Standardavviket gir informasjon om variabilitet eller spredningen i avkastningen.

5. LOV, FORSKRIFTER OG REGLER FOR KAPITALFORVALTNINGEN

5.1 Generelt om kapitalforvaltningen

I Stiftelsesloven av 2001 finner vi følgende:

> " § 18 Forvaltning av stiftelsens kapital
> Stiftelsens kapital skal forvaltes på en forsvarlig måte, slik at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til sikkerheten og mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsens formål"

Det er foreløpig ikke kommet forskrifter eller regler som gir utfyllende forklaringer på forståelsen av denne paragraf. Geir Woxholth nevner i sin bok "STIFTELSER etter stiftelsesloven 2001" side 288 at det ikke er uvanlig at vedtekter eller stiftelsene selv viser til "de regler som til enhver tid gjelder for forvaltningen av livforsikringsselskapers og pensjonskassers midler."

Virksomheten i pensjonskasser og pensjonsfond er regulert av lov om forsikringsselskaper og pensjonsforetak (10. juni 2005 nr 44). I 2007 ble det vedtatt en ny forskrift som regulerer livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning (17. desember 2007 nr 1457). Forskriften erstattet både den gamle pensjonskasseforskriften og kapitalforvaltningsforskriften. I tillegg er det med virkning fra 1. januar 2007 vedtatt ny forskrift om minstekrav til kapitaldekning for forsikringsselskaper og pensjonskasser (22. desember 2006 nr 1616).

I Cultivas vedtekter er det ikke gitt pålegg om at reglene for livforsikringsselskaper og pensjonskasser skal følges. Cultiva må dermed selv vurdere om det er fornuftig og/eller ønskelig å følge det regelverk som regulerer forsikringsselskaper og pensjonskasser.

5.2 Kapitalforvaltningsforskriften

Den nye kapitalforvaltningsforskriften stiller strenge krav til utarbeidelse av kapitalforvaltningsstrategi, hvordan kapitalforvaltningen skal organiseres, overvåkes og rapporteres, samt krav til risikoanalyser (stresstester).

I tillegg gir forskriften en del plasseringsbegrensninger på de ulike delene av pensjonskassenes kapital til forvaltning.

5.3 Kapitaldekningsforskriften

Minimumskravet til 8 % egenkapitaldekning opprettholdes og regelverket for hva som kan regnes som ansvarlig kapital og sammensetningen av denne endres i liten grad. De store endringene ligger i hvordan en beregner kapitalkravet for kredittrisiko og introduksjon av et eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko.

Det er lagt opp til et relativt omfattende regelverk og komplekse beregningsmetoder.

5.4 Foreløpig konklusjon

Kapitaldekningsforskriftens regler anses for å være for omfattende for Cultivas virksomhet, og anbefales ikke implementert. Det bør utarbeides en forenklet modell som er basert på retningslinjene og prinsippene i kapitaldekningsforskriften, og at de gamle reglene for stresstesting legges til grunn frem til de nye reglene for private pensjonskasser gjøres gjeldende.

Det anbefales ikke at Cultivas kapitalforvaltningsstrategi utformes identisk med regelverket som gjelder for pensjonskasser. Det foreslås å lage en strategi som kombinerer elementer både fra forvaltningsreglementet for Statens Pensjonskasse utland og regelverket for pensjonskasser.

Det anbefales at Cultiva viderefører modellen for stresstesting. Oppbygning og overvåkning av stiftelsens bufferkapital anses å være det viktigste styringsinstrumentet for å kontrollere forutsigbarhet og soliditet. Fra 2012 tas i bruk den generelle europeiske standarden for stresstesting.

6. ETISKE RETNINGSLINJER FOR KAPITALFORVALTNINGEN

Kapitalforvaltningen i Cultiva skal innrettes på en slik måte at den oppfyller kravene i de etiske retningslinjer for Statens Pensjonsfond - utland fastsatt i medhold av forskrift for forvaltning av Statens Pensjonsfond – Utland av 22. desember 2005.

7. KLASSIFISERING OG VURDERINGSREGLER

Cultiva er underlagt regnskapslovens regler om oppstillingsplan for balansen. I finansregnskapet må derfor regnskapslovens regler følges. Stiftelsen kan imidlertid velge å bruke andre inndelinger i sin interne rapportering. Den interne rapporteringen er det styringsverktøyet som stiftelsen bruker for å følge opp den markedsrisiko stiftelsens kapital eksponeres for. Det forsiktighetshensyn som ligger bak regnskapslovgivningen vil medføre at bokførte verdier av stiftelsens investeringer i enkelte tilfeller vil avvike fra den virkelige verdien.

En forutsetning for en riktig allokering av Cultivas aktiva, vil være en oversiktlig inndeling av stiftelsens balanse i relevante «hoved»markeder eller aktivaklasser.

En hensiktsmessig inndeling av eiendelene kan gjøres i de tre hovedgruppene bank/pengemarked, obligasjoner og aksjer. Et viktig kriterium for inndelingen er tidsperspektivet som ligger til grunn for investeringen. Risikobeskrivelsen utledes i det vesentligste av tidsperspektivet. Hovedgruppene vil videre bli delt opp i nærmere definerte aktivaklasser.

Regnskapslovens vurderingsregler skiller mellom anleggsmidler (eiendeler ervervet til varig eie eller bruk) og omløpsmidler (residualpost).

Anleggsmidler
Anleggsmidler verdsettes i finansregnskapet til anskaffelseskost. Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi dersom det oppstår et verdifall som ikke forventes å være forbigående. Nedskrivningen kan senere reverseres tilbake til anskaffelseskost dersom virkelig verdi passerer anskaffelseskost.

Omløpsmidler
Omløpsmidler skal iht. regnskapsloven verdsettes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. For slike plasseringer vil dermed en verdinedgang fremgå av finansregnskapet, mens en verdistigning utover anskaffelseskost ikke vil vises. Fra denne regelen gis det unntak for markedsbaserte finansielle omløpsmidler. Slike plasseringer skal ved gitte forutsetninger vurderes til virkelig verdi.

8 PLASSERINGSALTERNATIVER / AKTIVAKLASSER

De ulike plasseringsalternativene er forsøkt gruppert etter bindingstid og kredittrisikobindinger.

8.1 Bank/pengemarked

Fellesnevner for gruppen bank/pengemarked er kortsiktigheten i plasseringen, med spesiell fokus på tidsperspektivet på avkastningsdelen. Avkastning på plasseringer innenfor denne gruppen får en forholdsvis umiddelbar tilpasning til den rentesituasjon som gjelder ellers i samfunnet.

8.1.1 Bankinnskudd
Innskudd i bank regnes som en trygg plassering. Ingen andre plasseringsformer har en lovbestemt innskuddsgaranti. Denne innskuddsgarantien gir enkeltinnskytere sikkerhet for innestående beløp inntil 2 mill. kr. pr. bank. Innskuddsgarantien er knyttet til sparebankenes og forretningsbankenes sikringsfond.

Den «norske» innskuddsgarantien på 2 mill. kr. er vesentlig høyere enn det som er nødvendig for å oppfylle internasjonale regler. Regelverket er lempet i forhold til tidligere, da vi hadde det som måtte oppfattes som en total innskuddsgaranti i norske banker.

Selv om den formelle garantiforpliktelsen er skjerpet i disfavør av innskyterne, drar andre momenter i motsatt retning, så som skjerpede egenkapitalkrav og tettere oppfølging fra det offentlige gjennom f.eks. tilsyn fra Kredittilsynet. Sikkerheten for Cultivas bankinnskudd ligger først og fremst i bankenes egenkapital. Myndighetenes krav til bankenes egenkapital ligger i dag på 8 %.

De fleste typer bankinnskudd har i dag en forholdsvis rask tilpasning til det som oppfattes som det løpende generelle rentenivået i markedet. Ulike typer referanserenter kan avtales for å kontrollere rentefastsettelsen i den enkelte bank.

Bankinnskudd kan også plasseres på termin, dvs. at renten for en avtalt periode fastsettes på forhånd. Banker tilbyr denne type plasseringsform for perioder av inntil ett år.

Verdiøkningen på bankinnskudd representeres ved renteinntekter. Renteinntekter inntektsføres i regnskapet i den periode de er påløpt.

8.1.2 Pengemarkedsplassering/sertifikater
Plassering i pengemarkedet kan enten gjøres i enkeltsertifikater eller i pengemarkedsfond som i realiteten er en sammensetning av enkeltsertifikater. Et sertifikat er et rentebærende papir med løpetid under ett år, eller i realiteten en kortsiktig obligasjon (beskrives i d. f.).

Risikoen med plassering i pengemarkedet knyttes til utsteder av det enkelte rentepapiret. Cultiva bør derfor angi nærmere hvilke enkeltutstedere, grupper av utstedere eller eventuelt hvilket ratingnivå som aksepteres på denne delen av porteføljen.

8.2 Obligasjoner

Generelt er det slik at et høyt rentenivå er gunstig for Cultiva, da dette i det lange løpet gir oss god avkastning på våre midler (gitt at inflasjonen er lavere enn det generelle rentenivået). Perioder med svingninger i rentenivået, gjør at en bør skille mellom omløpsobligasjoner, anleggsobligasjoner, aksjeindekserte obligasjoner, inflasjonssikrede obligasjoner og samtidig være bevisst på ulike egenskaper med norske og globale obligasjoner.

Ved plassering av midler i obligasjoner låner man bort midler til en på forhånd fastsatt rente over en avtalt periode.

Dersom markedsrenten stiger, vil en obligasjon med en rente fastsatt på et tidligere tidspunkt i en avtalt periode gi en ugunstig avkastning for obligasjonseier. Verdien på obligasjonen synker. Omvendt når renten ellers går ned, da stiger obligasjonens verdi. Risikoen for endringer i rentenivået betegnes som renterisikoen.

Det er løpetiden på obligasjonen som avgjør i hvor stor utstrekning obligasjonen synker eller stiger i verdi. Lang bindingstid gir størst utslag.

For obligasjoner vil det alltid være risiko for at utsteder ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser. Denne type risiko betegnes om kredittrisikoen.

8.2.1 Omløpsobligasjoner
Omløpsobligasjoner er obligasjoner som inngår i en handelsportefølje, og som kan omsettes fortløpende dersom det oppstår endringer i markedet. Slike obligasjoner vil være et markedsbasert finansielt omløpsmiddel, og det vil til enhver tid være markedsverdi som skal brukes i forhold til bokføringen.

8.2.2 Anleggsobligasjoner
Uavhengig av hvorvidt renten går opp eller ned, så gir den enkelte obligasjon (ser bort fra kredittrisiko) en fast årlig avkastning, samt at hovedstolen tilbakebetales på forfallstidspunktet. Regnskapsmessig er det derfor slik at i de tilfeller hvor man positivt bestemmer seg for å sitte på obligasjonen frem til forfall, så regnskapsføres denne til anskaffelseskost, med en betinget nedskrivningsplikt ved varig verdifall.

En anleggsobligasjon som holdes helt til forfall vil kun gi den avtalte rente i avkastning. Endringer i markedsrenten vil dermed ikke påvirke den avkastning (i form av renteinntekter) som Cultiva oppnår. Ved fall i markedsrenten kan Cultiva, ved å reklassifisere til omløpsobligasjoner, kunne ta ut kursgevinsten som oppstår fordi det er avtalt en høyere rente enn den renten som kan oppnås i markedet på realisasjonstidspunktet.

Anleggsobligasjoner vil være et virkemiddel for å stabilisere den regnskapsmessige avkastningen på midlene, men vil vanskelig kunne gi en høyere avkastning enn markedet.

8.2.3 Globale obligasjoner
Man oppnår en viss gevinst gjennom internasjonal diversifisering, samtidig med at det norske markedet for rentepapirer er forholdsvis lite, noe som bl.a. kan forklares med et stadig synkende lånebehov for den norske stat. Det må også for internasjonale obligasjoner skilles mellom omløps- og anleggsobligasjoner.

8.2.4 Aksjeindekserte obligasjoner
En aksjeindeksobligasjon er en obligasjon der avkastningen er knyttet til kursutviklingen på ett eller flere aksjemarkeder. Hvert aksjemarked representeres av en aksjeindeks som viser hvor mye aksjekursene har steget eller sunket.

Det er normalt at finansforetak utsteder aksjeindekserte obligasjoner. Foretaket garanterer normalt at hovedstolen av investeringen tilbakebetales til et gitt forfallstidspunkt.

Aksjeindekserte obligasjoner bør klassifiseres som anleggsobligasjoner, da løpetiden normalt ligger i intervallet 3-10 år.

Muligheten til å inntektsføre resultat fra det ene året til det andre kan variere, og for standardprodukter innenfor denne kategorien må man normalt vente til forfallstidspunkt før avkastning kan resultatføres.

8.2.5 Inflasjonssikrede obligasjoner
Utsteder av en inflasjonssikret obligasjon forplikter seg til å betale en fast, reell rente med jevne mellomrom, og et reelt innløsningsbeløp ved forfall. I tillegg betales en kompensasjon for den løpende utvikling i en definert inflasjonsindeks. Etter hvert som realrenten i markedet forandres, vil den reelle prisen på obligasjonen forandres.

8.3 Aksjer

Det er godt historisk belegg for å si at man i et lengre tidsperspektiv får en risikopremie (meravkastning) ved å investere i aksjer fremfor i andre typer aktiva som er mulig å investere i. Aksjeplasseringer skjer imidlertid i utgangspunktet med en udefinert tidshorisont, i og med at man fortløpende (dog til en viss grad avhengig av likviditet i aksjen) kan velge å realisere de aktuelle aksjene.

Den naturlige motposten til den forventede risikopremien, er faren for de mer kortsiktige fluktuasjoner i aksjens verdi. Slike svingninger kan være betydelige

fra det ene året til det andre, og tilsier at man ved investeringer i aksjer bør legge et langsiktig perspektiv til grunn.

8.3.1 Norske aksjer

For årene 1997-2007 har totalindeksen på Oslo børs økt med 180 %, dvs. et snitt på 18 % i året. I den samme perioden har årlig endring variert fra minus 31,1 % i 2002 til 48,4 % i 1999 og 2003. I 1998 falt totalindeksen med 54%, noe som ga en akkumulert avkastning fra 1997 på 29% eller 2,6% pr år. Dette viser hvordan noe av den omtalte svingningsrisikoen ved aksjeplasseringer utjevnes over tid.

Norske aksjer inndeles delvis etter størrelsen på selskapet. De største selskapene, som dermed også må betegnes som å representere de mest likvide aksjene, er notert på det som kalles hovedlisten til Oslo børs. Børsnoterte norske aksjer verdsettes i regnskapet til kursverdi.

8.3.2 Utenlandske aksjer

En bredt sammensatt portefølje av utenlandske aksjer vil innebære risikoutjevning i forhold til om Cultiva bare er plassert i norske aksjer. Dette fordi konjunkturer i enkeltmarkeder avdempes når verdensmarkedet sees under ett. Volatiliteten i en sammensatt portefølje av utenlandske aksjer vil normalt være lavere enn for en norsk portefølje. Dette skal igjen gi seg utslag i at vi bør kreve en høyere avkastning for Cultivas plasseringer i det norske aksjemarkedet enn tilsvarende for utenlandske aksjeplasseringer. Utenlandske aksjer notert på børs vil i regnskapet verdsettes til kursverdi.

8.3.3 Aksjefond

Hvis omfanget av en aksjeportefølje er begrenset, spesielt med tanke på nominelle kroneverdier, kan plasseringer i aksjefond være et aktuelt alternativ. Med en liten portefølje av enkeltaksjer vil det være vanskelig å oppnå en hensiktsmessig diversifisering på porteføljen.

I aksjefond vil man oppnå en portefølje av aksjer satt sammen etter en fastsatt investeringsprofil som skal gjelde for det aktuelle fond. Fondsforvalter får en fastsatt provisjon som avregnes løpende i verdiutviklingen på fondet.

I forhold til regnskapsreglene er det forholdsvis små forskjeller mellom plasseringer i enkeltaksjer og plasseringer i aksjefond. Investeringer i aksjefond vil normalt være enklere å håndtere administrativt, da det vil være fondet som sørger for nødvendige tilpasninger til de rådende markedssyn som gjelder til enhver tid.

Cultiva bør derfor ha en løpende vurdering av hvorvidt de aktive forvaltere som er utpekt, oppnår bedre resultater på sine plasseringer i enkeltaksjer, enn det som ville være tilfellet for sammenliknbare aksjefond.

8.3.4 Strategiske plasseringer i aksjer

Dersom det skulle være ønskelig med et strategisk oppkjøp av aksjer i andre selskaper, vil investeringen klassifiseres som en anleggsinvestering. Dette medfører at verdistigning på aksjene ikke vil gjenspeiles i regnskapet, da aksjene skal verdsettes til anskaffelseskost.

For Cultiva vil slike plasseringer normalt ikke være ønskelig. I enkelte tilfeller kan det bli aktuelt, men plasseringsbeløpene vil da være marginale i forhold til grunnkapitalen.

8.4 Øvrig

Ut over de aktivaklassene som er beskrevet, gjenstår det fortsatt andre alternativer. Eiendomsinvestering har historisk vært et alternativ, mens handel med derivater også beskrives i det følgende. I tillegg må Cultiva til en hver tid måtte vurdere innføring av nye plasseringsprodukter.

8.4.1 Eiendom

Cultiva har adgang til å investere i eiendom. Det bør være begrensninger for hvor stort enkeltengasjement Cultiva kan akseptere knyttet mot en enkelt eiendom, eller flere eiendommer som ligger så tett sammen at de må anses som en enkelt plassering.

8.4.2 Derivater

Opsjons- og terminkontrakter kan være produkter som er hensiktsmessige for å redusere den risiko som enkelte verdipapirer har når det gjelder rente- og kursrisiko. Dette fordrer at kontraktene konkret tilpasses Cultivas øvrige portefølje, noe som forutsetter både kjennskap til gjeldende portefølje og til hvordan handel med opsjons- og terminkontrakter fungerer. Forutsatt at denne kompetansen er til stede, kan bruk av slike produkter være hensiktsmessig for Cultiva, og være med på å gi høyere avkastning til en lavere risiko.

8.4.3 Private equity/Aktiv eierkapital

Private equity brukes som samlebetegnelse på såkornkapital, venturekapital og buy out-kapital.

Såkornsfasen er betegnelsen på den helt tidlige fasen i en bedrifts liv, før det er etablert en omsetning av betydning eller overhodet. Vanligvis foreligger det fortsatt en betydelig teknologisk risiko. Såkornfond investerer i svært usikre prosjekter, og i alle vestlige land er staten en betydelig risikoavlaster for investorer i denne fasen.

Ventureselskapene investerer i gründer- og vekstselskaper i en ekspansjonsfase med betydelig markedsrisiko. I venturefinansierte selskaper vil ledelsen ofte ha behov for tilgang til kommersiell kompetanse. Ventureselskapene bidrar vanligvis med styreverv og tett oppfølgning i tillegg til kapital.

Buy out virksomhet er videreutvikling av modne selskaper. Utgangspunktet er ofte bedrifter som har utviklingsmessig stagnert i sitt eksisterende eierskap.

De som investerer i private equity gjør dette fordi klassen gir høy avkastning. Typisk har private equity med 5, 10 og 20 års horisont i USA gitt avkastning mellom 15-25 % pr. år. De som investerer er hovedsakelig private/selskaper med formue og institusjonelle finansielle investorer, f.eks. pensjonskasser som allokerer en andel (typisk 3-8 %) av sin kapital til investeringer innen private equity. Å være investor i private equity krever langsiktighet fordi de selskaper

det er investert i skal vokse/modne fra 3-7 år før de selges og avkastning beregnes.

8.4.4 Hedgefond

Et hedgefond har som mål å gi en viss absolutt avkastning, uavhengig av om børser og renter går opp eller ned. I tillegg til en jevn, absolutt avkastning, skal et hedgefond redusere volatiliteten mest mulig. Slike fond vil kunne gi samme avkastning som børsen over tid, men med lavere svingninger.

Hedgefond som aktivaklasse skal ha en relativ lav samvariasjon med avkastningen til andre aktivaklasser. Dette innebærer at avkastningen til hedgefond i liten grad svinger i takt med avkastningen til de andre aktivaklassene over tid. Resultatet er en betydelig reduksjon av risikoen i en portefølje der man inkluderer hedgefond. Disse egenskapene er svært verdifulle fordi man ved å inkludere hedgefond i en portefølje kan få høyere forventet avkastning ved å ta samme risiko, eller få samme forventet avkastning ved å ta lavere risiko i forhold til markedsrisiko.

8.4.5 Grunnfondsbevis

Sparebankene i Norge har tradisjonelt vært organisert som selveiende stiftelser, hvor egenkapitalen i all hovedsak har bestått av tidligere års tilbakeholdt overskudd. Sparebankloven ble i 1987 endret slik at de sparebankene som ønsker det, kan hente inn kapital i markedet ved å utstede grunnfondsbevis. Sparebankenes grunnfondsbevis ligner mye på aksjer, men det er noen forskjeller knyttet til eierrett til selskapsformuen og innflytelse i bankens organer. Grunnfondsbevis er fritt omsettelige verdipapirer som kan noteres på Oslo Børs.

8.4.6 Energifond

Med energiloven av 1990, var Norge tidlig ute med å liberalisere kraftmarkedet. Flere land følger etter og åpner opp sine markeder for fri omsetning av kraftkontrakter og det finnes en felles nordisk kraftbørs med hovedkvarter i Oslo som heter Nord Pool ASA. Det finnes fond som handler i kraftkontrakter og andre energikontrakter med hovedfokus på elektrisk kraft. Historisk har resultatene i denne type virksomhet vært god for de beste aktørene, uavhengig om strømprisene stiger eller synker. Avkastningen har hatt liten korrelasjon mot avkastningen i øvrige kapitalmarkeder.

9. RISIKOEVNE

Cultiva er en selveiende stiftelse, og har dermed ingen eiere som forventer en direkte avkastning på den investerte kapitalen. Stifteren har ved å overføre midler til en selveid stiftelse gitt avkall på muligheten til å få avkastningen av disse midlene, og har i vedtektene gitt retningslinjer for hvem eller hva denne avkastningen skal brukes til. Dette innebærer at Cultiva ikke er eksponert for den risikoen at investorene trekker tilbake sin investerte kapital dersom avkastningen ikke er god nok.

Selv om Cultiva ikke direkte har eiere som stiller krav, vil det være store forventninger i kommunen og lokalsamfunnet om at stiftelsens midler skal forvaltes på en måte som gir en god avkastning.

For å oppnå en avkastning som er høyere enn bankrentene, må hele eller deler av midlene investeres i alternative plasseringer med en høyere risiko. Viljen til å ta risiko premieres med muligheter for høyere avkastning (men også større muligheter for at prosjektet mislykkes)

For Cultiva er det to typer risiko som stiftelsen bør ha evne til å håndtere:

- mulige tap på investeringene på grunn av svingninger i markedet
- mulighet for å gi stabile og forutsigbare utbetalinger selv om avkastningen enkelte år egentlig er for liten til å kunne dele ut midler

Cultivas evne til å takle svingninger i markedet for sine investeringsvalg kan kvantifiseres ved å se på soliditeten uttrykt ved Cultivas bufferkapital, mens evnen til å gi stabile og forutsigbare utbetalinger kan kvantifiseres ved å se på soliditeten uttykt ved Cultivas egenkapital utover inflasjonsjustert grunnkapital.

9.1 Bufferkapital

Stiftelsens bufferkapital vil være et anslag på hvor store tap på investeringene stiftelsen kan tåle før stiftelsens inflasjonsjusterte grunnkapital forringes.

For Cultiva vil det være viktig å opparbeide en bufferkapital av hensyn til økt handlefrihet i finansforvaltningen som gir grunnlag for å øke risikoen i balansen og dermed øke mulighetene for høyere avkastning over tid.

I den løpende rapporteringen til styret skal det etableres rutiner for å anslå Cultivas bufferkapital for å kunne vurdere om bufferkapitalen er forsvarlig i forhold til den markedsrisiko stiftelsen er eksponert for. Bufferkapital vil ikke fremgå direkte fra stiftelsens regnskaper, og vil måtte beregnes ved hver rapportering. Beregningen skal baseres på følgende:

Porteføljе vurdert til markedsverdi
- Inflasjonsjustert grunnkapital
- Ikke utbetalte bevilgninger (prosjektgjeld)
= Bufferkapital

9.1.1 Stresstest

Et uttrykk for den faktiske risiko i Cultivas porteføljе, er det kurstapet som fremkommer ved gjennomføring av en såkalt stresstest. Stresstesten er et verktøy for å måle tapspotensialet i stiftelsens porteføljе av investeringer dersom gitte forutsetninger slår til (katastrofeutfall).

Stresstesten skal forelegges styret i hvert styremøte sammen med øvrig rapportering fra finansforvaltningen.

Cultiva skal gjennomføre stresstester på porteføljen for å måle tapet som oppstår ved følgende hendelser;

- en økning i det generelle rentenivået
- fall i verdien av private equity investeringer
- fall i norske og utenlandske aksjeverdier
- fall i eiendomsmarkedet

Cultiva bruker fra 2012 den europeiske standarden for stresstesting av porteføljen.

Dersom resultatene fra stresstesten viser at Cultiva kan bli påført tap som overstiger bufferkapitalen, bør Cultiva vurdere å iverksette tiltak for å redusere markedsrisikoen eller øke bufferkapitalen.

Styret skal ved årlig gjennomgang av Cultivas kapitalforvaltningsstrategi, gjennom aktuelle stresstester, ta stilling til Cultivas risikoevne. Dette gjøres ved å sammenholde tapspotensialet med Cultivas bufferkapital, for derigjennom å komme frem til et såkalt risikotoleransenivå.

9.1.2 Value at Risk (VaR)
Value at Risk er et risikomål som forteller hvilket verditap som kan inntreffe i løpet av ett år, eksempelvis: det er mindre enn 95 % sannsynlighet for at tapet blir mindre enn x kr eller x %. Beregningen er basert på historiske data og forutsetninger om fremtidig avkastning.

Value at Risk skal forelegges styret hvert år i forbindelse med revisjon av kapitalforvaltningsstrategien.

9.2 Egenkapital

Oppbygning av en egenkapital utover grunnkapital og tilleggskapital, vil kunne bedre muligheten til forutsigbarhet og stabilitet i de årlige utbetalingene fra stiftelsen.

Stiftelsens bokførte egenkapital vil består av:

Grunnkapital
+ Tilleggskapital (akkumulerte inflasjonsjusteringer)
= Inflasjonsjustert egenkapital
+ Annen egenkapital (akk. avkastning som ikke er utdelt eller brukt til adm)
= Bokført egenkapital

Den reelle egenkapitalen vil avvike fra den bokførte pga at enkelte eiendeler ikke vurderes til virkelig verdi i regnskapet.

9.2.1 Pensjonskassenes krav til kapitaldekning (egenkapital)
Kapitaldekningsforskriften krever at egenkapitalen i pensjonskasser skal være på minimum 8 % av et særskilt definert beregningsgrunnlag.

9.2.2 Cultivas krav til egenkapital
Dette er et viktig prinsipp som styret må ta stilling til. Cultiva er ikke pålagt å følge reglene for pensjonskasser, men kan selv velge å gjøre dette.

Momenter for å kreve egenkapital utover grunnkapitalen:

- I pensjonskasser og livselskaper er det hensynet til de løpende forpliktelser som krever dette. For Cultiva er de langsiktige juridiske forpliktelsene ikke til stede, men det er likevel ønskelig at Cultiva kan yte stabile årlige tilskudd.

- Vi har ikke "småsparere" som skal sikres sine innskudd slik en har i en bank/pensjonskasse.

Momenter mot å kreve egenkapital utover grunnkapitalen:

- Dersom vi må opparbeide egenkapital går det lengre tid før vi kan gå inn i aksjemarkedet.

Vi kan velge mellom følgende:

- Følge pensjonskassenes krav til 8 %
- Se bort fra krav til egenkapital og si at bufferkapital er tilstrekkelig
- Velge en mellomting mellom 0 % og 8 %. Valget begrunnes med at vi ikke har lovpålagte krav om egenkapital, men vi velger likevel å pålegge oss selv krav om egenkapital fordi mottakere av flerårige prosjektmidler kan ha trygghet for at Cultiva har penger til utdeling.

9.2.3 Konklusjon

I forbindelse med overgang til ny stresstest etter europeisk standard (se styresak 11. mai 2012) viste det seg at ny stresstest var om lag på samme nivå som tidligere stresstest samt egenpålagt minimumskrav til egenkapital. Det egenpålagte minimumskravet til egenkapital ble derfor tatt bort.

10 INVESTERINGSPROSESS

Investeringsprosessen for Cultiva kan deles inn i 2 nivåer.

Det strategiske nivå omfatter fastsettelse av mål, strategier, risikostyring, vedtak om frihetsgrader (maksimums/minimumsnivå) innenfor de ulike investeringsalternativer samt rapportering. Beslutninger som fattes på det strategiske nivå skal fremgå av dette dokumentet, eller vedlegg til dette.

På det operative nivå inngår valg av forvalter, fond eller separate investeringsbeslutninger. Tilsvarende vil også analyser innenfor de ulike aksje- og rentemarkedene inngå på det operative nivå. Beslutninger som fattes på det operative nivå skal ha utgangspunkt i det strategiske nivået.

De strategiske beslutningene knyttet til sammensetningen av balansen og geografisk fordeling av plasseringene vil være viktigst for Cultivas forventede fremtidige avkastning.

10.1 Investeringsmandat

Ved utformingen av Cultivas investeringsmandat skal Cultivas risikovilje/bufferkapitalnivå og rammebetingelsene forøvrig legges særlig til grunn.

Så lenge Cultiva benytter seg av aktiv forvaltning, skal Cultiva på grunnlag av informasjon fra sine forvaltere, antyde forventet årlig avkastning sammen med sannsynligheten for at denne skal oppnås. Dette skal skje i forbindelse med årlig revisjon av kapitalforvaltningsstrategien.

Investeringsmandatet skal gi en oppstilling over aktuelle aktivaklasser. Av mandatet skal det fremgå idealportefølje, frihetsgrad og oversikt over hva som skal benyttes som sammenlikningsindekser for de ulike aktivaklasser. Eventuelle vedtak om valutasikring skal også fremgå av mandatet.

Da deler av Cultivas portefølje for tiden er lagt ut til forvaltning hos flere forvaltere, skal samlet investeringsmandat splittes opp på den enkelte forvalter.

10.2 Rebalanseringsmekanisme

Styret velger hvilke aktivaklasser Cultiva kan investere i. Disse valgene utgjør stiftelsens investeringsvekter. Det skilles mellom strategiske vekter og faktiske vekter.

De langsiktige strategiske vektene for målporteføljen sier at 15 % av porteføljen skal investeres i rentepapirer, 60 % i aksjer og 10 % i andre aktivaklasser.

Ulik prisutvikling mellom aktivaklassene vil over tid føre til at de faktiske vektene endrer seg. Hvis verdien av aksjeporteføljen øker mer enn de andre aktivaklassene, vil aksjeandelen stige utover 60 %. Styret fastsetter frihetsgrader på de faktiske vektene, f.eks. at aksjeandelen skal ligge mellom 50 og 70 %.

Rebalansering skjer når de faktiske vektene bringes tilbake til de strategiske vektene ved kjøp eller salg av aktiva. Dette medfører transaksjonskostnader. Sjeldne rebalanseringer kan føre til at porteføljen beveger seg bort fra de strategiske vektene, mens hyppige rebalanseringer vil føre til høye transaksjonskostnader.

Administrasjonen skal sørge for at det blir gjennomført rebalansering av porteføljen når grenseverdiene i allokeringsrammene overskrides. Dersom rebalanseringen medfører at tapspotensialet i stresstesten blir høyere enn opparbeidet bufferkapital, skal beslutningen om rebalansering godkjennes av styret.

10.3 Rapporteringsrutiner

Det skal til hvert styremøte i Cultiva legges frem rapporter som viser allokeringen av Cultivas midler, sammen med løpende resultatutvikling for kapitalforvaltningen.

Overfor Cultivas aktive forvaltere skal det være et krav at disse oversender månedlige avkastningsrapporter for den portefølje som disse forvalter for Cultiva. Disse rapportene skal være Cultiva i hende senest 10 virkedager etter månedsskiftet. Rapportene skal som et minimum inneholde følgende:

- Porteføljens resultat og balanse, begge deler med bokførte og verdijusterte tall.
- Avkastningstall fordelt på aktivaklasser og samlet, samt avtalte sammenlikningsindekser
- Beholdningsoversikter
- Renteeksponering på obligasjonsporteføljen
- Fordelingsoversikter sammenholdt med instruks

- Reskontro, hovedbok, kontoutskrifter o.a.

Cultiva skal i jevnlige møter med sine aktive forvaltere gå gjennom historisk avkastning, Cultivas risikosituasjon og makroøkonomiske forhold i aksje- og rentemarkedene. Forvalterne skal i tillegg i disse møtene komme med sine anbefalinger i forhold til eventuelle endringer i investeringsmandatet.

10.4 Oppfølging, kontroll og evaluering

Cultiva skal i sine vurderinger legge til grunn at aktører som mottar forvaltningsoppdrag på Cultivas midler, søker å optimalisere risikojustert avkastning over tid i forhold til det investeringsmandat de er tildelt. Cultivas styre skal derfor legge særlig stor vekt på en løpende vurdering av samlet investeringsmandat.

Overfor den enkelte forvalter skal det primære evalueringskriterium være oppnådde resultater sett i forhold til "benchmarkavkastning" (normalavkastning) for den porteføljen som er avtalt. Selv om Cultiva skal legge et langsiktig perspektiv til grunn ved evaluering av forvalternes resultater, så skal en sikre seg at forvalterne kontinuerlig bidrar med adekvate forklaringer på eventuelle unormale avvik fra sammenlikningsindeksene.

For forvalter innebærer innføring av frihetsgrader i forvaltningen, at den andel som er angitt som hovedmandat, kan avvikes for på den måten å kunne oppnå meravkastning i forhold til "benchmarkavkastning".

I tillegg til avkastningen skal også andre forhold vektlegges i betydelig grad ved evalueringen av aktive forvaltere. Dette skal være forhold som:

- organisering av forvaltningen, særlig med hensyn til størrelse, erfaring og kompetanse
- kvalitet på månedlige rapporter som går til Cultiva
- faktiske avvik i fra det investeringsmandatet som er gitt til forvalter
- soliditet hos forvalter
- pris på tjenestene, primært uttrykt gjennom forvaltningsprovisjon

Cultivas oppfatning av servicen til forvalter skal også vektlegges i betydelig grad. I dette legger vi forvalternes evne og vilje til å respondere på Cultivas behov, tilby fleksible og i enkelte tilfeller skreddersydde løsninger, samt fungere som en viktig bidragsyter i forhold til at Cultiva løpende tilpasser sin egen kapitalforvaltningsstrategi så optimalt som mulig.

Referat fra møte med investeringsrådet 30. november 2016

Til stede:

Investeringsrådet: Thore Johnsen (TJ), Sten Koekebakker (SK), Inger- Lise Larsen (ILL)

Fra stiftelsene: Erling Valvik (EV), Ingebjørg Borgemyr (IBO), Peter Klemsdal (PK) og Jan Erik Tønnessen (JET)

1. Kort status for stiftelsene

Statusrapport med portefølje og avkastning pr 31.10.16 Cultiva og Kompetansefondet ble utlevert og gjennomgått.

2. Aksjeandel og forventet avkastning

JET informerte om utvalgsrapporten nylig utgitt av Statens Pensjonsfond Utland vedrørende forventet realavkastning gitt ulike aksjeandeler i en portefølje. TJ mener at på lang sikt kan man ved en 60% aksjeandel forvente en gjennomsnittlig realavkastning på 3%. Ettersom Cultiva sin faktiske aksjeandel i dag er 46%, kan man i 2017 forvente en realavkastning på 2,5% eller der omkring (gradvis stigende med økt aksjeandel).

Rådet er enstemmige på at Cultivas overordnede forvaltningsstrategi er tilfredsstillende og forsvarlig gitt den bufferkapital og tilhørende stresstester som eksisterer.

SKF har i dag en aksjeandel på 64,5%, men hvor langsiktig mål er 60%. Rådet er enstemmige på at ved slik aksjeandel kan man forvente en langsiktig forventet realavkastning på i overkant av 3%.

TJ og SK mener imidlertid også at risikoprofilen i SKF's eksisterende portefølje er noe høy når eksisterende bufferkapital og stresstester hensyntas. Rådet gå imidlertid ikke noen anvisning om at SKF bør endre sin forvaltningsstrategi.

3. Fremvoksende markeder

JET initierte en diskusjon rundt det faktum at Cultiva ikke har inkludert Fremvoksende Markeder i sin totale aksjeeksponering. TJ mente at det ikke finnes underlag for å hevde at Fremvoksende Markeder gir noe bedre risikojustert avkastning enn resten av verden. Rådet er enstemmige om å ikke anbefale Fremvoksende Markeder som en del av aksjeporteføljen til noen av stiftelsene.

4. Norsk vs Globalt Obligasjonsmarked

JET initierte en diskusjon om hvorvidt det norske obligasjonsmarkedet tilbyr en lavere risikojustert avkastning enn et globalt obligasjonsmarked. JET viste en graf som viste at *samme* DnB Obligasjon hadde vist ulik yield/pris i henholdsvis NOK-markedet og USD-markedet. JET forklarte forskjellen med

at det norske markedet er (i) mindre likvid med (ii) små utstedelser, at (iii) det relativt sett er mer penger blant norske investorer, (iv) at utenlandske aktører innenfor shipping/offshore reiser penger i det norske markedet, og tilslutt (v) hvorvidt muligens norske banker etter finanskrisen i større grad har klart å opprettholde utlån til bedrifter (og derigjennom bidratt til mindre press i obligasjonsmarkedet).

Investeringskomiteen stilte seg tvilende til dette, og mener det ikke kan finnes denne type arbitrasje i obligasjonsmarkedene. Det ble avtalt at JET skulle sende ut en nærmere redegjørelse rundt dette, og denne skal være vedlagt dette referatet.

Investeringskomiteen var, uavhengig av svaret på det overnevnte, positive til at Cultiva dreier sin obligasjonsportefølje mer i retning av globale obligasjoner. Rådet anbefaler enstemmig en 50-50 fordeling mellom Norsk og Globalt obligasjonsmarked.

5. High Yield obligasjoner

JET reiste spørsmålet om det kunne være verd å diskutere om high yield obligasjoner kunne tas under aksjerammen ettersom eksisterende yield på en pakke med fondsobligasjoner med rating BB+ er i størrelsesorden ca 7,5%, og hvor man er høyere i kapitalstrukturen og har en dertil lavere volatilitet.

TJ mente at man må inkludere et forventet tap på en slik portefølje på i hvert fall 2%, og således er yielden redusert til 5,5%.

Investeringsrådet anbefaler ikke at stiftelsene hverken (i) investerer i denne type papirer eller (ii) definerer disse som en del av aksjerammen. *Investeringsrådet anbefaler således at stiftelsene holder seg innenfor Investment Grade segmentet som er definert som BBB- eller bedre.*

6. Infrakstruktur

JET viste en slide som var tatt fra en presentasjon NorgesInvestor nylig hadde hatt for Cultiva. Den viste at Infrastruktur-aksjer i en gitt tidsperiode har tilnærmet lik avkastning som indeksen for USA, men med dertil tilhørende lavere volatilitet. Det var enighet om at tidsserien og definisjonen av hva som er Infrastruktur ikke kom godt nok frem. Rådet var imidlertid positive til Infrastruktur som investeringsområde. ILL ønsket en videre dialog med Cultiva rundt potensielle infrastrukturinvesteringer.

7. Eventuelt

Ingen saker under eventuelt

Vedlegg: Agenda og Presentasjon fra Lux Nordic Wealth Management S.A.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 13. desember 2016
Saksnummer: 51/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandlere: Erling Valvik, Ingebjørg Borgemyr og Jan Erik Tønnessen

Handlingsprogram 2017-2020

Gjeldende overordnet strategi for Cultiva ble vedtatt av styret i møte 11. april 2011. Den overordnede strategien er utarbeidet med utgangspunkt i følgende visjon:

Kristiansand skal bli Nordens fremste kulturby for barn. Byen skal med dette bli landets oppvekstby og en by som barn og barnefamilier må besøke.

Hovedsatsingen vil være på barn og unge. I tillegg kommer delsatsinger på talent- og kompetanseutvikling. Når det gjelder talentutvikling og kompetanseutvikling er det vedlagt et foreløpig notat som viser "verdikjeder" for ulike uttrykksformer. Det skal også være åpning for nye muligheter som dukker opp, og som styret finner det særlig viktig for byen at Cultiva engasjerer seg i.

I løpet av 2014 ble de vedtatte målene mht. aksjeandel, bufferkapital og tapspotensiale i stresstesten nådd. Status pr. 30. november 2016 viser at aksjeandelen i porteføljen var 47 %, bufferkapitalen på 250 millioner kroner og tapspotensialet i stresstesten 191 millioner kroner.

Selv om målene er nådd, er det besluttet at Cultiva skal ha en gradvis økning av årlige bevilgninger frem til man når et forventet normalnivå på 40 millioner kroner. I 2017-2018 foreslås det å sette av 30 millioner kroner til prosjektinvesteringer, stigende til 40 millioner kroner i 2019-2020.

Forslag til vedtak:

1) Styret vedtar fremlagte forslag til administrativt budsjett for 2017.
2) Styret gir sin tilslutning til videreføring av egenregiprosjektet «Seminarserie» innenfor en økonomisk ramme på kr 500 000,- for 2017.
3) Styret vedtar handlingsprogram 2017-2020 som retningsgivende for sine prioriteringer.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Utkast til handlingsprogram 2017 – 2020
Utrykte vedlegg: Ingen

cultiva

Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Handlingsprogram 2017 – 2020

Utkast til styremøte 20. desember 2016

Barn

Kunst, kultur og kreativitet

Kristiansand kommune har etablert stiftelsen Cultiva med en kapitalbase på 1 500 MNOK. Cultiva vil bidra med 40 MNOK årlig til prosjekter i byen. Kristiansand skal bli Nordens fremste kulturby for barn.

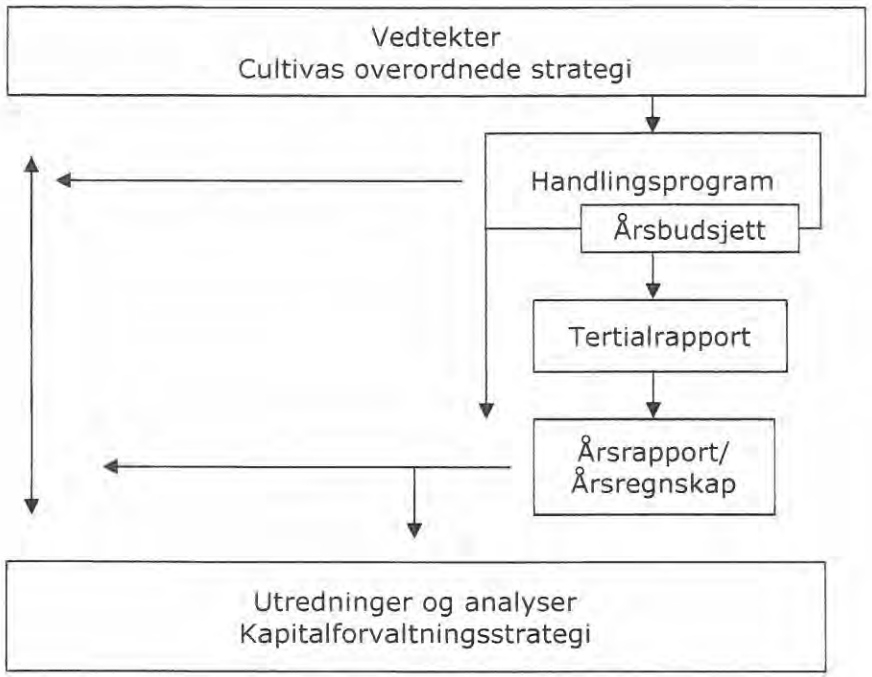
Byen skal bli landets fremste oppvekstby og en by som barn og barnefamilier må besøke. Cultiva vil bidra til å

1. Bedre levekårene i Kristiansand ved å legge grunnlaget for at alle barn får de beste rammebetingelser for livsutfoldelse
2. Gjøre Kristiansand mer attraktiv for foreldre ved å skape den beste rammen for barns oppvekst
3. Videreutvikle Kristiansand for å sikre at byen fortsatt har rollen som barnefamilienes ferieby nr. 1

I tillegg til Cultivas hovedsatsing på barn og unge vil Cultiva også prioritere talentutvikling og kompetanseutvikling innen kunst, kultur og kreativitet for å sikre byens konkurransekraft og attraktivitet.

1) Innledning

Følgende figur illustrerer styringsdokumentene og sammenhengen mellom disse.

Cultivas vedtekter står urørlig og Stiftelsestilsynet har det formelle tilsynet med at styret i Cultiva er lojal til vedtektene.
Cultivas overordnede strategi har et 12 års perspektiv, men skal rulleres hvert 4. år. Handlingsprogrammet er en fireårsplan som rulleres hvert år. Årsbudsjett er første år i handlingsprogrammet.
For den løpende oppfølging av virksomheten rapporteres det hvert tertial og ved årets slutt avleverer styret årsrapport og årsregnskap som oversendes Cultivas rådsforsamling.

Cultivas virksomhet er underlagt reglene i offentlighetsloven. I tillegg praktiseres møteoffentlighet etter kommuneloven.

2) Inntekter

Stiftelsen grunnkapital kan ikke angripes, og skal hvert år justeres for årets prisstigning. Det er kun realavkastningen på kapitalen som kan brukes for å oppfylle stiftelsens formål.

Størrelsen på avkastningen er avhengig av hvilken risiko Cultiva kan ta. Dette er behandlet i Cultivas kapitalforvaltningsstrategi. Styret i Cultiva reviderte kapitalforvaltningsstrategien sist i desember 2015. Porteføljen har p.t. en aksjeandel på 47 %.

Avkastningen vil variere fra år til år, og vil være avhengig av utviklingen i kapitalmarkedene. På lang sikt forventer Cultiva å kunne investere ca. 40 millioner kroner årlig i prosjekter, og hvor Barnas Hus er inkludert i dette.

Forventet realavkastning er satt ned fra 3 % til 2,5 % for 2017, 2018 og 2019. Til sammenligning forventer Statens Pensjonsfond Utlands en realavkastning er 2,9 % på en portefølje som har en høyre aksjeandel (70 %). Økning av aksjeandelen ble anbefalt i utvalgsrapport utgitt i oktober 2016.

3) Anvendelse av realavkastningen

Stiftelsens formål er regulert gjennom vedtektenes § 3. Styret har ved siste revisjon av overordnet strategi fastsatt følgende visjon som retningsgivende for Cultivas videre arbeid:

Kristiansand skal bli Nordens fremste kulturby for barn. Byen skal med dette bli landets oppvekstby og en by som barn og barnefamilier må besøke.

Visjonen skal søkes oppfylt ved å bidra til prosjekter innenfor hovedsatsingen på barn og unge, og delsatsingene på talent- og kompetanseutvikling. For å realisere strategien vil Cultiva invitere til et bredt anlagt partnerskap for de som ønsker å ta del i Cultivas visjon. Det skal søkes samarbeid med kommune, fylke og stat, profesjonelle og frivillige aktører, næringsliv, kunst-, kultur- og kunnskapsorganisasjoner.

I løpet av 2014 ble de vedtatte målene mht. aksjeandel, bufferkapital og tapspotensiale i stresstesten nådd. Status pr. 30. november 2016 viser at forvaltningskapitalen er 1 750 millioner kroner, aksjeandelen i porteføljen var 47 %, bufferkapitalen på 250 millioner kroner og tapspotensialet i stresstesten 191 millioner kroner.

Selv om målene er nådd, er det besluttet at Cultiva skal ha en gradvis økning av årlige bevilgninger frem til man når et forventet normalnivå på 40 millioner kroner. I 2017 og 2018 foreslås det å sette av 30 millioner kroner til prosjektinvesteringer.

Prosessen rundt etableringen av "Barnas Kulturhus" (arb.tittel) er godt i gang, og det lagt til rette for ytterligere fokus på dette prosjektet i 2017. Det ble avsatt 10 millioner kroner i 2016 og det foreslås tilsvarende beløp i 2017.

Tall i mill kroner (løpende priser)	2017	2018	2019	2020
Forventet realavkastning 2,5% (3% f.o.m 2020)	44,1	44,3	44,6	54,3
Til disposisjon	44,1	44,3	44,6	54,3
Tiltak:				
Administrasjon	5,6	5,7	5,8	5,9
Prosjektinvesteringer	20,0	20,0	20,0	20,0
Prosjektinvesteringer "Barnas kulturhus" (arb.tittel)	10,0	10,0	20,0	20,0
Endring bufferkapital	8,5	8,6	-1,2	28,4
Sum disponert	44,1	44,3	44,6	74,3
Forventet bufferkapital 31.12	258	267	266	294
Forventet forvaltningskapital 31.12	1 773	1 782	1 780	1 808

Administrasjon

Administrasjonen behandler i liten grad søknader. Cultiva skal som selvstendig aktør definere de prosesser, prosjekter og tiltak som skal støttes. Det forutsettes et bredt anlagt samarbeid med et stort antall aktører.

Det vises til vedlagte administrasjonsbudsjett for 2017. Budsjettet er basert på en bemanning på 2 årsverk. Dette er en økning på 0,3 årsverk fra 2016. Årsaken er midlertidig ansettelse av porteføljeforvalter/prosjektrådgiver på 100 % basis, og hvor kontorleders 70 %-stilling vil dekkes av prosjektet «Barnas Kulturhus – fase 1». For øvrig er det ubetydelige endringer i budsjettet fra foregående år.

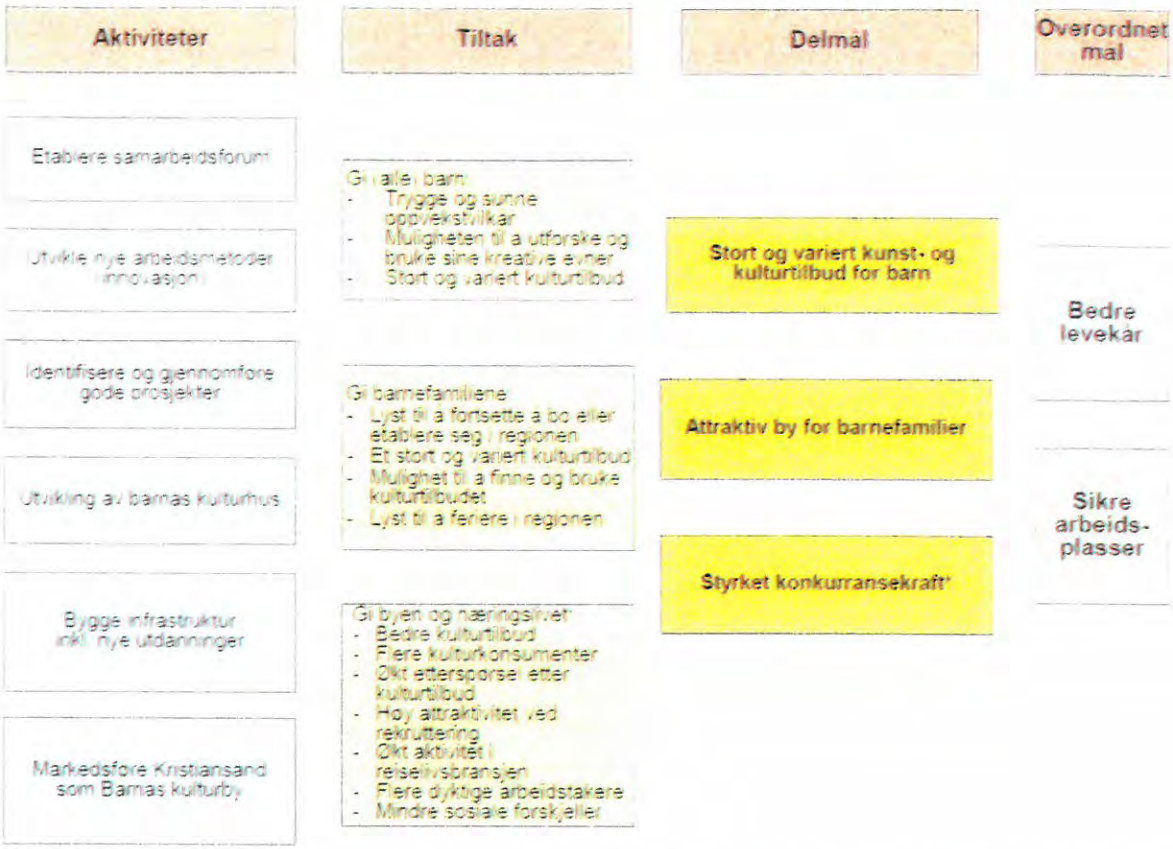
Prosjektinvesteringer

BARN OG UNGE

Tiltak og prosjekter som i særlig grad vil styrke barn og unges livssituasjon gjennom å fremme deres kreativitet, kulturelle deltakelse, opplevelse og utvikling. En andel av midlene skal særlig brukes til å løfte de grupper barn og unge som har de største levekårsproblemene.

Stiftelsen mener at en spisset innsats for barn og unge vil ha grunnleggende effekt på levekår. Opplevelse av, og kompetanse innen, kunst, kultur og kreativitet anses som et fundament for å sikre innbyggernes livskvalitet og byens attraktivitet.

Modell for arbeid med tiltak for barn og unge:

Igangsatte prosjekter:

Barnas Kulturhus (arb. tittel)
Cultiva vil etablere et barnas kulturhus i sentrum av Kristiansand. Fase 1 i prosjektet skal utrede lokalisering, modeller for eierskap og drift og konsepter for innhold i huset. Det er engasjert prosjektleder i en deltidsstilling.

Kilden Dialog
4-årig samarbeid for videreutvikling av Kilden Dialog. Årlige bevilgninger til dialogprosjekter som involverer barn og unge. Prosjektet har fått siste bevilgning i 2016 til aktiviteter i 2017.

Barn i Byen Kristiansand
Kulturmagasinet og kulturkalenderen «Barn i Byen» ble i 2015 etablert i Kristiansand med egen redaksjon. I 2016 er det utgitt 4 papirutgaver i tillegg nettsidene. Cultiva vil videreføre samarbeidet så lenge dette er i samsvar med stiftelsens strategi.

Cultiva Ekspress Junior
Egen satsing på kunst- og kulturprosjekter av, for og med barn og unge.
- Slow Bridge
- Pilotprosjekt for opprettelse av den første "YouthBank" i Kristiansand
- 5 årlig skulpturprosjekt "Barnas skulptursti" (RUTPLUKS)
- Skapende Barn (tidlig innsats for utsatte barn i barnehagene)
- Pilotprosjekt for oppstart av My Machine i Kristiansand

Ordningene administreres av Senter for ung kunst og kultur ved Fakultet for kunstfag ved Universitetet i Agder.

Vitensenter Sørlandet, avdeling Kristiansand
Vitensenter i Arendal ønsker å åpne egen avdeling i Kristiansand. Cultiva har bevilget oppstartsmidler i en 3-års periode, og prosjektet er innarbeidet i Kristiansand Kommunes langtidsplan.

SAND Internasjonal scenekunstfestival for barn og unge
3-årig prosjekt for å videreutvikle den tidligere biennalen ASSITEJ-festivalen til en årlig festival i Kristiansand. Prosjektet har fått siste bevilgning i 2016 til aktiviteter i 2017.

Posebyen Kulturskole
Blå Kors i Kristiansand har i samarbeid med Kristiansand Kulturskole startet et 3-årig prosjekt for å inkludere barn i utsatte familier i kulturskoletilbudet.

SKMU: Barnas kunstmuseum
Sørlandets Kunstmuseum ønsker å etablere et 3-årig utviklingsprosjekt for å gjøre Barnas kunstmuseum til et unikt tilbud i landet, og fylle museet med aktiviteter med kunstformidling, kunstproduksjon og kunstnerisk medskapning for barn i alderen 0-10 år. Det er bevilget midler til et forprosjekt.

Norway Summer Games
Stiftelsen Sportikus og Idrettsrådet ønsker å starte en idrettsfestival for barn og unge i Kristiansand. Det er bevilget midler til et forprosjekt.

Kristiansand Internasjonale Dragefestival
Stiftelsen Punktfestivalen har tatt initiativ til en to dagers festival rettet mot skolebarn. Det er bevilget midler til et forprosjekt.

Matkultursenter i Kristiansand
Det er opprettet dialog med Stiftelsen Geitmyra Matkultursenter om mulighetene for å etablere et matkultursenter i Kristiansand. Det er foreslått bevilget midler for at Geitmyra utarbeider en mulighetsstudie og konseptskisse for en slik etablering.

Sørnorsk FilmMobil
3-årig prosjekt for å gi barn en bedre forståelse av hvordan en film blir til og hvordan film påvirker oss, samt øke interessen for film og tolkning av film.

Teater Pergola
Stedsrelatert teaterprosjekt i Søm gruver tilpasset barnehager.

Kristiansand Sommerteater
Pilotprosjekt for hvordan studenter fra Universitetet i Agder kan utvikle og tilby teaterproduksjoner for barn i sommerferien.

TALENTUTVIKLING

Bred satsing på unge talenter med særlige forutsetninger for å lykkes innenfor kunst- og kulturfeltet. Stiftelsen vil med dette bygge på de gode erfaringer som er høstet gjennom arbeidet med Cultiva Ekspress.

Igangsatte prosjekter:

Cultiva Ekspress Kunst og Idrett
Talentutviklingsordning for unge talenter fra Kristiansand.

UngdomsKilden
4-årig samarbeid for å etablere en talentutviklingsordning for scenekunst ved Kilden Teater- og Konserthus.

Storbyprosjekt Ungdommens Kulturmønstring
3-årig prosjekt som for å øke rekrutteringen til UKM i storbyene.

1B1 Group
3-årig prosjekt med strykeorkester for unge talenter. Universitetet i Agder er lokal partner, og ungdom fra regionen skal få et kunstnerisk løft ved deltakelse i workshops og masterclasses . Prosjektet finansieres i samarbeid med Talent Norge, Sparebankstiftelsen SR Bank og Kavlifondet.

Filmlab
3-årig talentutviklingsprogram for filmskapere mellom endt utdanning og profesjonelt virke. Målet for programmet er å tydeliggjøre deltakernes fortellerstemme og styrke talentenes kobling til bransjen. Prosjektet finansieres i samarbeid med Talent Norge, Bergesenstiftelsen, Kulturnæringsstiftelsen Nord-Norge og Nordisk FilmFonden.

Qunst 25
Utvikling og gjennomføring av temporær kunstutstilling i forbindelse jubileumsfesten Q25

Skolekorpsene i Kristiansand
Utredning om skolekorpsene i Kristiansand, og hvilke tiltak som er nødvendige for å øke kvaliteten på skolekorpsene. Utredningen er finansiert i samarbeid med Kristiansand kommune.

KOMPETANSEUTVIKLING

Tiltak som bidrar til utvikling av forskning og utdanning tilknyttet kunst- og kulturnæringer. Det skal fortsatt satses på viktige kompetansesentre som mangler i landsdelen. Satsingen er et viktig bidrag for å styrke konkurransekraften i landsdelen.

Igangsatte prosjekter:

Kilden Dialog
Utvikling og spredning av hvordan organisasjoner og institusjoner kan arbeide med dialogprosjekter. Prosjektet har fått siste bevilgning i 2016 til aktiviteter i 2017.

Senter for scenekunst – Scenekunst Sør
3-årlig samarbeidsprosjekt for etablering av et kompetansesenter for scenekunst i Kristiansand. Prosjektet er også innarbeidet i Kristiansand Kommunes langtidsplan, og det er forventninger til at både Aust-Agder Fylkeskommune og Vest-Agder Fylkeskommune skal gjøre tilsvarende.

Produsentutdanning UIA
Cultiva har bevilget midler til oppstart av en master i sceneprodusent. Oppstart av studiet er forsinket.

Egenregi – seminarserie
Avsetning av midler for å kunne avholde møter og litt større seminarer om ulike fagfelt innenfor strategien.

HELHETLIGE TILTAK

Cultiva har helt fra starten av hatt fokus på talentutvikling og Kompetanse-utvikling. Hvordan få etablert utviklingsløp innen ulike uttrykksformer? Hvordan tilrettelegge for at unge kunstnere kan få en best mulig plattform for å kunne leve av sin virksomhet innen kreative næringer eller innenfor tradisjonelle kunst- og kulturvirksomheter?

Det har ikke vært Cultivas mål å finansiere enkeltproduksjoner hvis dette ikke har hatt et særlig levekår eller talent/ kompetansehevende element som mange kan ta del i.

Vedlagt følger en uferdig oversikt over kjeder av tiltak innen ulike uttrykksformer. Tiltak markert med rødt har Cultiva vært involvert i; fortrinnsvis i forbindelse med etablering av tiltakene. I tillegg til at vedlagte gir oss en oversikt, kan det også vise hva som mangler på enkelte områder.

NYE MULIGHETER

Det skal være åpning for nye muligheter som dukker opp og som styret finner det særlig viktig for byen at Cultiva engasjerer seg i.

Prosjekter under utvikling:

Kunstgaven til Kristiansand
Nicolai Tangen v/AKO Stiftelsen har donert en samling på om lag 1000 verk med moderne, norsk kunst til Kristiansand. Samlingen er verdsatt til ca. 150 millioner norske kroner, og giver vil også bidra til å etablere egnede utstillingslokaler og driftsmidler i oppstartsperioden. Det arbeides p.t. med muligheten for at samlingen deponeres hos Sørlandets Kunstmuseum (SKMU) og at SKMU flytter til Silokaia som også gir rom for Tangen-samlingen.

Oppsummering igangsatte prosjekter og estimat på investeringsbehov:

	2017	2018	2019	2020
Barn i Byen Kristiansand	0,3	0,3	0,3	0,3
Sørnorsk Filmsenter, Filmbil (år 2/3)	0,3	0,1		
Vitensenter Sørlandet, avd. Kristiansand (år 2/3)	0,6	0,6		
Posebyen Kulturskole (år 3/3)	0,5			
Cultiva Ekspress Junior, RUTPLUKS (år 3/5)	1,0	0,2	0,2	
Cultiva Ekspress Junior, Skapende barn	?	?	?	
Cultiva Ekspress Junior, pilot My Machine	?			
Norway Summer Games (forprosjekt 2015)	?			
BARNAS kunstmuseum (forprosjekt 2015)	?			
Kr.sand Internasjonale Dragefestival (forprosjekt 2015)	?			
Matkultursenter i Kristiansand, forprosjekt	?	?		
Barnas kulturhus (arb.tittel), fase 1	0,0	?	?	?
Barnas kulturhus (arb.tittel), bygg	10,0	10,0	20,0	20,0
Sum barn og unge	12,7	11,2	20,5	20,3
Cultiva Ekspress Kunst og Idrett	3,25	3,25	3,25	3,25
UngdomsKilden (år 3/3)	1,6			
UKM Storbyprosjekt (år 3/3)	0,15			
Talent Norge: 1B1 Group (år 3/3)	0,5			
Talent Norge: Filmlab Norge (år 2/3)	0,25	0,25		
Sum talentutvikling	5,75	3,5	3,25	3,25
Scenekunst Sør (år 2/3)	0,5	0,3		
Egenregi - seminarserie	0,5	0,5	0,5	0,5
UiA - master i sceneprodusent	?			
Sum kompetanseutvikling	1,0	0,8	0,5	0,5
Rest (frie midler)	10,55	14,5	15,75	15,95
Ramme foreslått i handlingsprogram (se sak 51/16)	30,0	30,0	40,0	40,0

Endring i bufferkapital

Nedenforstående illustrasjon viser utviklingen i markedsverdien hos KK-Stiftelsen i Sverige. Grafen viser at to ganger siden oppstarten i 1994 har markedsverdiene falt mer enn 30 %. KK-Stiftelsen har 35-70 % av den totale porteføljen i aksjemarkedene.

Kilde: KK-Stiftelsen, www.kks.se

Til tross for disse verdifallene har KK-Stiftelsen delt ut 8,7 milliarder kroner og har i tillegg økt porteføljen fra 3,6 milliarder kroner i 1994 til 8,4 milliarder kroner i 2014.

Investeringsrådet har tidligere uttalt at en bufferkapital på 25 % ville være en veldig solid buffer som vil sørge for at stiftelsene kan ha et stabilt nivå på utdelingene som i liten grad vil preges av kortsiktige svingninger i finansmarkedene. Cultivas bufferkapital utgjør pr. 30.11.16 ca. 17 % av porteføljeverdien.

Det er viktig at stiftelsen fremover klarer å vedlikeholde og videreutvikle den oppsparte bufferkapitalen. Dette gjør at Cultiva kan være en langsiktig investor som har evne til å sitte gjennom alle kriser, og likevel ha midler til å kunne gjennomføre prosjektinvesteringer i de årene hvor avkastningen er lavere enn forventet.

4) Konklusjon

For årene 2017 til 2020 er anvendelse av realavkastningen spesifisert i tabellen under punkt 3). Styret og administrasjonen arbeider videre med å konkretisere partnerskap og tiltak som kan bidra til å oppfylle Cultivas visjon og strategiske mål.

Vedlegg: 1) Administrativt budsjett 2017 med kommentarer
2) Notat: Kjeder av tiltak innen kunst, kultur og kreativitet

Cultiva - Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

ADMINISTRATIVT BUDSJETT

(alle tall i 1 000 kr, 2017-kroner)	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Prognose 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
Lønns- og personalkostnader						
Lønn administrasjonen	1 965	1 614	1 763	1 533	1 380	1 283
Feriepenger administrasjonen	236	194	224	196	177	190
Pensjonskostnader administrasjonen	259	329	330	253	262	209
Honorar styre, rådsforsamling og andre	586	586	600	550	748	458
Arbeidsgiveravgift	430	384	392	354	277	348
Div. lønns- og personalkostnader	50	50	54	41	43	62
Overført prosjektkostnader			-267			
Sum lønns- og personalkostnader	**3 526**	**3 156**	**3 096**	**2 927**	**2 887**	**2 550**
Andre driftskostnader						
Avskrivninger	0	0	0	8	11	11
Lokalkostnader	425	350	357	327	285	249
Utstyr, programvare etc.	200	150	269	250	115	118
Regnskap/revisjon	225	225	197	271	222	225
Andre fremmede tjenester	350	350	334	248	432	113
Møter/kurs	100	150	75	69	71	35
Rekvisita, telefon etc.	100	100	94	68	104	166
Reisekostnader	450	450	346	438	254	106
Kontingenter	150	150	153	140	141	124
Andre driftskostnader	75	75	200	59	98	61
Sum andre driftskostnader	**2 075**	**2 000**	**2 025**	**1 878**	**1 733**	**1 208**
TOTALE ADMINISTRATIVE KOSTNADER	**5 601**	**5 156**	**5 121**	**4 805**	**4 620**	**3 758**

Endringer i forhold til fjorårsbudsjett:		
Lønns- og personalkostnader	370	11,7 %
Andre driftskostnader	75	3,8 %
Totale administrative kostnader	445	8,6 %

Investeringsbudsjett

Det vil foretas en ombygging av kontorene i 2017 hvor Cultiva bærer 50% - anslag Cultiva's andel 75 000 kr

Cultiva - Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelser

KOMMENTARER TIL DE ENKELTE POSTER

Prisstigningen er forventet å bli + 3,6 % fra 2016 til 2017, jfr SSB Konjunkturtendenser pr 01.12.2016.

Lønns- og personalkostnader

Lønn inkl. sosiale utgifter til administrasjonen er budsjettert med grunnlag i årslønninger og pensjonsordningen. Budsjettert lønn for 2017 er i administrasjonen økt med 3 %.

Stillingsbrøk for kontorleder er videreført med 70 %. Disse lønnskostandene skal dekkes av prosjektmidler til Barnas kulturhus - fase 1.
Stillingsbrøk for vikariat prosjektrådgiver er 100 %.

Honorar til styret og rådet er i tråd med rådsforsamlingens vedtak om honoar i juni 2016. Honorar til rådsforsamlingen er basert på at det avholdes to møter i året. Honorar for to møter med investeringsrådet er inkludert i budsjettet.

Avskrivninger

Tidligere aktiverte investeringer er nedskrevet til null.

Husleie/fellesutgifter

Kostnadene deles 50/50 med Sørlandets Kompetansefond.

Utstyr, programvare etc.

Budsjettposten økes basert på faktisk forbruk i 2016. Administrasjonen vil foreta en vurdering av inngåtte avtaler om leie av servertjenester og lisenser i 2017.

Regnskaps- og revisjonshonorar, andre fremmede tjenester

Budsjett for regnskaps- og revisjonshonorar videreføres uten endringer.

Budsjettposten for andre fremmede tjenester holdes uendre i forhold til revidert budsjett for 2016. Budsjettposten skal dekke behov for konsulentbistand til rekruttering, kommunikasjon m.m

Møter/kurs

Budsjettposten videreføres på samme nivå som i 2016.

Rekvisita, telefon etc.

Budsjettposten er redusert noe fra 2016 basert på faktisk forbruk.

Reisekostnader

Reisekostnader knyttet til administrasjon og styre. Det er satt av midler til studietur for styret og økt aktivitet i administrasjonen.

Kontingenter

Forutsetter at vi fortsatt er med i Stiftelsesforeningen (40 000), EFC (35 000), Agdering (10 000) og har medlemsskap i ulike foreninger som for eksempel Kristiansand Næringsforening, Connect Sørlandet, Forum for Kultur og Næringsliv, Digin m.fl.

Andre driftskostnader

Inkludert i diverse utgifter er forsikring, representasjon, bankomkostninger og andre administrasjonsutgifter.

Avsluttende kommentar

Totalbudsjettet er økt med kr 445 000,- i forhold til revidert budsjett for 2016. Endringen skyldes hovedsakelig økte stillingsressurser i administrasjonen.

cultiva

Notat

Til: Styret Cultiva

Fra: Administrasjonen

Dato: 13. desember 2016
Emne: KJEDER AV TILTAK INNEN KUNST,KULTUR OG KREATIVITET

Cultiva har helt fra starten av hatt fokus på talentutvikling og kompetanseutvikling. Hvordan få etablert utviklingsløp innen ulike uttrykksformer?
Hvordan tilrettelegge for at unge kunstnere kan få en best mulig plattform for å kunne leve av sin virksomhet innen kreative næringer eller innenfor tradisjonelle kunst- og kulturvirksomheter?

Det har ikke vært Cultivas mål å finansiere enkeltproduksjoner hvis dette ikke har hatt et særlig levekår eller talent/ kompetansehevende element som mange kan ta del i.

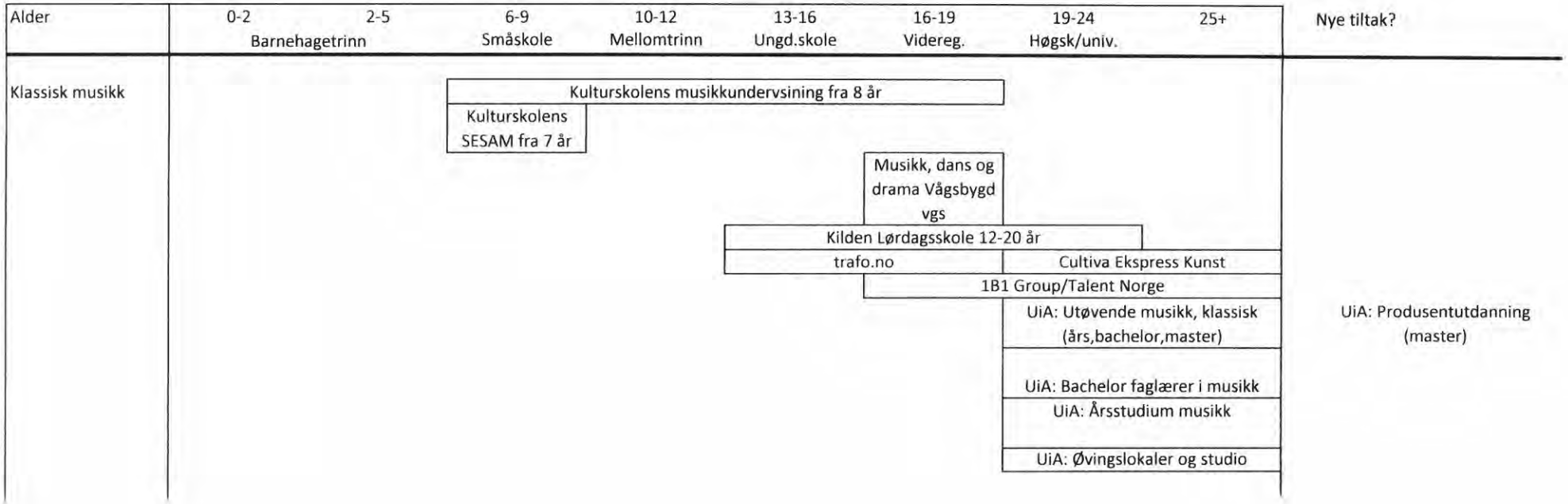
Vedlagt følger en uferdig oversikt over kjeder av tiltak innen ulike uttrykksformer.

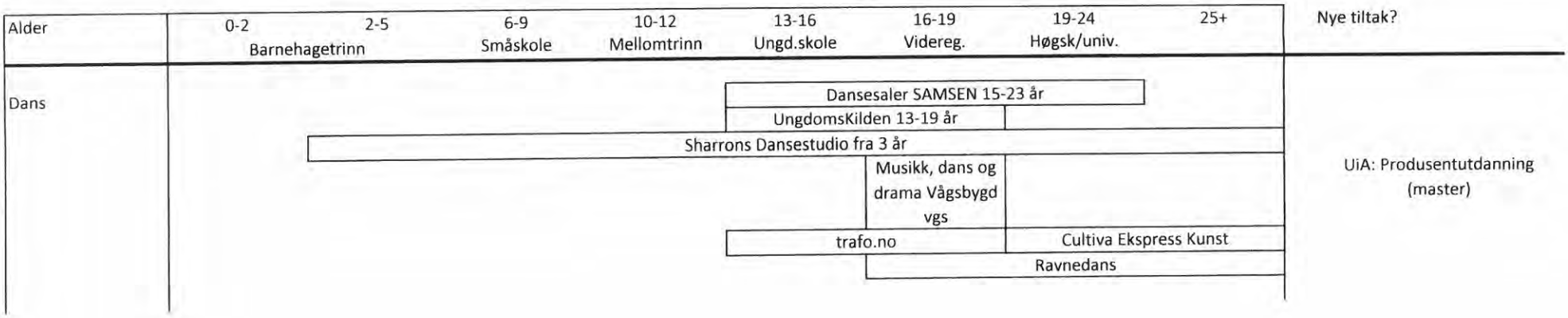
Tiltak markert med rødt har Cultiva vært involvert i; fortrinnsvis i forbindelse med etablering av tiltakene.

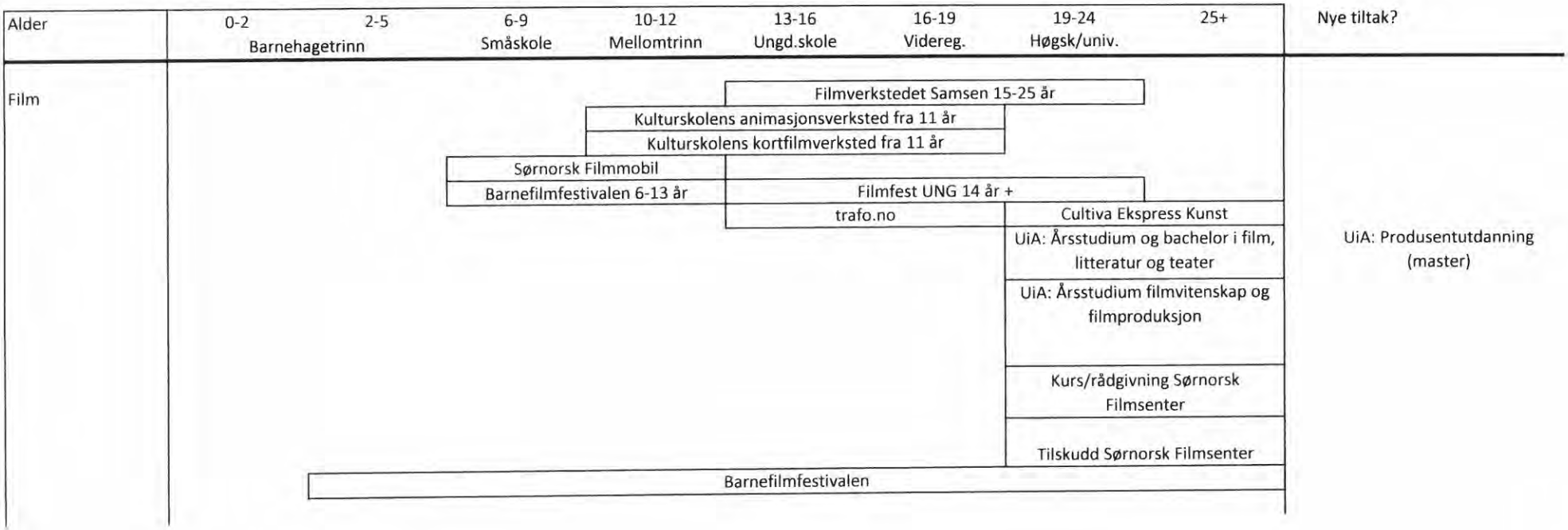
I tillegg til at vedlagte gir oss en oversikt, kan det også vise hva som mangler på enkelte områder.

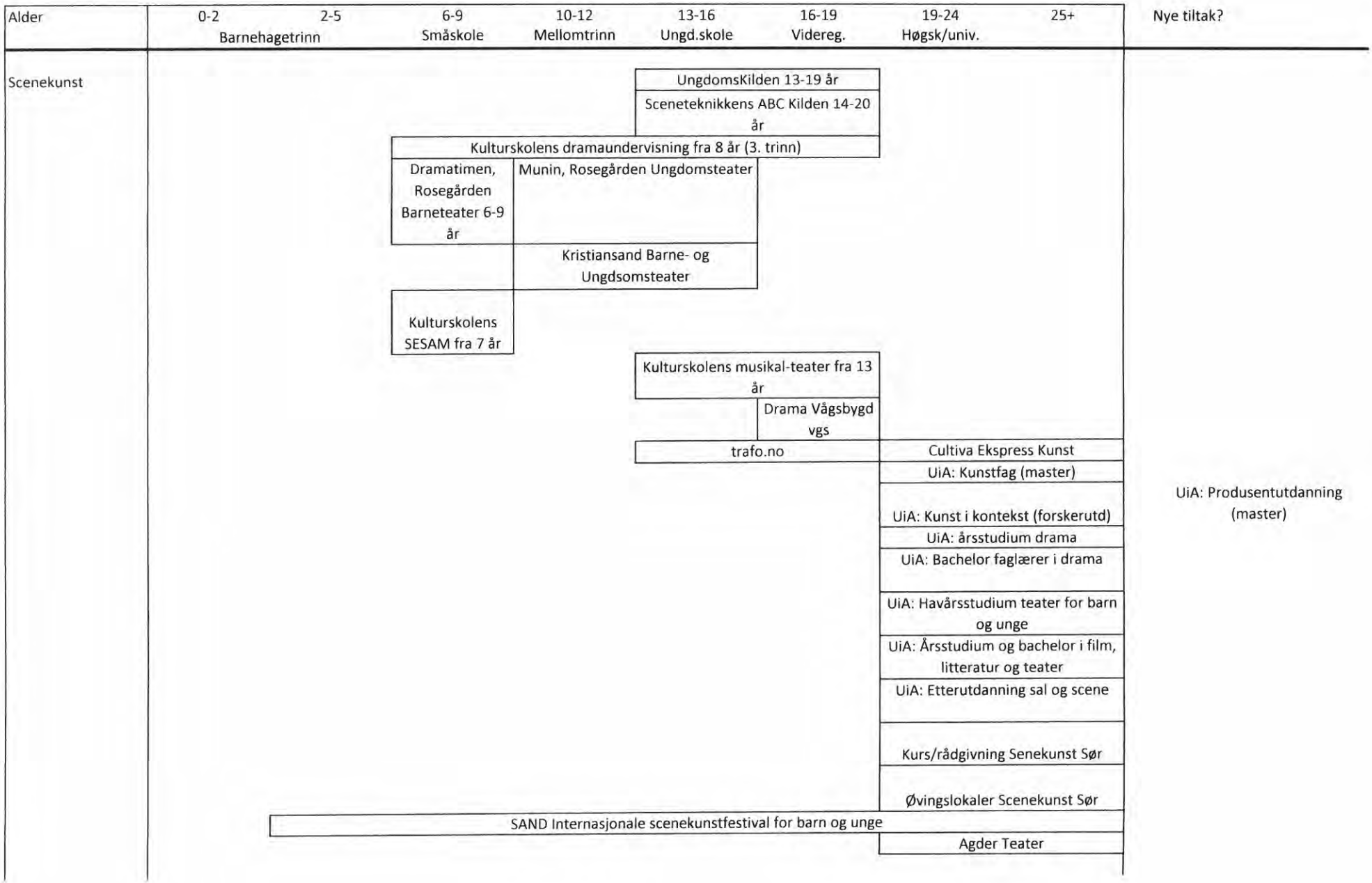
Erling Valvik

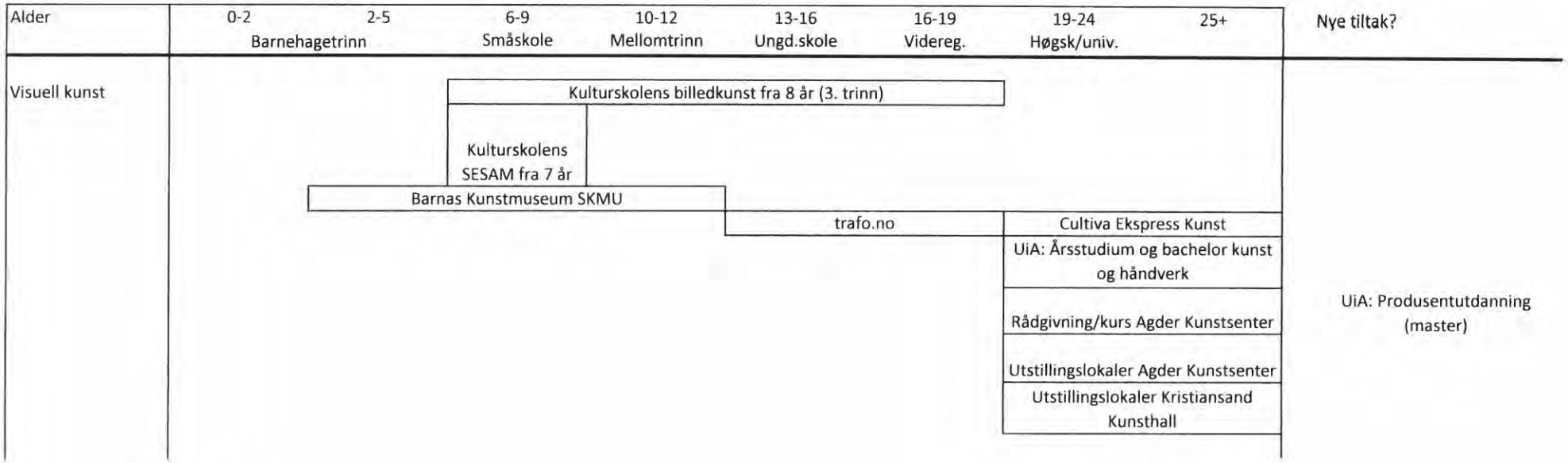
Alder	0-2 Barnehagetrinn	2-5	6-9 Småskole	10-12 Mellomtrinn	13-16 Ungd.skole	16-19 Videreg.	19-24 Høgsk/univ.	25+	Nye tiltak?
Rytmisk musikk			Kulturskolens musikkundervsining fra 8 år						
			Kulturskolens SESAM fra 7 år						
			Posebyen kulturskole 8-20 år						
						Musikk, dans og drama Vågsbygd vgs			
						KKG			
					Øvingslokaler SAMSEN 15-23 år				
							Rytmisk satsing arrangementsstøtte, SØRF		
							Reisestøtte, SØRF		
							Kurs/rådgivgning SØRF		
					trafo.no		Cultiva Ekspress Kunst		
							UiA: Utøvende musikk, rytmisk (års, bachelor, master)		UiA: Produsentutdanning (master)
							UiA: Utøvende musikk, rytmisk (forskerutd)		
							UiA: Music management (master)		
							UiA: Bachelor faglærer i musikk		
							UiA: Årsstudium musikk		
							UiA: Øvingslokaler og studio		
							Kristiansand Symfoniorkester		

Alder
0-2
2-5
Barnehagetrinn
6-9
Småskole
10-12
Mellomtrinn
13-16
Ungd.skole
16-19
Videreg.
19-24
Høgsk/univ.
25+
Nye tiltak?
Klassisk musikk
Kulturskolens musikkundervsining fra 8 år
Kulturskolens SESAM fra 7 år
Musikk, dans og drama Vågsbygd vgs
Kilden Lørdagsskole 12-20 år
trafo.no
Cultiva Ekspress Kunst
1B1 Group/Talent Norge
UiA: Utøvende musikk, klassisk (års,bachelor,master)
UiA: Produsentutdanning (master)
UiA: Bachelor faglærer i musikk
UiA: Årsstudium musikk
UiA: Øvingslokaler og studio

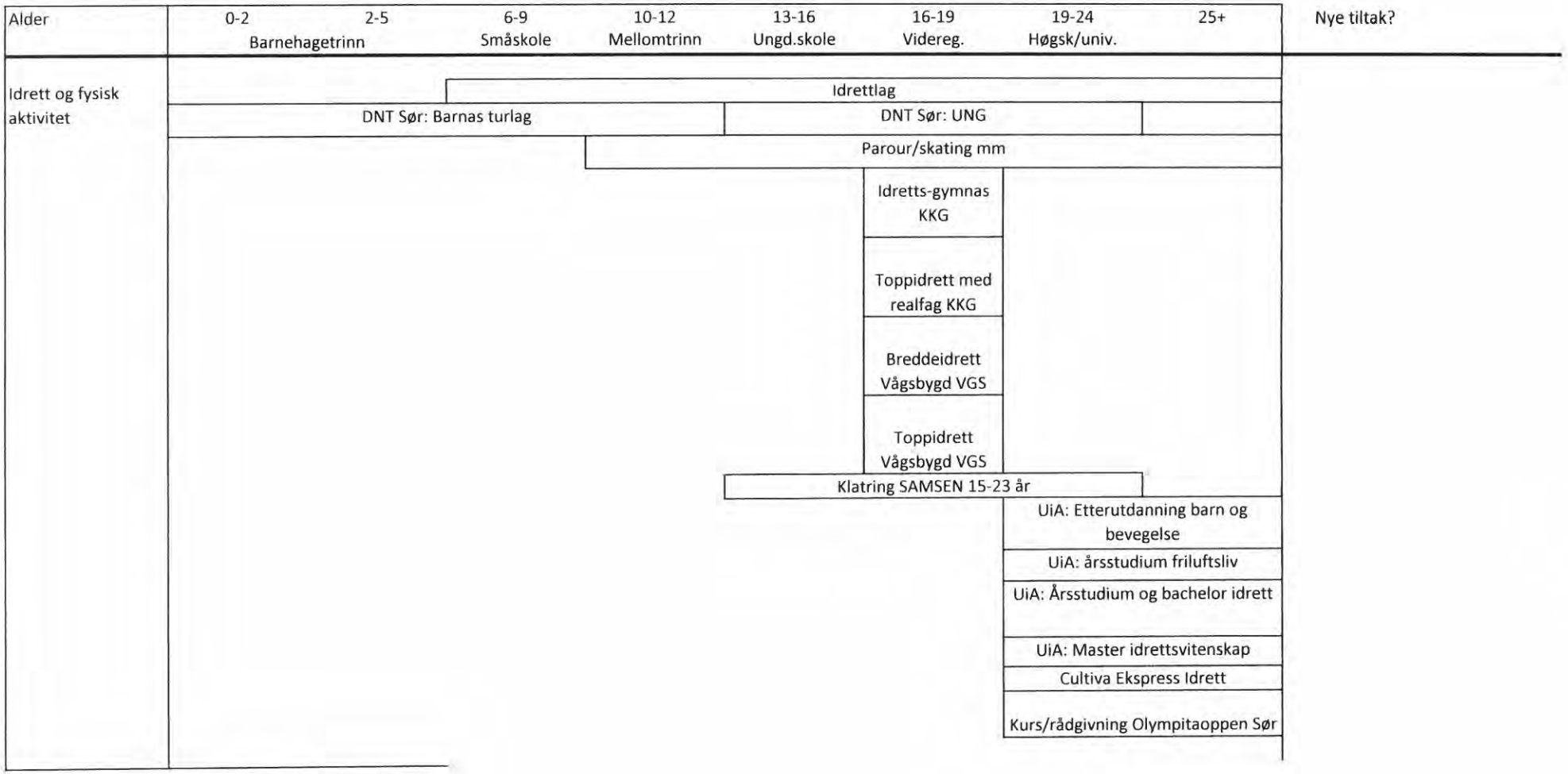

Alder
0-2
2-5
6-9
10-12
13-16
16-19
19-24
25+
Barnehagetrinn
Småskole
Mellomtrinn
Ungd.skole
Videreg.
Høgsk/univ.
Nye tiltak?
Dans
Dansesaler SAMSEN 15-23 år
UngdomsKilden 13-19 år
Sharrons Dansestudio fra 3 år
Musikk, dans og drama Vågsbygd vgs
UiA: Produsentutdanning (master)
trafo.no
Cultiva Ekspress Kunst
Ravnedans

Alder
0-2
2-5
6-9
10-12
13-16
16-19
19-24
25+
Barnehagetrinn
Småskole
Mellomtrinn
Ungd.skole
Videreg.
Høgsk/univ.
Nye tiltak?
Film
Filmverkstedet Samsen 15-25 år
Kulturskolens animasjonsverksted fra 11 år
Kulturskolens kortfilmverksted fra 11 år
Sørnorsk Filmmobil
Barnefilmfestivalen 6-13 år
Filmfest UNG 14 år +
trafo.no
Cultiva Ekspress Kunst
UiA: Årsstudium og bachelor i film, litteratur og teater
UiA: Produsentutdanning (master)
UiA: Årsstudium filmvitenskap og filmproduksjon
Kurs/rådgivning Sørnorsk Filmsenter
Tilskudd Sørnorsk Filmsenter
Barnefilmfestivalen

Alder
0-2
2-5
Barnehagetrinn
6-9
Småskole
10-12
Mellomtrinn
13-16
Ungd.skole
16-19
Videreg.
19-24
Høgsk/univ.
25+
Nye tiltak?
Scenekunst
UngdomsKilden 13-19 år
Sceneteknikkens ABC Kilden 14-20 år
Kulturskolens dramaundervisning fra 8 år (3. trinn)
Dramatimen, Rosegården Barneteater 6-9 år
Munin, Rosegården Ungdomsteater
Kristiansand Barne- og Ungdsomsteater
Kulturskolens SESAM fra 7 år
Kulturskolens musikal-teater fra 13 år
Drama Vågsbygd vgs
trafo.no
Cultiva Ekspress Kunst
UiA: Kunstfag (master)
UiA: Kunst i kontekst (forskerutd)
UiA: årsstudium drama
UiA: Bachelor faglærer i drama
UiA: Havårsstudium teater for barn og unge
UiA: Årsstudium og bachelor i film, litteratur og teater
UiA: Etterutdanning sal og scene
Kurs/rådgivning Senekunst Sør
Øvingslokaler Scenekunst Sør
SAND Internasjonale scenekunstfestival for barn og unge
Agder Teater
UiA: Produsentutdanning (master)

Alder
0-2
2-5
6-9
10-12
13-16
16-19
19-24
25+
Barnehagetrinn
Småskole
Mellomtrinn
Ungd.skole
Videreg.
Høgsk/univ.
Nye tiltak?
Visuell kunst
Kulturskolens billedkunst fra 8 år (3. trinn)
Kulturskolens SESAM fra 7 år
Barnas Kunstmuseum SKMU
trafo.no
Cultiva Ekspress Kunst
UiA: Årsstudium og bachelor kunst og håndverk
Rådgivning/kurs Agder Kunstsenter
Utstillingslokaler Agder Kunstsenter
Utstillingslokaler Kristiansand Kunsthall
UiA: Produsentutdanning (master)

Alder	0-2 2-5 Barnehagetrinn	6-9 Småskole	10-12 Mellomtrinn	13-16 Ungd.skole	16-19 Videreg.	19-24 25+ Høgsk/univ.	Nye tiltak?
Litteratur				trafo.no		Cultiva Ekspress Kunst	Junibacken
						Forfattersenter Sørlandet	
						UiA: Årsstudium og bachelor i film, litteratur og teater	UiA: Produsentutdanning (master)
						UiA: Årsstudium, bachelor og master i nordisk språk og litteratur	
	Kristiansand folkebibliotek						

Alder
0-2
2-5
6-9
10-12
13-16
16-19
19-24
25+
Barnehagetrinn
Småskole
Mellomtrinn
Ungd.skole
Videreg.
Høgsk/univ.
Nye tiltak?
Idrett og fysisk aktivitet
Idrettlag
DNT Sør: Barnas turlag
DNT Sør: UNG
Parour/skating mm
Idretts-gymnas KKG
Toppidrett med realfag KKG
Breddeidrett Vågsbygd VGS
Toppidrett Vågsbygd VGS
Klatring SAMSEN 15-23 år
UiA: Etterutdanning barn og bevegelse
UiA: årsstudium friluftsliv
UiA: Årsstudium og bachelor idrett
UiA: Master idrettsvitenskap
Cultiva Ekspress Idrett
Kurs/rådgivning Olympitaoppen Sør

Alder	0-2	2-5	6-9	10-12	13-16	16-19	19-24	25+	Nye tiltak?
	Barnehagetrinn		Småskole	Mellomtrinn	Ungd.skole	Videreg.	Høgsk/univ.		
Design									Kompetansesenter

Alder	0-2 Barnehagetrinn	2-5	6-9 Småskole	10-12 Mellomtrinn	13-16 Ungd.skole	16-19 Videreg.	19-24 Høgsk/univ.	25+	Nye tiltak?
Mat						Tangen VGS			Matkultursenter
							UiA: Helse og ernæring		

Alder	0-2 2-5 Barnehagetrinn	6-9 Småskole	10-12 Mellomtrinn	13-16 Ungd.skole	16-19 Videreg.	19-24 Høgsk/univ.	25+	Nye tiltak?
Lek								UiA, senter på tvers av fakultetene for lek?

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 11. desember 2016
Saksnummer: 52/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Ikke prioriterte prosjekter

Administrasjonen arbeider kontinuerlig med prosjektforslagene i idèbanken. Vi har vurdert idèene opp mot formål, strategi, prioriteringskriterier og verdiene som er nedfelt i den overordnede strategien.

Enkelte prosjekter er utenfor formålet og noen er utenfor strategien. Prosjektene kan være presentert for styret i tidligere møter under orientering om "Mottatte henvendelser".

Forslag til vedtak:

1) Styret prioriterer ikke videre arbeid med følgende henvendelser:

E-15035	Kristiansand Kino m.fl	Film X i Kristiansand
E-15053	Vision Skatepark	Movement
E-16005	Makerspace Norway AS	Mini-Makerspace
E-16006	NT Gruppen AS	Tesla-utstilling i Kristiansand
E-16021	Jane Rabbersvik	Skolehuset i Ålefjær
E-16022	Egeninitiert	The President – samfunnsengasjement ungdom
E-16024	Kristiansand Kommune	Kjøp av Gammeløya
E-16025	Liv Høivoll	Matkultursenter Bragdøya
E-16029	UIA/Cultiva Express	Videreføring av pilot Youth Bank
E-16032	Per Jakob Haakstad	Bokprosjekt – Praktisk juss for småbedrifter
E-16034	Fjords Management	Grunderstøtte
E-16035	Kr Sand B&U Teater	Forestillingen «Honk»
E-16038	Kristiansand Emaljeverksted	Restaureringsprosjekt
E-16039	Anne Cathrine Albert	Forestillingen «Hjerter nær havet»

2) Styret ber administrasjonen informere initiativtakerne om styrets beslutning.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Trykte vedlegg: Sammendragsskjema pr. prosjekt.
Utrykte vedlegg: Mottatte henvendelser pr. prosjekt

Prosjektnummer	E-15035
Prosjektnavn	Film X i Kristiansand
Prosjekteier	Innspill fra Petter Benestad og Kulturdirektøren
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	4.september 2015	Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: Et dansk konsept med formidling til barn og unge. Sørnorsk filmsenter ble koblet på. Cultiva har finansiert en filmbil til Sørnorsk filmsenter. Øvrige deler av konseptet prioriteres ikke fordi det først og fremst måtte bli et økonomisk bidrag til Film X i København	

Prosjektnummer	E-15053
Prosjektnavn	Vision Skatepark, Urban Movement
Prosjekteier	Vision Skatepark Mike Troxel/ Vidar Mortensen
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	12 oktober 2015	Innenfor formål:	
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	Ja
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar:Kontaktet Vision Skatepark 30. november for å få et mer gjennomarbeidet prosjektforslag. Målgruppe, bestillere og inngåtte avtaler. Ingen respons	

Prosjektnummer	E-16005
Prosjektnavn	Mini Maker Space
Prosjekteier	Mike Troxel
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	Sammenfallende med et vitensenter
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	350 000
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	6. juli 2016	Innenfor formål:	ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: Sammenfaller med Vitensenteret. Cultiva har anmodet dem om å samarbeide. Det har ikke gitt resultater. Anbefaler at Vitensenteret prioriteres.	

Prosjektnummer	E-16006
Prosjektnavn	Tesla Utstilling
Prosjekteier	NT Gruppen v/Branimir Simic
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	800 000
Finansiering	Cultiva

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:		Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	7
Behandlet i styret:		Verdier:	1
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: En betydelig kostnad 800 000 NOK for en tidsbegrenset utstilling i rådhuset. Bør heller følge opp et vitensenter som er alternativet	

Prosjektnummer	E-16021
Prosjektnavn	Skolehuset i Ålefjær - Axel Jensens dikterhjem
Prosjekteier	Jane Rabbersvik
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:		Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	12
Behandlet i styret:		Verdier:	0
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: Cultiva har meldt tilbake at først må aktuelle brukere som videregående skole og kommunen avklare om det vil bruke stedet og at de kan ta på seg de langsiktige driftsutgiftene	

Prosjektnummer	E-16022
Prosjektnavn	The President – Samfunnsengasjement blant ungdom
Prosjekteier	Egen initiert
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:		Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: Et spennende prosjekt for politisk bevisstgjøring ved hjelp av realety TV. Styrets fokus er imidlertid de yngste barna. Krevende å dra i gang. Og krevende å holde i gang. Konseptet kunne vært spennende å utfordre samfunnsfaglinjen i Videreg skole.	

Prosjektnummer	E-16024
Prosjektnavn	Kjøp av Gammeløya
Prosjekteier	Kristiansand Kommune m.fl.
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:		Innenfor formål:	ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Nei
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: Finansiert uten Cultivas medvirkning fordi kommunen blir eier. Cultiva kan ikke gi tilskudd til stifter som er kommunen.	

Prosjektnummer	E-16025
Prosjektnavn	Matkultursenter på Bragdøya
Prosjekteier	Liv Høivoll
Andre samarbeidspartnere	
Prosjektbeskrivelse	
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:		Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	Se kommentar
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar: Innspill om Geitmyra. Forslag til forprosjekt Geitmyra tas opp i styremøte 20. desember 2016. Lokalisering vurderes av søker.	

Prosjektnummer	E-16029
Prosjektnavn	Youth Bank videreføring
Prosjekteier	Cultiva
Andre samarbeidspartnere	Fakultet for kunstfag
Prosjektbeskrivelse	Gi ungdom råderett over penger til gode tiltak
Effektmål	
Prosjektmål	
Tidsperspektiv	
Kostnadsrammer	
Finansiering	Cultiva

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:		Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:		Strategiområder:	Ja
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar Forprosjekt gjennomført. Finasiert av Cultiva. Egenevalueringen fra universitetet viser at veien videre er utfordrende og må endres i forhold til det internasjonale konseptet.. Ingen til å ta over den langsiktige finansieringen. Cultivas fokus er på de yngste barna. Anbefaling: Prosjektet avsluttes	

Prosjektnummer	E-16032
Prosjektnavn	Praktisk juss for småbedrifter
Prosjekteier	Per-Jakob Haakstad, Arendal
Andre samarbeidspartnere	Ikke spesifisert
Prosjektbeskrivelse	Støtte for utarbeidelse av bokprosjekt
Effektmål	Enklere å starte/drive egen bedrift
Prosjektmål	Enklere å starte/drive egen bedrift
Tidsperspektiv	2017
Kostnadsrammer	Ikke spesifisert
Finansiering	Ikke spesifisert

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	20.10.16	Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:	21.10.16	Strategiområder:	Nei
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	Ikke vurdert
Behandlet i styret:		Verdier:	Ikke vurdert
Resultat styrebehandling:			

Kommentar:	Utenfor strategi.

Prosjektnummer	E-16034
Prosjektnavn	Grunderstøtte
Prosjekteier	Fjords Management AS
Andre samarbeidspartnere	Ikke spesifisert
Prosjektbeskrivelse	Tilskudd for å øke aktiviteten til selskapet innenfor management tjenester
Effektmål	Økt sysselsetting
Prosjektmål	Økt sysselsetting
Tidsperspektiv	2017
Kostnadsrammer	Ikke spesifisert
Finansiering	Ikke spesifisert

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	27.10.16	Innenfor formål:	Nei
Vurdert administrativt:	31.10.16	Strategiområder:	Nei
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	Ikke vurdert
Behandlet i styret:		Verdier:	Ikke vurdert
Resultat styrebehandling:			

Kommentar:	Utenfor strategi.

Prosjektnummer	E-16035
Prosjektnavn	Honk
Prosjekteier	Kristiansand Barne- og Ungdomsteater
Andre samarbeidspartnere	Vennesla Kulturskole
Prosjektbeskrivelse	Tilskudd til oppsetning av musikalen «Honk»
Effektmål	Gjennomføre forestilling 2016
Prosjektmål	Gjennomføre forestilling 2016
Tidsperspektiv	2016
Kostnadsrammer	Ikke spesifisert
Finansiering	Ikke spesifisert

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	10.10.16	Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:	31.10.16	Strategiområder:	Nei
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	Ikke vurdert
Behandlet i styret:		Verdier:	Ikke vurdert
Resultat styrebehandling:			

Kommentar:	Utenfor strategi

Prosjektnummer	E-16037
Prosjektnummer	E-16038
Prosjektnavn	Kunstprosjekt
Prosjekteier	Kristiansand Emaljeverksted
Andre samarbeidspartnere	Camilla Prytz
Prosjektbeskrivelse	Restaurering av Grete Prytz Kittelsens emaljeovn
Effektmål	Markedsføre emaljekunst som tradisjonsrik kunstform
Prosjektmål	Markedsføre emaljekunst som tradisjonsrik kunstform
Tidsperspektiv	2017
Kostnadsrammer	NOK 167.000
Finansiering	NOK 167.000

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	29.09.16	Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:	3.10.16	Strategiområder:	Nei
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	Ikke vurdert
Behandlet i styret:		Verdier:	Ikke vurdert
Resultat styrebehandling:			

Kommentar:	Utenfor strategi.

Prosjektnummer	E-16039
Prosjektnavn	Forestillingen «Hjerter nær Havet»
Prosjekteier	Anne Cathrine Albert
Andre samarbeidspartnere	Ikke spesifisert
Prosjektbeskrivelse	En forestilling med fokus på lengsel og håp.
Effektmål	Gjennomføre forestilling
Prosjektmål	Gjennomføre forestilling
Tidsperspektiv	2016
Kostnadsrammer	Ikke spesifisert
Finansiering	Ikke spesifisert

Saksbehandling:		**Evalueringsskjema**	
Mottatt:	1.11.16	Innenfor formål:	Ja
Vurdert administrativt:	9.11.16	Strategiområder:	Nei
Presentert for styret:		Prioriteringskriterier:	
Behandlet i styret:		Verdier:	
Resultat styrebehandling:			

Kommentar:	Utenfor strategi

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 8. desember 2016
Saksnummer: 53/16
Arkivkode: E-16016
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Utredning av et felles løft for skolekorpsene i Kristiansand

Sammendrag:

Administrasjonen har tidligere fått klarsignal fra styret om å arbeide videre med en økt satsing på skolekorpsene i Kristiansand.

I samarbeid med Kristiansand kommune er det bestilt en utredning for å avdekke de største utfordringene og hva ambisjonsnivået skal være. Det er mottatt tilbud (fra Jens Torolf Larsen ved Universitetet i Stavanger) om utredning som Kristiansand kommune har akseptert. Både utredningsbestilling og pristilbud er vedlagt.

Cultiva har signalisert å dekke inntil NOK 80.000 av kostnadene ved utredningsarbeidet.

Selve utredningen pågår nå, og skal være ferdigstilt 15. februar 2017.

Forslag til vedtak:

1. Cultiva bidrar med inntil kr 80 000 til et utredningsarbeid vedrørende et felles løft for skolekorpsene i Kristiansand.
2. Administrasjonen får fullmakt til å inngå avtale om finansiering av utredningsarbeidet.

Erling Valvik
Adm.dir.

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Bestillingsspesifikasjon per 9. september 2016
Mottatt pristilbud per 4. oktober 2016

Utrykte vedlegg: Evalueringsskjema

Jan Erik Tønnessen

Fra: Erling Valvik
Sendt: torsdag 15. september 2016 12:38
Til: 'Helene Hostad Tønnessen (Helene.Hostad.Tonnessen@kristiansand.kommune.no)'
Kopi: 'perqva@online.no'; 'Sjur Høgberg (Sjur.Hogberg@kristiansand.kommune.no)'; 'Stein Tore Sorthe (Stein.Sorthe@kristiansand.kommune.no)'; Ingebjørg Borgemyr; Jan Erik Tønnessen
Emne: VS: Bestilling av "Utredning vedrørende skolekorpsene i Kristiansand"
Vedlegg: Utredning av skolekorpsene i Kristiansand - 2.docx; NMF Sør - fakta og statistikk.docx

Helene

Bra !
Vi er med

Erling

cultiva
Barn
Kunst, kultur og kreativitet

Erling Valvik
Administrerende direktør
Vestre Strandgate 27, Havnekvartalet, Kristiansand
Postboks 494, 4664 Kristiansand
Telefon: +47 90 66 86 41
E-post: erling.valvik@cultiva.no
www.cultiva.no og www.cultivaekspress.no

Kristiansand kommune har etablert stiftelsen Cultiva med en kapitalbase på 1 700 MNOK. Cultiva vil bidra med 40 MNOK årlig til prosjekter i byen. Kristiansand skal bli Nordens fremste kulturby for barn.
Byen skal bli landets fremste oppvekstby og en by som barn og barnefamilier må besøke. Cultiva vil bidra til å:

1. Bedre levekårene i Kristiansand ved å legge grunnlaget for at alle barn får de beste rammebetingelser for livsutfoldelse.
2. Gjøre Kristiansand mer attraktiv for foreldre ved å skape den beste rammen for barns oppvekst.
3. Videreutvikle Kristiansand for å sikre at byen fortsatt har rollen som barnefamilienes ferieby nr 1.

I tillegg til Cultivas hovedsatsing på barn og unge vil Cultiva også prioritere talentutvikling og kompetanseutvikling innen kunst, kultur og kreativitet for å sikre byens konkurransekraft og attraktivitet.

Fra: Helene Hostad Tønnessen [mailto:Helene.Hostad.Tonnessen@kristiansand.kommune.no]
Sendt: 9. september 2016 10:43
Til: Erling Valvik; 'perqva@online.no'; Sjur Høgberg; Stein Tore Sorthe; Ingebjørg Borgemyr
Emne: Bestilling av "Utredning vedrørende skolekorpsene i Kristiansand"

Hei,
Takk for gode innspill til dokumentet. Nå begynner det virkelig å ta form. Se vedlegg for nytt utkast.

Godt innspill fra Erling i forhold til å trekke inn NMF Sør på faktadelen og veldig hyggelig å høre at dere sier ja til å gjøre et stykke arbeid her i forhold til statistikker og faktagrunnlag Per.
Jeg har gjort et forsøk på å trekke ut deler av bestillingen som da NMF Sør vil ta tak i og gjøre rede for i forkant av utredningen, se vedlegg .
Dette er kun et utkast som NMF Sør må utarbeide videre så dere får laget et best mulig grunnlag for utreder. Vi foreslår å sette en frist til 1. desember for utarbeidelsen av dette.

Vi har sett nærmere på kandidatene som kan utføre arbeidet. Og foreslår at vi sender en forespørsel til Trond Korsgård, Jens T. Larsen og Anne Oksfjellelv. Et samarbeid mellom flere er absolutt aktuelt men da må det være et initiativ fra deres kant.

Så snart vi får inn pristilbud får vi sette oss ned og diskutere hvordan vi finansierer prosjektet.
Jeg opptrer gjerne som oppdragsgiver på prosjektet.

Fint å få en tilbakemelding fra dere i løpet av neste uke så vi kan få sendt ut en forespørsel i september.

Vennlig hilsen
Helene Hostad Tønnessen
Rådgiver, Kulturdirektørens stab
Mobil: +47 92 83 43 56 | Kontor: +47 38 24 32 59| Sentralbord +47 38 07 50 00 |
Besøksadresse: Rådhuskvartalet -Rådhusgata 18. Henvendelse i 1. etasje

Kristiansand 375 år 1641 2016

Bestilling av utredning vedrørende skolekorpsene i Kristiansand

Bakgrunn
Stiftelsen Cultiva og Kristiansand kommune ønsker å legge til rette for en økt satsing på skolekorpsene i kommunen, i tett samarbeid med korpsene, kulturskolen og Norges Musikkorps Forbund.

Formålet med satsingen skal være å:

- Bedre skolekorpsenes musikalske kvalitet
- Øke kunnskaps- og kompetansenivået til dirigenter og instrumentallærere
- Legge til rette for at særlig flinke musikanter gis gode utviklingsmuligheter
- Fremme korps som en attraktiv hobby for barn og unge
- Styrke rekrutteringen og øke antallet korpsmusikanter
- Styrke skolekorpsene som arena for utvikling av nærmiljø i Kristiansand
- Bedre samarbeidet mellom korpsene og byens øvrige musikk og kulturliv
- Utfordre Kulturskolen på et større engasjement innenfor musikantopplæring og direksjonsbehov

Status
Kristiansand har i dag 9 skolekorps med ca. 600 medlemmer. Det har vært synkende medlemstall i flere av korpsene og det musikalske nivået på korpsene er varierende. Årsak til nedgangen er sammensatt, og det er behov for en kartlegging. Det skjer mye flott arbeid innad i det enkelte korps, og det har kommet flere innspill fra enkeltkorps på hvordan man kan løfte skolekorpsene i Kristiansand.

Utredning
For å få til et felles løft er det nødvendig med en utredning som ser nærmere på skolekorpsene, hvor de største utfordringene ligger og hva som skal være ambisjonsnivået. Hva skal til for å øke kvaliteten og statusen til skolekorpsene og få korpsene til å vokse?

Utredningen skal ta utgangspunkt i lokal statistikk og fakta utarbeidet av NMF Sør innen 1. desember 2016.

Med bakgrunn i dette materialet er det behov for å redegjøre for følgende:

- Finnes det felles utfordringer for korpsene?
- Hvor ligger ambisjonsnivået til korpsene i dag?
- Hvordan er samarbeidet med skoler, SFO, kulturskolen og musikklivet i byen?
- Hvordan er samarbeidet korpsene i mellom?
- Jobbes det aktivt med inkludering innad i korpsene?
- Sammenligning av funnene med regionale og nasjonale trender.
- Peke på bærekraftige tiltak i andre sammenlignbare norske byer og regioner

Utredningen må til slutt munne ut i anbefalinger om mål og tiltak som kan bidra til å konkretisere og tydeliggjøre aktuelle felles satsingsområder for skolekorpsene.

Utredningen må være godt forankret i skolekorpsene, kommunen og NMF Sør, da den blir et viktig hjelpemiddel og styringsverktøy i den videre satsingen på skolekorps for alle involverte parter.

Rammer
Tidsfrist for ferdigstillelse av utredningen er satt til 1. februar 2017.

Det stilles krav om at utreder er i direkte kontakt med samtlige skolekorps og andre sentrale samarbeidspartnere. Utredningen må være kortfattet, tydelig og konkret.

Pristilbud
Med utgangspunkt i denne prosjektskissen er det ønskelig med konkret pristilbud fra ekstern konsulent/utreder. Forespørsel sendes til minimum tre aktuelle kandidater

Kristiansand kommune er oppdragsgiver for utredningen og eventuelle spørsmål kan stilles til Kristiansand kommune, Kulturdirektørens stab v/Helene Hostad Tønnessen, helene.hostad.tonnessen@kristiansand.kommune.no, tlf.38 24 32 59.

Jan Erik Tønnessen

Fra: Erling Valvik
Sendt: tirsdag 4. oktober 2016 11:03
Til: Jan Erik Tønnessen
Kopi: Ingebjørg Borgemyr
Emne: VS: Pristilbud utredning skolekorps i Kristiansand
Vedlegg: Pristilbud_Kristiansand endelig.docx

Kan du ta dette møtet?
Erling

-----Opprinnelig melding-----
Fra: Helene Hostad Tønnessen [mailto:Helene.Hostad.Tonnessen@kristiansand.kommune.no]
Sendt: 4. oktober 2016 10:54
Til: Stein Tore Sorthe; Erling Valvik; 'perqva@online.no'; Ingebjørg Borgemyr; Sjur Høgberg
Emne: Pristilbud utredning skolekorps i Kristiansand

Hei,
Da har fristen for innsending av pristilbud til "Utredning vedrørende skolekorpsene i Kristiansand" gått ut.
Vi har fått inn ett tilbud fra Jens Torolf Larsen. Se vedlegg.

Det er nå behov for å sette seg ned å se på tilbudet og diskutere finansieringen av prosjektet.

Vi foreslår å treffes torsdag 13. oktober kl. 9 her på huset. Håper datoen passer for alle.

Vennlig hilsen
Helene

NMF – Sør: fakta og statistikk

- Utvikling av medlemstall de siste 5 år
- Medlemstall per korps fordelt på alder
- Antall medlemmer med ikke vestlig bakgrunn
- Utvikling av rekrutteringstall de siste 5 år
- Antall frafall av medlemmer de siste årene
- Antall frafall av medlemmer fordelt på alder
- Prisoversikt medlemskontingent
- Resultater fra konkurranser de siste tre årene
- Hvilke tiltak har korpset til særlig flinke musikanter
- Hva er status på korpsenes tilgang på nødvendige instrumenter, utstyr og øvingslokaler?
- Hvordan er kompetansenivået hos dirigentene og instrumentallærerne?

Jens Torolf Larsen
Vølstadkroken 16
4025 Stavanger
jens.t.larsen@uis.no, jetolar@online.no
Mobil: 98220796

Til Kristiansand kommune
v/rådgiver Helene Hostad Tønnessen

Utredning om skolekorpsene i Kristiansand

Undertegnede har mottatt en henvendelse fra dere med en invitasjon til komme med et pristilbud på en utredning om skolekorpsene i Kristiansand. Jeg takker for at dere tok kontakt med meg, og vil samtidig berømme Kristiansand kommune og dens samarbeidspartnere for å ta initiativ til denne utredningen.

Utredningen er et særdeles spennende prosjekt på mange måter. For det første har jeg ikke kjennskap til at en slik utredning er blir gjort tidligere. Dernest liker jeg at bestillingen har fokus på et kollektivt løft, og at man dermed finner frem til mål og tiltak som bygger et samlet eierskap til veien videre for korpsene i Kristiansand. Det er mye trøst og ikke minst kraft i det å være sammen om utfordringene.

Jeg har i hele mitt profesjonelle liv arbeidet med korps på ulike vis og fra ulike ståsteder; som kulturskolerektor og som leder av musikkutdanningen ved Universitetet i Stavanger, men kanskje først og fremst som dirigent for skolekorps og voksenkorps på ulike nivå og som veileder av korpsdirigentstudenter både på podiet og ute i praksisfeltet. Jeg har videre en omfattende erfaring som dommer i korpskonkurranser både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. I tillegg har jeg diverse erfaring med utredningsarbeid.

Det kan nevnes at jeg ikke har noen som helst relasjoner til korpsmiljøet i Kristiansand, og sant og si så kjenner jeg lite til hvordan situasjonen er for skolekorpsene i den regionen. Det positive med dette er at jeg vil kunne skride til arbeidet med uhildede øyne og ører.

Metode

Denne utredningen forutsetter en tett dialog med en rekke interessenter. Metodisk vil en innhenting av informasjon kunne se slik ut;

- En analyse av nåværende handlingsplaner for korpsdrift i Kristiansand-regionen, samt den annonserte oversikten over lokal statistikk og fakta som skal være klar per 01.12.
- Samtaler/intervju med;
  - Dirigent/styre/musikanter i de aktuelle skolekorpsene
  - Aktuelle fagpersoner i NMF –Sør
  - Rektor/avdelingsleder i Kristiansand kulturskole
  - Utvalgte rektorer/ledere ved noen av skolene der korpsene har tilhørighet
  - En eller flere kommunale kulturbyråkrater og kulturpolitikere

  - Eventuelt andre aktuelle interessenter
- En spørreundersøkelse til skolekorpsmusikanter og deres foresatte

Jeg vil være lydhør for andre innfallsvinkler og eventuelle ønsker fra bestiller.

Da jeg i innsamlingen av informasjon vil benytte meg av intervjuer, samtaler og eventuelt spørreundersøkelse, vil utredningen nødvendigvis innbefatte behandling av personopplysninger. Dette krever at arbeidet med utredningen etter alt å dømme må meldes inn til NSD - Personvernombudet for forskning, selv om utredningen ikke er et tradisjonelt forskningsprosjekt. Denne meldeplikten er en god måte å sikre at respondentenes anonymitet blir ivaretatt på forskriftsmessig vis i den perioden arbeidet pågår. Teksten i den endelige utredningen trenger ikke inneholde personopplysninger, men bakgrunnsmaterialet vil gjøre det. Fristen for å melde til Personvernombudet er en måned før arbeidet starter, og prosjektet bør derfor meldes inn til NSD en gang mellom 15. oktober og 1. november.

Pristilbud

Arbeidet krever at det settes av minimum seks til åtte arbeidsdager i Kristiansand for diverse intervjuer og samtaler. Mulige tidsrom for undertegnede vil være enten uke 49 i 2016 eller/og uke 1 i 2017.

Med bakgrunn i et estimat basert på stipulert arbeidsmengde og hva jeg kan bidra med av kompetanse inn i utredningen, vil jeg be om et honorar pålydende kr. 95.000,-.

Basert på reiseutgifter, hotell og diett, ser mitt totale pristilbud slik ut;

Honorar	kr. 95.000
Utgifter 6 – 8 arbeidsdager i Kristiansand (reise, hotell og diett).	kr. 17.000,-
Totalt pristilbud	kr. 112.000

I forlengelsen av en slik utredning som skissert over, ser jeg for meg at noen av eller alle de tiltak som utredningen foreslår blir iverksatt, og at det deretter gjøres en evaluering av disse. Nevnte evaluering må naturligvis andre personer enn undertegnede ta seg av, men det vil kunne være interessant for meg som universitetsansatt å bruke av egen forskningstid på enkelte dypdykk i det bildet evalueringen tegner, dersom det skulle bli aktuelt.

Jeg håper dere finner mitt tilbud interessant og jeg imøteser deres svar.

Stavanger 01.10.2016

Jens Torolf Larsen

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 12. desember 2016
Saksnummer: 54/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

UngdomsKilden 2017 (år 2 av 3)

Sammendrag:

Cultiva vedtok i styremøte 7.desember 2015 å investere 1,6 millioner kroner for 2016 i et 3-årig samarbeidsprosjekt med Kilden Teater- og Konserthus IKS for videreutvikling av UngdomsKilden.

Cultiva har mottatt statusrapport pr. november 2016 og handlingsplan for 2017. Det fremgår ingen vesentlige avvik fra avtalen. Prosjektet er godt i rute, og utvikler seg som forventet.

Forslag til vedtak:

1) Det bevilges inntil kr 1 600 000,- til aktiviteter i 2017.
2) En eventuell videre medvirkning vil være betinget av utviklingen av prosjektet, og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.
3) Administrasjonen får fullmakt til å utarbeide nødvendig dokumentasjon

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Statusrapport november 2016
Handlingssplan 2017

Utrykt vedlegg: Saksfremlegg 49/15 UngdomsKilden

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20
Faks: +47 380 380 29
post@cultiva.no
www.cultiva.no
Org.nr. 984 336 845

UNGDOMSKILDEN

Statusrapport UngdomsKilden 2016

***Snødronningen**, november 2016.*

Hovedmålet med prosjektet er utvikling og etablering av talentutviklingsprosjektet Ungdomskilden som egen virksomhet ved Kilden Teater- og Konserthus.

Leveransene i prosjektet (delmål) for 2016 er:

- Signering av samarbeidsavtale (januar 2016)
- Handlingsplan 2016 (mars 2016)
- Statusrapport for 2016 m/handlingsplan for 2017 (november 2016)
- UngdomsKildens elever skal medvirke i tre ulike prosjekter
- Tilby elever ved UngdomsKilden, og andre i regionen, workshoper og kurs
- Instruktører av UngdomsKilden knytte kontakter og erfaringer og dra på studietur

UngdomsKilden

Ungdomskilden skal være et forpliktende møtested og profesjonelt undervisningstilbud i utøvende teater for ungdom fra 13 til 20 år.

Ungdomskilden har som målsetning å gi unge, talentfulle mennesker innsikt, kunnskap, forståelse og mestring innen de ulike sceniske disipliner – ved profesjonell undervisning, praktisk sceneerfaring og faglig kompetansebygging.

Ungdomskilden skal bidra til å fylle det nåtidige behovet for unge skuespillere på regionens scener og sikre fremtidige behov for profesjonelle scenekunstnere med tilknytning til landsdelen.

For 2016 har prosjektleder og teaterpedagogisk/administrativ leder vært: Christine Helland
Vokalpedagog og ass. teaterpedagog 2016: Silje Hansen

*Fra forestillingen **Mot uten grenser**, november 2016*

Rekruttering og opptak av elever

I januar 2016 hadde vi en ny opptaksrunde. Ved oppstart i 2015 hadde vi knyttet opptaket til audition for The Sound of Music. Erfaringene vi gjorde tilsa at audition for unge ikke var en optimal opptaksmodell, og vi ville derfor gjøre dette på en annen måte. Gjennom en helgeworkshop var alle påmeldte med på kurs i sang, dans og tekst. Ut i fra denne workshopen plukket vi ut noen deltakere som vi tilbød plass i UngdomsKilden. Vi ser på denne modellen som en mer pedagogisk måte å rekruttere unge utøvere til UngdomsKilden, og de som ikke får tilbud om plass vil allikevel sitte igjen med erfaringer og verktøy de kan ta med videre. Vi vil derfor fortsette med denne modellen neste gang vi gjør opptak.

Torsdag 11. februar hadde vi oppstart med 11 nye ungdommer i alderen 13-20 år.

Per november 2016 er det 32 elever i UngdomsKilden, hvorav 10 er gutter og 22 er jenter, alle i alderen 13-20 år.

Andre kull i UngdomsKilden – høsten 2016

Undervisning og Fagplan

Vi har fulgt den lagte fagplanen fra 2015 hvor vi stadig utvikler og forbedrer undervisningen ut i fra nye elever, nivå og alder.

*Fra **Snødronningen**, november 2016*

Undervisningen 2016 har inneholdt

- improvisasjon og samarbeid – her med kurs av skuespiller og improvisatør Simen Hovd
- tekst- og karakterarbeid – her med kurs av skuespiller Herman Bernhoft
- devising/bevegelse og rombruk
- stemme- og vokaltrening
- Performancekunst – her med kurs av performanceartist Joanna Magierecka i forbindelse med SAND-festivalen
- Dans- og bevegelsesarbeid – her med kurs av koreograf Karen Høibakk Mikalsen

Elevene har sett prøver og forestillinger av The Sound of Music, Snødronningen, Kjærlighetsbrev til kollektivtransporten, Mot uten grenser og deler av SAND-festivalen.

Tilbakemeldinger så langt viser til fornøyde elever og foreldre, hvor de påpeker en god struktur og profesjonalitet i opplegget.

Instruktørene i UngdomsKilden har deltatt på ulike kurs og workshoper dette året, blant annet kurs i tekstanalyse med Herman Bernhoft og workshop i teatermetoden Devising ved Rogaland Teater. I forbindelse med kurs i tekst- og karakterarbeid med Herman Bernhoft inviterte vi scenekunstinstruktører i regionen til å delta. Det var både lærere, skuespillere og andre ungdomsteaterinstruktører som deltok på dette. I tillegg har vi opprettet et samarbeid med Scenekunst Sør hvor medlemmene deres får rimeligere priser på kurs vi tilbyr.

I 2016 har elever fra UngdomsKilden medvirket i:

The Sound of Music 09. april-18.juni. Her hadde elever fra UngdomsKilden sentrale roller som Von Trapp-barna og fungerte som ensemble som nonner og nazister. Utdrag fra anmeldelse:

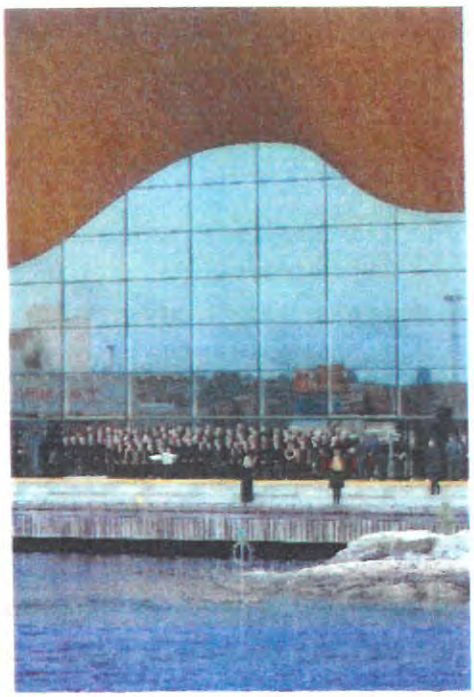
«I Kristiansand akkurat nå er det den ufattelig dyktige ungeflokken som står for den viktigste magien – og da helst i samspill med Eir Indrehaug. Nærvær, lekenhet, dyktighet og frapperende sikkerhet gjør at barna bibringer dette ekstra, lille som man alltid er på utkikk etter og alltid blir glad for å oppleve: Karisma, følelser og deltagelse utenfor rammene av hva man forventer. Det gir forestillingen sjel, varme og opplevelsesstyrke! Bravo, bravo!»

-Jon Selås, VG

Terningkast 5.

Fra The Sound Of Music, våren 2016

Terje Vigen og **Kongebesøket**

I forbindelse med kongebesøket 29. juni stilte UngdomsKilden opp sammen med seniorkoret Sølvstrupene for å synge utdrag fra Terje Vigen – musikalen som skal settes opp i Fjæreheia sommeren 2017.

SAND-festivalen 15. september.

SAND er en internasjonal scenekunstfestival med barn og unge som hovedmålgruppe. Festivalen presenterer norske og internasjonale forestillinger av svært høy kvalitet for publikum og for norske og internasjonale fagfolk. Under festivalen i Kristiansand var UngdomsKilden deltakere på en workshop om performancekunst, hvor de med utgangspunkt i dette åpnet hele SAND-festivalen med en performance i regi av Joanna Magierecka.

Mot uten grenser 9. – 12. november
Mot uten grenser er et teaterstykke basert på Kerry Kennedys bok *Speak Truth to Power*. Det er også et verdensomspennende kultur- og utdanningsprogram rettet mot unge. Målet er å fremme forståelse av menneskerettigheter og behovet for å stå opp for sine meninger og verdier. Kilden Dialog kom tidlig i kontakt med den Oslobaserte ideelle organisasjonen Partnership for Change, og gjorde en avtale om at en evt. produksjon i regi av Kilden Dialog skulle være en del av en nasjonal satsing.

Forestillingen ble første UngdomsKildeproduksjon, med 10 av UngdomsKildens eldste elever. For Kilden ble dette en fin demonstrasjon i hva våre unge skuespillertalenter er i stand til å få til uten støtte fra profesjonelle skuespillere på scenen. Fra anmeldelse i Fædrelandsvennen, terningkast 4:

Fra anmeldelse i Fædrelandsvennen:

«De har lært tekstene skikkelig. Det sitter som det skal. Ordene blir fremført med en forbilledlig tydelighet og klarhet.
De ti på scenen tror på dette. Da tror jeg også på det.»

- Emil Otto Syvertsen, FVN

Terningkast 4.

Snødronningen 16. nov. - 21.des.
Kildens juleforestilling.
Her medvirker ungdommene gjennom hele forestillingen som ensemble og veksler mellom ulike roller. Fra anmeldelse i Fædrelandsvennen:

«Barn og ungdom fra UngdomsKilden og Sharrons Dansestudio gjør helheten ytterligere praktfull.»

- Emil otto Syvertsen, FVN

Terningkast 5.

Fra Snødronningen, november 2016

DUS (Den Unge Scene) er et landsdekkende ungdomsteaterprosjekt som ble opprettet i 2004 for å heve nivået på ungdomsteater i Norge. I 2017 arrangeres DUS for syvende gang.

DUS bestiller og utvikler dramatiske tekster skrevet for, og fremføres av ungdom. Fem profesjonelle dramatikere har levert sine tekster og to tekster er plukket ut fra ungdomsdramatikkonkurransen. Seks grupper fra Agderregionen skal vise sine versjoner av de utvalgte tekstene på festivalen i 2017, og en av gruppene blir valgt ut til å vise på den nasjonale festivalen i Oslo. UngdomsKilden er en av disse gruppene.

Prøver er allerede i gang. Premiere blir mars 2017

Synlighet

Satser millioner på ung talentutvikling

Som utdragene fra anmeldelsene over viser, har vi fått bra uttelling på synlighet for UngdomsKilden. Dette er viktig for å bygge bevissthet, rekruttering og for fremtidig finansiering. I tillegg til å bli nevnt som et spennende prosjekt som trenger plass i plass fremtidens kulturskolebygg på Silokaia, har vi også fått spalteplass for prosjektet i seg selv. Vedlagt er artikkel fra Fædrelandsvennen 19. okt. 2016.

Avvik

Det meldes ikke om avvik i henhold til plan.

Plan for 2017

Erfaringene fra 2016 gjør det svært ønskelig å fortsette prosjektet UngdomsKilden videre. Det skal foretas en faglig evaluering av året som har gått for å forbedre prosjektet, men det er ingen ting som tyder på at UngdomsKilden ikke har stort potensiale til å bli en vellykket talentutviklingssatsing og rekrutteringsarena for teater i landsdelen. Det foreligger spennende planer for undervisningen og produksjoner for ungdommene i en videreføring.

25.11.16
Prosjektleder UngdomsKilden

Christine Helland

Handlingsplan for UngdomsKilden 2017

Vår/høst 2017

Med utgangspunkt i fagplanen legger vi opp semesteret gjennom temabolker. I tillegg til øving hver torsdag er det også workshoper i helgene knyttet til temaene vi er innom – både med gjester og av instruktørene i UngdomsKilden.

1. **Tekst- og karakterarbeid**
   Gjennom tekstarbeid og ulike øvelser skal elevene bli kjent med begreper innenfor metoden for fysiske handlinger. De vil bli introdusert for øvelser som utforsker hvordan elevene kan spille ærlig og troverdig. Elevene vil få verktøy til å nærme seg rollearbeid gjennom improvisatoriske teknikker og øvelser. Elevene vil få en innføring i rollearbeid gjennom for eksempel Stanislavskij, Mamet og Meisner. De skal kunne ta til seg, og bli vant til, å jobbe med begreper innenfor grunnleggende skuespillerteknikk. Dette vil også være forberedende til dramatikkfestivalen, Terje Vigen og andre tekstbaserte produksjoner.

2. **Bevegelse og rom**
   Å kunne bruke kroppen som en naturlig del av skuespillerarbeidet. En viktig del av skuespillerarbeid går ut på bevisstgjøring av kroppen som instrument og redskap. Det vil derfor bli lagt vekt på et fysisk arbeid hvor bevegelse og rom står i fokus. Elevene skal legge vekk sitt tenkende og analytiske jeg og finne sin naturlige impuls, intuisjon og kroppslig tilstedeværelse. De skal trene opp evnen til å lytte med kroppen og lytte til hverandre og situasjonen de skaper på scenen. De skal også få trening i hvordan bevegelsesarbeidet brukes til å bygge karakterer og til å utvikle ekspressivitet. Det vil også fokuseres på dans og koreografi som en del av bevegelsesarbeidet dette året.

3. **Stemme- og vokaltrening**
   Gjennom ulike øvelser skal elevene få kunnskap om, og bli bevisstgjort, sammenhengene mellom stemme, pust og kropp. De skal utvikle tekniske ferdigheter gjennom enkel anatomisk kunnskap, tonedannelse, pust, klang og holdning. Vi vil jobbe med styrking av de ulike registrene, utjevning av registeroverganger samt stimulering av stemmens bevegelighet og dynamikk. Åndedrett og støtte vil være viktige fokusområder. Elevene vil få veiledning i ulike verktøy og virkemidler som dynamikk, betoning, frasering, artikulasjon m.m. De skal kunne bruke teknikktreningen og virkemidlene til å bli hørt på en stor scene. Stemmetrening er en del av den kontinuerlige undervisningen som vil ha et ekstra sterkt fokus denne våren.

Forestillinger og produksjoner

DUS-festivalen
9 av elevene arbeider nå med å utvikle en forestilling helt fra bunnen av uten manus, dvs. at de jobber devised. Forestillingen de skaper skal vises på DUS-festivalen mars 2017.

De resterende elevene skal bidra i festivalen backstage. I fagplanen står det at elevene skal lære om, og få forståelse for, de kollektive sidene i en teaterproduksjon. DUS-festivalen vil være en mulighet for elevene å jobbe bak scenen som organisatorer og hjelpere. I tillegg skal de holde teaterkurs for DUS-gruppene som er med i festivalen.

Under festivalen vil det bli vist 6 ulike forestillinger av ungdomsteatre fra hele Agder, og det er obligatorisk for UngdomsKildens elever å se disse.

Barnas Kildendag
Som en del av opplæringen skal de også utvikle kunnskap om hvordan det profesjonelle teatret fungerer som institusjon og hvordan ulike kunstnere samarbeider med andre faggrupper. De skal derfor bidra på Barnas Kildendag hvor UngdomsKilden har ansvar for å være med i staben til Kilden på et organisatorisk plan. I tillegg skal de holde kurs for barn som kommer i teaterøvelser. På denne måten vil de måtte ta i bruk undervisningen deres i praksis.

Dramatikkfestivalen
Norsk Dramatikkfestival fremmer ny norsk dramatikk. Hvert annet år arrangeres en manuskonkurranse der vinnertekstene blir oppført enten som fullskala oppsetninger eller som stuntvisninger. Forrige festival ble arrangert 12. – 14. juni 2013 på Dramatikkens Hus og neste festival vil finne sted i midten av juni 2017. En av disse forestillingene lages i samarbeid med syv av UngdomsKildens elever. Dette er i regi av Agder teater.

Terje Vigen-musikalen
Syv av elevene i UngdomsKilden skal medvirke i Terje Vigen sommeren 2017.

Relevante forestillinger UngdomsKilden skal se av Kildens egenproduksjoner er blant annet *Et dukkehjem* og *Juryen*.

I tillegg til egen undervisning for UngdomsKildens elever vil vi fortsette med å tilby kurs for andre sceneinstruktører og elever ved andre ungdomsteatre. Gjennom å åpne opp for andre til å melde seg på kurs og workshoper vil vi være med på å bidra til økt kompetanseheving innenfor scenekunst for barn og unge i regionen.

Ved siden av disse kursene vil instruktørene for UngdomsKilden sørge for å knytte kontakter, få inspirasjon til videre arbeid og få erfaringer ved å dra på kurs, studieturer og konferanser innenfor scenekunstfaget.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato:	11. desember 2016
Saksnummer:	55/16
Til:	Styret
Møtedato:	20. desember 2016
Saksbehandler:	Jan Erik Tønnessen

Kilden Dialog 2017 (år 4 av 4)

Sammendrag:

Cultiva og Kilden Teater- og Konserthus startet høsten 2013 et 4-årig samarbeidsprosjekt om utvikling av Kilden Dialog. Saken ble grundig drøftet i saksfremlegg 20/13 og i styremøtet.

Hovedmålet med samarbeidet er at Kilden Dialog i løpet av perioden 2014-2017 skal:

- Være etablert som regionalt kompetansesenter for dialogmetodikk og praksis
- Ha utviklet og gjennomført en rekke dialogprosjekter

Styret i Cultiva besluttet i møte 9. oktober 2013 å investere 2,5 millioner kroner til aktiviteter i 2014 og videreførte samarbeidet ved å investere ytterligere 2,5 millioner årlig for 2015 og 2016 i styremøter 12. desember 2014 og 7. desember 2015.

Det er opprettet en styringsgruppe for prosjektet hvor Cultiva er representert. Styringsgruppen godkjenner årlige handlingsplaner for prosjektet.

Kilden Dialog rapporterer i statusrapporten pr. november 2016 om aktiviteter og fremdrift. Det er stor aktivitet, positivitet og kompetansebygging på mange nivåer i og rundt prosjektet, og Kilden Dialog får stor oppmerksomhet både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Det er ikke rapportert om vesentlige avvik i forhold til kontrakt og godkjent handlingsplan hverken for 2014, 2015 eller 2016.

Forslag til vedtak:

1) Det bevilges inntil kr 2 500 000,- til aktiviteter i 2017. Cultivas bidrag skal brukes til oppbygning av kompetansesenteret og til dialogprosjekter rettet mot barn og unge.
2) Administrasjonen får fullmakt til å utarbeide nødvendig dokumentasjon.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Statusrapport november 2016

Utrykt vedlegg: Saksfremlegg 48/15 Kilden Dialog

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20
Faks: +47 380 380 29
post@cultiva.no
www.cultiva.no
Org.nr. 984 336 845

KILDEN DIALOG

Musikere fra KSO på besøk på Kristiansand Katedralskole Gimle, våren 2016.

Følgende statusrapport tar utgangspunkt i «Handlingsplan Kilden Dialog 2016» av 10.2.2016.

Kompetanseutvikling og metodikk

Kilden Dialog har arbeidet systematisk med å utvikle Kildens kompetanse i dialogmetodikk og praksis. Dette har vi gjort både gjennom planlegging, gjennomføring og evaluering av Dialogprosjekter, men også gjennom faglig og teoretisk tilnærming. I 2016 har vi hatt fokus på å bygge solid eierskap til prosjektet innad i organisasjonen. Dette mener vi at vi har lykkes med.

En av målsetningene med prosjekter som SPOR har vært å utvikle en prosjektmodell for fremtidige prosjekter. Vi har i løpet av 2016 sett at vi er på god vei til å nå dette målet. Vi har stor nytte av kompetansen vår innen Dialogmetodikk, og vi opplever også ekstern interesse for hvordan vi arbeider. Kilden har flere ganger blitt brukt som eksempel på hvordan kunstinstitusjoner kan bidra til å fremme integrering og mangfold, sist i forbindelse med Kulturdepartementets innspillshøring 21. november.

I teaterets produksjon «Anne Franks Søsken» ble dialogmetoden helt bevisst benyttet da vi inviterte 15 personer med fluktbakgrunn til å delta i manusprosess våren 2016. Vi utnyttet nettverket som var bygget

gjennom Kilden Dialog og samarbeidet tett med Kongsgård skolesenter. Skolen bød på elevenes skoletid og lærernes kompetanse. Sammen med vår egen kunnskap om dialogmetodikk utviklet vi et spennende prosessteater. NAV og skolen kunne også legge til rette for at fem flyktninger medvirket, sammen med profesjonelle skuespillere, i over 20 forestillinger som ble vist for både Den Kulturelle Skolesekken og var åpent for publikum. Stykket ble overveldende mottatt av publikum og har fått mye oppmerksomhet både lokalt og nasjonalt. I tillegg arrangerte vi en panelsamtale som var helt i dialog-ånd. Her invitertes personer fra helt ulike ideologiske ståsted til en samtale om flyktningeproblematikken. Samtalen hadde dialog som premiss, og fikk god PR, både på grunn av personene vi hadde invitert, men også fordi vi skapte en arena for dialog i en kunstnerisk sammenheng. Prosjektet er et godt eksempel på hva slags muligheter det ligger for teateret å gjøre gode Dialog-prosjekter med stor sosial verdiskapning samtidig som det blir kunstnerisk interessant.

Faglig sett har vi deltatt på en rekke samlinger og vi videreutvikler stadig kunnskapen om outreach. Vårt eget begrepsapparat endres også i denne prosessen og vi ser at det i internasjonal sammenheng for eksempel oftere brukes begreper som 'sosial praksis' fremfor 'outreach', og at kompetanseområdet vårt er sosial verdiskapning. Vi opplever også at vi nå er langt fremme på dette området, sammenlignet med andre kunstinstitusjoner. I den nye, overordnede strategien for Kilden Teater- og Konserthus, vedtatt oktober 2016, har dialogarbeidet fått en helt sentral plass. Vi ser for oss at vi skal ta en nordisk posisjon som kunstinstitusjon, med dialogarbeidet som spydspiss. Dette er helt i tråd med ambisjonene for prosjektet Kilden Dialog, med målet om å utvikle et kompetansesenter for dialogmetodikk, eller sosial praksis, som vi tror er lettere å forstå som begrep.

Vi har også startet arbeidet med å søke nye finansieringsordninger når prosjektperioden går ut i 2018. Det er som nevnt vedtatt i Kildens overordnede strategi at Kilden Dialog skal være et satsingsområde også i fremtiden, og vi arbeider med å sikre nye midler både fra privat og offentlig hold.

Konferanser, seminarer, presentasjoner

Utenfor - innenfor? Om deltakelse og tilhørighet i kulturlivet i regi av Aust-Agder Fylkeskommune. 11. februar, Arendal

Mot Uten Grenser – forestilling og mottakelse på Nationalteateret 5. mars, Oslo. I regi av Partnership for Change m.fl.

'**RefugeesWelcome**' *Concrete approaches, actions and activities for refugees and new neighbours in our communities, with performing arts houses in all of Europe* i regi av Theatron Network. Presentasjon av Fargespill Kristiansand. 20. – 21. mars, Hellerau, Dresden.

Kultur som katalysator, Studietur til Liverpool i regi av Norsk Kulturforum, Agder. 4. – 6. april.

«Hvordan nå et yngre publikum», kulturnettverkssamling 12. mai, Oslo

Studietur til Festspillene i Bergen for visning av Fargespill med KORK og Folkets Festspillscene. 30. – 31. mai, Bergen

Kunst som sosial drivkraft – seminar i regi Arendal kommune, Aust-Agder fylkeskommune, Arendal kulturforum, Mimeta - senter for kultursektorutvikling, Nordisk Informasjonskontor og Sørlandets Europakontor, 19. august, Arendal

Norsk Publikumsutviklings Årskonferanse, 17.-18. oktober, Stavanger

"LEADING TRANSITION" årskonferanse i regi av Arts & Audiences, 7.- 8. november, Göteborg

Innspillsmøte: **Om kunst- og kulturlivets rolle i inkluderings- og integreringsarbeidet** i regi av Kulturdepartementet. 21. november, Oslo. Presentasjon av Kildens arbeid med inkludering.

Kilden Dialog har holdt flere presentasjoner om prosjektet i ulike sammenhenger. I tillegg har vi holdt flere forelesninger, spesielt om arbeidet med barn og unge, for studenter på UiA – Faktultet for Kunstfag.

29. april arrangerte vi seminaret Livskilden – Kunst i samfunnet. Seminaret hadde som mål å gi innsikt i hvordan kunst og kultur er sentrale bidragsytere til helse, livskvalitet, verdiskapning og samfunnsutvikling. Men også reflektere over hvordan kunsten tar opp i seg og blir påvirket av omgivelsene. Forestillingen Fargespill var en del av programmet, sammen med casepresentasjoner av egne og andres Dialog-prosjekter. Seminaret trakk ca. 70 deltakere fra mange samfunnsområder i regionen, samt en del tilreisende. Tilbakemeldingene fra deltakerne har vært overveldende positive og gjør at det satses stort på å utvikle konseptet i 2017. Livskilden er et pågående samarbeid med Avdeling for Barn og Unges Psykiske helse (ABUP) ved Sørlandet Sykehus.

Fargespill er et pågående prosjekt der vårt kunstneriske team besøker barne- og ungdomsskoler og bruker (musikk)skoletimene til å hente inn og øve på sanger og danser som elevene selv foreslår. I tillegg har vi en ungdomsgruppe fra 16 – 25 år som møtes ukentlig på kveldstid i Kilden. Konseptet og metodikken er hentet fra Stiftelsen Fargespill i Bergen, som har holdt på med prosjektet i over 10 år.

Fargespill våren 2016 samlet over 100 barn og unge på scenen i en helt ny forestilling. De fremførte blant annet norsk folkesang, spansk viftedans, afrikansk støveldans, islandske folketoner, Kurdisk pinnedans og livsglad Bollywood-dans.
Forestillingen var et resultat av et godt samarbeide med Tordenskjoldsgate skole, ungdomstrinnet på Karuss skole, Mottaksskolen i Kristiansand og Kristiansand Kulturskole. Det kunstneriske teamet vårt har jevnlig besøkt alle skolene og brukt både musikktimer og andre timer til prøver og utforsking av musikk, dans og sang. Nytt av året var et spennende samarbeid med Mottaksskolen som det siste året har mottatt mange nye elever. Sammen med skolen lagde vi et opplegg der de fikk teamet på besøk en gang i uken og

fikk i gang prosessen ved hjelp av tolk, og innsatsvilje fra frivillige foreldre og musikere. Tilbakemeldingene har vært overveldende. Mottaksskolen ønsker sterkt å fortsette samarbeidet. Samarbeidspartnerne melder også om spennende ringvirkninger av prosjektet, der både familier og miljøer er påvirket og deltar aktivt i å finne frem tradisjonelle musikk- og sangskatter.

I tillegg fikk vi til en avtale med Den Kulturelle Skolesekken om at 700 elever ved Kongsgård Skolesenter (voksenopplæring) skulle få billetter til generalprøven/skoleforestilling. Dette var en stor suksess og ble en veldig spesiell opplevelse for både aktørene på scenen, publikum i salen og ellers alle Kildenansatte som deltok. Salen formelig kokte da publikum gjenkjente musikk og sang fra Midtøsten, det var stor deltagelse i både sang og bevegelse, og et levende engasjement som ikke er helt dagligdags i konsertsalen. Noe av det samme gjentok seg på de åpne forestillingene, blant annet ble 150 billetter donert til Røde Kors' flyktningeguider, og både de og annet publikum var mangfoldig og friskt tilstede.

Hele 2 338 publikummere fikk med seg Fargespill – i tillegg til at den ble live-overført til en rekke omsorgshjem i Kristiansandsregionen.

Mot Uten Grenser, er et teaterstykke basert på Kerry Kennedys bok *Speak Truth to Power*. Det er også et verdensomspennende kultur- og utdanningsprogram rettet mot unge. Målet er å fremme forståelse av menneskerettigheter og behovet for å stå opp for sine meninger og verdier. Kilden Dialog kom tidlig i kontakt med den Oslobaserte ideelle organisasjonen Partnership for Change, og gjorde en avtale om at en evt. produksjon i regi av Kilden Dialog skulle være en del av en nasjonal satsing.

Med vår egen Elisabeth Lindland som kunstnerisk leder fikk vi til en flott oppsetning med 10 av UngdomsKildens eldste elever. For Kilden ble dette en fantastisk demonstrasjon i hva våre unge skuespillertalenter er i stand til å få til uten støtte fra profesjonelle skuespillere på scenen. Fra anmeldelse i Fædrelandsvennen, terningkast 4:

«De har lært teatrene skikkelig. Det sitter som det skal. Scenene blir fremført med en forbilledlig nøyaktighet og klarhet. De vil på scenen hverandre det beste. De later seg også på det.»

Emil Otto Sivertsen, FVN

I forkant av premieren fikk vi besøk av 19 år gamle Faten Mahdi Al-Husseini, som kunne gi en viktig, og samtidig smertefull, førstehåndsberetning om hvordan det oppleves å stå opp for menneskerettigheter. Publikumsantall var 835 til sammen på fem forestillinger.

Sammen med Stiftelsen Arkivet, Samsen Kulturhus, Kristiansand Kulturskole og Vest-Agder Fylkeskommune ble det også organisert aktiviteter i tilknytning til forestillingen, som utstilling, video etc.

SIDESPOR

Et av fjorårets store suksesser for Kilden Dialog var konsertforestillingen SPOR. Spor er et pågående samarbeidsprosjekt med Kristiansand Katedralskole (KKG), der elever med og uten funksjonsnedsettelser samhandler med hverandre og med Kristiansand Symfoniorkester.
I etterkant av Spor ønsket tre av KSOs musikere å fortsette samarbeidet med KKG, derav navnet Sidespor. (Se bilde innledningsvis.) De tre musikerne har besøkt HT-gruppa (elever med psykiske funksjonsnedsettelser) på skolen for å utvikle relasjonen med elevene og musikken, i tett forståelse med de dyktige pedagogene på avdelingen.
Initiativet har resultert i helt spesielle øyeblikk, utviklet gode relasjoner og vært veldig spennende for alle involverte. Skolen har uttrykt enorm takknemlighet og glede over engasjementet, og prosjektet har høstet stor interesse fra faglig hold. Det har blitt holdt mindre visninger, der musikerne og elevene opptrer sammen.
Høstens høydepunkt har vært deltagelse på en inkluderingsrettet dansefestival i Kristiansands vennskapsby Münster, 4. – 5. november. Med ca. 100 deltakere fra ulike deler av Europa gjorde gjengen fra Kristiansand et solid inntrykk og det var en helt spesiell opplevelse for både musikere, lærere og elever. Konseptet fra Sidespor arbeides inn i oppkjøringen til ny SPOR-forestilling med symfoniorkesteret i mars 2017, der prosessen har vært i gang siden våren '16.

MOZART REQUIEM ANNO 17

Requiem i d-moll fra 1791 er Mozarts (1756-1791) siste komposisjon, som han ikke rakk å få ferdig før han døde, den ble fullført av hans elev. De uvanlige omstendighetene rundt komposisjonsoppdraget og den tidsmessige nærheten mellom verket, en sjelemesse for avdøde, og Mozarts tidlige død har gitt opphav til mange og frodige mytedannelser. Dette er et spennende utgangspunkt for et samarbeidsprosjekt med ABUP - Avdeling for Barn og Unges Psykiske helse, ved Sørlandet Sykehus og Kristiansand Symfoniorkester.

Vi har invitert ungdom tilknyttet ABUPs ungdomsgrupper, Kick-off til å arbeide sammen med forfatter Rune Belsvik og skrive tekster til de korsatsene i Mozarts Requiem. Kick Off er grupper for ungdom som selv opplever å ha det vanskelig, eller som har noen i familien som sliter psykisk og/eller med rusavhengighet. I løpet av vinteren og våren 2016 ble det arrangert flere skrivestuer med ungdommene og forfatter Rune Belsvik, der de jobbet tett sammen. Tekstene tar utgangspunkt i ungdommenes eget liv, både med hensyn til problemer som har vært og eksisterer nå, eller gleder, lengsler og håp og er tematisk knyttet opp mot de latinske tekstene i korsatsene.

Rekviet, med ny tekst, skal fremføres av fullt Kristiansand Symfoniorkester og et kor bestående av over 100 ungdommer fra videregående skoler i regionen, først og fremst musikklinjene ved Vågsbygd VGS i Kristiansand, Dahlske VGS i Grimstad og Kristen VGS i Vennesla. Innøving skjer som en del av skolenes eget studieprogram høsten 2016, fellesøvinger vinteren 2017 og i konsertuka (uke 18). Den entusiastiske dirigenten, Ragnar Rasmussen, vil besøke skolene jevnlig for å bli kjent og sikre felles forståelse av verket. Fremføring blir 5. mai 2017.

Kilden Lørdagsskole er et samarbeid med Kristiansand kulturskole (på vegne av kulturskolene i Vest-Agder) og Lørdagsskolen i Aust-Agder. Elevtallet er økt fra 35 til 53 høsten 16, og de kommer annenhver lørdag for å få ekstra undervisning i klassisk og rytmisk musikk og sang, vekselvis i Arendal og på Kilden. Samarbeidet har fungert fint og elevene er veldig dedikerte. Prosjektet er et viktig ledd i talentutviklingssatsingen i Kilden Dialog.

I samarbeid med Kristiansand kulturskole tilbyr vi teoretisk og praktisk grunnkurs i lys, lyd og sceneteknikk for sal og scene. Dette har vært et populært tiltak for en liten gruppe dedikerte ungdommer som har gått hos oss i flere år. Høsten 16 startet vi opp nytt grunnkurs med 8 ivrige elever. Rekruttering foregår nå i samarbeid med Fritidsetaten Øst – for å sikre et bredere rekrutteringsfelt.

Agder Teater og Kilden er regional partner for den nasjonale teatermønstringen DUS, et landsdekkende ungdomsteaterprosjekt. DUS bestiller og utvikler sceniske tekster skrevet for ungdom og fremføres av ungdom. Målet er å stimulere produksjonen av ungdomsteater, og løper over to år. DUS arrangeres regionalt april 2017 i regi av Kilden Dialog. Agder Teaters skuespillere besøker høsten 16/ vinteren 17 deltakende ungdomsteatergrupper i regionen og teatersjef og UngdomsKildens instruktører organiserer mønstringen.

Ungdomskilden var vår store nye satsing på å gi teaterinteressert ungdom et utfyllende undervisningstilbud. Etableringen er inne i år 1 etter et pilotsemester høsten 2015. Som det fremgår i statusrapport UngdomsKilden 2016 anser vi dette allerede som et svært vellykket prosjekt. Det er 33 flotte, dedikerte ungdomsskuespillere som allerede har gitt et flott tilskudd til Kilden-organisasjonen.

Arbeidet med seniorkoret Sølvstrupene og Teatergruppen Fotspor gir oss verdifull erfaring i outreachmetodikk og prosjektarbeid. Vi samarbeider svært tett med Kirkens Bymisjon og Universitetet i Agder om teatergruppen, og de utfordringene det byr på å skulle jobbe med en på mange måter svært sårbar gruppe.
Sølvstrupene har blitt et svært populært kor! I skrivende stund teller de 150 medlemmer og vi har vært nødt til å opprette ventelister, da kapasiteten er nokså sprengt.

Referanse til strategiplan	Resultatmål	Mål for perioden	Tiltak	Status pr. november 16
Målsetning 1. Utnytte de kunstfaglige og produksjonstekniske ressursene som finnes i institusjonen på nye og bedre måter til glede, utvikling og utfordring for flere mennesker i regionen	Etablere regionalt kompetansesenter for dialogmetodikk og praksis.	Plan for kompetansesenter Faglig fordypning Plan for fremtidig finansiering Regional forankring av Kilden Dialog	Arbeide videre med intern organisering Workshop Studietur Nettverksbygging Formidlingsstrategi Strategi for kompetansesenter Strategi for sponsor-/samarbeidsavtaler	- opprettet egen avdeling for Kilden Dialog - Deltatt på flere kompetansebyggende konferanser/workshops - Innhentet teoretisk kunnskap - deltatt på nettverkssamlinger - kompetansesenter; plan foreligger vinter 2017 - formidlingsstrategi (kommunikasjonsstrategi) ferdig desember 2016 - sponsor/samarbeidsavtaler i rute – arbeid med nye i gang
			Livskilden / seminar 29.4.16	gjennomført
Målsetning 2. Skape nye arenaer for deltagelse og opplevelse for en større andel av befolkningen	Etablere nye, større prosjekter	- Videreføring og spissing av nyetablerte prosjekter - 1. år av UngdomsKilden - Gjennomføre samarbeidsprosjekt - Oppstart prosjekter 2017 - Utvikle enkle spin-off prosjekter	Fargespill	Gjennomført april 16
			SPOR 2017	I rute
			Ungdomskilden	I rute
			Mot Uten Grenser	Gjennomført november 16
			Mozarts Requiem med KSO i 2017	I rute – 5. mai 2017
			Street Art/ Spin-off prosjekter	Street Art- utsatt Spinn-off prosjekter: Sidespor gjennomført
	Videreføre prioriterte prosjekter	Videreføre og utvikle prioriterte prosjekter	Kilden Lørdagsskole	I rute
			Sceneteknikkens ABC	I rute
			Sølvstrupene	I rute
			Fotspor	I rute
			Den Unge Scene (DUS)	I rute
			Juleevangeliet	I rute – 21. + 22. des 16

Det kan meldes om få avvik ifht. oppsatte plan. Street Art-prosjektet er foreløpig lagt på vent på grunn av manglende kapasitet.

Kilden, 29. november 2016
Marie Teresie Sørensen
Prosjektleder Kilden Dialog 2014 - 2018

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 12. desember 2016
Saksnummer: 56/16
Til: Styret
Møtedato: 7. desember 2015
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Barn i Byen Kristiansand 2017

Sammendrag:

Cultiva og Barn i Byen Kulturformidling AS startet i juni 2014 et 5-årig samarbeidsprosjekt om etablering av kulturmagasinet Barn i Byen i Kristiansand.. Det er gjort følgende investeringer i samarbeidsprosjektet: 500 000 kroner (2014 og 2015) 300 000 kroner (2016).

Hovedmålet med samarbeidet med Barn i Byen i Kristiansand er å synliggjøre mangfoldet av kultur- og aktivitetstilbudet i Kristiansand, for byens barn og barnefamilier og besøkende til byen, og inspirere dem til å ta tilbudet i bruk.

Administrasjonens oppfatning er at magasinet har blitt godt tatt i mot i Kristiansand. Kulturinstitusjonene er oppmerksomme på at de har fått tilgang til en ny markedsføringskanal rettet mot barnefamiliene. I 2016 er det produsert 6 utgaver av magasinet.

For 2017 er Cultivas bidrag knyttet til magasinutgivelser og kalenderaktiviteter i Kristiansand med kr 300 000,-. Administrasjonen sørger for at pengestrømmene følger fremdriften i prosjektet.

Forslag til vedtak:

1) Det bevilges kr 300 000,- til aktiviteter i 2017.
2) Administrasjonen får fullmakt til å utarbeide nødvendig dokumentasjon.
3) En eventuell videre medvirkning vil være betinget av utviklingen av prosjektet, og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Statusrapport 2016 og Budsjett 2017

Utrykte vedlegg: Saksfremlegg 50/15 Barn i Byen Kristiansand

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20
Faks: +47 380 380 29
post@cultiva.no
www.cultiva.no
Org.nr. 984 336 845

STATUSRAPPORT BARN I BYEN KRISTIANSAND

7. DESEMBER 2016

BARNAS BY: *Barn i Byen* synliggjør mangfoldet av kultur- og aktivitetstilbud i Kristiansand for byens barn og barnefamilier og inspirerer dem til å ta det i bruk. Vi ønsker at barnefamiliene skal få tilgang på denne informasjonen, uavhengig av sosial tilhørighet, ressurser eller økonomi. Derfor er kulturmagasinet *Barn i Byen* gratis og derfor distribueres det hjem til byens barnefamilier, via sekkene til alle barnehage- og skolebarn i Kristiansand kommune.

Barn i Byen kulturformidling takker Cultiva for støtte til å fremme Kristiansand som kulturell satsningsarena for barn – som «Barnas By».

MAGASINET: Barn i Byen har kommet ut med de fire utgavene av magasinet, som var planlagt i 2016. Gjennom engasjerende artikler om gode kulturtilbud, inspirerer vi barnefamilier til deltakelse og egen kulturskaping. Vi gir *Barn i Byens* lesere nye idéer til aktiviteter – og vi skaper nye brukere av byens kulturliv.

Gjennom magasinets opplevelseskalender synliggjør vi bredden av åpne kulturtilbud for byens barnefamilier og gir dem oversikt til å planlegge aktiviteter for og med barna. Magasinet blir tatt vare på og brukt som veiviser i hele kalenderens varighet.

BIB NR 3: Hockeyjentene på Idda var hovedsakene i denne utgaven, som kom ut i begynnelsen av året. Helt fra du er fire år kan du begynne med ishockey. «Koding er som å bygge lego på datamaskinen», sa Aksel om Kodeklubbens tilbud på biblioteket. Vi var også flue på veggen da to ungdommer var i kunstsamtale med kunstner Inger Saaltag, og vi fikk et innblikk i Lyttevenn-prosjektet hvor pensjonister driver lesetrening med skolebarn som trenger det. Ellers kunne man bl.a. lese om de beste skiløypene og om grilltips i snøen.

BIB NR 4: I vår- og sommerutgaven av Barn i Byen kunne man lese om ridekurs på Sørlandet Travpark, og om at golf er noe du kan drive med helt fra du er 3 år. Vi kunne også lese om Lillebølgens tilbud til barn med spesielle behov og at disse barna også er kulturbrukere. Ellers kunne man bl.a. lese om kortilbud, Barnefilmfestivalen og Barnas Øy.

BIB NR 5: I denne utgaven fikk vi vite at motorcross både er for store og små – og jenter og gutter. Vi møtte noen jenter med ganske høye mål for seg selv. Vi var på besøk i klatreparken for å se nærmer på tilbudet der, og vi kunne også lese om Sjøspeiderne og om det å være på museum på ordentlig.

BIB NR 6: Babysvømming var hovedsaken i årets siste utgave av magasinet. Vi besøkte også en karateklubb, som kunne fortelle at verdier er viktigere enn slag og spark, og at om du er dårlig i fotball kan du oppleve stor mestring i en kampsportgren. Videre kunne man lese om byens fritidsklubber, om tegneserieklubben og tegneseriefestivalen Stribefeber. I tillegg inviterte vi elever ved Torridal skole til å presentere skolen sin.

Vi har fått gode tilbakemeldinger på magasinet fra byens aktører i og brukere av byens kulturliv. Både barn, foreldre og kulturtilbydere føler eierskap til produktet.

Barn i Byen er et lokalt magasin, men vi utveksler også stedsuavhengig materiale mellom redaksjonene i Bergen og Kristiansand. Det redaksjonelle arbeidet skjer lokalt i Kristiansand, mens grafisk produksjon og overordnet redaktøransvar skjer i Bergen. I startfasen har vi i Bergen også bistått med kalenderarbeid på nett og i avis, annonsesalg og annet nødvendig arbeid.

WWW.BARNIBYEN.NO: Nettsidene ble lansert i månedsskiftet januar/februar 2016. Kjernen her er kalenderen hvor man kan søke etter aktivitet sortert etter dato, interesser, alder på barn, sted og/eller om aktiviteten er gratis. Under *Forslag til aktivitet* kan du f.eks. få tips om hva du kan finne på en søndag når det regner. Eller hva du kan finne på i påske- eller vinterferien. Her kan vi også legge inn badetips, skitips – alt etter sesong.
Vi jobber videre med å utvikle en egen oversikt over alle kurs og undervisningstilbud byen tilbyr for barn og unge. Alle kulturtilbydere får også et eget sted på siden hvor de får presentert seg.

ANSATTE: Bjørn Fredheim er ansatt som redaktør på 50%. Mette Cecilie Johansen har fra 1. juni gått fra 20 til 50% som skribent og informasjonsmedarbeider, da omfanget av arbeidet med nettsider i tillegg til magasinet har blitt større en forventet. Dermed har også lønnskostnadene blitt større enn tidligere budsjettert.

2017: I januar 2017 vil vi legge frem en skisse på franchise-avtale, hvor de ansatte i Kristiansand får tilbud om å bli lokale eiere av Barn i Byen. Målet er, om ønskelig, å få på plass en slik avtale i løpet av våren.

I januar vil vi også presentere en ny mal for Barn i Byen som skal forenkle og effektivisere produksjonen av magasinet. Det er planlagt fire utgaver av Barn i Byen i 2017. Innsatsen i forhold til annonsesalg må styrkes, og inntektene økes, til tross for dårlige tider i annonsemarkedet for trykte medier. Vi må også vurdere å øke til fem utgaver i året fra 2018.

Barn i Byen har byttet trykkeri og papir, noe som betyr lavere produksjonskostnader i 2017.

Nettsidene vil fortsatt være i utvikling i året som kommer, og vi vil jobbe strategisk for å øke bruk av nettsidene uten at det går på bekostning av den trykte utgaven. Papirutgaven vil fortsatt være et viktig redskap til å fremme Kristiansand som Barnas By. Når barnefamiliene får magasinet hjem via skolene og barnehagene, får de informasjon som de kanskje aldri ville oppsøke eller finne ut av bare ved å søke på internett. De får informasjon som de ikke visste om – eller visste de ville ha.

Samarbeid med Cultiva om prosjektet «Våre bilder» blir redgjort for i en egen rapport.

SYNLIGGJØRING AV CULTIVA: Etter avtale synliggjøres *Cultiva* som tilskuddsgiver i magasinets kolofon og i footeren på nettsidene.

STYRET BEKREFTER: *Barn i Byens* styre aksepterer *Cultivas* betingelser for driftstilskudd.

Vi håper på fortsatt støtte og engasjement i årene som kommer.

Mvh Barn i Byen kulturformidling

Siri Breistein
Ansvarlig redaktør/Styremedlem

Lasse Totland
Kreativ leder/Styreformann

Revidert kostnads-budsjett 2017:

Vare- produksjonskostnader	40 000,-
Oppgradering og vedlikehold av hjemmeside	40 000,-
Papiravis: Grafisk produksjon, trykk og distribusjon	260 000,-
Lønn m/sosiale kostnader: Redaktør og skribent i Kristiansand	460 000,-
Produksjonsassistanse/oppfølging/møte/adm	140 000,-
Reisekostnader	30 000,-
Annet	20 000,-
Sum kostnader	**990 000,-**

Forventede inntekter 2017:

Budsjetterte annonseinntekter	570.000,-
Støtte fra Cultiva	300.000,-
Sum Inntekter	**870 000,-**

Avvik dekkes, i første omgang, av Barn i Byen sentralt.

Andre eventuelle samarbeidsprosjekter med Cultiva er holdt utenfor dette budsjett.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 8. desember 2016
Saksnummer: 57/16
Arkivkode:
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Erling Valvik

Geitmyra Matkultursenter - Forprosjekt

Sammendrag:

Andreas Viestad har opprettet stiftelsen Geitmyra matkultursenter for barn. Dette er en ikke-kommersiell stiftelse. http://www.geitmyra.no/
En 20-årig leiekontrakt med Oslo kommune kom på plass og arbeidet med finansieringen begynte. Gården måtte pusses opp, hage ryddes og opparbeides og undervisningskjøkken etableres. En rekke offentlige og private aktører ble kontaktet og finansiering av etablering og drift gjøres gjennom bevilgede midler og private og offentlige aktørers kjøp av undervisningstjenester.
1. september 2011 åpnet Geitmyra matkultursenter for barn. Dagen etter startet undervisningen og siden da har det vært daglig undervisning av barn og unge som lærer om bærekraftig mat, matopprinnelse, dyrking, smak og tilberedning.
Geitmyra har fått midler fra flere departementer og har derved også påtatt seg en nasjonal oppgave som et kompetansesenter

Styret i Cultiva har bedt administrasjonen se nærmere på om dette er et tilbud som også kan etableres i Kristiansand.

I liket med magasinet «Barn i byen» vil det være en styrke å få inn en virksomhet som allerede har et slikt tilbud. Da vil vi kunne bygge på deres erfaringer.

Vi har bedt om et tilbud fra Geitmyra på å utrede muligheten for å lokalisere et matkultursenter i Kristiansand. Kostnadene for en slik utredning er stipulert til kr 200 000 kr pluss mva. og reisekostnader. Tilbudet er vedlagt.

Forslag til vedtak:

Styret i Cultiva bevilger inntil 250 000 kroner samt reisekostnader til Geitmyra matkultursenter for å utrede mulighetene for å etablere et matkultursenter for barn i Kristiansand.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:
Tilbud fra Geitmyra: Utredning av matkultursenter i Kristiansand.

E-14043

SVA

Geitmyra

Til Cultiva-stiftelsen
Vestre Strandgate 27, 6. etg.
4664 Kristiansand

Stiftelsen Geitmyra matkultursenter for barn
Tåsenveien 2
0462 Oslo
V/ Daglig leder Eivind Løvdal

Oslo 2. november 2016

Utredning av matkultursenter i Kristiansand

Bakgrunn
Cultiva-stiftelsen ønsker å etablere et matkultursenter i Kristiansand etter modell av Geitmyra matkultursenter for barn i Oslo – startet av Andreas Viestad. Viestad og matkultursenteret har derfor blitt forespurt om å utrede et slikt prosjekt med bakgrunn i erfaringene fra etableringen i Oslo.

Innhold og omfang
Slik vi ser det er det noen nøkkelområder som må utredes for å få et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag:

Målsettinger
Hva skal et matkultursenter i Kristiansand være? Hva skal man strekke seg etter og hva må eller bør ligge til grunn for at ideen er verdt å satse videre på? En ramme av grunnleggende premisser vil snevre inn utredningen og fokusere arbeidet på det som er relevant og viktig.

Driftsmodell
Slik vi forstår det ønsker Cultiva å drive frem et matkultursenter i Kristiansand som på sikt kan stå på egne ben, og det vil derfor være nødvendig å se på mulighetene for en langsiktig driftsmodell i utredningen. Dette innebærer å se på politisk og økonomisk grunnlag for et matkultursenter, konkurrerende aktiviteter og mulige utfordringer med tanke på langsiktig finansiering. I tillegg bør utredningen gjennomgå mulig ansvarsfordeling og organisering av driften med tanke på Cultivas og Geitmyras roller videre.
Utredningen vil kunne estimere kronebeløp der kostnadene er noenlunde oversiktlige, f.eks. med tanke på lønn, råvarer, og andre faste kostnader, men vil ikke inneholde detaljoversikt over andre kostnadene i det videre prosjektet.

Lokasjon/lokaler
Nært knyttet driftsmodellen ligger også lokaler: Hvilke lokaler er tilgjengelige eller ønskelige, og hvilke fordeler/ulemper har ulike alternativer. Vi ser for oss å gjennomgå minst tre realistiske alternativer for å kunne se nøyere på hva som vil fungere best på lenger sikt.

Personalbehov
Hva slags mennesker skal til for å få et matkultursenter til å fungere i Kristiansand, og er det realistisk å finne rett kompetanse for å oppnå målsettingene i prosjektet? Utredningen vil utpeke noen mulige profiler som er ønskelige eller nødvendige med tanke på bemanning.

Videre prosess
Avslutningsvis vil vi gi anbefalinger og estimater med tanke på en eventuell videre prosess.

Utredning
Utredningen vil bli gjennomført av initiativtager Andreas Viestad, daglig leder Eivind Løvdal og prosjektleder Charlotte Hidle ved Geitmyra matkultursenter. Vi vil kunne ha en utredning ferdig til 1. Mars. Den vil da bestå av en rapport med overnevnte innhold samt en presentasjon.
Underveis ser vi for oss minst tre besøk til Kristiansand hvor minst to av oss er med. Viestad vil være med på minst to av disse møtene, og kan ev. være med på en presentasjon for Cultivas styre om det skulle være ønskelig. Vi ser for oss å bruke totalt ca. 250 timer på utredningen. Disse vil ca. fordele seg som følger:

- 15 timer til koordinering av prosjektet, reisebookinger etc.
- 60 timer informasjonsinnhenting, Kristiansand: Bakgrunnsstoff, innhenting av kunnskap om lokale forhold etc.
- 25 timer: Gjennomgang og overføring av relevant kunnskap fra Geitmyra.
- 100 timer til 3 besøk til utredning av lokaler, møter med relevante kontakter etc. Beregningen tar utgangspunkt i et gjennomsnitt på to personer og to arbeidsdager per besøk inklusive forberedelser.
- 50 timer til utforming av rapport og presentasjon.

Totalpris for dette arbeidet vil være kr. *200.000 eksklusive mva*. Reiseutgifter kommer i tillegg etter fremvisning av underlag.

NB: Andreas Viestad ikke er ansatt ved Geitmyra Matkultursenter og hever dermed ikke noen lønn eller honorar av stiftelsen. Derfor vil hans del av honoraret faktureres separat gjennom hans selskap Omnivor A/S innenfor totalsummen.

Kontakt
Daglig leder ved Geitmyra matkultursenter Eivind Løvdal: eivind@geitmyra.no, telefon 91680342.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato:	11. desember 2016
Saksnummer:	58/16
Til:	Styret
Møtedato:	20. desember 2016
Saksbehandler:	Jan Erik Tønnessen

Cultiva Ekspress 2017

Sammendrag:

Senter for ung kunst og kultur ved Universitetet i Agder har anmodet om videreføring av Cultiva Ekspress for 2017. Dette er et tiltak i Cultivas regi og som Universitet i Agder utfører for Cultiva. Cultiva Ekspress er et talentprogram for unge mennesker i Kristiansand både innen idrett og kunst.

I 2016 bevilget Cultiva 3,2 MNOK til formålet. For 2017 bes det om 3,25 MNOK hvor økningen (1,6%) representerer forventet lønns- og prisstigning og denne er lagt på administrasjon- og markedsføringskostnader. Øvrige budsjettposter er uendret siden i fjor, og administrasjonen anbefaler det omsøkte beløp.

Forslag til vedtak:

1. Det bevilges 3 250 000 kroner til Cultiva Ekspress for 2017.
2. En eventuell videre medvirkning fra Cultiva forutsetter ny søknad som vil bli vurdert ut fra årlig rapportering, samt betinges av avkastningen på Cultivas grunnkapital.
3. Administrasjonen får fullmakt til å utarbeide nødvendig dokumentasjon.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg:	Beskrivelse av Cultiva Ekspress og søknad for 2017
Utrykte vedlegg:	Saksfremlegg 51/15

Cultiva
Kristiansand
Kommunes
Energiverksstiftelse

Postboks 494
NO-4664 Kristiansand

Tel: +47 380 380 20
Faks: +47 380 380 29

post@cultiva.no
www.cultiva.no

Org.nr.
984 336 845

Bakgrunn Cultiva Ekspress

Trafo.no er et nasjonalt tiltak som administreres av Universitetet i Agder. Det var på et møte mellom Kulturrådet og Cultiva at forsøksprosjektet, trafo.no, finansiert av Kulturrådet dukket opp. Kulturrådet hadde ikke lyktes i å få tiltaket inn på statsbudsjettet. Cultiva tok ansvar for å videreføre det nasjonale prosjektet i Kristiansand og utfordret Fakultet for kunstfag ved Universitetet i Agder til å drive tiltaket. Cultiva satset på at vi skulle få det inn på statsbudsjettet etter hvert. Med to statssekretærer fra Kristiansand i Kulturdepartementet ble dette fort tatt inn på statsbudsjettet.

Trafo.no hadde en god metodikk, men eldre ungdom var utelukket fra ordningen. Cultiva utfordret igjen universitetet til å etablere en tilsvarende ordning for eldre ungdom gjeldende for Kristiansand. Slik ble Cultiva Ekspress etablert. En institusjon som tok seg av både Cultiva Ekspress og Trafo.no ville gjøre den administrative enheten mer robust og stordriftsfordeler kunne oppnås. Cultiva har også utfordret det samme fakultet på universitetet til å gjennomføre Cultiva Ekspress Junior. Prosjekter som Slow Bridge og Skulptursti (RUTPLUKS) er to av flere prosjekter i denne kategorien. Fakultet for Kunstfag har valgt å etablere «Senter for ung kunst og kultur» som samler overnevnte tiltak samt andre tiltak med andre finansieringskilder enn Cultiva. Cultiva har gode erfaringer med Senter for ung kunst og kultur.

Drøfting av saken

Fakultet for Kunstfag har administrert tilskuddsordningen til unge kunstnere fra Cultiva Ekspress siden 2006. Både Cultiva Ekspress Kunst og Cultiva Ekspress Idrett er tilbake i normal drift etter oppholdet i 2012.

Cultiva Ekspress Kunst

Ordningen består av:

- Stipender: 6 årlige tildelingsrunder, kr 1 320 000,- til utdelinger i 2016
- Workshops: 2 årlige workshops ledet av nasjonal/internasjonal kunstnerisk kapasitet
- Mentortjeneste: èn-til-èn møter med profesjonelle

I vedlagte søknad er aktivitetene og aktivitetene nærmere beskrevet.

Kriteriene for tildeling er som følger:

- Cultiva Ekspress Kunst gir ren prosjektstøtte til originale og kunstneriske prosjekter og arrangementer.
- Prosjektleder og minimum halvparten av deltagerne i prosjektgruppen må være mellom 20 og 35 år gamle.
- Kun enkeltpersoner og ad hoc-grupperinger kan søke. Foreninger, organisasjoner o.a. kan ikke søke.
- Originale åndsverksrettigheter til omsøkte prosjekter vektlegges i vurderingen.
- Søkere må enten
    - ha folkeregistrert adresse i Kristiansand.
    - eller ha betalt semesteravgift til universitet eller høgskole i Kristiansand.
    - eller gjennomføre prosjektet og ha visninger/presentasjoner i Kristiansand.
- Prosjektet bør tilføre Kristiansand noe nytt, være synlig i eller på annen måte ha en varig betydning for byen.

Cultiva Ekspress Idrett

Ordningen består av:

- Stipendier: 1 årlig tildelingsrunde, kr 800 000,- til utdelinger i 2016.

Antall søkere til Idrettsordningen er økende. Spredningen i alder, idrettsgrener og kjønnsbalanse er rimelig god. Alle utøverne som er innvilget stipend kan vise til presentasjoner i sin idrettsgren på et nasjonalt eller internasjonalt nivå.

Kriteriene er som følger:

- Du må være mellom 15 og 35 år.
- Søkere til ungdomsstipend (15-16 år) kan maks få 15 000,-. Søkere til elitestipend (17-35 år) kan maks få 30 000,-.
- Ett eller flere av følgende krav må være oppfylt (i prioritert rekkefølge):
    - Du må enten representere en klubb i Kristiansand
    - eller være tilknyttet et treningssted i Kristiansand
    - eller være registrert elev/student i Kristiansand
    - eller være folkeregistrert i Kristiansand
- Kun enkeltpersoner kan søke. Idrettslag e.l. kan ikke søke.
- Du må ha utarbeidet langtidsplan.
- Du må kunne vise til oppnådde resultater.

Senter for ung kunst og kultur anmoder om videreføring av prosjektet i 2017.

I 2016 bevilget Cultiva 3,2 MNOK til formålet. For 2017 bes det om 3,25 MNOK hvor økningen (1,6%) representerer forventet lønns- og prisstigning og denne er lagt på administrasjon- og markedsføringskostnader. Øvrige budsjettposter er uendret siden i fjor, og administrasjonen anbefaler det omsøkte beløp.

I vedtak om bevilgning for 2016 fremgår at en eventuell videre medvirkning fra Cultiva forutsetter ny søknad som vil bli vurdert ut fra årlig rapportering, samt betinges av avkastningen på Cultivas kapital.

Prosjektbeskrivelse for 2017 inneholder også en statusrapport på aktivitet i 2016. Vi har ingen indikasjoner på at prosjektet ikke utvikler seg som forutsatt.

Konklusjon

Administrasjonen anbefaler at søknaden fra Senter for Ung kunst og kultur imøtekommes.

cultiva ekspress

Søknad om videreføring av Cultiva Ekspress 2017

Søker
Senter for ung kunst og kultur - Universitetet i Agder, fakultet for kunstfag
Pb 422 - 4604 Kristiansand

Direktør - fakultet for kunstfag: Jan Oddvar Skisland
Prosjektleder for Senter for ung kunst og kultur: Inger Margrethe Stoveland

Det søkes om kr 3 250 000,- fra Cultiva for å videreføre Cultiva Ekspress i 2017.

Prosjektsammendrag
Cultiva Ekspress er Cultivas satsing på talentutvikling av unge kunstnere (CEK) og idrettsutøvere (CEI), og drift av kulturprosjekt for barn og unge i Kristiansand (CEJ). Ordningen er delt i fire:
1) Stipend (CEK og CEI)
2) Workshops (CEK)
3) Mentortjeneste (CEK)
4) Juniorprosjekt (CEJ).

Cultiva Ekspress driftes av Senter for ung kunst og kultur, i samdrift med Trafo.no og Platform Nord. Senteret har sin administrasjon ved fakultet for kunstfag - UiA.

Prosjektstipend til kunstnere og arrangører har seks søknadsrunder i året, utviklingsstipendet til idrettsutøvere har én søknadsfrist i året. Maks stipendbeløp til utdeling pr søker er for begge ordningene kr 30 000,-. I tillegg deles det ut et eget Årets Talentstipend til én utøver på kr 50 000,- innen både CEK og CEI.

Cultiva Ekspress Kunst arrangerer dessuten minst to årlige workshops ledet av en nasjonal/ internasjonal kunstnerisk kapasitet innen sitt fagfelt. Gjennom Mentortjenesten - Cultiva Ekspress Kompetanse – får unge talenter utvikle seg i én-til-én møter og nettverksarenaer med profesjonelle kunstnere til en løpende søknadsfrist.

Cultiva Ekspress Junior utreder og gjennomfører kunst og kulturprosjekter med stor barnemedvirkning. Prosjektene er rettet mot barn og unge i målgruppen 0-18 år.

Aktivitet i 2016:
Senteret har administrert tilskuddsordningen til unge kunstnere fra Cultiva Ekspress siden 2006. Både Cultiva Ekspress Kunst (CEK) og Cultiva Ekspress Idrett (CEI) har hatt god progresjon siden driftsoppholdet i 2012 og vi opplever at ordningene fungerer godt. Vi ser fine resultater med økt ansøkning av endringene i kriteriene som ble foretatt i CEK ved inngangen til 2015.

Ordningene oppfyller i stor grad målsettingen om å utvikle unge talenter innen kunst og idrett i Kristiansand.

Cultiva Ekspress Kunst
Per d.d. har vi mottatt 161 søknader om et totalt beløp på 3,35 millioner kroner til CEK, mot 144 på 3,7 millioner på om lag samme tid i fjor. Da gjenstår søknadsfristen 1. desember. 72 av disse er innvilget med i alt 1 096 800,- I alt er det 1 320 000,- til utdeling. Det er en prioritering å fordele midlene med fokus på å virkelig løfte frem de beste prosjektene, og gi færre prosjekt større tildelinger. Med den store økningen i søknader siden fjoråret er dette en utfordring, midlene blir derfor fordelt noe jevnere ved årets utdelinger.

Antall innkomne søknader er klart høyere enn de foregående år. Ved hjelp av endringene på kriteriene i 2015 ser ordningen en noe bredere fordeling av kunstartene enn tidligere. Større konkurranse om midlene har også gitt resultat i enda høyere kvalitet blant de innvilgede prosjektsøknadene. Ved hjelp av utdelingene ser vi utvidet kompetanse, en levende kunst- og kulturscene, og bedre kunstprosjekter skapt og gjennomført i Kristiansand. Dette skyldes et bevisst og aktivt arbeid fra Senteret side for å sikre at CEK bidrar til større etablering av kunstnere og kulturaktører i byen.

CEK – workshops og arrangement:
Satsningen på workshops ble etablert høsten 2009. Workshops er et viktig ledd i å være et helhetlig kompetansetilbud til kunstnere og unge kreative i Kristiansand. Gjennom workshopene og kunstarrangementene kan CEK være med å styrke kunstmiljøer som er i vekst, og som således har behov for ekstra stimulering. Dette har spesielt gitt positivt utslag for byens scenekunstmiljø, og ikke minst ved at ulike kunstaktive miljø settes i spill med hverandre.

Totalt har Cultiva Ekspress gjennomført og vært del av fem arrangement i løpet av 2016, der to av dem hang sammen som en større satsing på å skape forbindelser mellom musikk- og filmmiljøet:

Våren 2016:

- Musikkvideo: Speed-date for musikk- og filmbransjen – Aladdin, 23. februar.
- Musikkvideo II: Seminar og Pitch – Teateret, 28. mai. Musikkvideosatsningen var i samarbeid med Sørnorsk filmsenter og Kristiansand kommune/ SØRF.
- Workshop i fanzine-mekking med Bergen Zines – Teateret, 27. mai – et Cultiva Ekspress arrangement.

Høsten 2016:

- Workshop med scenograf og scenekunstner Lawrence Malstaf på SAND-festivalen – 15.-16. september, SAND-festivalen. I samarbeid med SAND-festivalen og Scenekunst Sør.
- Skrivekurs om scenekunst – Kristiansand Kunsthall 20. oktober. I samarbeid med Kristiansand kunsthall, Universitetet i Agder og Scenekunst Sør.

CEK – mentortjeneste:
Mentortjenesten ble opprinnelig lansert våren 2010. Til nå i 2016 har vi mottatt og behandlet 8 søknader. I dialog med mentor får søkerne svært verdifulle og avgjørende innspill i prosesser som manusutvikling, skjønnlitterær skriving, utvikling av låt-materiale, billedkunst, fotografi, markedsføring av digital musikk, scenekunstproduksjon og opplæring i musikk-management og bransjekunnskap.

I 2015 var Cultiva Ekspress sammen med Trafo.no vært objekt i en forskningsrapport fra Telemarksforskning på kulturmentoring, på oppdrag av Oslo-fondet. Rapporten viser svært interessante momenter rundt hvor egenartet og unik mentortjenestene til disse to ordningene er i henhold til å dyrke frem et tilbud hvor unge kunstnere styrkes på egne fag – og får hevet profesjonalitet. Resultatene har oppmuntret Telemarksforskning til å søke midler til et større forskningsprosjekt i 2017 – og Cultiva Ekspress er om bord videre.

På grunn av lavere ansøking til ordningen i 2016 – ønsker vi å relansere mentorordningen i en annen språkdrakt. Ordningen er i praksis svært fleksibel – og kan benyttes til mange formål, men det må formidles på en god måte at dette handler om kompetanseutvikling. Vi vil derfor endre navn på ordningen til Cultiva Ekspress Kompetanse – og innarbeide muligheten for deltakelse i forum og arenaer hvor man kan arbeide med nettverksutvikling.

Ny tekst vil se slik ut:
Cultiva Ekspress Kompetanse:
Har du behov for å heve din kunstneriske eller produksjonsmessige kompetanse? Cultiva Ekspress kan gi deg tilskudd for å dekke kostnadene du får ved å oppsøke profesjonell konsulenthjelp, kunstnerisk mentoring eller nettverk som kan utvikle deg og dine kunstneriske prosjekt.

Nettverksarenaer:
Søknaden skal vise til hvor og hvordan du ønsker å bruke pengene. Du må kunne vise til at du har en mentor, og helst allerede være i kontakt med vedkommende på søknadstidspunkt. Alternativt må du kunne vise til avtaler med relevante faglige forbindelser i tilfeller der du heller ønsker å bruke støtten til å delta i faglige og kompetansehevende konferanser eller andre kunstneriske forum/ arenaer.

Om mentoring:
En mentor er gjerne en profesjonell kunstner eller annen fagperson som besitter kompetanse og erfaring som er nyttig for deg eller ditt prosjekt.
En Mentor kan for eksempel:
- *gi respons og tilbakemelding på prosjekter eller arrangementer som er under utvikling (f.eks. en tekst, et manus, en konsertidé, en utstilling etc.)*
- *være med å utvikle og veilede en kunstnerisk idé eller arrangementsidé som skal konkretiseres*
- *bistå med bransjekunnskap og/eller nettverk*

Du kan søke om støtte til å dekke et halvdagshonorar (1500,-) eller et heldagshonorar (2500,-) til mentor, eller opp til 2 500 i deltakeravgift ved konferanser eller lignende. I tillegg kan du søke om å få dekket eventuelle reiseutgifter. Maksimalt søknadsbeløp er 4000,-.

Mentorordningen har ingen søknadsfrist. Vi behandler altså søknadene fortløpende.

For å benytt deg av mentorordningen må du:
- *være mellom 20 og 35 år gammel*
- *ha folkeregistrert adresse i Kristiansand eller ha betalt semesteravgift til universitet eller høgskole i Kristiansand*

Kun enkeltpersoner og ad hoc-grupperinger kan søke. Foreninger, organisasjoner o.a. kan ikke søke.

Cultiva Ekspress Idrett:
I 2016 har det kommet inn 75 søknader om idrettsstipend innen fristen 1. oktober om totalt 1,9 millioner. Dette er et stabilt nivå i forhold til året før. 800 000,- blir i 2016 fordelt på 48 utøvere. I 2015 ble 700 000,- fordelt på 55 idrettsstipend.

Spredningen i alder, idrettsgrener og kjønnsbalanse har vært god de siste årene. Alle utøverne som er innvilget stipend kan vise til prestasjoner i sin idrettsgren på et nasjonalt eller internasjonalt nivå. Alle som tildeles stipend er medlem av Norges idrettsforbund. Det kan nå se ut som om ordningen nå har stabilisert seg, og det idrettsfaglige rådet er meget fornøyd med nivået på søkerne og deres langtidsambisjoner.

Det er administrasjonen for Senteret som har den daglige driften av idrettsordningen, og søknadsbehandlingen foretas av et eget idrettsfaglig råd med egen sekretær. Rådet har i 2016 bestått av Solveig Pedersen (Kompetansesenter for Idrett i Agder), Svein Rune Olsen (Institutt for folkehelse, idrett og ernæring, Uia) og Geir Thorstensen (Idrettsrådet i Kristiansand). Sekretær har vært Sigmund Lode (fagkonsulent ved Vest-Agder

Bedriftsidrettskrets). Lode har gjort dette arbeidet som privatperson, og ikke som representant for Bedriftsidretten.

Cultiva Ekspress talentstipend
Utdeling av Årets Talentstipend for Kunst og Idrett gjøres etter driftsårets slutt, og etter at tidligere stipendmottakere har sendt inn rapport og dokumentasjon på avsluttet prosjekt/satsning.

Årets Talentstipend kunst ble delt ut til musiker og musikkmanager Sheila Simmenes – som arbeider bredt innenfor musikkbransjen med egne prosjekt og samtidig har vært et aktivum for Kristiansans musikkliv de siste årene.

Talentstipendet i idrett fikk 25 år gamle bordtennisspiller Aida Husic Dahlen – som representerer Randesund IL – og som gjennom dedikert arbeid har oppnådd å representere Norge i VM 2014 (sølv), EM i 2013 (sølv) og i Paralympics både i 2012 og 2016.

Cultiva Ekspress junior:
Første Cultiva Ekspress junior (CEJ) prosjekt med senteret som administrator har vært «Slow Bridge» som hadde oppstart i 2014 – og ble formelt avsluttet i 2015. Prosjektet var en stor suksess, med over 5 500 deltakende barn, og fremstår nå som en perle som både barn, foreldre og andre bysbarn er stolte over å vise frem.

I 2015 startet Senteret opp pilot i "Youth Bank Krs" og "Barnas Skulptursti" – som nå har fått endelig prosjektnavn "Barnas Rutpluks". I 2016 har i tillegg prosjektene "Skapende Barn" og "MyMachine Kristiansand" kommet opp å gå. EU-prosjektet "Barnas Oktober" ble prosjektert i 2015, men ble ikke videreført da det ikke oppnådde støtte fra Creative Europe.

Ordningen følges opp, administreres og rapporteres fra prosjekt til prosjekt, og det arbeides aktivt for å legge ned en god infrastruktur som kan hentes inn i nye prosjekt i fremtiden. CEJ besørger god synlighet for både Cultiva og Cultiva Ekspress – og er en fleksibel og bynær ordning som støtter godt opp under Kristiansands visjon om å være Barnas by. Ordningen skal supplere kulturtilbudene som allerede finnes i byen, og evner å inkludere mange barn over en bred aldersgruppe, 0-18 år.

Milepæler:
Stipend - CEK og CEI
- Søknadsfrist for CEK er den 1. i partallsmåneder – totalt 6 runder
- Søknadsfrist for Idrett – 1. oktober

- Utdeling av Årets Talentstipend for Kunst og Idrett etter driftsårets slutt.

Dialog med søkerne og administrasjonen rundt søknader gjøres fortløpende for begge ordningene. Alle søknader behandles innen 3 uker etter søknadsfrist. Utbetaling skjer innen 3 uker etter mottatt dokumentasjon.

Workshops - CEK
- Minimum én i løpet av vårhalvåret og én i løpet av høsten 2017.

Mentor / Cultiva Ekspress Kompetanse - CEK
- Cultiva Ekspress Kompetanse er tilgjengelig fortløpende og søknader behandles innen én uke.

Markedsføring og informasjonsarbeid - CEK og CEI
Vi følger også opp idretts- og kunstprofiler som er innvilget stipend med redaksjonell omtale. Vi sørger også for pressemeldinger og offentliggjøring av tildelingslister. Ordningene markedsføres fortløpende gjennom annonser, plakater, sosiale medier og nyhetsbrev.

Cultiva Ekspress Junior
Junior prosjektene drives etter egne milepæler, men nye prosjekt, nettverksarbeid, markedsføring og utvikling er et vedvarende arbeid som pågår kontinuerlig.

Kommentarer angående finansiering
Cultiva Ekspress administreres av prosjektet Senter for ung kunst og kultur. Selv Senteret drifter Trafo.no (finansiert av norsk kulturråd) som en kjerneaktivitet side om side med Cultiva Ekspress og Senterets nye aktivitet Platform Nord (i 2015 finansiert av Nordisk kulturfond, Norsk kulturråd, Vest-Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune. Prosjektet er allerede innvilget støtte for 2017 fra Nordisk kulturfond). Senteret er situert ved fakultet for kunstfag - Universitetet Agder.

Felles administrasjon gir flere stordriftsfordeler. Senterets store aktivitet gir bred kompetanse i prosjektledelse innenfor kunstprosjektering rettet mot barn, samt god metodikk innen talentutvikling og kulturmentoring.

Tildeling til Trafo for 2017 bekreftes av kulturrådet i desember under den ordningen driftstilskudd, og forventes å være i samme størrelse som for 2016, om lag 2,1 mill. Det samlede totalbudsjettet for Cultiva Ekspress og Trafo for 2017 vil da være kr 5,35 millioner kroner.

Vi søker om 2 150 000,- for å videreføre CEK og CEJ, og 1 100 000,- for å videreføre CEI i 2017.

Cultiva ekspress - 2017

Formål	Adm og drift Kunst, Idrett og Junior	Cultiva Ekspress	Sum
Standardverdi - administrasjon, inkl alle tilbud og idrettsråd	490 000	0	490 000
Prosjektstipend med talentstipend	0	1 370 000	1 370 000
Idrettsstipend med talentstipend	0	850 000	850 000
Cultiva Ekspress Kompetanse (Mentorstøtte)	0	90 000	90 000
Workshop	0	100 000	100 000
Teknisk - drift og utvikling	0	80 000	80 000
Markedsføring - m kampanjer	0	80 000	80 000
Redaksjonelle tjenester	0	40 000	40 000
Reise (møtevirksomhet med mer)	10 000	0	10 000
Div (kontor/ utstyr)	10 000	0	10 000
Indirekte kostnader	130 000	0	130 000
Sum kostnader	**640 000**	**2 610 000**	**3 250 000**
Inntekter fra stiftelser - Cultiva	0	-3 250 000	-3 250 000
Sum inntekter	**0**	**-3 250 000**	**-3 250 000**
Resultat	**640 000**	**-640 000**	**0**

Stipend	2 220 000	68 %
Mentor og workshops (kunstneriske tjenester fra profesjonelle kunstnere)	190 000	6 %
Administrasjon	490 000	15 %
Teknisk utvikling	80 000	2 %
Indirekte kostnader (husleie, regnskap, tele, nett, kopi) og kontorhold	140 000	4 %
Markedsføring og redaksjonelle tjenester	120 000	4 %
Div prosjektkostnader og reiser	10 000	0 %
Sum	**3 250 000**	**100 %**

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 11. desember 2016
Saksnummer: 59/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

SAND – Internasjonal scenekunstfestival for barn og unge 2017 (år 3 av 3)

Cultiva og Assitej Norge startet våren 2015 et 3-årig samarbeidsprosjekt om utvikling av Assitej-festivalen i Kristiansand. Siste styresak var i desember 2015 da år 2 ble vedtatt. Styret i Cultiva vedtok å investerte 800 000 kroner i aktiviteter for 2015 og 500 000 kroner for 2016.

Hovedmålet med samarbeidet er å videreutvikle ASSITEJ-festivalen i Kristiansand som et årlig arrangement for å gi barn og unge tilgang til kulturopplevelser av høy kvalitet.

Det er definert følgende delmål:

- Gjøre Kristiansandsregionen til en nasjonal spydspiss i utviklingen av profesjonell scenekunst for barn og unge
- Bygge en kultur og kompetanse for å involvere publikum på ulike nivåer og arenaer
- Bidra til å styrke det profesjonelle scenekunstmiljøet i byen, og åpne dører internasjonalt
- Arbeide for å sikre fremtidig finansiering

Assitej har levert evaluering, rapport og prosjektregnskap for 2016 iht. samarbeidsavtalen, og de er godt fornøyd med gjennomføringen av SAND 2016. Økt antall besøkende, flere tilbud og godt samarbeid med lokale aktører som Kilden og Senter for ung kunst og kultur ved UiA/Platform Nord/trafo.no trekkes frem i rapporten. Festivalen har i 2016 trukket flere publikummere og billettsalget var godt over budsjett. Assitej er i god dialog med samarbeidspartnere om fremtidig finansiering av festivalen.

Administrasjonen mener utviklingen i prosjektet er i overensstemmelse med forventningene, og anbefaler at Cultiva viderefører samarbeidet ved å investere kr 500 000,- til aktiviteter i 2017.

Forslag til vedtak:

1) Det bevilges kr 500 000,- til aktiviteter i 2017.
2) Administrasjonen får fullmakt til å utarbeide nødvendig dokumentasjon.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg:

Trykte vedlegg: Rapport, regnskap og program 2016

Utrykte vedlegg: Saksfremlegg 53/15 Assitej Norge

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494 NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20 Faks: +47 380 380 29
post@cultiva.no www.cultiva.no
Org.nr. 984 336 845

assitejnorge

I Scenekunst for et unget publikum

Cultiva – Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand

Oslo, 5. desember 2016

Rapportering for SAND-festivalen 2016

SAND – Internasjonal scenekunstfestival for barn og unge ble gjennomført i Kristiansand 15.-17. oktober med Kilden som hovedarena. Festivalen var godt besøkt, både av skoleelever, bransjepublikum og et åpent lokalt publikum. Festivalledelsen er svært tilfreds med gjennomføringen og tilbakemeldingene så langt. Festivalen fikk mye oppmerksomhet i pressen, både på trykk og i eteren.

Samarbeid lokalt
Festivalens ambisjon om en sterkere lokal forankring og videreutvikling av samarbeid med lokale aktører er videreført. Vi er særlig fornøyde med at vi kort tid etter etableringen av Scenekunst Sør har igangsatt et konkret samarbeid med dem.

Det gode samarbeidet med UiA har blitt ytterligere styrket i årets festival, gjennom blant annet en tettere kontakt og oppfølging av studentteamet, flere frivillige, og en styrking av det faglige samarbeidet.

Også samarbeidet med Kilden er svært viktig for oss. I år påbegynte vi et samarbeid med Kilden Dialog som skal utvides i årene fremover. Teatersjefen går inn i kunstnerisk råd for 2017 for også å styrke det faglige samarbeidet. Vi planlegger et utvidet samarbeid fram mot 2019, da vi søker om å arrangere ASSITEJ Internationals store internasjonale mønstring Artistic Gathering i forbindelse med SAND-festivalen i Kristiansand.

Publikum og synlighet
Vi er godt fornøyd med besøkstallene. Selv om festivalen i år hadde et noe mindre omfang i tråd med en forsiktig opptrapping av aktiviteten til en årlig begivenhet, er besøksprosenten pr. forestilling og arrangement høyere enn tidligere. Spesielt er det gledelig at det kom tilreisende fra hele landet, både utøvere, fagpersoner, arrangører og studenter, noe vi antar skyldes det særlige fokuset på et sterkt fagprogram.

Fagutvikling og internasjonal møteplass
Festivalledelsen er særlig fornøyd med den store tilstrømningen av fagpublikum fra hele landet, noe som er i tråd med vår ambisjon om å bidra til kompetanseheving på feltet.
Vårt samarbeid med UiA har båret frukter gjennom en tildeling fra VRI-Agder til forskning på publikum ved årets festival. Resultatene fra prosjektet vil videreføres i vårt formidlingsarbeid og får forhåpentligvis overføringsverdi til andre kunstformer. Målet er å bruke erfaringene til å gå videre i nye samarbeidsprosjekter med mulighet for innhenting av prosjektmidler.

assitejnorge

I Scenekunst for et unget publikum

Konklusjon
Med utøvere, innledere og besøkende fra 12 land og med noen av de mest etterspurte utøverne og fagpersonene på feltet; når studenter, utøvere og fagfolk fra hele Norge møter disse kapasitetene, er vi i ferd med å nå vårt mål om å bli en viktig internasjonal møteplass på scenekunstfeltet.

Den ubestridte dronningen av scenekunst for barn i europeisk sammenheng, Suzanne Osten, skrev dette på sin blogg om SAND: "Sverige har en gång, i de avlägsna 60- 80-talen, inspirerat Norge med sin experimenterande scenkonst för yngre. Nu är det vår tur att i Sverige beundra den spännande och årligen återkommande konstfestivalen SAND–festivalen i Kristiansand, som i år gick av stapeln 15-17 september."

SAND-festivalen ble en stor suksess både kunstnerisk og faglig. Festivalledelsen er svært tilfreds med gjennomføringen og tilbakemeldingene. Med dette anser vi måloppnåelsen for SAND-festivalen 2016 som svært god.

Med vennlig hilsen,

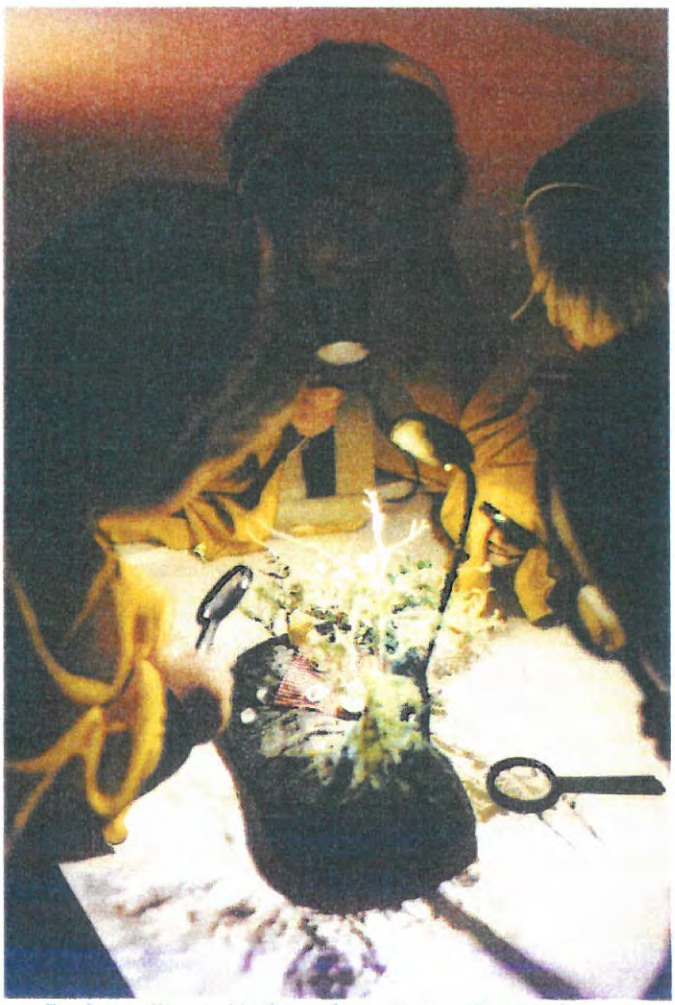
Hilde Annette Aakre
daglig leder

Vedlegg
Rapport SAND-festivalen 2016
Prosjektregnskap SAND-festivalen 2016
Noter til regnskapet
Lommeprogram med forestillingsomtaler
Programbok med utførlig beskrivelse av fagprogrammet
Utskrift av utvalgt presseomtale
Nettlenker til relevante saker
Rapport fra dialogmøte om Den kulturelle skolesekken

sand
internasjonal scenekunstfestival for barn og unge

RAPPORT

SAND
Internasjonal scenekunstfestival for barn og unge

Fra forestillingen Mørkemodig av Katma/Foto: Erik Ruud

Kristiansand
15.- 17. september 2016

1.0 Innledning

SAND-festivalen er en internasjonal scenekunstfestival for barn og unge. Festivalen presenterer norske og internasjonale profesjonelle forestillinger av svært høy kvalitet for publikum og for norske og internasjonale fagfolk. Festivalen som har hatt sitt tilhold i Kristiansand siden 1993, som en biennale, har fra 2015 vært en årlig begivenhet.

Festivalens målgruppe er i hovedsak barn og ungdom, men vi henvender oss også til profesjonelle utøvere og praktikere, forskere og andre fagfolk, arrangører og andre som arbeider med profesjonell scenekunst for barn og unge både i Norge og internasjonalt.

SAND-festivalen eies og drives av ASSITEJ Norge. ASSITEJ Norge er del av en internasjonal sammenslutning som arbeider for å fremme barn og unges rett til å oppleve god scenekunst. Vi er en uavhengig og inkluderende medlemsorganisasjon som bygger broer mellom profesjonelle aktører på feltet. ASSITEJ Norges overordnete mål er å bidra til å styrke, og øke kunnskapen om, scenekunst for barn og unge. Dette gjør vi blant annet ved å arrangere SAND-festivalen i Kristiansand.

SAND-festivalen 2016 har hatt fokus på å utforske grenseoppganger i scenekunst for barn og unge. Scenekunsten eksisterer i et samspill mellom mange ulike kunstformer og disipliner. Samtidens scenekunst utfordrer grenseoppgangene i dette samspillet, og ved årets festival presenterte vi scenekunstnere som strekker og utforsker de formmessige grensene i scenekunst for barn og unge.

Kilden Teater- og Konserthus var festivalens hovedarena, men vi brukte også andre arenaer som Teateret og Aladdin Kulturhus. I løpet av festivalperioden ble det vist totalt 40 visninger fordelt på åtte forestillinger, en film, vi arrangerte ni fagseminarer/samtaler og presentasjoner, og hadde et totalt publikumsbesøk på 2439 personer.

I denne rapporten skal vi beskrive og evaluere festivalens gjennomføring, måloppnåelse og ressursbruk.

1.1 SAND-festivalens målsetninger

SAND-festivalen har som målsetting å være:

- kunstfaglig utfordrende og presentere det ypperste innen nyskapende og samtidsorientert scenekunst for det unge publikummet
- utforskende i møtet med det unge publikummet
- en arena for internasjonale møter og utveksling
- et møtested mellom forskere og profesjonelle scenekunstnere som arbeider med barn og unge
- bidra til læring og kompetanseheving lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

SAND fikk fra 2014 et betydelig tilskudd fra Cultiva i en treårig prosjektperiode. I denne perioden har SAND satt seg den målsettingen å styrke festivalens økonomi, samt vår lokale forankring og kunstneriske relevans. For å oppnå dette har vi peilet ut tre hovedsatsinger:

1. synlighet og tilgjengelighet
2. kompetanseutvikling
3. en internasjonal festival

1.2 Nøkkeltall

2439 besøkende totalt
587 barn og unge gjennom Den kulturelle skolesekken og barnehager
7 forestillinger
40 visninger
9 fagseminarer
2 verksteder for profesjonelle utøvere
1 verksted for studenter
40 frivillige fra 1., 2., og 3. klasse ved kunstfag på Universitetet i Agder
12 land representert

2.0 Programmet

I 2016 hadde SAND-festivalen fokus på å utforske grenseoppganger i scenekunsten for barn og unge. Scenekunsten eksisterer i et samspill mellom mange ulike kunstformer og disipliner. Samtidens scenekunst utfordrer grenseoppgangene i dette samspillet, og ved årets festival presenterte vi scenekunstnere som strekker og utforsker de formmessige grensene i scenekunst for barn og unge. Forestillingene som ble valgt ut eksperimenterer og leker med forholdet mellom sceniske elementer, formspråk og rom, og forholdet mellom scene/sal, tilskuer/deltager.

SAND-festivalen har en målsetting om å bidra til kompetanseheving i arbeidet med scenekunst for barn og unge. Det å programmere festivalen ut fra et *tema* gir oss en unik mulighet til å kombinere kunstopplevelser med faglig fordypning innenfor en bestemt tematikk. Fagprogrammet ved årets festival var dermed omfattende, og invitert var flere kunstnerskap og eksperter som behandler tematikken på ulike måter – gjennom å sette lys på både kunstneriske metoder og faglige problemstillinger.

2.1 Kunstnerisk råd

For å sikre kvalitet, bredde og uavhengighet i programmeringen, programmeres festivalen av et kunstnerisk råd. Til sammen besitter rådet en bred kompetanse og interesse.

Kunstnerisk råd 2016:

Merete Elnan (leder) *førstelektor ved Institutt for sceniske og visuelle fag, Universitetet i Agder og styremedlem ASSITEJ Norge*
Melanie Fieldseth, *teaterviter og kritiker*
Hallgeir Frydenlund, *produsent i Rikskonsertene/Kulturtanken*
Siri Løkholm Ramberg, *dramaturg ved Oslo Nye Teater og styremedlem ASSITEJ Norge*

Arbeidet i kunstnerisk råd la grunnlaget for tenkningen rundt festivalens overordnete profil og fagprogram. Arbeidet ble videreført og ivaretatt av administrasjonen i SAND-festivalen

2.2 Forestillingene

Festivalens forestillinger var:

Mørkemodig/Katma (NO) fra 5 år
Til Fyret/Klassikere for kids (NO) fra 10 år
Evros Walk Water/ Rimini Protokoll (DE) fra 10 år
Nothing's for something/FIELDWORKS (NO/JP) fra 8 år
Spurv/Teater Fot (NO) 0-2 år
N-DUB/Tranisteater (NO) fra 15 år
U-DUB/Tranisteater (NO) fra 15 år

Kunstnerisk råd begrunnet sitt utvalg av forestillinger i at produksjonene fra de ovennevnte kunstnerskapene, Heine Avdal, Hildur Kristindottir, Lise Hovik i Teater Fot, legendariske Rimini Protokoll, Transiteatret og Katrine Strøm i Katma, alle overskrider og utfordrer grensene mellom ulike kunstarter og sjangere. Forestillingene utforsker, både hver for seg, og sett i kombinasjon, ulike aspekter ved det grenseoverskridende, slik som interaksjon mellom aktør og tilskuer, mellom scene og sal, leken med forholdet mellom sceniske elementer, formspråk og rom. Videre utfordrer produksjonene etablerte normer, regler og sjangre – og gir oss et nytt blikk på hva scenekunst for barn og unge kan være.

Se vedlagte lommeprogram for omtale av forestillingene.

2.3 Fagprogrammet

Den grenseoverskridende scenekunsten ble også undersøkt gjennom et omfattende fagprogram. Her var fokuset også på å fremheve ulike aspekter ved den grenseoverskridende kunsten.

Fagprogrammets innhold var som følger:

- Workshop med Punchdrunk for studenter
- Workshop med Punchdrunk for profesjonelle
- Workshop med Lawrence Malstaf, Liv Hanne Haugen, Per Martinsen
- Seminar: Kunstformidling – hvordan lære barn om samtidskunst gjennom teatrets virkemiddel? inkludert forstillingen To hundre og sekstinidagar (NO)
- Åpningsseminar: Trender og tendenser i den samtidige scenekunsten for barn og unge
- Fagsamtale: Estetikken i Immersive Theatre
- Fagsamtale: Formeksperiment i scenekunst for små barn

- Filmvisning av «Flickan, mamman och demonerna»
- Fagsamtale: Scenografien som medspiller
- Fagsamtale: Hvordan kan sceniske formeksperimenter åpne opp for nye tema og fortellinger for barn og unge?
- Samtale med Rimini Protokoll
- Fagsamtale: «Flickan, mamman och demonerna» med Suzanne Osten
- Fagsamtale: Å lage scenekunst for digitalt innfødte
- Lydinstallasjon: "Tonight, as all cancelled flights reach their destinations" av Tommy Olsson/All the Dead Pilots
- Work in progress: "Det barna sover" med Tale Ness

Gjennom fagprogrammet stilte vi ulike faglige spørsmål som: Hva skjer når det tradisjonelle hierarkiet i scenekunsten faller, og de sceniske elementene blir det bærende elementet i forestillingen? Eller hva skjer med det teatrale rommet når teknologiske og digital teknologi blir brukt i scenekunsten, og hvordan utvides de kunstneriske mulighetene? Og hvordan kan eksperimentering med form skape nye opplevelser for det unge publikummet?
Til å besvare våre spørsmål og gi dypere innsikt i ulike problemstillinger, inviterte vi inn flere anerkjente scenekunsteksperter fra Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannina.

Se vedlagte seminarbok for utfyllende informasjon av fagprogrammet.

3.0 Samarbeid

SAND-festivalen skal i en treårsperiode ha et særlig fokus på økt lokal forankring, og å utvikle seg til en sterk lokal og nasjonal, kompetansehevende enhet. Ett av de viktigste grepene SAND-festivalen har tatt, er gjennom samarbeid med lokale og nasjonale aktører. Vi er særlig glade for samarbeidet vårt med **Barnefilmfestivalen** og **Cinemateket** om å vise Suzanne Ostens film «Flickan, mamman och demonerna» under SAND-festivalen. Suzanne Osten er en pioner innenfor scenekunstfeltet for barn og unge, og hun har arbeidet tverrkunstnerisk med flere kunstmedier: både teater, film og litteratur m.fl. Vi er også glade for den gode dialogen vi har med **Scenekunst Sør**. Dagen før festivalen arrangerte vi "Åpen scene" i samarbeid med dem, hvor lokale kunstnere fikk presentere sine scenekunstprosjekter for barn og unge for festivaldeltakerne på SAND. I samarbeid med **Kulturtanken**, inviterte vi både regionale og nasjonale aktører til en dialog om Den "nye" kulturelle skolesekken, et initiativ som hadde høy deltakelse og fikk mye oppmerksomhet. *Se vedlagte oppsummering fra møtet.*

I samarbeid med **Cultiva Ekspress** arrangerte vi en workshop med scenograf og installasjonskunstner Lawrence Malstaf, dansekunstner Liv Hanne Haugen og lyd-/elektronikakunstner Per Martinsen. Workshopen ble bygd rundt en kjempestor boble i fallskjermstoff (10x15x5 meter), som utgjorde et fascinerende utgangspunkt for å utforske scenografi, bevegelse og "boblen" som agerende element i scenekunst. Gjennom sponsorsamarbeid med **SEAFRONT**, som stilte en stor lagerhall til disposisjon i flere dager, kunne vi vise resultatene av prosjektet på en godt besøkt visning på havnelageret.

Festivalen har også et sterkt faglig og finansielt samarbeid med **Universitetet i Agder**. Festivalen tilbyr praksisplasser til 3. klassestudentene under festivalperioden. I tillegg til dette stiller studentene fra 1. og 2. klasse opp som frivillige på festivalen.
I år ble også festivalens samarbeid med **Rosegården barne- og ungdomsteater** videreført ved at fire barn fra Rosegården, samt fire masterstudenter fra **UiA** deltok i en av Tale Næss' tekst *Der barna sover.* Den sterke teksten handler om barn på flukt, og inngår i Næss' stipendiatprosjekt i scenetekst ved **Kunsthøgskolen i Oslo**. Barna fikk dermed innblikk i prosessen med tekstutvikling og utprøving av formidling til publikum i en profesjonell kontekst.

SAND 2016 samarbeidet også med nasjonale aktører i scenekunstfeltet. **Norsk Skuespillersenter** var medarrangør på workshopene med legendariske Punchdrunk for profesjonelle scenekunstnere og studenter. Plassene ble revet bort og ble en stor suksess. **Norsk Scenekunstbruk** var med på å arrangere "Unge Stemmer" på festivalen i samarbeid med **Vågsbygd VGS**. Her fikk elevene opplæring i å se scenekunst og å skrive kritikker under festivalen, som ble publisert på nettstedet www.ungestemmer.no. *Se også vedlagte kritikker.*

Vi samarbeidet også med **KildenDialog** om å arrangere en workshop/innføring i samtidskunst med unge fra **Ungdomskilden**, som også deltok under åpningen i en performance. Workshopen ble ledet av Joanna Magierecka ved **Oslo Teatersenter**. Etter kun én times prøve, evnet ungdommene å viske ut grensen mellom publikum og utøvere og slik gi publikum en forsmak på hva de hadde i vente kunstnerisk.

3.1 Festivalens arenaer

Kilden er SAND-festivalens hovedarena, og vi er i dialog med Agder Teater om enda tettere samarbeid ved neste års festival. Men på grunn av festivalens kapasitet og størrelse er vi avhengig av også andre arenaer for visning av forestillinger. Vi brukte derfor også Teateret som visningssted til to av festivalens forestillinger. Vi ser at Teatret kommer til å bli en viktig arena for oss også i fremtiden, og det gleder oss at huset skal fornye seg og bli en arena for visning av scenekunst i Kristiansand. Aladdin kulturhus ble brukt til festivalen sosiale arena. På Aladdin hadde vi festivalpub, fagsamtaler og seminarer. Vi er svært fornøyde med å skape en arena for det sosiale møtet på festivalen. Møtene som oppstår på SAND-festivalen er helt vitale for kunnskapsutvikling og nettverksbygging.

4.0 Publikum

Det er tydelig at flere av det lokale publikummet kjenner til festivalen og ønsker å benytte seg av tilbudet. Sammenlignet med festivalen i 2015 hadde vi en publikumsøkning på 56,35 % (justert for antall forestillinger). Økningen består i hovedsak av et lokalt publikum, i tillegg til en økning i tilreisende studenter fra ulike universitets- og høgskolemiljøer. Dette er noe festivalen har jobbet målrettet for, da vi anser det som en styrke at studenter og utdanningsmiljøer ønsker å delta på festivalen og ser på SAND som en relevant og aktuell møteplass.

De åpne forestillingene på lørdagen ble godt besøkt av det lokale publikummet, noe vi ser av antall solgte enkeltbilletter til forestillingene denne dagen. Erfaringsmessig er det en utfordring å spre ordet om og få inn publikum uten festivalpass til disse åpne forestillingene, men i 2016 har vi her sett en positiv trend. Billettene var priset relativt lavt, vi hadde noen gode oppslag i aviser og på NRK Sørlandssendingen, og har hatt et godt samarbeid med Kulturnatta med gratisbilletter på forestillingene på Teateret og rabatt på forestillinger på Kilden. Det er rimelig å anta at samarbeidet med Kulturnatta har bidratt til en større synliggjøring av festivalen og besøk fra nye grupper. I tillegg anser vi vårt samarbeid med Barn i byen, Visit Sørlandet og Visit Kristiansand som positivt for å nå det unge publikummet og deres familier i regionen, og vi mener at vi har etablert SAND-festivalen som et tilbud av høy kvalitet for barnefamiliene i Kristiansandsområdet.

Publikummet vi møter gjennom Den kulturelle skolesekken, er festivalens kjernepublikum: Hele hensikten med festivalen er å nå bredt ut til alle barn og unge i regionen. Samarbeidet med DKS både i Kristiansand og på fylkesnivå er noe vi ønsker å videreutvikle, og arbeidet

er allerede i gang. Pr. 1.12.16 har vi etablert en langsiktig samarbeidsavtale med DKS i Kristiansand kommune, med en betydelig større ramme enn tidligere. Det er gledelig at vi ved årets festival har etablert et samarbeid med Aust-Agder fylkeskommune, et samarbeid som skal videreutvikles og styrkes til neste års festival, blant annet gjennom tidligere programmering.

Vårt samarbeid med Kilden nyter også godt av en gjensidig publikumsutvikling, særlig gjennom samarbeidet om LørdagsKilden, et konsept som Kilden har hatt i mange år og som tilbyr scenekunst for det yngre publikummet. Samarbeidet innebærer at en av forestillingene på SAND tilbys som LørdagsKilden-forestillingen i festivalperioden. Konseptet er godt etablert blant publikummet i Kristiansand og har en stor oppslutning. Derfor er samarbeidet også en viktig markedsføringskanal for festivalen som helhet.

4.1 Publikumsutvikling

Takket være SAND-festivalens mangeårige og tette samarbeid med UiA, har vi vært i stand til å utløse forskningsmidler fra **VRI-Agder** til et formidlingsprosjekt under festivalen. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med instituttleder og førsteamanuensis Merete Elnan. Målet med prosjektet har vært å undersøke hvordan ulike formidlingsstrategier kan bidra til fornying og forankring av SAND-festivalen, og gjennom det, kompetanseheving og næringsutvikling i en regional kontekst. Elnan har undersøkt hvilken betydning formidling av scenekunsten til barn og unge har for kunstopplevelsen i forkant og i etterkant av besøket på SAND-festivalen, og hvordan dette kan bidra til publikumsutvikling generelt. Prosjektet har vært svært inspirerende for SAND-festivalen, og er et tiltak som vi gjerne ønsker å utvikle i fremtidige festivaler. Prosjektet har vist seg som vært positivt i den forstand at det skaper større tilhørighet til festivalen for det unge publikummet. Gjennom dette formidlingsprosjektet får det unge publikummet både kjennskap til festivalen og scenekunsten som kunstform, og dette gir positive ringvirkninger både for scenekunsten som helhet, og for regionen. Slik danner det et viktig grunnlag for vårt videre arbeid med publikumsutvikling.

Prosjektet er inne i sin siste fase, og vil bli gjort rede for i en egen rapport.

5.0 Internasjonal festival

SAND-festivalen har en sterk intensjonal forankring gjennom ASSITEJ-nettverket. Vi har som mål om å være en internasjonal festival som bringer internasjonal scenekunst og fagmiljøer til Norge, men vi ønsker også å bidra til kompetanseheving internasjonalt ved å tilby vår kompetanse og scenekunst til internasjonale miljøer. Ved årets festival inviterte vi to internasjonale kompanier og forestillinger, og vi hadde sju internasjonale bidragsytere til fagprogrammet. Vi er særlig fornøyde med samarbeidet vi hadde med ASSITEJ Next Generation Programme, som er et program som tilbyr unge kunstnere i hele verden kompetanseheving gjennom kunstnerisk og praktisk utveksling. Denne typen satsinger bidrar til reelle internasjonale møteplasser der unge kunstnere kan arbeide sammen, inspirere og utfordre hverandre. Ved SAND 2016 tilbød vi fire, unge kunstnere fra Tyskland, Serbia og UK plass på workshopen til Lawrence Malstaf. Workshopen og møtet med det norske scenekunstfeltet ble et svært verdifullt møte for de fire scenekunstnerne og for festivalens unge norske deltakere.
Totalt hadde festivalen gjester, innledere, utøvere og arrangører fra 12 land, inkludert Sør-Korea. Mange av gjestene er på aktiv leting etter forestillinger til egne festivaler og teaterhus, og flere av utøverne er i dialog om turnévirksomhet som direkte følge av festivalen.
Vi viderefører vårt tette samarbeid med ASSITEJ International, med mål om å hente en større internasjonal ASSITEJ-mønstring til SAND-festivalen og Kristiansand i 2017. ASSITEJ

Norge er invitert til å lage en promofilm for ASSITEJ International i 2017, der bilder fra SAND-festivalen, Kilden og Kristiansand vil bli brukt.

5.0 Informasjon og markedsføring

2016 var andre året festivalen hadde navnet SAND-festivalen. Festivalens digitale hovedplattformer er stadig www.sandfestival.no og festivalens Facebook-profil. I tillegg ble det i større grad brukt Instagram under selve festivalavviklingen. Facebook-siden fikk en stor økning i antall følgere både i oppkjøringen til og under selve festivalen.

Av eget materiell ble det produsert et publikumsrettet lommeprogram som en kombinasjon av plakat og forestillingsinformasjon. Lommeprogrammet ble delt ut til alle festivalpassholdere og deltakere, og ble spredt via aktuelle steder i Kristiansand by. Nytt av året var en faglig rettet seminarbok med utfyllende informasjon om fagprogrammet og alle bidragsyterne. Her var det også en artikkel skrevet av Melanie Fieldseth om trender og tendenser i samtidens scenekunst for barne og unge. Programboken ble godt mottatt, og skal videreutvikles til neste års festival.

Informasjon om festivalen ble spredt gjennom egne, dedikerte nyhetsbrev, med fokus på både forestillinger og fagprogram. I tillegg ble det sendt ut informasjon via ASSITEJs internasjonale nyhetsbrev og internasjonale nettverk, blant annet gjennom administrasjonens tilstedeværelse på festivaler i Europa gjennom året.

Festivalen ble ytterligere markedsført med en artikkel i Scan Magazine, SAS' in flight-magasin, gjennom oppføringer i både nasjonale og regionale arrangementskalendre, samt Facebook-kanaler som Visit Sørlandet gjennom sidene: Barnas Sørland og Barnas By Kristiansand, samt nett- og Facebooksidene til Barn i Byen. Festivalens egne Facebooksider fikk en markant økning i antall likerklikk, og hadde god aktivitet og synlighet.

Pressedekningen rundt festivalen var bred både før og under festivalen, med omtale på www.periskop.no, Kristiansand Avis, NRK Sørlandet. Scenekunstbrukets Unge Stemmer skrev anmeldelser av forestillingene, samt diverse fagblogger. Særlig hyggelig var innlegget til Suzanne Osten, en ubestridte dronningen av scenekunst for barn i europeisk sammenheng, som skrev dette om SAND på sin egen blogg: "Sverige har en gång, i de avlägsna 60- 80-talen, inspirerat Norge med sin experimenterande scenkonst för yngre. Nu är det vår tur att i Sverige beundra den spännande och årligen återkommande konstfestivalen SAND-festivalen i Kristiansand, som i år gick av stapeln 15-17 september."

Som i fjor leide vi inn fotograf Erik Ruud til å dokumentere festivalen. Nytt av året er et samarbeid med **Øya Film** om å produsere en kort presentasjonsfilm for oss. Deler av dette materialet kom til nytte i Kristiansands egen markedsføringsfilm til anbudskonkurransen for Kreativt Norge. Samarbeidet med Øya Film har resultert i nye søknader og initiativer fram mot neste festival.

7.0 Økonomi og arbeidsplasser

Grunnet et noe mer omfattende program enn opprinnelig planlagt for 2016, har kostnadene påløpt noe mer enn budsjettert. Vi har imidlertid også hentet inn mer midler enn budsjettert, hovedsakelig gjennom VRI-midlene og en gledelig styrket festivalstøtte fra Kristiansand kommune (mer enn dobling). Dette tar vi som et signal på at kommunen ser på SAND-festivalen som et viktig bidrag i festivalfloraen i byen, og som en anerkjennelse av det kunstneriske nivået. Vi er i dialog med Vest-Agder fylkeskommune om mulighetene for en styrket festivalstøtte, og arbeider med å få festivalen inn på fylkeskulturbudsjettet fra og med 2018.

Billettinntektene er også langt over det som var forventet, noe som også er en indikasjon på stor publikumsoppslutning om festivalen. Dette er spesielt hyggelig, fordi vi legger vekt på å holde billettprisene på et nivå som tilsier at alle barn og familier skal ha råd til å gå på SAND-festivalen.

Vi viderefører samarbeidet med Universitetet på samme nivå som tidligere. Selv om det økonomiske bidraget ikke er økt, har samarbeidet blitt styrket gjennom året og blant annet bidratt til At SAND-festivalen er partner i en søknad til Creative Europe der UiA er prosjektleder.

ASSITEJ Norge bidrar med egne midler i form av lønnskostnader og øvrige administrative kostnader, også utover det som kommer frem i prosjektregnskapet. I tillegg kommer en betydelig mengde frivillig innsats og faglig bistand gjennom ASSITEJ Norges styre og Kunstnerisk råd, som arbeider uten honorar.

Vi er glade for å ha fått Aust-Agder fylkeskommune med som samarbeidspartner for DKS, dette er et samarbeid med intensjon om en opptrapping i årene som kommer. Fra Vest-Agder meldte svært få skoler seg på gjennom DKS-tilbudet i fylket. Vi er i dialog med VAF for finne ut hva det kan skyldes og hva festivalen kan gjøre for å endre dette.
Samarbeidet med kommunen om DKS-publikum er meget godt, med en solid rammeavtale fra og med 2017 (75.000,-, mot 15.000,- for 2016).

Vi får sakte men sikkert flere ben å stå på økonomisk, men ser at særlig arbeidet med å hente inn sponsorinntekter er krevende. Ved årets festival har vi lykkes i å innhente naturaliaytelser, men vi ser at innsalg av mer omfattende sponsoravtaler er krevende. Det er først og fremst en utfordring å kunne sette av nok ressurser til dette arbeidet, men vi ser også at en tydeligere administrativ tilstedeværelse i Kristiansand gjennom året må prioriteres fremover.

Oppsummering og måloppnåelse

Med utøvere, innledere og besøkende fra 12 land og med noen av de mest etterspurte utøverne og fagpersonene på feltet; når studenter, utøvere og fagfolk fra hele Norge møter disse kapasitetene, er vi i ferd med å nå vårt mål om å bli en viktig internasjonal møteplass på scenekunstfeltet. Flere av utøverne som spilte på festivalen ga uttrykk for viktigheten av å kunne bruke tid, få ta del i samtaler og gå grundigere inn i debatter og diskusjoner, både de formelle og uformelle. Vi har gjennom samarbeidet med flere lokale aktører skapt nye møter, og arbeidet for kompetansehevende tiltak til lokale kunstnere og fagmiljø.

Med en økende publikumsoppslutning, sterke lokale samarbeid og nye samarbeidspartnere, er vi også godt fornøyde med festivalens forankring og synlighet i Kristiansand og Agder-regionen.

SAND-festivalen ble en stor suksess både kunstnerisk og faglig. Festivalledelsen er svært tilfreds med gjennomføringen og tilbakemeldingene. Med dette anser vi måloppnåelsen for SAND-festivalen 2016 som svært god.

Vi takker alle samarbeidspartnere for et godt samarbeid, og vi ser frem i mot neste års festival 12. til 16. september.

Prosjektregnskap for SAND-festivalen 2016 pr. 6.12.

	Festival		
INNTEKTER	**Budsjett**	**Regnskap**	
Egne midler	250 000	330 000	
UD/ambassader	0	8 000	
Kristiansand kommune, festivalstøtte	75 000	170 000	
Kristiansand kommune, DKS	10 000	15 000	
Vest-Agder fylkeskommune	150 000	50 000	
Vest-Agder fylkeskommune, DKS	20 000	4 500	
Aust-Agder fylkeskommune, DKS		20 000	
Universitetet i Agder	80 000	40 000	
FfUK	0	30 000	
Fritt Ord, Festivalstøtte	100 000	50 000	
Cultiva	500 000	500 000	
Andre stiftelser	50 000	40 000	1)
VRI Agder		200 000	
Billettinntekter, deltakeravgifter	60 000	114 000	
Sponsormidler	20 000		2)
Gaveforsterkingsordning (utbet. i 2017)		112 500	3)
SUM INNTEKTER	1 315 000	1 684 000	
KOSTNADER			
Lønns- og personalkostnader	400 000	321 553	4)
Honorarer medvirkende	300 000	373 248	
Leie lokaler/teknikk	50 000	91 810	
Reisekostnader	300 000	401 362	
Reklame/annonsering	50 000	123 863	5)
Andre adm. kostnader	125 000	65 325	6)
Andre prosjekter/Formidlingsprosjekt/samarbeid UiA	90 000	190 860	
SUM KOSTNADER	1 315 000	1 568 021	
ÅRSRESULTAT	-	115 979	
Gaveforsterking - øremerkes festival 2017		-112 500	3)
SUM PERIODISERINGER	-	-112 500	
RRESULTAT ETTER PERIODISERINGER	-	3 479	
RESULTAT ETTER DISPONERINGER			

Egenkapital pr. 31.12.2015: kr. 348 573,-

NOTER til prosjektregnskap for SAND-festivalen 2016

Pr. 5. desember 2016

Regnskapet er ikke endelig avsluttet og revidert. Alle kjente kostnader er tatt med, og det ventes kun mindre endringer.

1) Cultiva Express og Norsk skuespillersenter.

2) Vi mottok naturaliaytelser i form av gratis lagerleie i fire dager.

3) Dette er midler det er søkt om for 2016, men som vil bli utbetalt i 2017. Midlene settes av i sin helhet til festivalen i 2017.

4) Dette er kostnader til produsent lokalt, samt halvparten av lønnskostnadene festivalens faste produsent. Lønnskostnader til daglig leder og informasjonsmedarbeider ikke medregnet og er dekket over ASSITEJ Norges driftsbudsjett.

5) Vi har oppjustert denne potten for å kunne markedsføre festivalen godt, og å produsere relevant materiale.

6) Her var det opprinnelig budsjettert med regnskapshonorar, men dette er dekket over ASSITEJ Norges driftsbudsjett.

RNASJONAL
NEKUNSTFESTIVAL
BARN OG UNGE
TIANSAND
SEPTEMBER
016
www.sandfestival.no
Facebook: SAND-festivalen

Nothing's for something er elementene stilt. Dansere, tilskuere, lys, lyd og enografi har alle likeverdig betydning. t rom med vandrende gardiner, bal-nger, dansere som scenografi, og lys- lydinntrykk, vil både barn og voksne ta del i drømmeaktige, absurde rdener som sprenger både fantasiens virkelighetens grenser. Inspirert av aleren Klee og dikteren Rilke gjør *Not-ng's for something* de usynlige kreftene ndt oss, synlige. Fieldsworks, som står av duoen Heine Avdal og Yukiko inozaki, har markert seg sterkt inter-sjonalt i grenselandet dans, visuell nst, video, musikk og teknologi.

Nothing's for something, all elements [illegible] Dancers, the audience, light, sounds and scenography: all [illegible] a room [illegible] hallways and dancers [illegible] elements, the spectators will [illegible] in dreamlike, absurd [illegible] [illegible] the normal [illegible] [illegible] [illegible] and reality.

a 8 år / Age 8 +

nsept/idé: Heine Røsdal Avdal/
kiko Shinozaki
gissør: Heine Røsdal Avdal
gissør: Yukiko Shinozaki
usikk: Fabrice Moinet
amaturg: Marianne Van Kerkhoven

ottet av: Norsk kulturråd, Fond for lyd bilde, Fond for utøvende kunstnere, aamse Gemeenschap, Vlaamse emeenschapscommissie og enriksdepartementet.

odusert av: deepblue, fieldworks vzw -produsenter:
aitheater, APAP, Kunstencentrum JDA, BIT Teatergarasjen, STUK nstencentrum

amarbeid med: WP Zimmer, Moderna nsteatern, Black Box Teater, Teater-set Avant Garden, Inkonst

ultisalen, Kilden
. september 18.00
september 16.00

mini Protokoll (DE): vros Walk Water

960 fremførte John Cage Water Walk et amerikansk TV-show. I et lite s i Athen bor femten gutter som r overlevd en reise til fots fra Irak, ghanistan og Syria, reisen med båt til ellas og de brutale forholdene i greske erneringsleirer. I *Evros Walk Water* r Rimini Protokoll samarbeidet med ttene i Athen for å utvikle et lydspill scene. Originalhistoriene i Cages rk er erstattet av guttenes fortellinger

[illegible] and audience take [illegible] play out a new version of John Cage's Water Walk. Audience and actors cooperate across place, time and political divides.

Fra 10 år / Age 10 +

Konsept/regi: Daniel Wetzel
Dramaturgi: Ioanna Valsamidou
Assistenter: Konstantinos Kallivretakis, Ioanna Valsamidou
Set: Adrianos Zacharias, Magda Plevraki (Assistant)
Lyd: Peter Breitenbach, Panos Tsagarakis (Assistant)
Lys: Roger Stieger
Konsulent: Fotis Parthenidis
Oversettelse/Tolk: Bakar, Abbas
Produksjonsapparat: Änne-Marthe Kühn, Heidrun Schlegel (Rimini Apparat), Charlotte Streck
Ass. Produksjon: Kostas Valsamidis
Co-Produksjon: TAK Liechtenstein, Schloßmediale Werdenberg, Rimini Apparat

I samarbeid med
Polyplanity Productions

Intimsalen, Kilden
15. september 19.30/21.00
16. september 15.30/17.00/19.30/21.00
17. September
11.00/12.30/14.00/15.30/17.00

Klassikere for kids (NO): Til fyret / To the Lighthouse

Til fyret er basert på Virginia Woolfs roman med samme tittel.

I sommerhuset i Skottland drømmer lille James om å reise ut til fyret. «Hvis det blir fint vær», sier moren. Men faren blir sint: Det er ingen tvil om at det blir dårlig vær. Når far har sagt det, er det sant, tenker James. Alt far sier er sant. Så bryter første verdenskrig ut. Sommerhuset står tomt. Det forfaller. Ti år passerer på noen få minutter. Moren dør. Vi er blitt kjent med karakterene gjennom hva som foregår inni dem og blir oppmerksomme på at vi alle har en egen verden. Moren er død, men opptar en stor plass i hodene på far og sønn. I forestillingens siste del skal de to reise sammen ut til fyret for første gang. Det er stor avstand mellom dem der de sitter i båten, men idet de når frem, kommer de nærmere hverandre. James ser fyret på nært hold for første gang og erkjenner at det er helt annerledes enn det han myste mot som seksåring, og likevel det samme. For det er ikke noe som er bare én ting.

Dramatiker Tale Næss har skrevet en lyrisk tekst som baserer seg på en fotoreportasje av Magnus Wennmans om barn på flukt. Teksten fremføres som en lesning med barn og voksne i rollene, og formidles publikum på en direkte måte. *Der barna sover* er del av Tale Næss sitt stipendiat-prosjekt ved Kunsthøgskolen i Oslo. Barn fra Rosegården teaterhus og skuespillere fra masterutdanningen ved UiA medvirker. Lesningen inngår i SANDs gratistilbud under Kulturnatta. Lesningen gjøres i forbindelse med presentasjonen av SAND 2017 fra 12.00–12.50 samme dag.

Aladdin
17. september 13.00–13.30
Fra 10 år / Age 10 +

Filmvisning: «Flickan, mamman och demonerna»

Lille Ti er 8 år og prøver å bekjempe morens usynlige demoner. Hun og moren låser seg inne i leiligheten. Alt er ikke som det skal være. Moren

Siri sliter psykisk. Hun klarer ikke å ta vare på seg selv, og leiligheten forvandles til en søppelplass. Ti kan verken se eller høre demonene, men hun ser at moren er i ferd med å forsvinne. Ti tar i bruk sin egen fantasi for å ta opp kampen med demonene. Regissør Suzanne Osten tar utgangspunkt i egen oppvekst og forteller en fargerik og gripende fortelling om et barns kjærlighet og lojalitet til sin forelder, uansett hva som skjer. Filmen har svensk tale og engelske undertekster. Billetter kjøpes via Cinemateket Kristiansand.

[illegible] Ti [illegible] [illegible] [illegible]

Professional programme
Fagprogram

sand

INTERNATIONAL FESTIVAL OF PERFORMING ARTS FOR A YOUNG AUDIENCE

KRISTIANSAND
15–17 SEPTEMBER
2016

20160905 seminarbok.indd 1 08.09.2016 12.40

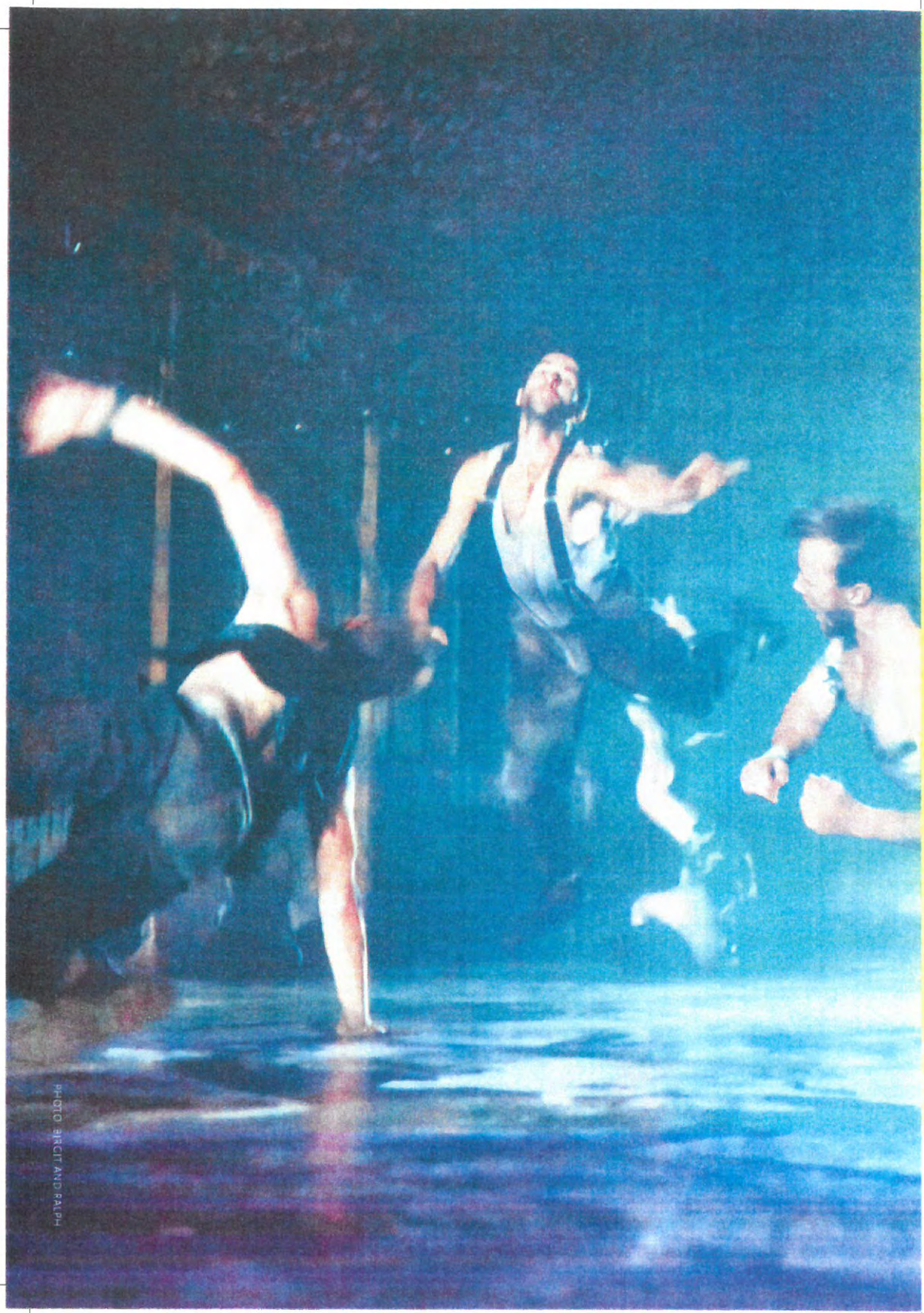

PHOTO: BIRGIT AND RALPH

20160905 seminarbok.indd 2 08.09.2016 12.40

Contents

Welcome to SAND Festival, greetings from the Artistic Advisory Board 4

ASSITEJ Norway - who are we? 6

Radikalt forskjellig eller grunnleggende likt/
Radically different, or fundamentally similar? 8/10

Seminar: Art mediation - How to teach children
about contemporary art by applying theatrical devices? 12

Opening seminar: Trends and tendencies in contemporary
performing arts for a young audience 12

Talk: The aesthetics of Immersive Theatre 13

Programme overview 14

Talk: Experimental form in performing arts for small children 16

Workshop with Lawrence Malstaf - performance 17

Talk: Scenography as co-actor 18

Talk: How can experimentation with form open up for new themes
and stories for children and young people? 19

Evros Walk Water - a story of children on the run.
Talk: Rimini Protokoll, presentation of SAND Festival 2017 20

Reading: Der barna sover (Where the Children Sleep) 20

Talk: Suzanne Osten: How can a book and a play for children
end up as a film for young adults? 22

Talk: Making performing arts for digital natives - the impact of techno-
logicaland medial elements in performing arts for a young audience 22

Tonight, as all cancelled flights reach their destinations 23

Biographies 24

Thank you! 29

Map 30

Practical/Contact information 31

Velkommen til SAND-festivalen

Scenekunsten eksisterer i et samspill mellom mange ulike kunstformer og disipliner. Samtidens scenekunst utfordrer grenseoppgangene i dette samspillet, og fokus for SAND-festivalen 2016 er nettopp å utforske disse grenseoppgangene i scenekunst for barn og unge. Vi har lett etter produksjoner og kunstnerskap som overskrider og utfordrer grensene mellom ulike kunstarter og sjangere, verk som i ulik grad utforsker interaksjon mellom aktører og tilskuere, mellom sal og scene. Og vi har søkt å finne forestillinger som kan vises for ulike målgrupper og overskrider aldersmessige grenser.

Ved årets SAND-festival har vi valgt ut scenekunstnere og forestillinger som strekker, utforsker og overskrider de formmessige grensene i scenekunst for barn og unge.

Vi har gleden av å kunne presentere kunstnerskap og prosjekter fra inn- og utland som er meget anerkjente. Noen gjennom et helt yrkesliv, andre i starten av sin karriere. Programmet rommer teater og dans, men årets publikum vil også møte mer uventede former som installasjonskunst, vandreteater og teaterkonsert. Felles for alle prosjektene er at de eksperimenterer og leker med forholdet mellom sceniske elementer, formspråk og rom, og forholdet mellom scene og sal, tilskuer og deltager. Forestillingene utfordrer på ulikt vis etablerte normer, regler og sjangre – og gir oss et nytt blikk på hva scenekunst for barn og unge kan være. Vi har ikke som formål å oppløse sjangere eller kunstformer, men kanskje vil årets SAND-festival kunne bidra til fornyelse og utvidelse av de kjente kategoriene, og slik åpne opp for nye opplevelser, fortellinger og erfaringer for det unge publikummet?

Med hilsen fra Kunstnerisk råd
Merete Elnan (Chair), Hallgeir Frydenlund, Melanie Fieldseth, Siri Løkholm Ramberg, Hilde Annette Aakre, Hege Knarvik Sande

20160905 seminarbok.indd 4 08.09.2016 12.40

Welcome to SAND Festival

Performing arts exist in an interplay between a variety of art forms and disciplines. Contemporary performing arts challenge the boundaries in this interplay, and the focus for SAND Festival 2016 is to examine just these boundaries in performing arts for a young audience. We have been looking for productions and artists who transcend and challenge the borders between art forms and genres, works which to different degree examine interaction between actors and viewers, between the audience and the stage. And we have tried to find performances that can be seen by different target groups and ages.

At this year's SAND Festival, we have chosen artists and performances that stretch, examine and break boundaries of form in performing arts for a young audience. We have the pleasure of presenting renowned artists and projects, both national and international. Some have a long artistic life behind them, others are at the beginning of their careers. The programme includes theatre and dance, but the audience will also see more surprising art forms such as installations, walks and theatre concerts. What all the projects have in common, is that they experiment and play with the relationship between stage elements, form and space, and the relationship between the stage and the audience, the auditorium and the participants. In different ways, the performances challenge established norms, rules and genre – and give us an outlook on what performing arts for a young audience can be. Our goal is not to dissolve genres or forms of art, but maybe this year's SAND Festival will contribute to renewal and a broadening of the known categories, and in this way open up for new adventures, stories and experiences for the young audience?

With regards from the Artistic Advisory Board
Merete Elnan (Chair), Hallgeir Frydenlund, Melanie Fieldseth, Siri Løkholm Ramberg, Hilde Annette Aakre, Hege Knarvik Sande

20160905 seminarbok.indd 5 08.09.2016 12.40

ASSITEJ Norge – hvem er vi?

ASSITEJ (Association Internationale du Theatre pour l'Enfance et la Jeunesse) er en internasjonal sammenslutning som med utgangspunkt i FNs barnekonvensjon, arbeider for å fremme barn og unges rett til å oppleve god scenekunst. Organisasjonen hadde 50-års jubileum i 2015 og består av nasjonale sentre i over 100 land, samt en rekke tilknyttede kunstneriske og faglige nettverk. Hvert tredje år samles alle medlemslandene til verdenskongress for å diskutere ASSITEJs videre utvikling, mens man i årene imellom møtes til faglig og kunstnerisk utveksling på såkalte Artistic Gatherings. I mai 2017 går verdenskongressen av stabelen i Cape Town i tilknytning til festivalen Cradle of Creativity og forskernettverket ITYARNs storekonferanse.

Se www.assitej2017.org.za for mer informasjon.

Som det fremgår av navnet er ASSITEJ Norge organisasjonens norske avdeling. Vi er dermed et bindeledd mellom det internasjonale nettverket og norske kunstnere, pedagoger, forskere, organisasjoner og institusjoner som arbeider med scenekunst for barn og unge. ASSITEJ Norges medlemmer har mulighet til å bli med oss på de internasjonale samlingene, der man ser forestillinger, knytter kontakter og utveksler kunnskap med kolleger og oppkjøpere fra hele verden. Samtidig er den internasjonale aktiviteten bare én del av det vi holder på med. Vel så viktig er arbeidet her hjemme. Til forskjell fra mange andre land, står det i dag relativt bra til med scenekunstfeltet for barn og unge i Norge. Flere godt utbygde strukturer og forholdsvis mye midler gir scenekunst av internasjonal høy kvalitet og verdensledende forskning.

ASSITEJ Norges overordnede mål er å bidra til ytterligere å styrke, og øke kunnskapen om, scenekunst for barn og unge. Dette ivaretar vi gjennom en prioritert satsing på fagutvikling, blant annet gjennom det omfattende fagprogrammet ved årets SAND-festival. Samtidig mener vi at det er behov for møteplasser på tvers av hele feltet. Den beste måten vi kan oppnå målet vårt på, til glede for alle landets barn og unge, er nettopp ved å være en uavhengig og inkluderende medlemsorganisasjon som bygger broer mellom feltets profesjonelle aktører. I vår medlemsmasse finner man derfor alt fra enkeltkunstnere, små grupper, større kompanier og institusjonsteatre, til forskere, pedagoger, høyskoler, universitet og ulike organisasjoner, en sammensetning som også gjenspeiles i styret. Viktigheten av å være en samlende kraft er også tydelig i organisasjonens struktur: Gjennom årsmøtet er medlemmene ASSITEJ Norges høyeste myndighet og de som til syvende og sist bestemmer hvilken vei organisasjonen skal gå.

Takket være fast post på statsbudsjettet, kontor i det nye kulturfelleskapet Sentralen i Oslo, et godt samarbeid med CULTIVA, offentlige myndigheter og scenekunstmiljøet i agderregionen, andre gode samarbeidspartnere her og i resten av landet, samt en stor tilstrømning av nye medlemmer, har vi de siste årene kunnet øke vårt medlems- og publikumstilbud betraktelig. SAND-festivalen, Teaterlørdag UNG og ASSITEJ-forum er blant tiltakene som er med på å gi økt synlighet og aktivitet på feltet. Fremover vil vi være mer til stede over hele landet, slik at det skal bli enda enklere for alle å utveksle kunnskap og erfaringer, og i felleskap sørge for at alle barn og unge får oppleve god scenekunst.

Velkommen til ASSITEJ Norge og SAND-festivalen 2016!

Med vennlig hilsen,
Eivind Haugland
Styreleder ASSITEJ Norge

20160905 seminarbok.indd 6 08.09.2016 12.40

ASSITEJ Norway – who are we?

ASSITEJ (Association Internationale du Theatre pour l'Enfance et la Jeunesse) is an international association which, founded on the principles of the UN Convention on the Rights of the Child, advocates children and young people's right to experience and take part in theatre arts. 2015 saw the 50th anniversary of the organisation that now counts more than 100 national centres and artistic networks. Every three years, the World Congress takes place to define the future and development of the organisation, while the in-between-years offer an opportunity to meet for artistic and professional development at the Artistic Gatherings. Tune in for the next ASSITEJ World Congress, which will be hosted in Cape Town in May 2017 in conjunction with the international festival *Cradle of Creativity* and ITYARN's extensive research congress. The happening is sure to gather theatre practitioners and researchers from all over the world.

See www.assitej2017.org.za for more information.

The overall goal for ASSITEJ Norway is to further enhance the quality and knowledge in Performing Arts for a young audience. Currently our first priority is professional development, which is reflected in the extensive professional programme offered at this year's festival. We strive to open up for exchange with our international colleagues, and we are particularly pleased to offer opportunities for four young artists through the Next Generation Network this year.

Thanks to generous financial support from national and local governments, local partners and a thriving artistic landscape in the Agder-region, we have been able to attract more members in the last few years. Combined with our office space in the pulsating new venue and cultural meeting place Sentralen in Oslo, we are now able to increase our efforts for development and opportunities to members in Norway and abroad. Please join us in making arts for children even better and more accessible!

www.assitej.no

Warm regards,
Eivind Haugland
chairman of the board, ASSITEJ Norway

20160905 seminarbok.indd 7 08.09.2016 12.40

Radikalt forskjellig eller grunnleggende likt?

Hvilke trender preger scenekunsten som skapes og spilles for barn og unge i dag? Det skulle være temaet for denne teksten. Men skal man nærme seg dette spørsmålet, må andre spørsmål stilles først. Det kunstneriske programmet til årets SAND-festival er et godt utgangspunkt for å gjøre akkurat det. I programmet står forestillinger av kunstnere som har dedikert seg til å lage scenekunst rettet mot et ungt publikum, side om side med forestillinger som ikke var tiltenkt andre spesielle aldersgrupper enn «voksne» da de ble skapt. Hvor går grensen for hva som skal forstås som scenekunst for de unge?

Et mulig svar på det siste spørsmålet er at scenekunst for unge tilskuere er hva vi voksne velger å gjøre tilgjengelig for dem. Enten det skjer på arenaer der barn og unge ferdes i det daglige, eller i tilrettelagte scenerom hvor unge mennesker må inviteres inn. Det kan være snakk om forestillinger som er laget for barn og unge, eller som er laget sammen med dem. Det kan også være snakk om forestillinger som, uavhengig av den opprinnelige publikumsgruppen og graden av medvirkning, vi voksne tror er relevant og interessant for unge mennesker å oppleve.

I festivalens tilfelle er det det sistnevnte som gjelder. Programmet består av sceniske uttrykk vi voksne tror er relevant og interessant å presentere for unge tilskuere. Forestillinger med en leken eller utprøvende tilnærming til uttrykksformen og aktøren har stått i fokus. Dette er samtidsuttrykk som bygger på tydelige kunstneriske idéer. De kunstneriske elementene settes sammen på forskjellige måter for å forme hvordan forestillingen utspiller seg i tid og rom. Noen produksjoner kan trigge sansene, andre intellektet. Tilskuerens evne til å kjenne seg igjen, forestille seg eller leve seg inn i fortellinger og forløp kan bli satt på prøve, men en slik utfordring kan både overraske og berøre. Dette er forestillinger som lar publikum erfare ulike måter å være tilskuer eller deltaker på.

Hvis scenekunst for barn og unge avhenger av hva voksne lager for dem, lager sammen med dem, eller hva voksne velger å vise dem, er mulighetene for hva denne scenekunsten kan være, ganske åpne. Er det da noe spesifikt estetisk, dramaturgisk eller tematisk som kjennetegner scenekunsten som spilles for et ungt publikum, men ikke annen scenekunst? Åpner forestillingene som tilbys unge mennesker, for en estetisk erfaring og kunstopplevelse som skiller seg radikalt fra hva møtet mellom andre mennesker og annen scenekunst grunnleggende sett innebærer?

Kan hende den sterkeste trenden som preger scenekunsten for et ungt publikum, er verken av estetisk, dramaturgisk eller tematisk karakter. Kanskje er det snarere at vi voksne som har noe med scenekunst, barn og unge å gjøre, stadig oftere diskuterer hva dette forholdet kan eller bør være. Artikler, essayer og anmeldelser på Periskop.no, forskning på Den kulturelle skolesekken og spesifikke kunstpraksiser, den omfattende antologien *Scenekunst og de unge* (Graffer og Sekkelsten 2014) utgitt av Scenekunstbruket, forsknings- og utviklingspublikasjoner og evalueringer utgitt av Kulturrådet – alle er eksempler på den voksende faglige samtalen. Som oftest innebærer synspunktene og analysene en forhandling med hva forskerne bak evalueringen *Resultater fra NM i kunstløft*

20160905 seminarbok.indd 8 08.09.2016 12:40

kaller «et dilemma om hva som skal være det primære: kunsten eller målgruppa» (Haugsevje, Heian og Hylland 2015:78).

Noen av de mest interessante svarene på dilemmaet mellom kunsten og målgruppen er å finne i samtidens kunstpraksiser og -prosjekter, både forestillinger som er tiltenkt et ungt publikum når de blir skapt, og forestillinger som ikke er det. Den faglige samtalen om scenekunst for et ungt publikum er avhengig av den kunstneriske utviklingen for å holde seg levende. Slikt sett utgjør kunstprosjektene som har sett dagens lys i løpet av de siste 16 årene, et rikt utgangspunkt for en videre samtale. Bare tenk på det faglige og kunstneriske spennet som finnes mellom en satsning som *MOToffentlighet* i 2016 og *Klangfugl* som fant sted fra 2000 til 2002.[1] *MOToffentlighet* hadde som ambisjon å etablere direkte kommunikasjon mellom kunst og publikum gjennom en aktivistisk tilnærming og en uttalt interesse for omdannelse (Mørland 2015). De ulike forestillinger, installasjoner, konserter, litterære verk og workshops som inngikk i prosjektet, var kuratert for å undersøke hvordan kunsten virker i vår tid (ibid.). *Klangfugl* kan på sin side også sies å være en undersøkelse av hvordan kunsten virker, men med utgangspunkt i møtet mellom kunstuttrykk og en definert målgruppe; de aller minste barna under tre år. To markante satsninger på hver sin side av en viktig tidsperiode i historien om forholdet mellom kunst og unge mennesker. To prosjekter som virker radikalt forskjellige, men som deler en grunnleggende interesse for kunstens kontekst.

Interesse for kunstens kontekst er en betydningsfull del av mange tidsbaserte, utøvende kunstpraksiser hvor arbeid med selve forestillingssituasjonen er et viktig premiss. Kunsten er ikke underordnet målgruppen, men publikums tilstedeværelse er heller ikke en ubetydelig størrelse. Det dreier seg om en form for reflektert oppmerksomhet som er kunstnerisk betinget. Dette går igjen i mye av samtidens scenekunst, uansett alderen på publikum.

Av Melanie Fieldseth

Litteratur

Graffer, S. og Å. Sekkelsten. red. 2014. *Scenekunsten og de unge*. Oslo: Norsk scenekunstbruk/Vidarforlaget AS.

Haugsevje, Å.D., M.T. Heian og O.M. Hylland. 2015. *Resultater fra NM i kunstløft. Evaluering av Kunstløftets andre periode 2012–2015*. Oslo: Norsk kulturråd.

Mørland, G.E. 2015, 9. april. *Barneaktivistskaperen*. Periskop.no.

1 *MOToffentlighet* er en kunstmønstring som markerte avslutningen av Norsk kulturråds satsning Kunstløftet. Fra 2008 til 2015 var Kunstløftet et prosjekt i Kulturrådet og en søkbar ordning i Norsk kulturfond. Ambisjonen var å styrke den kunstneriske kvaliteten på kunstproduksjon for og kunstformidling til barn og unge, samt kunnskapsproduksjon om det samme. *MOToffentlighet* ble gjennomført i 2016 og har generert mye diskusjon, se for eksempel http://periskop.no.

Klangfugl var et prosjekt initiert av Norsk kulturråd. Ambisjonen var å stimulere til kunstproduksjon for de aller minste barna, en ny målgruppe for kunstproduksjon og -formidling. Se http://kulturradet.no/jubileum-2015/vis-artikkel/-/klangfugl-kunst-for-de-aller-minste.

20160905 seminarbok.indd 9 08.09.2016 12.40

Radically different, or fundamentally similar?

What characterizes the performing art that is currently being created and performed for children and youth? That was to be the subject of this text. But in order to approach this question, other questions must be asked first. The artistic program of this year's SAND festival provides a starting point to do just that. Productions by artists who have dedicated themselves to making performances for young audiences stand side-by-side with productions that were not intended for specific age groups, other than «adults», when they were created. How can we then identify performing art for young people?

One possible answer to the last question is that performing art for young audiences is whatever we adults decide to make available to them. Whether this takes place in arenas frequented by children and youth, or by inviting them to visit specialized spaces for art. It could be art produced especially for them, or it could be art created with them. It could even be art that, regardless of the intended audience and degree of involvement, we adults find relevant and interesting for young people to experience.

The festival is an example of the latter. The program contains artistic practices and expressions we adults think are relevant and interesting to present to young audiences. Productions with a playful or experimental approach to form and the performer have been priorities. These are contemporary works of performance that are based on clear artistic ideas. They exemplify how the composition of artistic elements shapes the way a performance unfolds in time and space. Some of the productions stimulate the senses, others the intellect. Some will challenge audience members' ability to identify with the performers or be drawn into the action, and some will demand a great deal of imaginative engagement, but rising to these challenges may bring surprising and personal rewards. These are performances that allow the audience to experience different ways of being spectator and participant.

If performing art for children and youth is a matter of what adults create for them, create with them, or what adults choose to show them, then the possibilities of what this art can be are seemingly open-ended. Can we identify specific aesthetic, dramaturgical or thematic characteristics that are particular to performing art for young audiences, but not other performing art? Do the productions offered to young people open an aesthetic experience and an experience of art that is, at a fundamental level, radically different from what takes place in the encounter between other people and performing art?

Perhaps the most prominent trend when it comes to performing art for young audiences is neither of aesthetic, dramaturgical or thematic character. Perhaps it is rather that we adults who are in some way involved with performing art and young people tend to discuss more frequently what this relation ship can or should be. Articles, essays and reviews at Periskop.no, research into the Cultural Rucksack and specific artistic practices, the publication of the anthology/ *Scenekunsten og de unge* (Performing Art and the Young [my translation], Graffer and Sekkelsten 2014) by the Norwegian Touring Network for Performing Arts, research and evaluation reports published by Arts Council

20160905 seminarbok.indd 10 08.09.2016 12.40

Norway – these are all examples of the growing conversation in professional circles. In many cases, these analyses and reflections involve negotiating what the researchers behind the evaluation report *Resultater fra NM i kunstløft* call a «dilemma of what should come first: the art or the target group» (my translation, Haugsevje, Heian and Hylland 2015:78).

Some of the most interesting responses to this dilemma can be found in contemporary artistic practices and projects, both in productions that were intended for young audiences when they were created, and those that were not. Research, analysis and knowledge production depend on the development of artistic practices and productions for their vitality. Art projects and initiatives that have been created during the course of the last 16 years form a rich source material for further conversation. Just think of the span in artistic reflection and approach between initiatives such as MOToffentlighet (2016) and *Klangfugl* (2000-2002).[1] Using an activist approach, *MOToffentlighet* aimed to establish direct communication between art and audience – the public – with a clearly articulated interest in transformative experience (Mørland 2015). The performances, installations, concerts, works of literature and workshops included in the project were curated as an investigation into how art works in contemporary society (ibid.). *Klangfugl* could also be characterized as an investigation into how art works, but in the context of the relationship between artistic expressions and a defined target group; young children under the age of three. *MOToffentlighet* and *Klangfugl* are two distinctive initiatives, developed at two different points in time, during a significant period in the recent history of the relationship between art and young people. They are two projects that seem radically different, yet both are fundamentally concerned with art in context.

The context of an artistic expression is a meaningful part of many time-based, performance practices, in which the situation of the performance is an important factor. Although art is not subject to the target group, neither is the presence of the audience insignificant. What is at stake is a form of considered attentiveness that is based on what art can do and how it can be experienced. Such approaches can be found in many contemporary performing art practices, regardless of the age of the audience.

By Melanie Fieldseth

Literature:

Graffer, S. and Å. Sekkelsten. ed. 2014. *Scenekunst og de unge*. Oslo: Norsk scenekunstbruk/Vidarforlaget AS.

Haugsevje, Å.D., M.T. Heian and O.M. Hylland. 2015. *Resultater fra NM i kunstløft. Evaluering av Kunstløftets andre periode* 2012-2015. Oslo: Norsk kulturråd.

Mørland, G.E. 2015, 9 April. *Barneaktivist-skaperen*. Periskop.no.

1 *MOToffentlighet* was a curated arts event that marked the conclusion of Kunstløftet, an initiative taken by Arts Council Norway to boost the production and mediation of art for young people. From 2008 until 2015, Kunstløftet was both a project within Arts Council Norway and a funding scheme within the Norwegian Cultural Fund. The aim was to strengthen the artistic quality of the production and mediation of art for children and youth, and the production of knowledge in this area. MOToffentlighet generated a lot of discussion during its run in 2016: see http://periskop.no.

Klangfugl was a project initiated by Arts Council Norway. The aim was to stimulate the production of art for young children under the age of three: see http://kulturradet.no/jubileum-2015/vis-artikkel/-/klangfugl-kunst-for-de-aller-minste.

20160905 seminarbok.indd 11 08.09.2016 12.40

Seminar: Art mediation – How to teach children about contemporary art by applying theatrical devices?

Thursday, September 15
14.00–17.00
Venue: Dansesalen, Kilden

This year SAND specifically focuses on how to mediate art to children and young people. How can one present complex contemporary arts to children? And how can that be accomplished by using strategies and methods from the theatre field?

SAND Festival, in collaboration with the University of Agder, has received research funds from VRI-Agder (Programme for Regional R&D and Innovation) to examine how, through art mediation techniques, it is possible to establish a relation and build an audience. The project examines how strategies within the field of theatre pedagogics can contribute to creating expectations and provide an access point for reflection, both during and after the performances at SAND Festival.

At this seminar, we will examine pedagogical strategies from drama and theatre as art mediation strategies – also for other forms of art. To talk about the subject, we have invited contributors who in different ways use theatrical methods and strategies to mediate performing arts, literature and visual art.

The seminar begins with the performance "To hundre og sekstini dager", where the audience is welcomed into a picture book: a beautiful and poetical show that calls for reflection and thought. Bjørn Rune Lis' illustrations are showed on a big screen, complemented by reading, music and sound. A sort of live sound book, in other words. The performance is in Norwegian.

Participants: Eibhlín de Barra, Lisbet Skregelid, Merete Elnan, Tone Cronblad Krosshus
Moderator: Hege Knarvik Sande

Opening seminar: Trends and tendencies in contemporary performing arts for a young audience

Friday, September 16
21.00–22.00
Venue: Aladdin Rød

SAND festival 2016 examines boundaries in performing arts for children and young people. At this years' festival we present artists who push and explore the formatic boundaries in performing arts for young people. The performances at SAND experiment and play with the relationship between scenic elements, form, space and the relationship between stage/auditorium, audience/participant.

This year's opening seminar will present trends and tendencies in contemporary performing arts, from both a historical and contemporary viewpoint. In addition, the artistic advisory board will present and elaborate on their selection of performances for SAND 2016.

Participants: The artistic advisory board 2016: Merete Elnan (Chair), Hallgeir Frydenlund, Melanie Fieldseth, Siri Løkholm Ramberg, Hilde Annette Aakre, Hege Knarvik Sande

20160905 seminarbok.indd 12 08.09.2016 12.40

Talk: The aesthetics of Immersive Theatre

Friday, September 16
09.15–10.45
Venue: Aladdin Blå

The legendary British company Punchdrunk visits SAND festival to hold a workshop and talk about their artistic experiences and methodological practice. Punchdrunk are renowned for their spectacular performances where they transform big buildings into theatrical stage rooms. The audience is invited to enter a complete experience where space, form and participation challenge conventions. But how can we understand Immersive Theatre as a term and a concept? We have invited Dr. Adam Alston from the University of Surrey to put the concept within a larger artistic and theoretical context.

Participants: Adam Alston, Matthew Blake, Vinicius Salles

Moderator: Hilde Brinchmann

20160905 seminarbok.indd 13 08.09.2016 12.40

SATURDAY 17 SEPTEMBER

09.30–11.45 Talk: How can experimentation with form open up for new themes and stories for a children and young people? Aladdin

11.00–11.30 Spurv/Teater Fot (NO)
Dansesalen, Kilden

11.00–12.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

12.00–12.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teatret

12.30–13.00 Spurv/Teater Fot (NO)
Dansesalen, Kilden

12.00–13.30 Film:
Flickan, mamman och demonerna Aladdin

12.00-12.50 Evros Walk Water – a story of children on the run. Talk with Rimini Protokoll and presentation of SAND 2017 Aladdin

13.00–13.30 Reading and talk:
Der barna sover
Aladdin

12.30–13.30 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

13.00–13.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teatret

13.30–14.30 Talk: Suzanne Osten – How can a book and a play for children end up as a film for young adults?
Aladdin

14.00–14.30 Spurv/Teater Fot (NO)
Dansesalen, Kilden

14.00–15.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

15.00 –15.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen
Teatret

15.00–17.00 Talk: Creating performing arts for digital natives
Aladdin

15.30–16.30 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

16.00–17.00 Nothing's for something/ Fieldworks (NO/JP)
Møllesalen, Kilden

17.00–18.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

17.10–18.10 N-DUB/Transiteatret (NO)
Bi-scenen, Teatret

19.00–20.00 U-DUB/Transiteatret (NO)
Bi-scenen, Teatret

20.00 Festival pub/Closing party
Aladdin

21.00–24.00 Tommy Olsson/All the Dead Pilots (NO)
Tonight, as all cancelled flights reach their destination
Aladdin

08.09.2016 12.40
20160905 seminarbok.indd 14

THURSDAY 15 SEPTEMBER

10.00–10.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teateret

11.00–12.00 Til Fyret/Klassikere for kids (NO)
Multisalen, Kilden

13.00–13.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teateret

13.00–14.00 Til Fyret/Klassikere for kids (NO) Multisalen, Kilden

14.00–17.00 Seminar: Art mediation – how to teach children about contemporary art by applying theatrical devices?
Dansesalen, Kilden

17.00–18.00 SAND Festival 2016 – opening Foajeen, Kilden

18.00–19.00 Til Fyret/Klassikere for kids (NO)
Multisalen, Kilden

19.30–20.30 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

20.00 Festival pub/Opening party Aladdin

21.00–22.00 Opening Seminar: Trends and tendencies in contemporary performing arts for a young audience Aladdin

21.00–22.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

FRIDAY 16 SEPTEMBER

09.15–10.45 Talk: The aesthetics of Immersive Theatre Aladdin

10.00–10.30 Spurv/Teater Fot (NO)
Dansesalen, Kilden

11.00–12.00 N-DUB/Transiteatret (NO)
Bi-scenen, Teateret

11.00–12.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

11.00–11.30 Spurv/Teater Fot (NO)
Dansesalen, Kilden

12.00–12.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teateret

12.30–13.30 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

13.00–14.00 N-DUB/Transiteatret (NO)
Bi-scenen, Teateret

13.00–13.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teateret

13.30–15.00 Talk: Experimental form in performing arts for small children
Aladdin

14.00–15.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

15.30–16.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

15.30–16.30 Performance workshop/ Malstaf Seminar participants meet-up at Aladdin

17.00–17.30 Mørkemodig/Katma (NO)
Hovedscenen, Teateret

17.00–18.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

18.00–19.00 Nothing's for something/ Fieldworks (NO/JP)
Multisalen, Kilden

19.30–21.00 Film:
Flickan, mamman och demonerna Aladdin

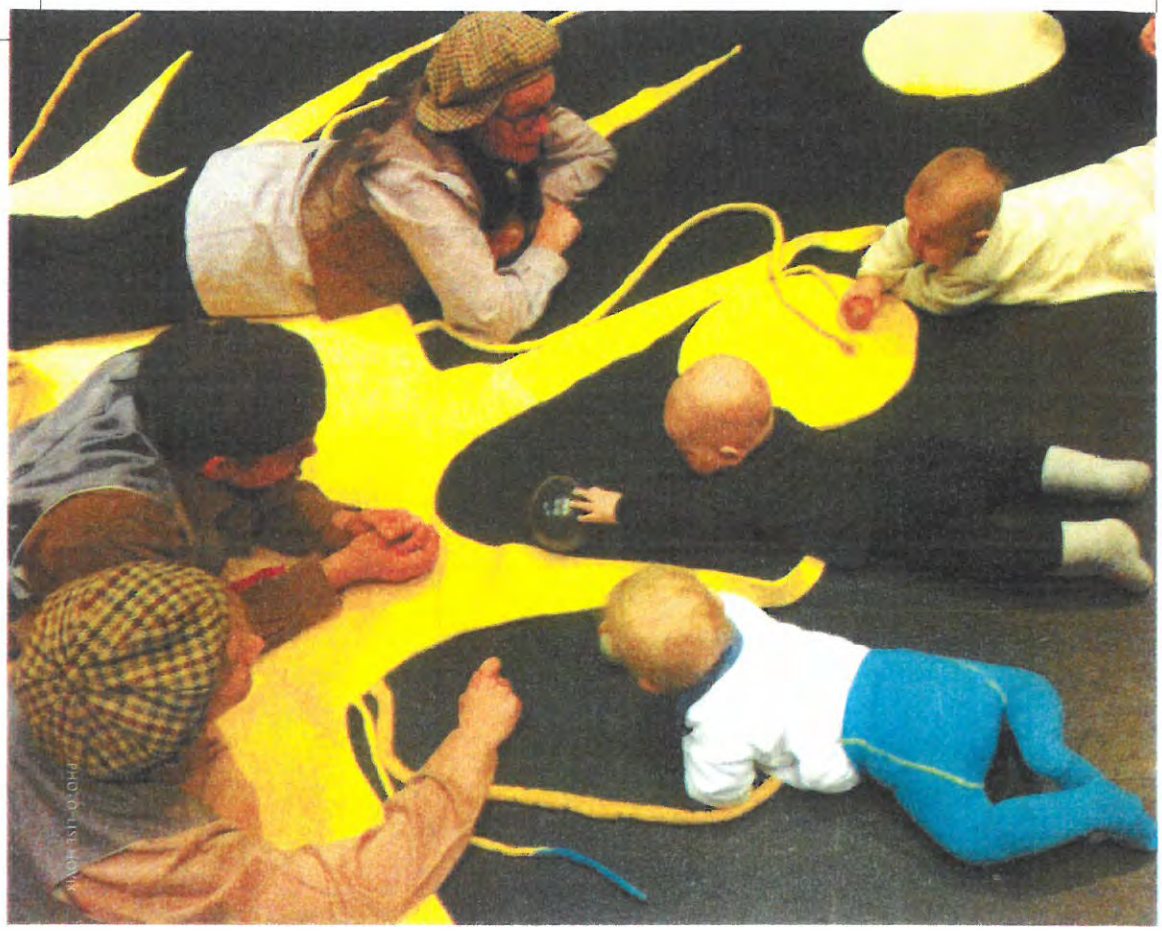
19.30–20.30 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

21.00–22.00 Talk: Scenography as co-actor Aladdin

20.00 Festival pub Aladdin

21.00–22.00 Evros Walk Water/Rimini Protokoll (DE)
Intimscenen, Kilden

08.09.2016 12:40
20160905 seminarbok.indd 15

Talk: Experimental form in performing arts for small children

Friday, September 16
13.30–15.00
Venue: Aladdin Rød

Artists who make performing arts for the youngest audience (0–3), often adopt methods that transcend boundaries, where form, scenic devices and dramaturgy break down conventions and hierarchy. Artistic leader of Teater Fot, Lise Hovik, holds a Ph.D. in theatre for the youngest children. Hovik is also an artist and visits the festival with one of her own performances: *Sparrow*. In her work, the interaction between different scenic elements is central. In this seminar, we ask reseracher and artist Hovik and Christina Lindgren, scenographer and professor at The Norwegian Academy of Art, about experimentation with form in performing arts for the smallest children. How does the youngest audience allow artists to move into a postmodern landscape in terms of form and modes of expression?

Participants: Lise Hovik and Christina Lindgren
Moderator: Lisa Nagel

20160905 seminarbok.indd 16 08.09.2016 12.40

Workshop with Lawrence Malstaf - performance

Friday, September 16
15.30–16.30
Venue: Be at Aladdin at precisely 15.30.

At SAND Festival, Malstaf holds a workshop for young artists, centred around the exploration of an "inflatable"–a bubble filled with air – and the relationship between the life like bubble, space and movement, and physical interaction between object, audience and performer. The workshop explores performing arts that step across boundaries, and the relationship between movement and installation art.

The workshop is in collaboration with contemporary dancer Liv Hanne Haugen, known from Haugen produksjoner and electronica musician Per Martinsen, from Mental Overdrive.

NB: Registration required at info desk by 15/9 or by e-mail info@assitej.no

Workshop sponsored by:

SEAFRONT
port services

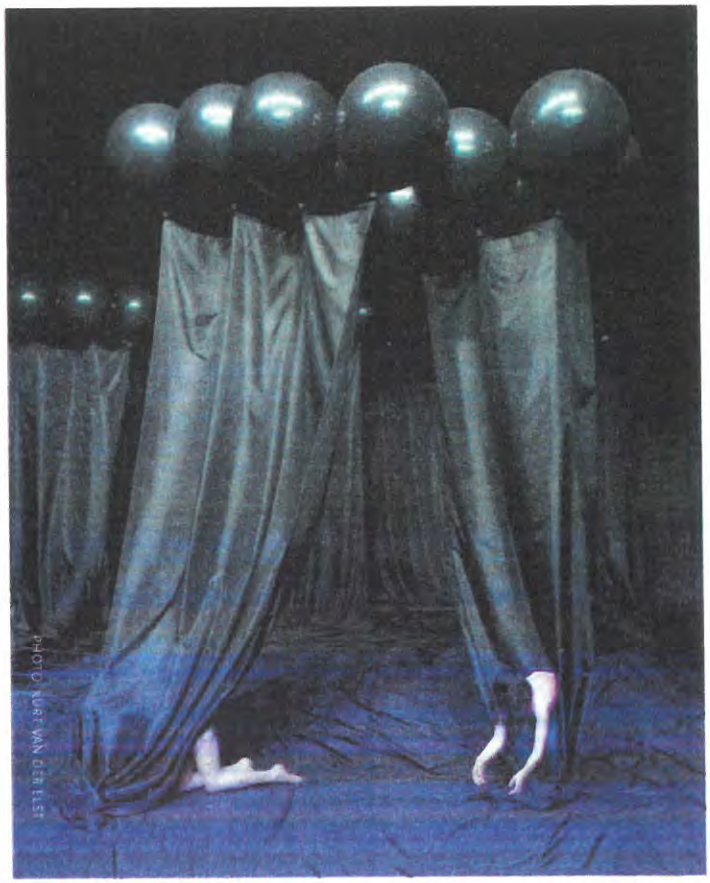
20160905 seminarbok.indd 17 08.09.2016 12.40

Talk: Scenography as co-actor

Friday, September 16
21.00–22.00
Venue: Aladdin

In several of the festival's performances, the scenography is the founding element. What happens when artists explore theatrical hierarchies, and the scenography steps forward as the core element of a performance? *Nothing's for something*, by Norwegian-Japanese duo Fieldworks is one of the festival's productions which investigates this aspect. Heine Avdal and Yukiko Shinozaki create performing arts in the intersections between dance, visual art, video, music and technology–they break down hierarchies and transgress boundaries within performing arts. We have invited Avdal and Shinozaki to a talk with scenographer Lawrence Malstaf, who is particularly known for his installations which examine advanced technology, movement, and space. During SAND Festival, Malstaf holds a workshop using a large bubble filled with air, an "inflatable", as the centre piece in a scenic composition. Moderated by theatre critic Anette Therese Pettersen, the artists will discuss what happens with performing arts when scenography becomes a co-actor and protagonist.

Participants: Lawrence Malstaf, Heine Røsdal Avdal and Yukiko Shinozaki
Moderator: Anette Therese Pettersen

Talk: How can experimentation with form open up for new themes and stories for children and young people?

Saturday, September 17
09.30–11.45
Venue: Aladdin Blå

The performances at SAND experiment with form in performing arts for a young audience. But what is the relationship between form and content? Several of the performances at this year's festival challenge the thematic boundaries in performing arts for a young audience. We have invited several of the festival artists to give insight into their artistic practice, and talk about the relationship between form and content: will experiments with form open up for new themes and stories for the young audience–or will the given theme define the form?

Participants: Tore Vagn Lid (Transiteatret), Hildur Kristinsdottir (Klassikere for Kids), Katrine Strøm (Katma) and Gry Ulfeng (MOToffentlighet).

Moderator: Gerd Elise Mørland.

20160905 seminarbok.indd 19 08.09.2016 12.40

Evros Walk Water – a story of children on the run. Talk: Rimini Protokoll – presentation of SAND 2017

Saturday, September 17
12.00–12.50
Venue: Aladdin, Foajeen

The SAND Festival aims to investigate and explore, and each year the programme is planned with basis in a theme. The theme up for exploration at next year's festival is the refugee crisis and other social challenges that affect the lives of children and young people. As an introduction to next year's theme, we have invited one of the renowned companies at SAND 2016, Rimini Protokoll, to talk about their work with the production Evros Walk Water, one of this year's performances.

The German company Rimini Protokoll is an artistic collaboration between Helgard Haug, Stefan Kaegi and Daniel Wetzel. As Rimini Protokoll, they produce performing arts played out on the borders between fiction and reality. The genre is inspired by theatre, performance, radio theatre and installation work. Rimini Protokoll has gained an international reputation, and the company is often referred to as one of the pioneers within documentary theatre.

Evros Walk Water is created in collaboration with fifteen boys who survived the journey on foot from Iraq, Afghanistan, through Syria and to Athens, where they live today. The performance is about this journey, and dramaturge Ioanna Valsamidou visits SAND to talk about working with the boys and the production. Moderator is Siemke Böhnisch

Reading: Der barna sover (Where Children Sleep)

Saturday, September 17
13.00–13.30
Venue: Aladdin Blå

Playwright and dramaturge Tale Næss has written a dramatic and lyrical text based on Magnus Wennman's photo report about refugee children. As the text is being performed, the performers seek to address the audience in a direct and open fashion – hoping to establish a room where the audience, the performers, the text and the facts it represents will come together as a common experience. Not as a text being performed in front of an audience, but as shared experience by a communal "we". The project *Der barna sover/Where children sleep* is a part of Tale Næss' work as an Artistic Research Fellow at Oslo National Academy of the Arts, the Theatre Department.

Participants:Tale Næss, children from Rosegården teaterhus and actors from the MA in performing arts at the University of Agder.

The text will be performed in Norwegian.

20160905 seminarbok.indd 20 08.09.2016 12.40

20160905 seminarbok.indd 21 08.09.2016 12.40

Talk: Suzanne Osten: How can a book and a play for children end up as a film for young adults?

Saturday, September 17
13.30–14.30
Venue: Aladdin Rød

The film *The Girl, the Mother, and the Demons*, by Suzanne Osten was released in spring 2016, and has been subject to extensive public debate, in the aftermath of the Swedish film institute rating the movie PG 15. *The Girl, the Mother, and the Demons* is originally a book by Suzanne Osten which was later staged at Unga Klara. The book's thematic concerns children who live with mentally ill parents. Author, director and children's rights advocate Suzanne Osten is a pioneer in the field of art for children and young people, and fights for children's right to experience challenging, brave and relevant art.

The talk with Suzanne Osten will address her fight against the film legislators about the age limit and also discuss how a book and play for children can end up as a film for young adults. How can different types of media, like literature, theatre, and film, affect how the same work is perceived – and what is the relationship between the different media's form and expression and the reception of the works?

In collaboration with: Cinemateket Kristiansand and Barnefilmfestivalen

Participant: Suzanne Osten
Moderator: Merete Elnan

Film screening:
Friday, September 16: 19.30–21.00
Saturday, September 17: 12.00–13.30
The talk will take place after the last screening.

Tickets are bought at the door.

Talk: Making performing arts for digital natives – the impact of technological and medial elements in performing arts for a young audience

Saturday, September 17
15.00–17.00
Venue: Aladdin Blå

How can new, digital technologies be used in performing arts for a young audience, in ways which reflect their experiences and therefore feels relevant for them? SAND Festival has invited a theatre scholar who works with these questions along with central artists who examine and investigate the use of digital and new technologies in performing arts for a young audience. What artistic possibilities emerge from using new technologies? And how can new technologies contribute to opening up the theatrical space and create new fields of action – for directors, actors, as well as the audience?

Participants: Elena Pérez from NTNU, Fiona Ferguson and Greg Sinclair from Imaginate in Scotland, director Hilde Brinchmann from Barneteatret Vårt, and Dirk Neldner, project leader for Platform shift+

Moderator: Theatre scholar Ragnhild Tronstad

20160905 seminarbok.indd 22 08.09.2016 12.40

Tonight, as all cancelled flights reach their destinations

Saturday, September 17
21.00–24.00
Venue: Aladdin Rød

Tommy Olsson visits SAND Festival with the sound intervention for All the Dead Pilots, which was made during the festival TOpublic.

All the Dead Pilots are Tommy Olsson, with pseudonym Tútob Mingyúr, Veronica Rebecca (keyboards, samples, tape-loops, arrangements, and electronics), Ismael (voice, electronics, samples) and Bent Sæther (fuzz-bass).

TOpublic writes about the artwork:

The project can in the easiest way be described as a form of obsessed presence and withdrawal. The aim is not necessarily long, floating landscapes of sound, but rather the repetitive rhythm that is built from so called "outgoing message tapes" and home made loops. The choice of components and sound sources are not random, but more importantly – crucial in the context are the stories that are told – mainly recordings that gravitates toward a point of disappearance, or has a connection to that something or someone goes missing or disappears.

The sound intervention can be heard at Aladdin in a sound installation that takes place all evening. Come and go as you please.

Tommy Olsson presents the installation at 21.00.

Martin Kanin

20160905 seminarbok.indd 23 08.09.2016 12.40

Biographies

Adam Alston is Lecturer in Theatre and Performance Studies at the University of Surrey, and Programme Director for the BA Theatre & Performance programme. His first monograph is *Beyond Immersive Theatre: Aesthetics, Politics and Productive Participation*. Alston has published several journal articles and book chapters exploring audience immersion and participation. He is co-convenor of the Theatre and Performance Research Association's Performance, Identity and Community Working Group, co-editor of Contemporary Theatre Review's online Interventions, and a Creative Associate with the devised theatre company Curious Directive.

Anette Therese Pettersen holds an MA in Theatre Science, and is theatre critic in Morgenbladet, Scenekunst.no and Norsk Shakespeare- og teatertidsskrift. She also curates a series of guest performances in Kristiansand, in collaboration with Irene V. Theisen. Pettersen was active in the initation and programming of the lecture series: Costume and Scenography forum at the Oslo National Academy of the Arts. She is board member in Scenekunst Sør and the Norwegian Critics' Association.

Christina Lindgren is scenographer/costume designer. With Hanne Dieserud, she runs the company Dieserud/Lindgren, producer of performances for children from 0–3 years. Their performances *Korall Koral* – a baby opera, and *Høyt oppe i fjellet*, have been on tour in Europe and Norway. The company works towards two performances: *Drake-zoo* 0–3 years and *Drake-zoo Adults*, which premiere in 2017. Lindgren is professor in costume design at the Oslo National Academy of the Arts.

Dirk Neldner studied German Philosophy and Political Sciences in Berlin and started his theatre career as a business manager of the independent Junges Theater in Berlin. From 2009 to 2013 Neldner was head of Platform 11 plus – Artistic Discoveries in European Schoolyards". Platform 11 plus initiated multidisciplinary cultural efforts for and among youth aged 11–15. Neldner is currently managing the project "Documents of poverty and hope – a global theatre intervention". From 2009 till 2015 he was General Director of Germany's biggest theatre for political satire, DISTEL, in the heart of the city of Berlin.

Eibhlín de Barra is Director of Young at Art, Northern Ireland's leading children's arts provider. Established in 1998 as the creator of the country's first international arts festival for children and young people, it offers a year-round programme reaching on average 50,000 children and adults each year, delivering performances, exhibitions, showcases, industry events, artist development, workshops and special projects.

Eivind Haugland (1984) holds an MA in Drama and Theatre (NTNU 2011). He works as a freelance critic, translator and dramaturge, is a member of Propellen Teater, and Chairman of the Board of ASSITEJ Norway. Haugland is currently studying for an MA in dramaturgy at the Hamburg Theatre Academy, Germany.

Elena Pérez is a contemporary art scholar. She holds a Ph.D from the department of Art and Media Studies at the Norwegian University of Science and Technology, where she recently defended her dissertation on the impact of digital media in contemporary performance. Her research interests revolve around the convergence of the fields of performance,

20160905 seminarbok.indd 24 08.09.2016 12.40

gaming and the visual arts. She is currently the artistic director of Trondhjems Art Society.

Fiona Ferguson is Creative Development Director with Imaginate where she initiates and manages a programme of artistic development work for the young audiences sector. Project form an important part of this programme of work in Scotland and connecting internationally. In 2016/17 this will include livescore, PUSH (a 2-year funded Creative Europe project working with Scotland, Ireland, Belgium, Denmark and Norway) and a residence/exchange with artists from Scotland and India.

Gerd Elise Mørland is a writer, curator and art critic based in Oslo, currently working as editor-in-chief for periskop.no and as a guest lecturer for Oslo National Academy of the Arts (KhiO) and Oslo and Akershus University College of Applied Sciences (HiOA). Previously, she has worked as a senior curator at the Kistefos-Museum in Jevnaker and as a curator at Henie Onstad Kunstsenter (HOK). Mørland's essays and reviews are widely published.

Greg Sinclair is an award-winning performance maker, cellist and composer and the recent recipient of a Children's Theatre Fellowship from The Arts Foundation. His performance work focuses on sounds and music in physical performance, blending elements of music concert, sound design, theatre and live art into a hybrid performance style. Much of his work is created from a process involving working with young people as co-creators and/or performers. Greg is currently Digital Artist in Residence with Imaginate.

Gry Ulfeng is artistic producer, curator and dramature, and has worked with several choreographers, festivals, and artists. Ulfeng has a cand.philol degree in Theatre Science with German theatre in the 20th century as her speciality. Her field is avant-garde theories and international performing arts with a specific interest in the critical potential in relations between framing and reception in theatre and dance.

Hallgeir Frydenlund, producer in Rikskonsertene/Kulturtanken, his education is music teacher, and musician from the Norwegian Academy of Music. Frydenlund has worked as a music producer since 1987. He has initiated the work with developing artistic presentation methods for immigrant artists towards a young audience. Since 2006, Frydenlund has participated in an international cultural exchange programme which involves young people, and developed a specific dramaturgy for non-verbal concert performances.

Hege Knarvik Sande is festival producer for SAND Festival and artistic advisor for ASSITEJ Norway. As festival producer, Sande has led the work with the festival, and in collaboration with the artistic advisory board, she has programmed and produced this year's performance and professional programme. Sande holds an MA in Theatre Science from the University of Oslo, and has for many years worked as producer and project developer in the research project SceSam. Sande has written several articles about Norwegian art politics, and as a board member in the Norwegian Association for Drama and theatre in education, she has had a specific focus on the art education in Norwegian schools.

Heine Røsdal Avdal is a Norwegian choreographer, dancer and video artist. Avdal lives in Belgium. Avdal is educated at the Norwegian Academy of Ballet from 1991-94 and at P.A.R.T.S in Brussels. He is currently artistic director of Fieldworks together with Yukiko Shinozaki.

20160905 seminarbok.indd 25 08.09.2016 12:40

Biographies

Hilde Annette Aakre is General Manager at ASSITEJ Norway and SAND Festival, and has worked as an organiser, political advisor and festival manager in various arts organisations for years. She holds an MA in Music and Social sciences from The University of Oslo. Aakre specialized in conducting at the National Academy of Music.

Hilde Brinchmann is educated as director at Dramatiska Institutet in Stockholm, where she graduated with her interactive version of *Alice in Wonderland*. The interactive concept was used in her version of *The Wizard of Oz*, for which she received the Hedda award for best play for a young audience in 2015. Brinchmann has worked with several theatres in Sweden and Norway with plays by Mark Ravenhill, Elfride Jelinke, Christian Lollike, Felicia Zeller, among others. Brinchmann is artistic leader at Tigerstadsteatret.

Hildur Kristinsdottir is a director and actor educated from The Norwegian Theatre Academy. Since 2010 she has worked with the trilogy Classics for Kids, consisting of the three performances, *Faust for Kids* (2012), *To the Lighthouse* (2013), and *Crime and Punishment* (2015), all nominated for the Hedda awards. *Synkehull*, with the duo Kristinsdottir/Willyson, premieres in the autumn of 2016.

Ioanna Valsamidou is a Theatre Researcher and Ph.D. candidate in Europa Viadrina Universitaet, with an education in administration, theatre studies and an MA in the department of Psychology, Panteion University of Social and Political Sciences. She is the head of Choros Drasis since 2013. Choros Drasis is offering theatre workshops to all members of vulnerable groups. Valsamidou is collaborating as a researcher, dramaturge and assistant director with artists of documentary theatre and co-founder of the theatre group Amate Performance. She has completed four years of training in psychodrama and one year of training in family constellation.

Katrine M. E. Strøm is educated at the Academy of puppet theatre, and the Academy of Contemporary Art and Creative Writing in Tromsø. Strøm is artistic director of the company Katma and Lille Hålogaland Teater. Strøm received Danse- og teatersentrums Scenekunstpris 2008 for creating groundbreaking visual performances for children and youth. In 2008 she was the youngest Artist in Residence at The arts festival in Northern Norway. The interactive performance *Usynlig* won the prize Gullsekken 2010 for best production.

Lawrence Malstaf is a scenographer and artist, born in Belgium, but currently lives in Tromsø. Malstaf works as a scenographer at Hålogaland teater. He is internationally renowned for his installation art which has earned him several international prizes. In 2013 he received the Hedda award for best scenography and costume design for *Blikktrommen* at Hålogaland teater.

Lisa Nagel is a Ph.D candidate in children's theatre and literature at the The Norwegian Institute for Children's Books, and artistic director of Sce-Sam-Interactive strategies in performing arts for children. Nagel also works as a dramaturge and critic, and is on the editorial board of the web magazine Periskop.no. She has published a wide range of articles about interactivity and participation in performing arts and literature for children and young people.

Lisbet Skregelid is Associate professor in Art didactics at the Department of Visual and Dramatic Arts, University of Agder. *In her thesis Scenes of dissensus*. A study of secondary school students' encounters With contemporary art in a school and art museum context, the focus is in that way resistance and disagreement that can arise in a didacti situation can enable transformations in the students.

20160905 seminarbok.indd 26 08.09.2016 12.40

Lise Hovik is artistic director of Teater Fot, and works as associate professor at Queen Maud University College of Early Childhood Education. In 2014 she defended her Ph.D. thesis on theatre for the youngest children – an artistic and theoretical investigation of the interactive and performative aesthetics in children's theatre, with a focus on play and improvisation. Hovik visits SAND with *Sparrow*, taken from a trilogy which was part of her Ph.D. research project.

Matthew Blake is an experienced theatre practitioner, writer, director and actor and has worked with Punchdrunk for many years. He has performed in many of the company's shows including *The Drowned Man: A Hollywood Fable*, *The House Where Winter Lives*, *The Crash of the Elysium*, and *Masque of the Red Death*. Matthew has also written and performed in many Punchdrunk Enrichment shows. He is also in a comedy Music Hall band called *The Dead Victorians* in which he sings and plays percussion.

Melanie Fieldseth is a theatre scholar and writer. Fieldseth was a performing arts advisor in the Arts Council Norway. Prior to working in the Arts Council, she worked as a theatre critic in Bergens Tidende and other publications, and she was co-editor of 3t – Tidsskrift for teori og teater. Her publication about the development of the independent performing arts in Norway from 2000–2010 was published by the Arts Council in 2015. Fieldseth is dramaturge at Black Box teater in Oslo.

Merete Elnan is Associate professor at the Department of Visual and Dramatic Arts, University of Agder. Elnan's field of study is performing arts for a young audience, and her background is teacher, instructor and researcher. Elnan has used techniques from the field of drama and theatre to spur an interest in art in young people – ranging from visual art, installations or performances – in several projects. Elnan is a boardmember of ASSITEJ Norway.

Ragnhild Tronstad holds a Ph.D. in Theatre and Media Science from the University of Oslo (2004). She has published and presented extensively in her field of interest on topics such as interactive art, theatre, technology, games and new media, both nationally and internationally.

Siemke Böhnisch (Ph.D.) is associate professor in theatre at the University of Agder, and leader of the research group Kunst i kontekst (Art in a context). I 2014 she was awarded with the prize «Best article in a periodical» for the research article «Å gi Breivik en scene? – Scenekunst etter 22. juli.» Siemke is the first announced member of the Artistic Advisory Board for SAND Festival 2017.

Siri Løkholm Ramberg has her education from the University of Bergen, Universidad de Buenos Aires and Århus University. Ramberg has worked as dramaturge at Oslo Nye Teater since 2014. She has worked as dramaturge at Den Nationale Scene, Nordland Teater, and in the independent groups Teaterterminalen and Happy Gorilla Dance Company. Ramberg has been on the board of ASSITEJ Norway since 2014.

Suzanne Osten is a renowned Swedish dramatist, theatre and film director, professor and Honorary Doctor. She has had a huge influence on theatre for a young audience in Sweden, and has written several plays for children, many of which are inspired by psychoanalyst Alice Miller. She also takes inspiration from her own childhood, and her experiences from living with a mother who suffered from schizofrenia. Osten is known for daring to address difficult and tabooed themes in theatre and film for children.

20160905 seminarbok.indd 27 08.09.2016 12.40

Biographies

Tale Næss is a writer, playwright and dramaturge. She majored in Film Studies at NTNU and is currently working as an Artistic Research Fellow at Oslo National Academy of the Arts, the Theatre Department. Næss debute as a writer was in 1992, and she has since then written poems, novels and scripts for film, radio and theatre. Her works have been performed both nationally and internationally.

Tone Cronblad Krosshus holds a degree in theatre science and is lecturer in drama at the University College of Southeast Norway. Her research and development work concerns theatre for children and young people, place specific drama pedagogics, aesthetic learning processes and mediation of art, theatre and literature, with gender and democracy are important aspects. Krosshus is affiliated with Norwegian national research project-Drama - Theatre - Democracy.

Tore Vagn Lid is a director, writer and composer, artistic director of Transiteatret-Bergen, and professor at the Oslo National Academy of the Arts. Vagn Lid has his doctorate from Institut für Angewandte Theaterwissenschaft i Giessen. He has written and directed a number of performances both in Norway and on international stages, and published articles, essays and books about dramaturgy and aesthetics with a focus on music in theatre and theatre in music.

Vinicius Salles works in multiple disciplines of dance, theatre and film. His experience includes performing, movement directing, filmmaking and teaching. Salles graduated at the Performing Arts school Martins Pena, Brazil, studied filmmaking at the London Film Academy, and holds a Masters degree in Documentary Film at London College of Communication. Over the last 20 years Vinicius has performed with leading Brazilian and UK physical theatre and dance companies including Punchdrunk, Gecko, Jasmin Vardimon Company and others.

Yukiko Shinozaki is a Japanese dancer and choreographer. She has her education in classical ballet from Tokyo. Later, she moved to U.S.A., where she studied contemporary dance and psychology at Portland State University. She is currently artistic director of Fieldworks together with Heine Røsdal Avdal.

20160905 seminarbok.indd 28 08.09.2016 12.40

TAKK! THANK YOU!

En stor og varm takk til alle våre supre samarbeidspartnere!
A big and hearty thank you to all our collaborators!

Kilden/Agder teater og alle de flotte folkene som jobber der!
All the wonderful people at Kilden/Agder Teater!

Norsk Skuespillersenter | Universitetet i Agder | Aladdin kulturhus
Teateret | Scenekunst Sør | Cultiva Express | Rosegården teaterhus
Cinemateket Kristiansand | Barnefilmfestivalen | Kulturnatta
Scenekunstbrukets Unge Stemmer
Styret i ASSITEJ Norge/The board of ASSITEJ Norway
Concorde design | Hotel Norge | Bjorvand & Co
Holst silketrykkeri | Seafront Port Services

... og sist, men ikke minst ... en stor og hjertelig takk til våre fantastiske frivillige!
Uten dere hadde det ikke blitt noen festival, vi er dere evig takknemlige
og håper dere får en opplevelse for livet!

... and last but not least .. a great big thank you to our wonderful volunteers,
there would be no festival without you!

Tusen takk til våre støttespillere:

KULTURDEPARTEMENTET

UNIVERSITETET I AGDER

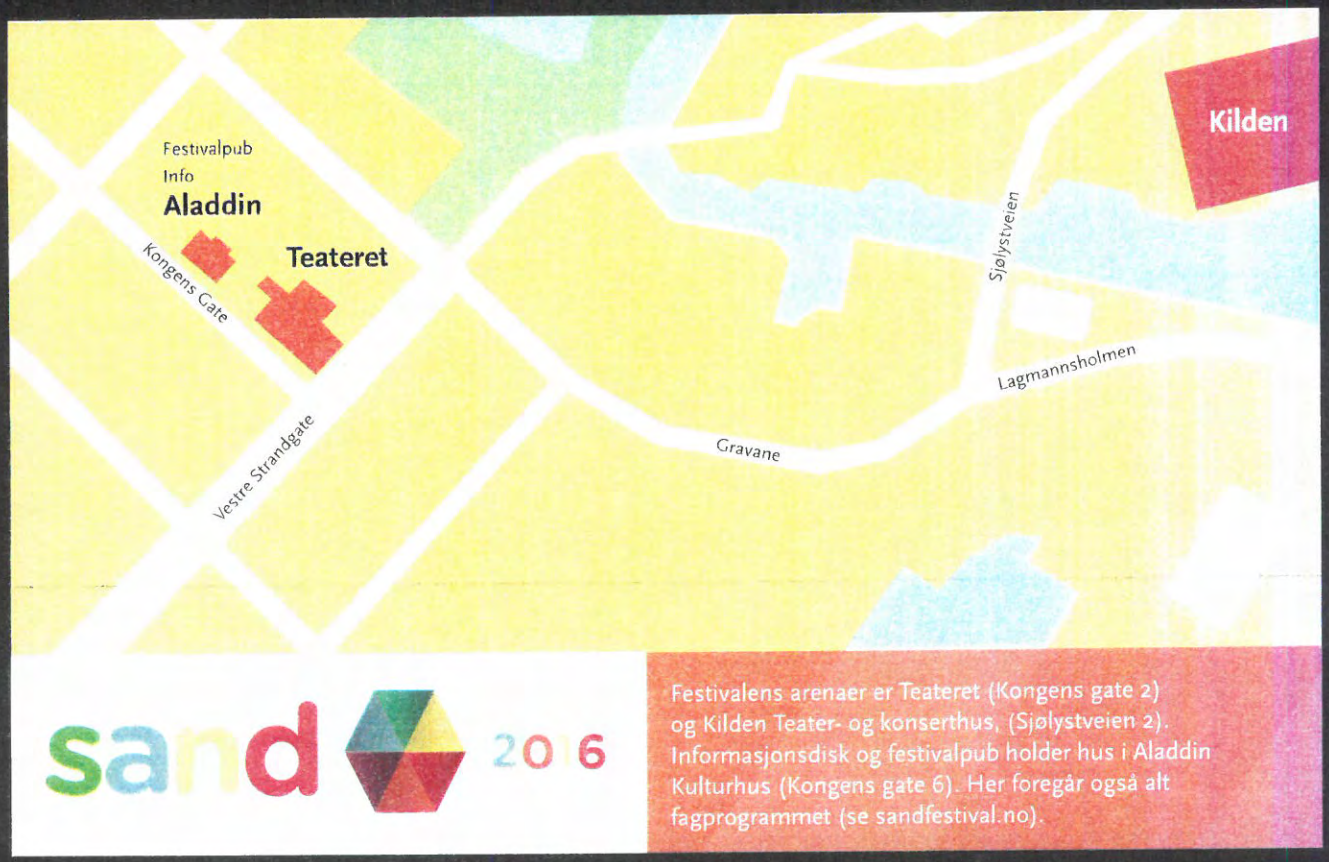
cultiva

ffuk.no

KILDEN TEATER- OG KONSERTHUS

FRITT ORD

20160905 seminarbok.indd 29 08.09.2016 12.40

08.09.2016 12.40
20160905 seminarbok.indd 30

Practical information

SAND-festivalen

SAND-festivalen er en internasjonal scenekunstfestival med barn og unge som hovedmålgruppe. SAND-festivalen har som ambisjon å vise noe av den mest interessante, nyskapende og engasjerende scenekunsten som lages for barne- og ungdomspublikummet, både her i Norge og internasjonalt. Festivalen skal være en øyeåpner og inspirasjonskilde for alle som arbeider med og er interessert i scenekunst for barn unge, og på SAND-festivalen skal et ungt publikum få muligheten til å oppleve og ta del i det ypperste av den samtidige scenekunsten.

I 2016 blir festivalen arrangert for 12. gang i Kristiansand

SAND-festivalen eies og drives av ASSITEJ Norge, som er del av en internasjonal sammenslutning–ASSITEJ International.

SAND Festival

SAND Festival is an international festival of performing arts for the young audience.

SAND International Festival of Performing Arts for a Young Audience aims to show some of the most interesting, innovating and engaging art for a young audience. The festival strives to be an eye-opener and source of inspiration for anyone who works with and is interested in performing arts for children and young people. At SAND, young and adult audiences alike will get the opportunity to experience and take part in the crème de la crème of today's performing arts scene.

Arenas

The festival arenas are Teateret (Kongens gate 2) and Kilden Teater- og konserthus, (Sjølystveien 2), and Aladdin Kulturhus.

Information desk and festival pub is found in Aladdin Kulturhus (Kongens gate 6), this is also the venue for the professional programme.

Information desk opening hours

14/9: 12.00–21.00
15/9–17/9: 09.00–21.00

Contact information

- Hilde Annette Aakre-Festival director, manager ASSITEJ Norge, ha@assitej.no +47 98 62 35 33•
- Hege Knarvik Sande-Artistic Advisor and festival producer, hege@assitej.no +47 920 48 396
- Harald Stensland-Techincal Producer harald@tillit.no/+47 909 75 600
- Mari Johanne Müller-Information Officer, mari@assitej.no/+47 92 62 04 85

www.sandfestival.no
www.assitej.no

SAND-festivalen har en målsetting om å bidra til kompetanseheving i arbeidet med scenekunst for barn og unge. Det å programmere festivalen ut fra et tema gir oss en unik mulighet til å kombinere kunstopplevelser med faglig fordypning innenfor en bestemt tematikk. I år er temaet «å utforske grenseoppganger i scenekunst for barn og unge». Vi har invitert inn flere kunstnerskap og eksperter som behandler tematikken på ulike måter, og som under festivalen vil gi en unik innsikt i kunstneriske metoder og faglige problemstillinger. Det er også lagt opp til at både utøvere, forskere og studenter skal få utforske tematikken i praktiske workshops og seminarer.

One of the SAND Festival's goals is to foster the creation and sharing of knowledge, skills and experiences, thus contributing to bringing performing arts for young people forwards. A given thematic starting point for the festival programme gives us a unique opportunity to combine artistic experience with in-depth professional seminars on chosen topics. We have invited several artists and experts who work with the theme in different ways. During the course of the festival, the audience will be offered unique insight into artistic methods and professional discussions. Artists, researchers and students alike will get the opportunity to explore the thematics during practical workshops and seminars.

Vi ses neste år!

See you next year!

12.– 16. september 2017

www.sandfestival.no
Facebook:
SAND-festivalen

sand 2016

Hvilken type kunst er det rom for i Den kulturelle skolesekken? – en oppsummering av dialogmøtet mellom Kulturtanken og scenekunstfeltet

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Hvilken type kunst er det rom for i Den kulturelle skolesekken?

av Maren Ørstavik

Onsdag 14. september 2016 kl. 13-16 på Aladdin teater, Kristiansand

Dagen før SAND-festivalen 2016 inviterte ASSITEJ Norge og det nyetablerte Scenekunst Sør til dialog om Den "nye" kulturelle skolesekken. Til stede var direktør for Kulturtanken, Lin Marie Holvik, samt aktører fra scenekunstfeltet både regionalt og nasjonalt. Moderator var journalist Maren Ørstavik.

Omleggingen fra gamle Rikskonsertene til den nye etaten for Den kulturelle skolesekken (DKS) fører med seg en rekke utfordringer for kunstfeltene og skolene. Den får også konsekvenser for barna som opplever produksjoner som kommer gjennom DKS-produksjoner.

Den nye etaten har fått navnet Kulturtanken, og har fått i oppdrag å være nasjonal enhet for Den kulturelle skolesekken, med et nytt og omfattende mandat. Den skal blant annet drive med "kunnskapsutvikling, synliggjøring og tilgjengeliggjøring av kunsttilbudet, og sørge for gode forvaltningssystemer i hele Den kulturelle skolesekken".

En av hovedhensiktene med omorganiseringen er å bedre samarbeidet mellom skole- og kultursektoren og "sikre at innholdet i DKS-ordningen understøtter skolens læreplaner". Opprettelsen av den nye DKS-enheten medfører med andre ord en gjennomgripende organisatorisk endring av DKS-ordningen, blant annet for å sikre kvalitet og effektiv ressursforvaltning.

Lin Marie Holvik er ansatt som direktør og skal lede omstillingen. 2016 har fått status som et omstillingsår, og fra januar 2017 skal den nye etaten etter planen være i full drift.

På dialogmøtet i Kristiansand var direktøren selv til stede og presenterte sitt eget arbeid som direktør i omstillingsåret. En kortere spørsmålsrunde med publikum samt mer omfattende gruppediskusjoner tok sikte på å belyse problemstillinger rundt innholdet i den nye skolesekken, organisatoriske utfordringer, og hvordan man best kan kvalitetssikre tilbud når fylkeskommuner og kommuner organiserer seg forskjellig.

Spørsmålsrunden

Etter Holviks introduksjon kom det flere spørsmål fra salen. Noen hovedpunkter var:

Seneste nytt

Teaterlørdag UNG 3. desember 2016

International Directors' Seminar i Tyskland, 2017

Hvilken type kunst er det rom for i Den kulturelle skolesekken? – en oppsummering av dialogmøtet mellom Kulturtanken og scenekunstfeltet

Teaterlørdag UNG: Tekstlab unge stemmer presenterer "ID" – politics of identity

Radikalt forskjellig, eller grunnleggende likt?

Have questions? Just ask.

Submit

godt? Scenekunstbruket driver på sin måte – men kommunene organiserer seg på forskjellige måter. Kan vi forvente en styrt endring i hvordan kommunene kvalitetssikrer sine produksjoner?

Holvik understreket at etter fem uker i jobben satt hun ikke på alle svarene, og at Kulturtanken heller ikke var i mål med å bestemme hvordan de skulle organisere disse tingene ennå. Men hun uttrykte enighet i at spørsmålene pekte på relevante utfordringer.

– Kulturtanken skal ikke inn og gjøre noe med lærerutdanningene, sa Holvik.

– Det er ikke vårt mandat. Men jeg hører dere sier at det er viktig – og jeg er forberedt på at det er en samtale vi kan oppfordre til hos Kunnskapsdepartementet, sa hun.

Hun trakk også frem kvalitetssikringen som en viktig del av omorganiseringen, og sa at en viss styring i hvordan kvalitetssikringen skulle foregå lokalt var å forvente. Det skal likevel ikke bety at det er etaten i Oslo som skal bestemme hva som kommer ut og hva som ikke gjør det.

– Vi må bidra til at det er kompetente mennesker i riktige roller, som kan ta gode avgjørelser der de er, gjennom kompetansehevende seminarer, samlinger eller lignende, sa hun.

På direkte spørsmål om hvorvidt det ville kunne komme retningslinjer til hvordan kommunene kvalitetssikret produksjonene sine, svarte hun klart ja.

Dialoggruppene
Etter en kort pause delte publikum seg i to grupper, som organiserte seg rundt hvert sitt bord.

De fikk to temaer å diskutere og ble bedt om å identifisere bekymringer og forventninger knyttet til temaene. Direktøren var med i samtalene, først i den ene gruppen, siden i den andre.

1) Tema: Kunsten sett i lys av det nye mandatet

– Kunst versus mål i skolen – blir kunsten instrumentell for å tjene skolens læreplaner?
– Kunstens møte med skolen – hvordan bør skolen rustes til å ta imot produksjoner på en god måte?
– Bør det i større grad legges til rette for tverrfaglighet og prosesser?

Gruppene ga uttrykk for at de ønsket seg en sterkere dialog opp mot Kunnskapsdepartementet, i forlengelse av et ønske om å styrke kunstens stilling i skolen. Direktøren ble utfordret på behovet for å engasjere seg også i lærerne, og stimulere til mer debatt på tvers av skole- og kultursektorene.

Gruppene diskuterte også hvordan de nye strukturene kunne påvirke nettopp kunsten som skulle inn i DKS. De pekte på at også det gamle mandatet til DKS var tett knyttet til skolens læreplan, og lurte på hvordan innholdet i det "nye" DKS ville bli annerledes. Det ble uttrykt at det vil være nyttig med en presisering av hvorvidt DKS' forhold til læreplanen er endret som følge av det nye mandatet.

2) Tema: Kunsten sett i lys av strukturene

– Når Kulturtanken legges om er nasjonal kvalitetsheving en del av oppdraget. Men hvem skal bestemme hva som er kvalitet?

– Hvordan kan Kulturtanken legge til rette for at de nye strukturene både sikrer kvalitet og selvråderetten i kommunene?

Gruppene trakk frem hvordan Scenekunstbruket kvalitetssikret forestillinger, og problematiserte skolesituasjonen som arena for scenekunst for barn.

Noen trakk også frem hvordan tilbudet i ulike kommuner er prisgitt den ordningen som er valgt i den enkelte kommune eller fylkeskommune. Eksempelet fra Vest-Agder var bruken av Agder teater som fast DKS-leverandør – selv om det ofte gir høykvalitetsforestillinger for elever, gjør det det vanskeligere for det frie feltet å nå gjennom med produksjoner til DKS. Et annet eksempel er såkalte 100-prosent-kommuner – kommuner som forvalter alle DKS-midlene selv, uten at de går via fylkeskommunen som ofte fungerer som en kvalitetssikrer for hele fylket. Holvik understreket at dialogen og samarbeidet med fylkeskommunene er svært viktig i arbeidet med å sikre kvalitetssikring og organisering lokalt.

Oppsummering
Moderator oppsummerte utfordringene som ble trukket frem i tre hovedpunkter:

2) – Møtet med skolen. Mange kunstnere og DKS-arrangører opplever at mye forsvinner i møtet med skolen. Ulike holdninger til DKS i ulike skolemiljøer gjør det vanskelig å sikre at DKS blir møtt med samme kompetanse og interesse på alle skoler. Noen skoleledere er positive til DKS og gjør at produksjonene blir godt møtt av lærere og elever. Andre skoler har ikke samme engasjement, og elevene får derfor ikke samme utbytte av tilbudet. Vi er spente på å se hvordan Kulturtanken vil involvere skolesiden slik at DKS kan oppleves mer relevant for elevene.

3) – Åpenhet om maktkonsentrasjoner. DKS involverer svært mange kunstnere, lærere, skoleledere, produsenter og offentlige ansatte, og det er vanskelig å sørge for et offentlig ordskifte rundt DKS hvor alle blir hørt og prosessene blir gjennomsiktige. Når Kulturtanken får en så stor rolle i å definere hva som er god kunst for barn, er det ekstra viktig at prosessene er gjennomsiktige. Kulturtanken vil fungere både som bestiller av kunst til DKS-produksjoner, de vil være sentrale i å utforme kvalitetssikringer, og de skal initiere forsknings- og utviklingsarbeid på feltet. Til sammen utgjør det en potensielt svært lukket maktkjede, der Kulturtanken både styrer produksjon, kvalitetsvurdering og evalueringsprosessen. Vi er spente på å se hvordan Kulturtanken vil sikre en demokratisk og åpen diskusjon både rundt sitt eget mandat, men også rundt verdien av kunst for barn og unge i Norge i dag.

Les mer:

Kulturtanken
Scenekunst Sør
SAND-festivalen

ndw no

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 11. desember 2016
Saksnummer: 60/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Blå Kors Kristiansand - Posebyen Kulturskole (år 2 av 3)

Styret i Cultiva vedtok følgende i styremøte 7. desember 2015:

1) Cultiva er innstilt på inngå et 3-årig samarbeidsprosjekt for etablering av Posebyen Kulturskole.
2) Administrasjonen får fullmakt til å inngå en samarbeidsavtale med Blå Kors Kristiansand som er søkerorganisasjon.
3) Det bevilges inntil kr 700 000,- til aktiviteter i 2016. En eventuell videre medvirkning vil være betinget av utviklingen av prosjektet, og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer

I overnevnte sak er planlagte bidrag fra Cultiva for 2017 600 000 kroner og 500 000 kroner i 2018.

Formålet er definert som å være et «populært lavterskel-tilbud som først og fremst henvender seg til vår kjernemålgruppe. Det vil si barnefamilier som av ulike årsaker sliter i hverdagen, som har presset økonomi, familier med fremmedkulturell bakgrunn med manglende nettverk og andre utfordringer».

Det er viktig å presisere at selve kulturskolen ble åpnet i September 2016, og at det således per i dag bare har vært drift i 3 måneder. Dette er i tråd med avtalte milepæler i samarbeidsavtalen. I løpet av dette første semesteret har det vært en jevn og økende pågang av elever som har ønsket plass ved Posebyen Kulturskole. Per i dag har Posebyen Kulturskole i underkant av 20 elever som alle er i en sårbar livssituasjon.

Det er også inngått egen 3-årig samarbeidsavtale med Kristiansand Kommune/Kristiansand Kulturskole og Blå Kors Kristiansand.

Administrasjonen mener utviklingen i prosjektet er i overensstemmelse med forventningene og anbefaler at Cultiva investerer 600 000 kroner til aktiviteter i 2017.

Forslag til vedtak:

1. Det bevilges inntil kr 600 000,- til aktiviteter i 2017. En eventuell videre medvirkning vil være betinget av utviklingen av prosjektet, og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.
2. Adminsitrasjonen får fullmakt til å utarbeide nødvendig dokumentasjon.

Erling Valvik
Administrerende Direktør

Vedlegg: Trykte vedlegg: Statusrapport 2016, finansieringsplan 2017 og presseklipp

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20
Faks: +47 380 380 29
post@cultiva.no
www.cultiva.no
Org.nr. 984 336 845

Blå Kors
Kristiansand

07.12.2016

Cultiva
Postboks 494
4664 Kristiansand

STATUSRAPPORT

POSEBYEN KULTURSKOLE

Blå Kors
Kristiansand

Statusrapport

Viser til samarbeidsavtale knyttet til etablering av Posebyen Kulturskole ved Blå Kors Kristiansand. Det oversendes i denne forbindelse statusrapport for 2016, samt handlingsplan for 2017. Dette i henhold til avtale.

I forbindelse med statusrapporten søker vi også om å få overført 30 % av tildelt beløp for 2017.

Mvh

Arvid Solheim
Daglig leder
Blå Kors Kristiansand

Aktivitet og milepæler 2016

Januar:

- Ronnie Jacobsen engasjeres som prosjektleder i en mellomfase
- Logoprofil utvikles i samarbeid med OP Design AS
- Nettverksinstanser for elevrekruttering kartlegges
- Arbeidet knyttet til oppbygging av undervisningsrom starter

Februar:

- Fadderordning etableres, og det inngås samarbeid med fire nasjonale musikkprofiler, henholdsvis Jonny Sjo (D'Sound, The Voice, Idol), Karl Oluf Wenneberg (A-Ha), Tommy Kristiansen (Maria Mena og Kurt Nilsen, Bjørn Charles Dreyer (doktogradsstipendiat ved UIA).
- Prosess for etablering av samarbeidsavtale med Kristiansand Kommune starter.

Mars:

- Utarbeidelse av tekstmateriell til nettsider, brosjyremateriell og avtaleverk gjennomføres.
- Prosess for innkjøp av undervisningsutstyr påstartes og gjennomføres

Blå Kors Kristiansand

April:

- Prosess for utvikling av informasjons – og markedsmateriell påstartes og gjennomføres.

Mai:

- Prosess for markedsføring av Posebyen Kulturskole / rekruttering av elever påstartes.
- Prosess for etablering av stipendordning påstartes / gjennomføres.

Juni:

- Arbeidet knyttet til oppbygging av undervisningsrom ferdigstilles
- Dekorering og innredning av undervisningsrom gjennomføres

August:

- Samarbeidsavtale med Kristiansand Kommune / Kristiansand Kulturskole inngås. Avtalen har en varighet på tre år, og gir Blå Kors Kristiansand et årlig driftstilskudd på NOK 300 000,-
- Ronnie Jacobsen ansettes ved Blå Kors Kristiansand som virksomhetsleder for Posebyen Kulturskole i 60% stilling.
- Kickoff for samarbeidspartnere og media gjennomføres. Resulterer i flere nasjonale medieoppslag, blant annet Dagbladet og NRK (se vedlegg).
- Rekruttering av lærerpersonell gjennomføres. Fire lærere engasjeres på timebasis, rekrutteres fra Universitet i Agder og Ansgar Høyskole.

September:

- Offisiell åpning av Posebyen Kulturskole
- De første elevene ønskes velkommen og virksomhetsdrift påstartes i henhold til forprosjekt og strategisk plan.

Oktober/November/Desember:

- Normal drift.

Desember:

- Fadderseminar med D´Sounds Jonny Sjo gjennomføres i samarbeid med Kristiansand Kommunes Kulturskole. Seminaret blir en stor suksess med nærmere 50 elever tilstede.
- Juleavslutning for elever med foreldre. Blå Kors Kristiansand har mottatt Kr. 10 000,- i tilskudd fra Gjensidige Stiftelsen til innkjøp av julegaver og juleaktiviteter for Posebyens Kulturskoles elever.

Blå Kors Kristiansand

Generell oppsummering av første semester ved Posebyen Kulturskole:

Etablering av Posebyen Kulturskole har gått over all forventning. Det har vært en jevn og økende pågang av elever som har ønsket plass ved Posebyen Kulturskole. Elevene er primært vært tilknyttet ABUP – Avdeling for barn og unges psykiske helse ved Sørlandet Sykehus, Ungdomstjenesten og Flyktningstjenesten i Kristiansand Kommune, Kirkens Bymisjon, Øvrebø Videregående Skole, Barnas Stasjon ved Blå Kors Kristiansand og Barnevernet i Songdalen Kommune.

Posebyen Kulturskole har per i dag opp i mot 20 registrerte elever. Samtlige av disse befinner seg i en sårbar livssituasjon. Utfordringene til elevene er varierte, og samtlige krever en tilrettelagt undervisning.

Som pilotprosjekt har Posebyen Kulturskole fått mye oppmerksomhet hos Blå Kors Norge. Mange av de øvrige Blå Kors avdelingene i landet følger godt med på prosjektet, og det jobbes for å se på mulighetene for etablering av liknende konsept i andre byer.

Vi gleder oss til fortsettelsen, og jobber kontinuerlig for å utvikle Posebyen Kulturskole på en best mulig måte.

FREMDRIFTSPLAN 2017

Januar	Evaluering driftsåret 2016 med Kristiansand kommune / Oppstart drift 2017
	Iverksette prosess for utvikling og etablering av undervisning innen dans og idrettsfag.
	Oppstart prosess for innhenting av toppfinansiering, dette i henhold til overordnet prosjektbudsjett.
	Rekruttering av nye elever
Februar	Samarbeidsetablering av strategiske samarbeidsallianser for etablering av undervisningsfag innen dans og idrett.
Mars	Rapportering Cultiva
April	Planlegging av konsept, strategi, driftsrutiner for etablering av undervisningsfag innen dans og idrett.
Mai	Avrunding av vårsemester
	Sommerfest for elever med foreldre
Juni/juli	Fadderseminar Tommy Kristiansen
	Evaluering vårsemester 2017 sammen med Kristiansand kommune
	Sommerferie
August	Etablering og oppstart av undervisningsfag innen dans og idrett
	Rekruttering av nye elever
November	Statusrapport Cultiva + handlingsplan 2018
Desember	Fadderseminar – Karl Oluf Wenneberg
	Juleavslutning
	Evaluering høstsemester 2017.

Blå Kors
Kristiansand

BUDSJETT/FINANSIERING 2017

	2 017
Antall elever	60
Medlemskontingent	20 000
Støtte KRS kommune	201 000
Cultiva	600 000
Andre tilskudd	400 000
Sponsorinntekt (privat)	250 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	1 471 000
Vareforbruk/kjøp	0
BRUTTO FORTJENESTE	1 471 000
Lønn ansatte inkl sos kostnader	402 540
Kostnader timelærere	480 000
Oppussing lokaler/lydisolering	20 000
Instrumenter (avskrivning)	7 000
Husleie (inkl.strøm)	120 000
Kotor (tlf, IT, web, etc)	65 000
Regnskap	30 000
Salg/markedsføring	100 000
Aktivitet/reise/sosiale tiltak	150 000
Diverse kostnader	80 000
SUM DRIFTSKOSTNADER	1 454 540
DRIFTSRESULTAT	16 460
RESULTAT FØR EKS. K.	16 460

38

KULTUR

206

< Kristiansand Avis 18. aug 2016

BLÅ KORS MED NYTT TILBUD

Kulturskole til alle

Førstkommende mandag klippes snora som åpner Posebyen Kulturskole.

Unikt konsept

Kristiansand Kommune 22. aug 2016

Posebyen kulturskole åpnet

Innhold

Rytmisk musikk først

26

KULTUR

Fædrelandsvennen 18. aug 2016

PILOTPROSJEKT

Åpner Posebyen Kulturskole

Blå Kors starter kulturskole for barn og ungdom som lever under vanskelige oppvekstkår.

FAKTA

Posebyen Kulturskole

LEDER Dagbladet

Dagbladet 23. aug 2016

Det vi ikke skal få vite

GLAD TRIO:

Håpets stratocaster

I Kristiansand går Blå Kors foran med egen kulturskole.

NRK Nyheter Sport TV Radio Distrikt

NRK Sørlandet 18. aug 2016

Blå Kors starter kulturskole

VIRKSOMHETSLEDER:
Ronnie Jacobsen,
tlf. 934 21 907,
e-post: ronnie.jacobsen@blakors.no

BESØKSADRESSE:
Gyldenløvesgate 60,
4616 Kristiansand

ÅPNINGSTIDER:
Mandag – fredag: Kl. 10.00 – 20.00

Telefon sentralbord: 38 02 02 73

Blå Kors
Posebyen Kulturskole

POSEBYEN KULTURSKOLE

Ved Posebyen Kulturskole tilbyr vi instrumentundervisning i kombinasjon med sosial aktivitet. Vi er opptatt av at våre elever gis de beste muligheter til å utvikle sine kunstneriske evner, samtidig som de gis de beste muligheter til å treffe nye venner og utfolde seg sosialt.

Vi underviser innen rytmisk musikk (pop, rock, jazz og blues) og elevene får mulighet til egen utfoldelse og å samarbeide med profesjonelle utøvere. Instrumentene det tilbys opplæring i er gitar, trommer, bass, piano og vokal. Det tilbys enkeltundervisning, samspill og det gis mulighet til å delta på prosjekter, workshops og konserter. Undervisningstilbudet gjelder primært for barn og ungdom i alderen 8 – 20 år.

Posebyen Kulturskole samarbeider med Kristiansand Kommunes kulturskole og har fler felles arrangementer i løpet av undervisningsåret.

En bedre barndom for alle
gjennom kunst- og kulturuttrykk

LOKALER
Posebyen Kulturskole er lokalisert sentralt i Kristiansand. Skolen har rom og utstyr til ulike behov. Samtlige undervisningsrom er utstyrt med trommer, gitar- og bassforsterkere, digitalpiano og sanganlegg. Rommene brukes til både enkelt- og gruppeundervisning.

TIMEPLAN
Undervisningen følger Kristiansand Kommunes skolerute, og hver elev har 45 min. undervisning per uke. Ved skolekonserter, prosjekter og workshops blir det sendt ut egne individuelle timpleplaner.

Undervisningsnivåene er inndelt i tre stadier:
- begynnerstadiet (elever som anses som nybegynnere/spilt mindre enn 1 år),
- mellomstadiet (elever som har spilt en stund, normalt (1-4 år),
- viderekomne (elever som har spilt lenge, normalt lengre enn 6 år).

PÅMELDING OG PRIS
Påmelding til Posebyen Kulturskole er åpen hele året. Undervisningsåret deles i høstsemester og vårsemester. Eleven betaler for et semester av gangen. Faktura sendes fra Blå Kors Kristiansand i oktober og mars måned.

Pris for plass ved Posebyen Kulturskole er NOK 1 850,- pr. semester. Det kreves ingen spesielle forkunnskaper for å bli tatt opp som elev ved Posebyen Kulturskole. Sommerkursene har løpende påmelding til alle kurs er fulle. Siste frist er 1. juni.

STIPEND
Ved Posebyen Kulturskole er vi opptatt av at alle skal få mulighet til elevplass, uavhengig av bakgrunn og livssituasjon. Vi har derfor utviklet en stipendordning det er mulig å benytte seg av når pengene ikke strekker til. Man søker på en enkel måte ved å sende e-post til ronnie.jacobsen@blakors.no.

cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

Dato: 12. desember 2016
Saksnummer: 61/16
Til: Styret
Møtedato: 20. desember 2016
Saksbehandler: Jan Erik Tønnessen

Storbyprosjekt UKM 2017 (år 2 av 3)

Sammendrag:

Ungdommens kulturmønstring (UKM) utgjør sammen med Den kulturelle skolesekken og Kulturskolen de tre hovedpilarene i den offentlige kultursatsingen for ungdom. Målsettingen for UKM er:

> UKM skal stimulere og synliggjøre ungdommens kulturelle aktivitet – lokalt, regionalt og nasjonalt. UKM skal være et landsomfattende arrangement – åpent for all ungdom.

UKM er en ikke-kommersiell arena som engasjerer ca. 25 000 ungdommer hvert år i aldersgruppen 10-20 år. Ungdommer fra hele landet deltar årlig på UKM, men felles for alle storbyene er at de sliter med rekrutteringen. I 2015 hadde Kristiansand 0,78 % deltakelse i forhold til målgruppen, Trondheim 1,14 % og Stavanger 0,29 %. Landsgjennomsnittet er 3,96 %.

Det ble gjennomført et storbyprosjekt i Oslo i perioden 2008-2011. Prosjektet bidro med et omfattende idèhefte med fokus på problematikk som by-arrangører og andre kan ha nytte av når de arrangerer UKM. Evalueringsrapporten fremhever at noen av prosjektets styrker har vært at man har våget å prøve ut nye idèer og vært lydhøre for innspill fra ungdommer. Man har gjennom dette gjort seg mange verdifulle erfaringer.

Vest-Agder Fylkeskommune foreslo at det ble laget et eget storbyprosjekt med utgangspunkt i situasjonen i Kristiansand, og hvor byene Bergen, Stavanger og Trondheim ble invitert til å delta. Prosjektets mål er å få flere deltakere med i UKM i storbyene ved hjelp av kartlegging, nettverksbygging, utvikling og testing av nye modeller for rekruttering av deltakere. UKM Norge bidrar også med midler til prosjektet.

I 2016 (år 2) har man besluttet å ikke satse videre på UKM Junior (alder 10-13 år) ettersom oppmøtet ikke svarte til forventningene. Imidlertid var UKM-helgen i Februar 2016 godt besøkt med ca 1200 mennesker totalt på arrangementene. For øvrig har man i 2016 foretatt en spørreundersøkelse blant ungdommer som gir UKM Kristiansand et klart svar om å satse på promotering. UKM er per i dag ikke godt nok kjent i storbyene, så også i Kristiansand.

Administrasjonen foreslår at Cultiva deltar med finansiering på 150 000 kroner for år 2, dog alltid begrenset til 1/3 av totale prosjektkostnader.

Forslag til vedtak:

1. For prosjektets andre driftsår bevilges kr 150 000, dog alltid begrenset til 1/3 av totale prosjektkostnader. En eventuell videre medvirkning vil være betinget av

utviklingen i prosjektet, og at Cultiva har tilgjengelige midler til prosjektinvesteringer.

2. Administrasjonen får fullmakt til å utarbeide en samarbeidsavtale med Vest-Agder Fylkeskommune.

Erling Valvik
Administrerende direktør

Vedlegg: Trykte vedlegg: Statusrapport 2016
Utrykte vedlegg: Saksfremlegg 37/15

Rapport

Storbyprosjektet UKM 2016

Introduksjon

Første gang UKM ble prøvd ut var i 1985, etter initiativ fra fylkeskultursjefen i Akershus og etter en modell fra Finland. Kulturrådet støttet et prøveprosjekt over tre år før det ble en fast ordning med offentlig støtte. Det har vært en god utvikling som i dag omfatter alle fylker, og er blitt desto mer profesjonalisert, som en arena for ung kultur. UKM Norge får fram ulike statistikker hvert år, og det er tydelig at det er prosentvis mye lavere deltakelse i større byer enn i mindre kommuner. Det er lett å si at det er så mange flere tilbud i en by enn i en mindre kommune. Det hadde vært gøy og interessant å finne ut mer om hvorfor det er slik, om det handler om mengden av tilbud, informasjon eller om det er andre årsaker til det. Og hva skal til for å kunne nå ungdommer mellom 13 og 20 år i en storby. Kristiansand har energistiftelsen Cultiva som prioriterer barn og unge, og med tilskudd fra Cultiva, fylkeskommunen, Kristiansand kommune og UKM Norge satser Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune på et treårig prosjekt i håp om å kunne finne noen svar.
Det er bare Oslo som har hatt "storbyprosjekt" før. Vi håper dette prosjektet kan gi svar med overføringsverdi til videre arbeid med UKM i flere byer.

UKM Junior

Som et samarbeid med Fritidsetaten vest og Fritidsetaten øst startet Storbyprosjektet opp UKM junior 2016. Dette skulle være et tilbud hvor også barn i alderen 10-13 skulle kunne bli kjent med og delta på UKM, og selve arrangementet skulle holdes på Randesund bydelshus i øst og Vågsbygd kultursenter i vest. Arrangementet ble ikke en like stor suksess som det vi hadde håpet på med et labert oppmøte i bydel øst både med tanke på deltakere og publikummere. Etter nøye evaluering og samtale med Fritidsetaten vest og øst har vi kommet frem til at vi ikke ønsker å satse på UKM Junior videre i prosjektperioden. Vi vil heller starte et samarbeid hvor UKM Unge Arrangører og UKM Media besøker de forskjellige fritidsklubbene og holder egne UKM-kvelder i forkant av selve UKM Kristiansand. På denne måten håper vi å øke antall deltakere ved å møte dem på et trygt sted hvor de kan få vite mer om arrangementet av jevnaldrende. På de fritidsklubbene med særlig fokus på spesielle felt innen kultur vil vi også tilby relevante workshops slik at vi kan jobbe frem konkrete bidrag sammen med ungdommen.

UKM Kristiansand 2016

En av de viktigste målsetningene til UKM er å skape en arena hvor ungdom kan møtes, få nye venner, et større nettverk og skape et trygt miljø hvor ungdom tørr å utfolde seg selv. Derfor ønsket vi å skape en større ramme rundt UKM Kristiansand ved å tilby aktiviteter, workshops og konserter både før og under UKM-helgen.

I forkant av selve UKM-helgen 2016 hadde vi en workshop for alle som meldte seg på UKM før 1. Januar. Her kunne de jobbe med å klargjøre og finpusse på sitt påmeldte innslag sammen med profesjonelle. Basert på påmeldingene hadde vi da inne husbandet og en teaterpedagog til å kjøre workshop.
Under selve UKM-helga som var 12. - 14. februar hadde vi masse aktivitet for deltakerne. Fredag 12. februar holdt vi en konsert med Ary i samarbeid med TrashPop og en trommeclinic med Bård Kolstad i samarbeid med AKKS Kristiansand. Begge deler ble avholdt for å gjøre noe ekstra rundt UKM-deltakerne, men de var også åpne for andre. De unge arrangørene fra UKM var med på å arrangere konserten og trommeclinicen og alle UKM-deltakere fikk gratis inngang. På lørdag 13. februar hadde vi en hel dag med workshop fordelt på de store fagområdene som omfavner UKM. Henholdsvis Musikk/Artist, Dans, Kunst, Media/Konferansier og Unge Arrangører. Vi spiste måltider sammen, og brukte mye tid på vise ungdommene at de var med i et større miljø enn bare de som drev med det samme fagområdet som seg selv. På ettermiddagen hadde vi en intern forestilling hvor hele UKM-mønstringen ble gjennomført i sin helhet, som en sceneprøve med deltakerne som publikum. Dette skapte en følelse av samhold og at man heiet hverandre frem. Søndag 14. februar gikk med til å ferdigstille og klargjøre til den åpne hovedforestillingen hvor publikum fikk komme. Full generalprøve ble gjennomført og forestilling gikk av stabelen på ettermiddagen med tre fulle forestillinger. De som ble sendt videre for å representere fylket på fylkesmønstringen i april ble presentert samme kveld. Disse skulle stå på scenen også dagen etterpå, mandag 15. februar. Da hadde vi skolekonserter i samarbeid med DKS for Grim skole. Vi hadde tre forestillinger med de videresendte innslagene fra UKM Kristiansand. Totalt var det inne 1200 mennesker på UKM helga, inkludert skolekonsertene.

Spørreundersøkelsen med Agderforskning

For å kartlegge ungdoms kunnskap og oppfattelse av UKM laget vi en omfattende spørreundersøkelse i samarbeid med Agderforskning. Undersøkelsen ble klar i april og var rettet på 10. trinn på ungdomsskolen og 2. trinn på videregående skole.
April, mai og juni ble brukt på å hente inn besvarelser. Deltakelsen på videregående skole var svært lav, men hele 11 av 13 ungdomsskoler deltok på undersøkelsen. Til slutt besto databasen av hele 744 svar fra et univers som besto av totalt 897 elever. Det er en svarprosent på hele 83 prosent.
Blant hovedfunnene fra undersøkelsen var:

- En av ti unge har et aktivt forhold til UKM som utøver eller publikum. Unge i Kristiansand kommune deltar på UKM i lavere grad enn landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet.
- UKM ser ut til å være et bygdefenomen heller enn et storbyfenomen.
- Jenter i større grad enn gutter deltar på UKM som tilskuer. Som utøvende deltakere har jenter og gutter nærmest lik deltakelsesprosent.

- En viktig årsak til at barn og unge ikke deltar på UKM er at respondentene mener at de i en slik konkurranse ikke har noe å bidra med, at de ikke er flinke eller talentfulle nok.
- Både kommunene og fylkene vil kunne tjene på et tettere samarbeid om barn og unges kulturelle arenaer. I tillegg til sosiale medier er skolene, ungdomsklubber og kulturskolen viktige arenaer for å motivere flere unge til å delta på UKM.

Resultatene av undersøkelsen viser at UKM Kristiansand må fokusere sterkt på promotering. Så mange som 84 prosent av respondentene har aldri hørt om UKM før.
Resultatene fra undersøkelsen ble presentert i et møte med sentrale kulturaktører i Kristiansand, i Fædrelandsvennen, for UKM Norge og alle fylkeskontaktene til UKM, for alle kommunekontaktene til UKM Vest-Agder og på et rektormøte hvor alle rektorer fra barne- og ungdomsskolen i Kristiansand deltok.
Rapporten for undersøkelsen i sin helhet ligger vedlagt.

Fokusområder, årsplan og workshops

I starten av prosjektet lagde vi en årsplan med gitte fokusområder vi ønsket å satse på frem mot UKM 2017. Under UKM 2016 hadde vi som tidligere nevnt allerede satt fokus på musikk hvor vi begynte å bruke husband og satte arrangerte workshops for å videreutvikle de som meldte seg på med musikkinnslag. I 2016/2017 satte vi fokusområde på teater og film med hovedmål om å øke deltakelsen med 100%. For å nå dette målet har vi startet opp en kursrekke med improvisasjonsgruppen Bare Flaks i improvisasjonsteater som holdes på Samsen Kulturhus. Vi arrangerer også en workshop i november med instruktør Ingvild Haugstad fra Det Andre Teateret i samarbeid med Rosegården teater. Begge disse tiltakene er rettet mot å produsere frem teaterstykker som passer inn i UKM-formatet.
For å videreføre fokusområde på musikk fra 2016 arrangerte vi også en Band Squad-helg 28. – 30. oktober i samarbeid med UiA. Her satte vi sammen tre band med ungdom i alderen 14 til 19 år som fikk veiledning av studenter og lærere ved UiA. Målet er at disse ungdommene selv kan delta som husband under UKM 2017.
Et av promoteringstiltakene vi har satt i gang er UKM Media. Her har vi samlet en gruppe med media-interesserte ungdommer som skal jobbe med promotering både før og under UKM. Disse får veiledning av medie-lærer Jørund Pedersen i alt fra sosiale medier og fotografering til nettredaksjon og promoteringskampanjer. UKM Media skal også i samarbeid med UKM Unge Arrangører organisere en skoleturné som vi skal fullføre i slutten av november og begynnelsen av desember. Her skal vi inn i alle klasser på ungdomsskolene i Kristiansand for å fortelle hva UKM er. På denne måten håper vi å løse det store problemet angående informasjonssvikt som ble tydelig gjennom spørreundersøkelsen.

For å kunne rapportere kontinuerlig og for at vårt arbeid skal være synlig for andre byer som jobber med UKM har vi laget en blogg som vi oppdaterer underveis i prosjektet.
https://storbyprosjektetukm.wordpress.com

Regnskap UKM storbyprosjekt 2016

Utgifter

Lønn til koordinator	135 540	Gunn-Hilde Erstad
Agderforskning	200 000	
UKM junior i bydelene	20 700	Live productions
UKM junior i bydelene	14 800	Teknikk/Kristiansand kommune
Kristiansand kommune	150 000	
UKM mediaprosjekt	4 500	
Teaterprosjekt	20 000	"Bare Flaks"
Plakater i bussene	1 050	trykking
Reise koordinator	4 863	Nasjonal nettveksamlinger
servering	269	
Annonse; barn i byen	6 100	
SUM:	557 822	

Inntekter

VAF		200 000
UKM Norge 2016		50 000
Cultiva 2016		150 000
Kristiansand kommune		150 000
Momsrefusjon*		? Agderforskning og koordinator
SUM:	557 822	550 000
Dekkes av VAF:		7 822
	557 822	557 822

Kristiansand 19.11.2016

Anne Tone Hageland
fylkeskultursjef

Inga Lauvdal
rådgiver

*Vi søker om å få beholde momsrefusjonen på prosjektet.

cultiva

Dato:	12. desember 2016
Saksnummer:	62/16
Til:	Styret
Møtedato:	20.desember 2016
Saksbehandler:	Erling Valvik

Møteplan vår 2017

Det foreslås tre styremøter første halvår av 2017. Styremøtet i juni er planlagt samme dag som rådsmøte. Kildenkonferansen er fastsatt til 4-5. mai.

Forslag til vedtak:

Som møteplan vedtas:

Styremøte	mandag 13.februar	kl. 11:00 - 15:00
Styremøte	torsdag 4. mai	kl. 09:00 - 12:00
Kildenkonferansen	4.-5. mai	kl. 12:00 - 12:00
Rådsmøte	torsdag 8.juni	kl. 14:00 - 15:00
Styremøte	torsdag 8. juni.	kl. 11:00 - 14:00

Erling Valvik
Administrerende direktør

Cultiva
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse
Postboks 494
NO-4664 Kristiansand
Tel: +47 380 380 20
Faks:+47 380 380 29
post@cultiva.no
www.cultiva.no
Org.nr.
984 336 845